

לקראת שבת מלאכתא

Dirshu

דרשן ד' ועוזן

קרן עולמית לחיזוק
ועידוד לימוד התורה

אוגדן עלוני השבת

פרשת בלק

לקראת שבועת מלכתא

לקבלת הגליון למייל: dirshu@dirshu.co.il

תקציר שבועי של 'הדף היומי בהלכה'

גליון מס' 230

פנינים לפרשת בלק

יום אחד עמד חכם רבי בן ציון אבא שאול זצ"ל, לנסוע עם הרבנית במונית. הרב כבר הלך בקושי, המונית הגיעה והמתינה. הרבנית עדיין לא הייתה מוכנה, אך הרב כבר ירד למטה. שאלתי אותו: "מדוע רבינו מיהר לרדת, הרי בין כך הרבנית עוד לא ירדה". השיב הרב: "אני צריך להראות לה שאני מחכה וממתין לה!"...

פנינים נפלאים מהגאון רבי ראובן אלבז שליט"א

"מה טובו אהליך יעקב משכנתך ישראל" (במדבר כ"ד, ה')

בראותו את אוהליהם של ישראל, התפעל בלעם מהנהגות הבית שראה שם, כאשר כל אחד מבני הבית דואג לזולתו ומשתדל לסייע לו.

פאר הדור מרן ה"חזון איש" זצ"ל היה אומר, כי אנשים חושבים שהקב"ה מסתכל על כללות ישראל וכך הוא דן אותם. אבל אין הדבר כן, הקב"ה מסתכל על כל אחד ואחד, על כל אוהל ואוהל מבית ישראל. לכן צריך כל אחד לדאוג שה'אהל' הפרטי שלו, הבית אותו הוא בונה, יהיה מיוסד על אדני החסד והצניעות, כדי שיוכל להיאמר עליו "מה טובו אהליך יעקב".

בשמו של אור שבעת הימים ה"בעל שם טוב" הקדוש זצ"ל מובא, שכדאי לו לאדם לבוא לעולם הזה לשמונים שנה, ולו רק כדי שיזכה לעשות אפילו פעם אחת חסד עם הבריות. והיכן הוא מקום החסד הגדול ביותר שיכול האדם לעשות? בתוך ביתו פנימה. ביתו של האדם הוא מרכז החסד הגדול בעולם, הכול תלוי כיצד הוא נוהג עם אשתו וילדיו.

המתין לכבודה של הרבנית

מי שראה כיצד נראים בניהם של גדולי ישראל, יכול היה לקבל מושג איך צריך להראות בית יהודי.

מרן ראש הישיבה, שר התורה ועמוד היראה חכם רבי בן ציון אבא שאול זצ"ל, היה מופלא בהנהגתו עם בני ביתו. כל מי שהיה במחיצתו, לא יכול היה שלא להתפעל מהפשטות שלו, עם היותו ענק בתורה, ביראה, בחכמת הקבלה ובכל מידה טובה.

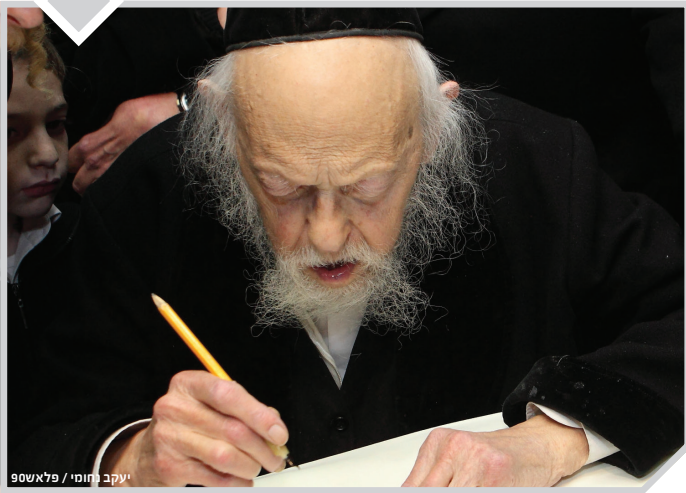
הנה ספור אחד קטן:

יום אחד עמד הרב לנסוע עם הרבנית במונית. הרב כבר הלך בקושי והיה משותק בחצי גופו. המונית הגיעה והמתינה. הרבנית עדיין לא הייתה מוכנה, אך הרב כבר ירד למטה.

שאלתי אותו: "מדוע רבינו מהר לרדת, הרי בין כך הרבנית עוד לא ירדה".

פעמים רבות פנה אלי המגיד רבי שלמה לוינשטיין, כשבקשתו לחזות בדמות קדשו של רבינו היושב ושוקד על תלמודו בטרם שחר. כמוכן שלא הרהבתי עוז להכניס אנשים לבית סבי ולהפריעו בשעות לימודו. ולכן נדברתי עם רבי שלמה שיעמוד במרפסת הבית, ובשעה היעודה אגש ואסיט את הווילון

מידת הזריזות והדביקות של מרן הגרי"ש אלישיב זצוק"ל

"הן עם פֶּלְבִיא יָקוּם" (במדבר כ"ג, כ"ד)

כשהן עומדין משנתם שחרית, הן מתגברין כלביא וכארי לחטוף את המצוות ללבוש טלית, לקרוא את שמע, ולהניח תפילין (רש"י)

אהבת התורה המופלאה שבערה ברבינו, יקדה בו כיקוד אש, עד שהעיד על עצמו כי מעולם לא נרדם תוך כדי לימודו וזאת על אף שצמצם את רגעי שנתו ומנוחתו לזעיר מזעיר. בימי זקנותו המופלגת כה גברה חולשתו, עד שכוחותיו לא עמדו לו אף בכדי לרכוס את כפתורי חולצתו ולהחזיק את גביע היין בעת שקידש עליו בשבת. אך אף על פי כן בעת לימודו בסדריו הקבועים - התחזק כאש להבה והגה בתורה בכוחות בלתי נתפסים, כנגד דרך טבע החומר.

מחזה מופלא היה לראות את מרן משכים לעבודת יומו. בכל עת כשניעור משנתו, בין ביום ובין בלילה, לא היה ממתין בשכיבה ולו שניה אחת, אלא מסיר מעליו מיד את השמיכה, מזנק ממיטתו, נוטל את ידיו וחוזר לתורתו האהובה. כל צאצאיו מעידים כיצד במו עיניהם ראו כי עם הקיצו משנתו, היה רבינו מתנער ממשכבו, קם ממיטתו ומציב רגליו על הארץ. וכל זאת אף בהיותו בן מאה שנים! בטרם חלפו דקות ספורות מעת קומו, כבר היה רבינו ניצב על רגליו ומברך ברכת התורה בכוונה עצומה. לאחר מכן היה יושב במקומו אל מול הגמרא ומנגן את הוויית אביו ורבא בחינות ובהתלהבות מופלאה, כשהוא נראה כעוסק בלימוד כבר במשך שעה ארוכה. לפתע לא ניכרה עליו שמץ חולשה, ודומה היה כי הוא בשיא כוחו ואונו. במשך שעות ארוכות, מן השעה שתיים לפנות בוקר ועד לעת תפילת שחרית, ישוב היה כעלם צעיר לימים אל מול הגמרא הפתוחה ולומד בקול ערב ובמתקנות נפלאה.

גם כשסבל משבר בחוליה, והרופאים הזהירו אותו שבמצבו הרפואי אסור לו לבצע תנועות חדות, לא אבה להשלים עם הדבר, ואף על פי שמנהגו הסב לו סבל רב, המשיך לקום כארי ולשבור את טבע העצלות החומרית.

בשנותיו המאוחרות לא תמיד היה בכוחו לקום בכוחות עצמו, ופעמים רבות נזקק לעזרה, אך הוא מצדו לא המתין אף רגע קט ומיד ביקש מבני הבית שיסייעו לו לקום ממיטתו. מידי פעם, כשהרגיש חזק דיו, היה קם לבדו בזריזות אופיינית, בעוד סובביו

משתוממים לראות את גבורתו עילאית וכיצד הוא מקיים כפשוטו את מאמר חז"ל: "הווי... גיבור כארי לעשות רצון אביך שבשמים". לא אחת קם רבינו ממשכבו לאחר שינה מועטת בלבד, בעוד בני הבית מעלים חרס בניסיונותיהם להפציר בו שינוח עוד מעט. כל הבקשות וההפצרות לא הועילו במאומה - תמיד היה מתעורר ותיכף נעמד על רגליו כהרגלו מימים ימימה!

באחד הלילות לאחר שקם ממשכבו, התבטא מרן באוזני נכדו ואמר: "אנשים מתפעלים מכך שאני קם ללמוד בזמן קבוע, כשהולכים לישון מוקדם אין כל מניעה לקום מוקדם, ולכן אני מקפיד על כך ביותר!".

"כדאי מאד!" הוסיף מרן, "לחנך לעניין זה את הבחורים כדי שיפנימו את חשיבותה של השינה המוקדמת".

אף בעת זקנותו המופלגת נהג לקום על רגליו בזריזות עצומה בעת אמירת קדיש, בחזרת הש"ץ, בקריאת התורה ולכבוד כל דבר שבקדושה, כעומד לקראת מלך. בשנת חייו האחרונה, בעת שהדליק את נרות החנוכה בחצר ביתו כמנהגו, לא נעתר בשום אופן לבקשת מלוויו, שהפצירו לו לברך בישיבה, ואימץ את עצמו בכוחות על אנושיים לברך כשהוא ניצב על רגליו כבדות הימים, בלא להסתמך על שום היתר וקולות הלכתיות של זקן וחולה.

באותה תקופה, כה גברה חולשתו, עד שלא היה מסוגל להזדקף ללא תמיכת בני ביתו. ברם כן היה הדבר לצרכי חולין, אך בעבור

במשך שעות ארוכות עמד רבי שלמה בדומייה, כשעיניו נעוצות בדמותו הטהורה של רבינו הקורא לאיטו את ברכת התורה ולאחר מכן פוצח בלימוד ערני ורב שעות, כשהמיית קולו הענוגה נישאת אל חלל הלילה.

עם בוקר, כאשר יצאתי מן הבית, פגשתי את רבי שלמה שהכריז בקול רועד מהתרגשות: "עכשיו אני מבין מזה נקרא 'להתפלל'! כאשר רואים אדם בגילו של רבינו העומד ומשתפך בתפילת 'והערב נא' בבקשה ובתחנונים, ניתן להבין כיצד צריך להתפלל ואיך צומח גדול בתורה כמו הגרי"ש אלישיב!".

סיפר רבי יחיאל מיכל טיקוצינסקי: רבינו היה כל כולו תורה, עד שלא היה לו זמן פנוי בעבור כל דבר אחר בעולם זולתה. ואף כשהוצרך לעשות דבר מה, היה עושהו ברגע כמימרא וכהרף עין שב לתלמודו. זכורני שכאשר שהינו אצל זקני, רבי נתן אהרן טיקוצינסקי זצ"ל, בחול המועד פסח, קראה לנו לפתע סבתנו ע"ה וזירזה אותנו לרוץ למרפסת כדי לראות את רבינו, שבא לבקר את מחותנו רבי אלכסנדר זיסקינד ברלין זצ"ל.

עינינו חזו ברבינו, המדלג על המדרגות בזריזות. היו אלה מדרגות בלתי נוחות אף לעליה רגילה, אך מרן עלה בהן בקלילות ובחופזה כעלם צעיר. לאחר כשתי דקות, כאשר סיים את הביקור, צלח את המדרגות בשנית ויצא לדרכו. היה זה מחזה מופלא של זריזות בלתי רגילה, המצויה רק אצל אדם שאין לו בעולמו אלא תורה בלבד וכל רגע מחייו מנוצל עד תום.

ונראה כי זהו יסוד הצלחת האדם, השואף לגדול ולצמוח בתורה: שיהיה שקוע אך ורק בתורה בלי לבקש חשבונות רבים, כפי שכתב הרמב"ם בפ"ג הי"ג מהלכות תלמוד תורה: "לפיכך מי שרוצה לזכות בכתר התורה, יזהר בכל לילותיו ולא יאבד אפילו אחד מהן בשינה ואכילה ושתייה וכיוצא בהן, אלא בתלמוד תורה ודברי חכמה".

(מתוך: עמודו של עולם)

דבר שבקדושה מסר את גופו ונפשו ועמד על רגליו בדרך של היפך הטבע הארצי. לא היתה זו כי אם עקידה, שעקד את כל נימי גופו ונפשו על מזבח התורה והעבודה כדי לקיים את ההלכה בתכלית ההידור. מראה מרן, העומד על רגליו הישישות ומוציא מפי את מילות ברכת ההדלקה, הברה אחר הברה בביטוי שפתיים ובנעימה, נותר חקוק בלב כל רואיו לעד.

כל המביט בו ראה אדם בגיל מאה שנים, שהתורה הינה נשמת אפו ועצם חייו, וכאשר הוא מגיע לעניין של הלכה אין ניכר בו כל שמץ של עצלות. ועל כן, אם מובא בהלכה שיש לעמוד בתפילה, אזי גם אדם בגיל כזה, הניצב לאחר שעות רבות של עמל עצום בתורה, אינו מוותר על דבר, מגיע לבית הכנסת ואומר פסוקי דזמרה מילה במילה בכוונה עצומה עד כלות הנפש. שהרי מבין הוא ויודע, כי אלו תפילות דוד בן ישי המחברות בין קודשא בריך הוא לבניו. ואם כן, היאך אפשר להחמיץ אפילו מילה אחת, וכיצד ניתן להסיח את הדעת אף לרגע קט, בעת שאדם חי ומרגיש בידעה חושית את הווית "שווייתי ה' לנגדי תמיד"!

נשקפה כמו שחר

נכד רבינו, הרב ליפא ישראלזון, מספר: פעמים רבות פנה אלי המגיד רבי שלמה לוינשטיין, כשבקשתו אחת: לחזות בדמות קדשו של רבינו היושב ושוקד על תלמודו בטרם שחר. בתקופה מסוימת בה התחזקו כוחותיו של סבי, מצאתי את השעה הכשירה למלא את הבקשה.

כמובן שלא הרהבתי עוז להכניס אנשים לבית סבי ולהפריעו בשעות לימודו, ולכן נדברתי עם רבי שלמה קודם מעשה, וסיכמתי עימו שיעמוד במרפסת הבית, ובשעה היעודה אגש ואסיט את הווילון, כדי שיעלה בידו להביט מבעד לחלון הפתוח בדמות רבינו ההוגה בתורה הקדושה.

ואכן באחד הלילות, בשעה שתיים לפנות בוקר, ניצב רבי שלמה במרפסת המדוברת. כאשר רבינו התיישב על מקומו, ניגשתי אל החלון וציידתי את הווילון, שמצדו השני עמד רבי שלמה אחוז צפייה.

להתחיל את היום ברגל ימין

חוויה רוחנית מדי יום אצלך במייל

הלכה, סיפורים, רעיונות, ווארטים ועוד...
אקטואלי ומרתק.

הצטרפו בחינם לאלפי המנויים, שלחו מייל לכתובת:

dirshu@dirshu.co.il

הפורתח בכל יום..

המייל היומי של 'דרשו'

שמעתי פעם מפי יהודי ישיש, מותיקי תלמידי ישיבת ראדין, הרב הגאון רבי חנא קלצקי זצ"ל, כי בשנות ילדותו הכיר במקום מגוריו יהודי תמהוני שהחליט לאלף את כלבו, ולימדו להבין את שפת האידיש. כשילדי העיר זיהו כי הכלב מבין את שפת האידיש, כל ערב הם היו מתאספים סביבות הכלב, ומחלקים לו פקודות באידיש...

מאוצרותיו הנפלאים של הגאון רבי אליעזר טורק שליט"א

שלא נוצרתי איני כדאי, ועכשיו שנוצרתי כאילו לא נוצרתי, עפר אני בחי...". והנה לא עברו כי אם דקות בודדות, וכבר הינך מחולל שערוריה בגלל כבוד מדומה שסברת שמגיע לך? כיצד יתכן?". האישי השיב בפשטות ואוויליות זועקת לשמים: "למה כבודו אינו מבין דבר כה פשוט? את זאת אמרתי לקדוש ברוך הוא, לפניו אני מסוגל להיכנע. אבל מה זה נוגע לגבאי?! הרי גם הוא עפר ואפר כמוני, והרי אני יותר מכובד ממנו. אז מדוע לא כובדתי בעליה המכובדת?!"... רבי יהונתן היה שב ומספר את הסיפור הזה בהזדמנויות שונות, ומוסיף מוסר השכל נפלא בצידו; גם כאשר אדם נמצא בדרגה גבוהה של קרבת אלוקים, וגם לאחר שהתפלל תפילה שלימה בהשתפכות הנפש וכוונת הלב, כאשר מידותיו מושחתות, אזי המידות יבליעו את הדעת וירעילו את השכל, וברגע האמת כשיעמוד בפני נסיון - הוא עלול לאבד ברגע אחד את כל ההשגות שהשיג בעמל ויזע, ולהתדרדר מגובה עצום לעומק התהום - מבחינה מוסרית. סיפור זה מביא בספרו 'מעייני החיים', הגאון הצדיק רבי חיים זייצ'יק זצ"ל, מגדולי בעלי המוסר בדור שלפנינו, מחשובי תלמידי ה'סבא מנובהרדוק' מרן הגאון רבי יוסף יוזל הורביץ זצ"ל, ומדמה זאת לאישיותו של בלעם הרשע. כי אם נביט בפסוקי הפרשה, מבלי לעיין בדברי חז"ל ומפרשי התורה, ניתן לטעות לרגע ולחשוב - כי אישיותו של בלעם היתה מיוחדת

"זה אמרתי לקדוש ברוך הוא! מה זה נוגע לגבאי?!"

מעשה מופלא אירע בדורו של רבינו גאון עולם רבי יהונתן אייבשיץ זצ"ל, המסוגל לפתוח בפנינו צוהר קטן של הבנה, אודות אישיותו ההפכפכנית של בלעם הרשע. להבחין בצדקות המעושה שרגיל היה להסתתר תחתיה, וברוע המידות שגילם בשורשו ומהותו.

בעת שנדד רבי יהונתן ברחבי העולם, בעקבות רדיפות נוראות שהיו מנת חלקו, נאלץ באחת השנים להתעכב ביום הקדוש יום הכיפורים בעיר מסויימת שלא הכירוהו ולא שמעו את שמעו. הוא נכנס לבית הכנסת הקרוב לאכסניה שלו, וחפש שכן טוב אשר בסמוך אליו יוכל לשבת בעת התפילות.

בזווית עינו קלט רבי יהונתן יהודי מכובד, שיושב ומתכונן ליום הקדוש בדחילו ורחימו. את וידויו של רבי ניסים גאון ושאר התפילות והתחנונים שרגילים שלומי אמוני ישראל לומר בעת רצון זו, אמר אותו יהודי בדבקות ושברון לב, בבכיות ואנחות. הוא הוסיף ואמר בסיום תפילתו: "ריבוננו של עולם, אתה הרי יודע באמת - כי הדברים נכונים כלפי ואיני כלום אלא עפר ואפר...". צורת תפילתו מצאה חן בעיני רבי יהונתן, והוא אכן התיישב במקום הסמוך אליו.

תפילתו שנאמרה בהכנעה ערבה לאוזניו של רבי יהונתן, וגרמה לו התעוררות רבה והשפעה טובה. הוא מאד שמח כי מן השמים זימנו לו לשבת סמוך אליו בתפילות. כך היה הן בליל יום הכיפורים והן בתפילת שחרית למחרת.

אולם כאשר הגיעה שעת קריאת התורה, הזמין הגבאי את אחד המתפללים, אשר כנראה נמנה בין נכבדי הקהילה, לעלות לתורה לעליית שלישי, העליה המכובדת ביותר, ואילו את אותו יהודי - שכנו של רבי יהונתן לספסל - הזמין הגבאי לעלות לעליית רביעי.

כשראה אותו יהודי שהוא הזומן רק לעליית רביעי, רץ בזעם לעבר הגבאי והתנפל עליו בשצף קצף: "את פלוני כיבדת בשלישי ואותי רק ברביעי? תתבייש לך! במה הוא מכובד יותר ממני?!". ככל שניסה הגבאי להצטדק, הוא הותקף וננף בטון גבוה יותר על ידיו.

שחזר האיש למקומו, לא שלט רבי יהונתן ברוחו ושאלו: "במחילת כבודו, הן רק לפני דקות בודדות התפללת בלב נשבר ונדכה, שפכת דמעות רותחות והתאנחת אנחות קורעות לב כשאמרתי: "עד

הילדים הקטנים הסתובבו סהרוריים ומשתוממים: "היתכן שכלב מיוחד כמותו שמבין את שפת האידיש - יבצע מאורע כה מחריד?! כלב יחודי כזה ממשיך לנשוך כאחד הכלבים הפשוטים!?!..."

הילדים הקטנים הסתובבו סהרוריים ומשתוממים: "היתכן שכלב מיוחד כמותו שמבין את שפת האידיש - יבצע מאורע כה מחריד?! כלב יחודי כזה ממשיך לנשוך כאחד הכלבים הפשוטים!?!...".

"אולם אני לקחתי מזה תובנה חכמה לכל החיים", אמר לי רבי חנא, "התובנה היא - כי כלב נשאר כלב! אפשר להחדיר בו חכמה כזו וחכמה אחרת, הבנה כזו והבנה אחרת. אפשר אפילו לאלף אותו להבין את שפת האידיש, כמנהג בעלי בתים חשובים דפה. אבל אין לטעות: כלב נשאר כלב עד יומו האחרון, את שורשו ומהותו לא שייך להחליף ולשנות בשום צורה!".

"יסוד זה מצוי גם בעבודת השם", המשיך רבי חנא לומר, "אדם שלקוי במידות רעות ואינו עובד על עצמו לשפר ולתקן את מידותיו, ניתן לאלפו חכמה ובינה, יתכן אף למלא את ראשו בדברי נבואה. אולם כל עוד שמהותו לא משתנית, כל הידיעות וההשגות לא יעלו ולא יורידו, הם לא יצליחו לשנות בו מאומה מבחינת עצם האישיות, והוא ישאר אותו אדם שפל, אנוכי ומושחת".

כזה היה בלעם. התורה מעידה עליו: "יודע דעת עליון", "מחזה ש-די יחזה". כלומר, הוא אכן השיג השגות עליונות, הבין רזי עולם, אך כל זמן שלא השיב לליבו את ההשגות המופלאות הללו, ולא שינה את מזגו הרע ושחיתותיו - הוא נשאר חוטא שפל מהרוב הנמוך ביותר. למרות רוח האלוקים שנחה עליו, ולמרות שפיו היה מלא דברי חכמה ונבואה, הוא גילם בדרכיו את סמל השחיתות והרוע. הוא יעץ בשעתו לפרעה מלך מצרים לזרוק את כל הזכרים ליאור (סנהדרין, שם), וכן יעץ לבלק להכשיל את ישראל בבנות מדיין עבור בצע כסף (כמובא בסוף הפרשה). על אף שהשיג וידע היטב את החביבות לה זוכים עם ישראל מאביהם שבשמים.

ניגודים כאלו יכולים להימצא רק במי שאינו משיב לליבו את ההשגות שהשיג, ולא חושב אף לא לרגע אחד כיצד לשנות את עצמו, ומשאיר את הכל כידיעה גרידא. לכן שום דבר לא משתנה במהותו והוא נשאר רע ומושחת כפי שהיה. עד כדי כך שכל מה ששיך לדרוש אודותיו לגנאי - חז"ל נותנים לנו רשות לדרוש.

(מתוך סדרת הספרים הנפלאה 'אוצרותיהם אמלא')

במינה, צדיק וחסיד אמיתי. הביטויים המופלגים שנשמעו מפיו, תואמים לצדיקי עולם שלא טעמו טעם חטא מימיהם.

בתחילה כשבאו זקני מואב ומדיין להזמין לבוא אליהם, השיב להם בלעם: "לינו פה הלילה והשיבותי אתכם דבר כאשר ידבר השם אלי". (כב, ח). כך גם בהמשך כאשר ניסה בלק מלך מואב לפתותו בפיתוי כבוד וממון, השיב להם: "אם יתן לי בלק מלא ביתו כסף וזהב לא אוכל לעבור את פי השם אלוקי לעשות קטנה או גדולה" (שם, יח). ביטוי דומה חזר ואמר בהמשך, כשבא למדיין: "עתה היכול אוכל דבר מאומה, הדבר את אשר ישם אלוקים בפי אותו אדבר" (כב, לח). נוסח דבריו נותן לנו תדמית של אדם ירא שמים מרבים, שמעווד לא המרה את פי קונו. הינו מקפיד בהידור על קלה כבחמורה, עד שאין לו זולת רצונו יתברך מאומה.

אולם בפועל, מעשיו הוכיחו את ההיפך הגמור מדיבוריו הגבוהים: הגמרא במסכת סנהדרין (קו, ב) אומרת, כי כל אלו שנמנו לגנאי במדרש אין לדרוש בחטאם יותר מדי, ודיינו במה שדרשו חז"ל אודותם. אולם אצל בלעם, כל מה שימצא לדרוש בו לגנאי - דרוש. ההבנה בזה, מסבירים בעלי המוסר, כי בלעם במהותו גילם את שיא השחיתות והרוע עד שורשו ויסודו. לכן כל גנאי שימצא בו הינו אמת לאמיתו, וזה המשך לאותו שורש רע שקיים וכלול בו, ולעולם לא יצליחו למצות את עומק הרוע והרשעות שהיו בו.

כך גם מספרת הגמרא במסכת עבודה זרה (ד, ב), עד לאיזו דיוטא תחתונה הידרדר בלעם הרשע בתאוותיו ויצריו הנחותים, עד שהיה מופקר לגמרי כחוטא מאוס ושפל.

"הכלב הפולני נשאר כלב"

כיצד יתכן אדם שמחד גיסא מסמל את שורש הרוע, ומאידך גיסא מדבר דיבורים כה גבוהים ורמים כאחד מצדיקי עולם?

את התשובה נבין באמצעות המחשה נפלאה ששמעתי פעם מפי יהודי ישיש מפלג, מותיקי תלמידי ישיבת ראדין, הרב הגאון רבי חנא קלצקי זצ"ל. איש תם וישר דרך, שהתגורר בימי זקנותו בעיר ליקווד בארצות הברית.

הוא סיפר לי, כי בשנות ילדותו הכיר במקום מגוריו יהודי תמהוני שהחליט לאלף את כלבו, ולימדו להבין את שפת האידיש. באופן כללי, הדגיש לי רבי חנא בדבריו, היה זה דבר נדיר מאוד שיהודי אורטודוקסי יחליט לגדל כלב בתוך ביתו, וגם אותם יחידים שהתעקשו לגדל כלבים, כפי מנהג הגויים, אילפו אותם להבין את השפה הפולנית, השפה המקומית המדוברת, ולא את שפת האידיש.

כשילדי העיר זיהו כי הכלב הוא יחיד מסוגו, בהיותו מבין את שפת האידיש, הם מצאו תעסוקה חדשה להשתעשע בה מידי ערב. כל ערב הם היו מתאספים סביבות הכלב, ומחלקים לו פקודות באידיש; מריצים אותו מכאן לשם ומשם לכאן, ומפתים אותו לאכול 'בובקעס' וזרעונים וכדומה. היו ילדים שאף הגדילו לעשות - הציקו לו, משכו באוזניו ובזנבו, זרקו עליו אבנים וחפצים ועוד.

כצפוי, פעם אחת פקעה סבלנותו של הכלב, והוא התנפל על אחד הילדים, נשך אותו בצורה אכזרית ופצע אותו אנושות, ותהום כל העיר.

מעשה ביהודי 'מתקרב', שהיה דר במנהטן שבניו יורק בבניין רם ונישא בין גויי הארצות. בהתקרב חג הסוכות אבה לבנות לעצמו סוכה, אך לא היתה לו מרפסת הפתוחה עד לשמים, ואף לא היה בידו לבנות את הסוכה בחצר הבית מפני שכניו 'הטובים'... לא נשאר בידו אלא לעשותה בראש גגו. על כן, פנה לבעליו של אותו בניין בבקשת רשות לבנות סוכה על הגג למשך שמונה ימים ותו לא, אך הלה התעקש שאינו מוכן אלא אם ישלם לו שכירות בסך \$700 טבין ותקילין...

הגה"צ רבי אלימלך בידרמן שליט"א על נפלאים דרכי ד'

"פֶּעַת יֵאָמֵר לְעֵקֶב וְלִישָׁאֵל מַה פֶּעַל אֵל" (במדבר כ"ג, כ"ג)

ענה פעם הגאון הגדול הרא"מ שך זצ"ל, ליהודי 'נרדף' שנכנס אליו וביכה לפניו את מור גורלו: "רבי, ה'רודפים' ממררים את חיי, אין לי לא יום ולא לילה, אינם נותנים לי מנוח אף לא רגע אחד ביום..." אל"ה רה": "תדע, ש'ישועת ה' כהרף עין' ברגע אחד, יאר ה' פניו אליך, ותשכח מכל הרדיפות והדחקות, ועד אז התחזק נא בדברי חז"ל (גיטין לו:): 'תנו רבנן הנעלבין ואינן עולבים שומעין חרפתן ואין משיבין... עליהן הכתוב אומר (שופטים ה לא) ואוהביו כצאת השמש בגבורתו".

אדהכי והכי הגישו לפני רה"י כוס 'תה' ועל ידה כף דבש, התבונן בה רה"י ולאחר מכן אמר: "התבונן נא במאכל זה ששמו דבש ותראה פלאות, כי הדבש נעשה מהדבורים, אשר בטבען הן 'רודפות' את האדם, לא יתנו לו מנוח לרגע, יבואו מימין ומשמאל, אם יעמוד האיש בדרכם ימצצו את דמו ויעקצו אותו עד כדי ריצה לבית החולים, ודייקא מהם יוצא הדבש - המאכל המתוק שבעולם... כי אכן, דייקא מאלו הרודפים והממררים את חיינו, מהם יצא לבסוף דבש מתוק נעים וטוב לחיך"...

ואין הדברים אמורים דווקא ב'רודפים' כפשוטו, אלא לרמז לאדם בכל מיני 'רדיפות' ו'עקיצות' כי משם יצא לו דבש למתק ולהאיר את חייו.

שמעתי מאחד מראשי הכוללים שליט"א, שלפני תקופה הגיע אליו השכם בבוקר אחד מהאברכים הלומדים אצלו ונתן לו 400 שקל - תרומת קודש מהשווער (חמיו) עבור הכולל, והנה ראש הכולל דנן מקפיד ביותר לא להשאיר סכומים אצלו במזומן אלא מפקיד הכל בבנק, אך 'משום מה' נשאר בכיסו, ובסוף הסדר החליט 'משום מה' לתת לאברך נזקק, סקר בעיניו את מאות הלומדים והחליט 'משום מה' לתת לאברך פלוני בלא שידע בעצמו מדוע נותן לו ולא לאחרים, ניגש אליו ונתן לו 400 שקל בלא אומר ובלא דברים.

למחרת ניגש אליו החברותא של אותו אברך, וסח בפניו, כי אמש בתחילת הסדר סיפר לו החברותא, כי זקוק הוא להחזיר היום 'לגמ"ח' 400 שקל כפירעון הלוואה, וכבר הוציא מהבנק סכום זה, אלא שבטרם שיצא מהבית לילך לכולל הודיעו לו ב"ב שזקוקים הם ל 400 שקל לתשלום חוב כלשהו, ונתן לה, וכבר אין יכול להוציא עוד כסף מהבנק כי תם הכסף, ואינו מסוגל נפשית לחפש הלוואה, ועל כן מבקש מהקב"ה שישלח לו עזרו מקודש בלי הלוואה, "ואכן נשלחת כמלאך מן השמים"...

ועתה ראה נפלאות ההשגחה, כמה דברים שאירעו 'משום מה' בשביל למלאות לאותו אברך את שאלתו... כי אכן כל ברואי מעלה ומטה אינם אלא 'שלוחי דרחמנא' להביא את רצונו ית' לידי מעשה. מעשה ביונה שנקלעה לבית הרב שליט"א, משראתה לאיזו צרה נכנסה... מיהרה לעוף החוצה דרך החלון שהיה נראה לעיניה כפתוח, אבל באמת היו חלונות הזכוכית נעולים על מסגר וברית, וממילא בבואה עד חלון הזכוכית נתקלה בו נחבלה ונפלה, לא התייאשה היונה, הגביהה עצמה מן הקרקע ושוב פרשה כנפיה ועפה' אל

החלון, שוב נחבטה כהוגן וצנחה לארץ כשהיא מוכה וחבולה. אדהכי והכי שמע בעל הבית את קולות נפילתה וראה את אשר לפניו, נכמרו רחמיו ופתח את החלון לרווחה, יונה זו שוב התחזקה ועפה לעבר הכותל ההוא, והפעם יצאה לחרות עולם. והנה, אותה יונה בטוחה בעצמה ש'הצליחה', דפקה עצמה בחלון פעם ופעמיים עד שבפעם השלישית הצליחה לצאת... ואינה יודעת כי מעשיה לא הועילו ולא כלום, והיתה יכולה להטיח ראשה בחלון כל היום וכל הלילה ולא היה 'זו' מאומה, אלא שהיה כאן מאן דהו שפתח את החלון ורק מחמתו השתחררה מ'בית האסורים'... ובאמת מעשה זה הוא משל וציור על כל צורת חיי עולם המעשה, שיוצא אדם לעבודתו, ונדמה לו ש'כוחי ועוצם ידי עשו לי את החיל הזה', הנה עשה מעשה ועלתה בידו, ולעיתים כשאינו מצליח בפעם הראשונה מוסיף לעשות עוד פעולות עד שמצליח... ואינו יודע כי כל מעשים אלו אין בידם להביא לו מאומה, והרי הוא כמטיח ראשו בקיר, שאינו מועיל אלא לפצוע גופו ונפשו ולייגע עצמו, וסיבת ההצלחה היא כי מן השמים 'פתחו לו חלון' ושערי פרנסה... הן אמת שצריך לעשות 'השתדלות', כי גזירת מלך היא על כל באי עולם השוכנים בעולם המעשה, ואף אותה יונה, אם לא הייתה דופקת עצמה בחלון לא היה בעל הבית משים ליבו לדבר ולא היה נחלץ לעזרתה, אך צריך לזכור שאין זה אלא השתדלות ותו לא, אבל הפרנסה עצמה מגיעה בלא שום שייכות למעשיו.

מעשה בעני מרוד שלא הצליח למצוא שום מקור לפרנסתו, ונמלך בדעתו להגר לארה"ב, כי שמע ששם הכל מתפרנסים בכבוד ואף באים לידי עשירות. בטרם נסיעתו הלך לשאול בעצתו של הגאון רבי חיים מברסקי ז"ע, נענה לו ר' חיים: "אילו היית עני בדרך הטבע, אכן היה נאה ויאה שתפליג אל מעבר לים שם תמצא את עושרך, אך מאחר שעניוּתך אינה בדרך הטבע אלא כי כן רצון השי"ת, אם כן מה לך לטרוח ולנסוע לארץ מרוחקת? והרי העשירות יכולה לבוא אליך גם בהיותך כאן..."

והיינו כי 'ממה נפשך', אם נשתנה דינך ונגזר עליך מהיום והלאה עשירות, א"כ אין כל צורך בנסיעה הרחוקה עבור זה, ואם גזירת העניות עדיין עומדת בעינה, אזי מה טעם יש לעבור לאמריקה, הרי עניוּתך תרדוף אחריו עד שמה, וכי עדיף לך להיות עני ואביון בארץ מרחקים מאשר בביתך זה?

כיוצא בדבר סיפר הגאון רבי יעקב גאלינסקי זצ"ל: פעם נכנס יהודי (שלא היה מחסידי טשורטקוב) אל הרה"ק מטשורטקוב ז"ע לקבל ברכת פרידה, כי כאן בארצות אירופה היו 'מחוסר פרנסה', ובדעתו לעקור דירתו לארה"ב שם תבוא הרווחה לביתו. א"ל הרה"ק: "אברכך בברכת הדרך, אבל שליחות אחת אבקשך לשלחך, שתמסור 'פריסת שלום' אל האלוקים של ארה"ב!". נחרד האיש ושאל את הרבי: "וכי יש ח"ו שתי רשויות? והרי הקב"ה יחיד הוא בעולמו, ואותו הקב"ה שברא את כל העולם וכלל פינה נידחת ובאותה מידה גם כאן בטשורטקוב, ברחבי אירופה וכלל פינה נידחת שבעולם!". א"ל הרה"ק, "אכן, לזאת כוונתי, מדוע תדמה בנפשך כי בארה"ב תצליח בפרנסה יותר מכאן? הרי אותו הבורא שיפרנס

אותך בארה"ב בידו לפרנס אותך כאן באירופה!".

אגב, הלה אכן לא נסע וניצלו חייו, כי היה לו טיקעט (כרטיס) להפליג בדרך ים באנייה הנקראת 'טיטאניק' ששקעה באותה הפלגה למצולות ים.

פעם באה שאלה לפני הגאון רבי יחזקאל לעווינשטיין זצ"ל, מבחור שעמד בפרק 'האיש מקדש' ומדברים עבורו נכבדות בת ת"ח. אך דא עקא שתובעים את אביו שיתחייב בעד השידוך סכום נכבד, וכבד עד מאוד. שאל הגר"י את הבחור האם אביו שכיר או עצמאי, ענה הבחור - שאביו עצמאי, א"ל הגר"י: "אם כך, אמור לאביך שיגמור השידוך ויתחייב בעדך את כל אשר המחותן דורש, ובעזר השי"ת יוכל לעמוד בהתחייבויותיו". הבחור ענה 'אמן', והוסיף לשאול מתוך דרך ארץ: "למדנו רבינו, למאי נפק"מ אם אבי שכיר או עצמאי?" ענה לו הגר"י: "דע לך, שפע הפרנסה בא לו לאדם כפי מה שהוא נושא עיניו לשמים, והנה, השכיר בוטח גם על הבוס שלו - שביום המיועד והקבוע ישלם לו משכורתו השלימה, אבל העצמאי בוטח בה' בשלימות, בכל שעה ורגע הינו תלוי בחסדי הבורא שישלח אליו קונים הרוצים בסחורתו, ולפי שהוא כ"כ תולה עצמו בחסדי הבורא הנני מובטח שבוודאי יעזרהו ה'".

ואכן כך הווה, כי הרב היה מניצולי המלחמה, ובתוך הזמן שבין האירוסין לנישואין קיבל כספי פיצויים מדייטשלאנד (גרמניה) כאותו הסכום שהמחותן דרש ממנו, והיה לנס.

גם בבוא ח"ו על האדם קשיים למיניהם, כך ייאמר לעניין עשיית כל מצוות ה', גם כשהם קשים לעשותם וכ'חק בלי טעם', וסופו שיראה שהכל לטובתו.

סיפר אחד הרבנים מהדור הקודם אשר אחר ה'מלחמה' קבע מושבו בארה"ב, שבשנות המלחמה הצליח לברוח ביחד עם אחיו אל תוך היער ונתחבר שם לקבוצת פרטיזנים (קבוצות שלא נכנעו ובעצמם ניסו להילחם ברשעים), והגם שעפ"י רוב היו קבוצות אלו בנויות או כולם יהודים או כולם נכרים, שונה היה הרב דילן שהוא ואחיו היו שני יהודים בתוך קבוצה גדולה של נכרים.

מדרכה של קבוצה כזו שהיו ממנים 'שומר' שישב על עץ גבוה, ועליו מוטל לצפות מרחוק האם הרשעים מתקרבים ח"ו לעבר היער. באחד הימים הבחין השומר בחיילים המתקרבים ובאים, מיד מיהר להודיע לכל החברים על הסכנה המרחפת על ראשם, פן ילכדו אותם ויעשו בהם כלה, וכל הקבוצה כאחד נמלטו על נפשם ונסו לעמקי היער העבות, במהרה להגיע את הקצה השני.

גם האחים לבית משפחת יפה ברחו כל עוד רוחם בקרבם, אלא שבהגיעם למקום מבטחים גילו לחרדתם שמרוב בהלה שכחו את התפילין במקומן, וכאן החל הספק לכרסם בליבם, מצד אחד רצו לחזור על עקבותיהם, בידעם שאם לא עכשיו אימתי, שהרי כל הקבוצה לאו בני ברית הינם, ואין להם כל שמץ השגה 'תפילין' מה הם, ואם לא ידאגו עכשיו לעצמם מי יודע אימתי יזכו שוב להניח תפילין... מאידך שאר הפרטיזנים הזהירו אותם שסכנת נפשות יש בדבר, כי בוודאי יתפסו אותם האויבים, אך הם החליטו שאינם יכולים לוותר על מצווה רבתית זו ויהי מה.

שאלתי את סבא איך זכית לכך? וסבא במתק לשונו דחה: "בזכות הנכדים". לא הרפיתי, הרי הספר נחל הצלחה עצומה לפני שנולדו הנכדים... ואז אמר סבא משפט שפתח לי אור חדש על הספר ומחברו: "משום שלא הייתה לי שום כוונה בכתיבתו, לא בשביל כסף ולא בשביל כבוד, אך ורק בשביל שכל יהודי יוכל לדעת מה מותר לעשות בשבת ומה אסור!"

מאחורי הקלעים של ספר "שמירת שבת כהלכתה", והגאון רבי יהושע ישעיה נויבירט זצ"ל

"הן עם פְּלִיָא יְקוּם" (במדבר כ"ג, כ"ד)

ובתרת: ראשית, יכולתו הגאונית לסקור את כל המקורות בש"ס ראשונים ואחרונים, הפרוסים לו כשמלה, ולהוציא מהם מקורות וראיות הנוגעות לשאלות החדשות. שנית, הכתפיים הרחבות להכריע עד להלכה למעשה, בלא גמגום ורתיעה.

עובדות ומעשים סביב החיבור

"זכורני, שמרן הגר"ז אויערבך זצ"ל, שרבינו היה קשור עמו בעבודות אהבה שלא ניתנים לתיאור, ראה כי הוא מקפיד הרבה ללמוד בספרי הלכה, וליבן עמו הרבה מהלכות השבת שהתעוררו על שולחנו", מוסיף הגר"י גנס שליט"א.

"משהבחין רבינו כי מידי יום ביומו נערמות שאלות רבות וסבוכות שמתעוררות בשל הטכנולוגיה המתקדמת מחד, ובשל הקושי לדמות מילתא למילתא בדברים שנאמרו במשנ"ב, החליט כי אולי מן הראוי להוציא ספר מקיף הלכתי, בעבור אלו שמתקשים לראות כל דבר במשנ"ב כתשובה מעשית לשאלתם הדורשת הכרעה מהירה וברורה.

"הגרש"ז שהיה מורו ורבו המובהק, אמר לו שילמד מסכת שבת עם כל דברי הראשונים והפוסקים, והוא למד כן ג' שנים, ורכש

"הגרש"ז אויערבך זצ"ל, תהה לא פעם כיצד אני יכול להכיר טובה להרב נויבירט, שפרסם את הלכות השבת בכל רחבי תבל" - מספר הגר"י גנס, וחושף לראשונה אימתי החל הרעיון להוציא לאור עולם את החיבור המיוחד, באותם ימים שלא היה מצוי עניין הוצאת הספרים כמו בימינו.

בתקופות האחרונות, לאור התפשטות המכשירים החשמליים למיניהם ושאר הכלים הטכנולוגיים, ולאחר מכן עם כניסת המחשב, השתנו הדברים לבלי הכר, ונוצר חלל גדול בכל מה שקשור לתרגום ההלכות שבגמרא ובפוסקים אל המציאות בבית ובמטבח.

את החלל הזה מילא החיבור פורץ הדרך 'שמירת שבת כהלכתה', אשר נטל על עצמו להעתיק את העקרונות ההלכתיים מן הכתובים אל המציאות המודרנית החדשה. הוא היה החלוץ לפני המחנה, שצעד בארץ לא זרועה, וסלל את הדרך לחיבורים נוספים מאז ועד היום שעוסקים במלאכה זו של הורדת 'דבר ה' זו הלכה' אל המציאות בפועל.

משהתוודע הגרש"ז אויערבך זצ"ל לתפוצתו האדירה של הספר 'שמירת שבת כהלכתה' כבר במהדורה הראשונה, התבטא כי הוא מופתע, וכי לא חלם שהספר הזה יכבוש את העולם היהודי בכזו מהירות. הגרש"ז הדגיש כי חלה עליו כעת אחריות רבה, שבמהדורה הבאה יזוקקו הדברים שבעת"ים. עשר שנים תמימות עבר הגרש"ז שוב ושוב על הספר, וגם מסר אותו לקבוצת ת"ח שיעברו, יגיהו, יאירו ויעירו, ורק לאחר מכן ניתן היה לברך על המוגמר, ולהוציאו שוב במהדורה שנייה.

תחת כנפי הנשר הגדול

כל זאת, עבודה עצומה וכבדת משקל היא, ומן שמיא קזכו ליה ליזכות לחסות תחת כנפיו של פוסק הדור שעמד על גביו, הלא הוא מרן הגרש"ז אויערבך זצ"ל, אשר התמסר למפעלו של תלמידו הגדול, כאשר החיבור נכתב על ידיהם במעין שותפות. סגולותיו המיוחדות של הגרש"ז היו חיוניות לספר אשר כזה,

בה שליטה עצומה. חלק גדול מאותם עניינים זכיתי ללמוד עמו בחברותא, ומלבד זאת למדתי עמו לא אחת ענייני יו"ד ועוד, ואני יכול להעיד שהוא שלט שליטה מקפת בכל חלקי השו"ע. המיוחד אצלו הייתה הבהירות, הוא ידע לכתוב את הדברים הלכה למעשה.

"ישנו דבר שאותי הפליא ממש: מתחילת כתיבת הדברים בספרו, הייתי עמו יחד וראיתי את כל הנכתב על ידו ולא היתה אצלו מעולם מחיקה, כל מה שנכתב היה בבהירות מקסימלית בצורה מושלמת, כל מה שנעשה לאחר מכן היה רק להוסיף על הדברים ולהביא פרטים נוספים, אך ההלכות שהעלה על הכתב היו בתכלית הבהירות מרגע כתיבתם ללא כל מחיקה, והיה הדבר לפלא ממש".

- הגר"י גנס נשאל האם רבינו אכן האמין שהספר יעורר מהפיכה כה גדולה בעולם כולו? וענה: "האמת שחשש מאוד בתחילה, אמנם הוא היה מחובר מאוד להלכה, הוא הנהיג את לימוד ההלכה בישיבת 'קול תורה', והיה דבוק מאוד במורו ורבו הגרש"ז בכל פסיקותיו והכרעותיו ההלכתיות, וגם התעסק ביתר תחומי ההלכה בישיבה, כגון ענייני מזוזות ועוד. אך המיוחד בו היה כח הפסק שהיה ניחן בו, הוא יכול היה לגשת להלכה, לפרק את הצדדים שבה לגורמים בהירים ומוחלטים, עד שהיה מגיע בעמלו להלכה המתבקשת בכל דבר ועניין. הסיבה שהוא הצליח בספרו כל כך, היא משום שהוא לקח את ספרו הנודע של מרן הח"ח שנועד בעיקרו ללמדנים ומבינים בלימוד, והעביר אותו בבהירות מדהימה לעולם המעשה.

"עד היום אני זוכר שבעל הדפוס שהדפיס לו בשעתו את הספר שאל אותי, כמי שסייע בעדו וכתב עמו הרבה, מדוע שספר כזה ילך ויקבל תהודה אצל עמך בית ישראל? אמרתי לו בהחלטיות - 'אני מכיר את האיש היטב, ואת העבודה שהוא השקיע בכתיבת הדברים הלכה ולמעשה, והוא עשה דבר שלא היה כמותו, שכיום גם אדם שקשה לו ללמוד את המשנה ברורה ולדעת כל דבר לפרטו, מוצא בספר את מבוקשו בדברים המצויים מידי שבת בשבתו'. הייחודיות בספרו שהוא מדבר הלכה למעשה לבית היהודי, בשים לב לבעיות שהתעוררו בזמנו. מלבד זאת כל השאלות החדשות שהתעוררו בתקופת הזמן שלאחר המשנה ברורה, את כל זה הוא חקר ובדק וקבע מסמרות שאותם הוא הביא לראשונה לדפוס בצורה קולחת ובהירה מאין כמותה.

"אני נזכר שרבי יהושע עצמו אמר לי: אני לא יודע אם זה ילך, והוא התלבט אם להוציא זאת לאור עולם, אלו היו זמנים שלא היה כ"כ קל להדפיס ספרים. אמרתי לו - 'רבי יהושע תעשה ניסיון, ותראה אם הדבר יתקבל בבית מדרשא או לאו'. הוא אכן שמע לעצתי, ותוך חודשיים בלבד מכר כ-5000 ספרים, והיה הדבר לפלא ממש באותה תקופה, שלא היה כמעט ספר שנמכר בתפוצה כה גדולה בזמן כה קצר. לא אשכח כיצד בא אלי לאחמ"כ המפיץ להודות לי, על שדרבנתי אותו להוציא זאת לאור

עולם, באומרו, שתוך חודשיים הוא הרוויח מכך אלפי דולרים, ולא ציפה שהספר יתקבל כ"כ".

- עוד סיפר הגר"י גנס: "מורינו רבי יהושע היה בקשר הדוק עם הגר"י אברמסקי זצ"ל, שאף שדרכו היתה שלא נותן הסכמות לספרים, אך לספרו של מורינו כתב הסכמה נלהבת".

- מספר נכדו: "שאלתי את סבא 'איך זכית לכך?' וסבא במתק לשונו דחה: 'בזכות הנכדים', לא הרפיתי, הרי הספר נחל הצלחה עצומה לפני שנולדו הנכדים... ואז אמר סבא משפט שפתח לי אור חדש על הספר ומחברו: 'משום שלא הייתה לי שום כוונה בכתיבתו, לא בשביל כסף ולא בשביל כבוד, אך ורק בשביל שכל יהודי יוכל לדעת מה מותר לעשות בשבת ומה אסור...'".

- סיפר הגר"י גנס שליט"א: "עד היום לא אוכל לשכוח את אותו רגע בו מו"ר מרן הגרש"ז זצ"ל אמר לי באחד הימים בגילוי של שמחה ובפנים מאירות - 'ברוך ה' היום גמרת את השמירת שבת כהלכתה!'".

וכך היה בכל צעד וצעד. אנשים לא יודעים כמה השקעה טמונה ביצירת החיבור, כל הגהה לשונית, הגהה הלכתית ועוד כהנה וכהנה.

- סיפר אחד מבני מרן הגרש"ז זצ"ל, שפעם דנו בבית בשאלה מסוימת אודות ההלכה הנצרכת בה, ואביהם ביקש שיביאו לו את הספר 'שמירת שבת', שם יראה מהי ההלכה.

- כשנשאל פעם אחד מפוסקי ההלכה על שאלה מסוימת בהלכות שבת אם הדבר מותר, הורה אותו פוסק כי יש להתיר זאת. אותו יהודי שאל את הרב בתמימותו - אבל ראיתי בשמירת שבת שהדבר אסור, ואז חזר הרב ואמר לשואל שאם כן, אסור. וכששאל אחד מבני הבית את הרב, האם אין בכוחו לחלוק על השמירת שבת? סיפר שפגש פעם יהודי פשוט שלא שמר דבר מה בהלכות שבת, ושוחח עמו על כך באומרו שבגמרא כתוב שחייבים לשמור זאת בשבת, והלה הגיב בלצון שלא ניתן לפסוק הלכה מגמרא, וכשאמר לו שזו גם דעת השו"ע, והביאו המשנה ברורה להלכה, הוא נותר בשלו - מי אמר שזו ההלכה לדעת כולם? אך כשאמר לו ש'גם השמירת שבת אסור זאת' - הוא מייד קיבל ונהג כך. ואמר הרב - 'אם כך מתייחסים יהודים ל'שמירת שבת', איך אוכל לחלוק על פסקו?'.

- כל אימת שסיים עוד נדבך בספרו, היה שותה לחיים מרוב שמחה לגמרה של מצווה.

- בספרו מצא רבינו היתר להשתמש ב'מעלית שבת', ובפרט לחולים ותשושים. אך על עצמו החמיר גם בשנות זקנותו, ולא חס על כוחותיו, וכשחזר מהתפילה בשבת היה מטפס כעשרים דקות במעלה המדרגות, כשהוא נח בין קומה לקומה על כיסא מיוחד שהכינו עבורו.

- אף שבהלכות מסוימות הראה מקום להקל, לעצמו היה מחמיר בכל פרט ופרט הלכתי, השתמש בשבת רק בחשמל שבת (גנרטור) ואף יום וסייע בהקמת גנרטור בשכונת בית וגן.

(אוסף גלינות - לעשות את השבת)

הבחורים מגיעים, אני מקבל אותם בסבר פנים יפות ואז שואל אני לשלום ידידי. הבחורים מחליפים מבטים ואומרים בתמיהה: "אין אנו יודעים על מי אתה מדבר?"... נדהמתי, "אם כך, איך הגעתם אלי?". אמרו הבחורים בתמימות: "אנחנו בחורים אמריקאים. רצינו להתארח בגליל, ישנו מדריך טלפונים של רבני ישובים, התחלנו להתקשר לרבנים אחד אחרי השני על פי סדר הא' - ב"..."

הגאון רבי אברהם צבי מרגלית שליט"א, מרא דאתרא כרמיאל, על האורחים מן השמים

"מה טובו אהליך יעקב משכנתיך ישראל" (במדבר כ"ד, ה')

אם בענייני בין אדם לחברו ואגודה אחת עסקינן, הרי שאחד המאפיינים של האחדות הוא הכנסת אורחים. אין זה דבר קל. הרבה יותר קל לתת צדקה. מוציאים סכום כזה או אחר, נותנים, ומשלחים את היהודי לדרכו. כך גם מעשי חסד אחרים. הכנסת אורחים היא חסד מתמשך ורב תחומי. צריך לדאוג לאורח לאכסניה נוחה על כל המשתמע, וגם להקדיש לו את כל תשומת הלב.

אספר סיפור מעניין אודות אורחים שהתגלגלו לביתי, הישר מן השמים! וכך היה המעשה. ביום רביעי בלילה התקשר אלי ידיד מארצות הברית. יש לו חבר, שגם אותו אני מכיר ומוקיר. לחבר יש בן בירושלים, והוא רוצה לבוא להיות בגליל בשבת. אמרתי לו: "בשמחה! מסור לבחור את מספר הטלפון שלי, שיתקשר אלי ונתאם".

כבר למחרת בבוקר מתקשר בחור ואומר: "אני בחור ישיבה מירושלים. האם אני יכול לבוא עם חברי להתארח אצל הרב?". כמובן שעניתי בחיוב. הלא כך הבטחתי לידידי שמעבר לים. אמרתי לבחור שמצדי עדיף שיבואו בשבת הבאה, אז אוכל לארח אותם כראות. אך הוא אמר שלהם יותר נוח בשבת הקרובה. טוב, מה לא עושים בשביל ידיד? סברתי וקבלתי. הוסיף הבחור וביקש: "אנחנו רוצים לבוא כבר ביום חמישי!". נו מה לא עושים עבור ידיד של ידיד... "בסדר. תבואו ביום חמישי!". התחלתי להתארגן. היכן ילינו והיכן יסעדו. שהכל יהיה על הצד הטוב ביותר.

הבחורים מגיעים, אני מקבל אותם בסבר פנים יפות, מושיב אותם, מכבדם במאכל ובמשקה, משוחחים על דא ועל הא, ואז שואל אני לשלום ידידו של ידידי וידידי. הבחורים מחליפים מבטים ואומרים בתמיהה: "אין אנו יודעים על מי אתה מדבר. אין לנו כל קשר אליהם"...

נדהמתי, "אם כך, איך הגעתם אלי?", אמרו הבחורים בתמימות: "אנחנו בחורים אמריקאים, אוהבים לשנות אווירה מידי פעם. רצינו להתארח בגליל, אך אין לנו שם אח ורע. מה עשינו? ישנו מדריך

טלפונים של רבני ישובים. התחלנו להתקשר לרבנים אחד אחרי השני על פי סדר הא' - ב'. הרבנים כמובן סירבו. הבנו אותם. אם הם יקבלו לביתם כל אחד, לא תהיה להם מנוחה. זה בלתי אפשרי לקבל לאירוח כל בחור שחשקה נפשו בנופש גלילי...

"לא התייאשנו. המשכנו לנסות. והנה, להפתעתנו, כאשר התקשרנו לרב מרגלית, הסכים מיד לבקשתנו. ולא עוד, אלא שחשנו שהוא רק חיכה לטלפון שלנו ושהוא שמח לקבל אותנו לביתו. משכך, קיבלנו ביטחון עצמי מופרז. אמרנו שנוח לנו דווקא בשבת הקרובה - הרב קיבל. אמרנו שאנחנו רוצים לבוא כבר ביום חמישי - הסכים בקלות. "הופתענו עד מאד, אך לא הנחנו להפתעה לקלקל לנו את החוויה. גם חברינו שעקבו אחר נסיונותנו ועקשנותנו, וניסו שוב ושוב להניאנו מכך בטענה שהדבר לא יצלח, הופתעו ואף נתקנאו בהצלחתנו".

מששמעתי כך, יצאתי מגדרי לארח אותם בחביבות וברחבות, באופן הראוי והטוב ביותר. הם התפלאו, מדוע הרב טורח עבורנו כל כך? אמרתי להם: "אתם אורחים ש'נחתו' עלי הישר מהשמיים. כיצד לא אטרח עבורכם? הטלפון האחרון מסוג זה שקיבלתי, היה לפני עשרות שנים, אם בכלל. רואים כאן את יד ההשגחה המופלאה". למדתי מכך מוסר השכל. האדם צריך לעשות את ההשתדלות. אם

**יש לאדם צורך כל שהוא. בריאות,
פרנסה, חינוך ילדים, שלום בית
וכו'. לא חסר... הוא מתפלל
ומתחנן פעם אחר פעם, נראה
לו שאין מקבלים את תפילתו.
אך אין הדבר כך. התפילות
מצטברות, ממתינות לשעת
הכושר. יגיע זמן בו הן ייענו**

ברגע מסוים החלטתי לוותר. להתייבש מאותו אדם. מה לעשות, הוא לא יזכה לתמוך בתורה ובלומדיה. אני את ההשתדלות שלי עשיתי. ספרתי על כך ליהודי יקר. אמר לי: "בוא ננסה בכל זאת רק עוד פעם אחת". אמרתי, טוב, פעם אחרונה. והנה, דווקא בפעם הזאת פתח היהודי את ליבו וכיסו והעניק למסודותינו מתת יד הגונה עד מאוד. כך רואים אנו גם לגבי תפילה. יש לאדם צורך כל שהוא. בריאות, פרנסה, חינוך ילדים, שלום בית וכו'. לא חסר... הוא מתפלל ומתחנן פעם אחר פעם, נראה לו שאין מקבלים את תפילתו. אך אין הדבר כך. התפילות מצטברות, ממתינות לשעת הכושר. יגיע זמן בו הן ייענו. אסור להתייבש. אנו צריכים לעשות את ההשתדלות שלנו, הן מבחינה גשמית והן מבחינה רוחנית. הקב"ה יעשה עבורנו לא בהכרח את אשר ביקשנו, אבל בודאי את הטוב לנו ביותר, משום שרק הבורא יתברך יודע מה טוב לו לאדם בעולמו.

(מתוך הספר: 'מפיק מרגליות' בראשית)

הוא בוטח בה' ומאמין באמת ובתמים שהקב"ה יסייע בידו, הישועה בוא תבוא. וכאשר אנו מדברים על 'ישועה' אין הכוונה דווקא לרפואה ממחלה קשה או הצלה מגזירות רעות כאלו ואחרות. גם כאשר בחור ישיבה חש 'מחנק' וחפץ באוורור במקום שקט ופסטורלי, הרי הוא זקוק לישועה.

הבחורים שלנו ייחלו לשבת שלוה בגליל. אך אין להם קרוב ומודע בחבל ארץ זה, עשו מה שביכולתם, והנה אינה הקב"ה, מסובב כל הסיבות, שהידיד יתקשר ערב קודם ויבקש עבור בן ידידו, כך הבחורים שלנו 'השתחלו' בדיוק לנישה הנכונה...

איזו השגחה פרטית מופלאה.

עוד מוסר השכל ניתן ללמוד ממעשה מופלא זה; אדם עושה מעשה קטן לכאורה, וכתוצאה ממנו מתגלגלים דברים אדירים שלא חשב עליהם כלל. הוא לוחץ על כפתור, ואינו יודע אילו מערכות הוא מניע. הידיד שהתקשר מארצות הברית רצה בסך הכל לסייע לבנו של ידידו. והנה, על ידי הפעולה הקטנה שביצע, סייע כלאחר יד לשני תלמידי ישיבה שהיו זקוקים למעט אוויר צח, להתארח בכבוד וברחבות אצל רבה של כרמיאל...

אי אפשר לדעת מתי ומהיכן תצמח הישועה. לפני עשרות שנים היה בעירנו כרמיאל יהודי אמיד. פעמים רבות ניסיתי להתרימו עבור מוסדותינו. הקדשתי לכך שעות רבות. ביקור ועוד ביקור. ניסיונות שכנוע מכוונים אלו ואחרים, אך ללא הועיל. תמיד אמר שבדיוק עכשיו אינו יכול. הוא מעריך ומוקיר מאד את פעילותנו, אבל כעת אין באפשרותו. הבעיה היא שעם הערכה והוקרה אי אפשר ללכת למכולת...

הדברים גם לא הסתדרו כל כך עם המציאות. ראיתי את עשרו ואת יקר תפארת גדולתו. באותם ימים, בהן היו בעיר מכוניות ספורות, וגם הן פשוטות וזולות, היהודי שלנו היה נוסע ברחובות במכונית הדורה ויקרה. סיפוריו על קשיי הנזילות שלו לא כל כך תאמו את המציאות, וזה בלשון המעטה.

* שישים שניות מתוקות על סדר לימוד הדף היומי (שלוחה 2-3)

* שיעורים מקוצרים על הדף היומי

* דף היומי בהלכה - 5 דקות ביום

* ווארטים וסיפורים מיוחדים לפרשת השבוע

* סיפורי צדיקים ותוכניות מיוחדות

הכל במקום אחד

קו השיעורים של 'דרשו' *4992 או 077-2222-666

אמא ע"ה עמדה במטבח, וכדרכה, מעולם לא התערבה בשיחות לא לה; אבל הדמעות של הנער עשו את שלהן, והיא רצה פנימה לתוך סלון הבית: "למה אתה בוכה?". חזר הנער וסיפר את חשקו לקיים מצוות ה'. אמא לא יכולה היתה לעמוד מנגד, ושאלה את אבא: "איך אפשר שלא לגייר אותו? הוא יהיה גר צדק אמיתי!"

הרה"ג רבי יצחק דוד גרוסמן שליט"א, על הגוי מתל-ציון

"וַתְּהִי עָלָיו רוּחַ אֱלֹקִים" (במדבר כ"ה, ב')

בודד וערירי היה אלן, עת הגיע כבחור גוי בן 16 ממקסיקו. הוא עלה ארצה מסיבה אחת ויחידה: נפשו חשקה בתורה. הוא, גוי צעיר, שאף שנים ארוכות להצטרף ליהדות, ועשה זאת בדרך מקורית משלו. למשפחתו המפורקת ממילא לא היה מה לתרום לו, והוא לא מצא כל עניין להישאר במקסיקו.

כך מצא עצמו מודד כיפה וציצית ברחובות מאה שערים, ונרשם לישיבה של בעלי תשובה בירושלים. הוא מצא חברותא טובה והתחיל ללמוד בשקידה גדולה, ואיש זולתו אינו יודע על עברו. עם השנים החל לבו נוקפו. כבר למד ושינן את ההלכות, יודע הוא כי "גוי ששבת חייב מיתה", ולבו בל עמו. משתוקק הוא להיכנס תחת כנפי השכינה ולחיות כיהודי לכל דבר.

הידיעה נפלה על ראשי הישיבה כרעם ביום בהיר. אלן, צעיר החמודות, היגע והמתמיד בתורה - כלל אינו יהודי! המחשבה הייתה קשה מנשוא, והם נלאו מלמצוא פתרון עבורו. "יש יהודי המתגורר בבתי ורשה, הגאון רבי ישראל גרוסמן. כדאי שתעלה לביתו ותבדוק עמו מה ניתן לעשות", יעצו לו ראשי הישיבה.

בסלון הבית הצנוע של הור"י ישב הבחור, והביע את רצונו להתגייר. אבא ניסה להניא אותו כהלכה: "לשם מה חסר לך להשתעבד למצוות ה'?" אך הבחור בשלו. הוא סיפר לאבא שזה שבע שנים הוא מנסה להתגייר וללמוד את כל ההלכות, ועדיין לא הרגיש שהגיע הרגע המיוחל. כעת, לדבריו, הוא מוכן נפשית לכך.

אבא לא השתכנע, ואלן התחיל להרצות בדברי תורה כתלמיד-חכם מופלג. ואז, תוך הדברים, החל בוכה: "אני רוצה להיות יהודי! לקיים מצוות ה'! אני רוצה להיות קרוב לאבא שבשמיים!"

אמא ע"ה, אשת חיל, עמדה במטבח, וכדרכה מעולם לא התערבה בשיחות לא לה; אבל הדמעות של הנער עשו את שלהן, והיא רצה פנימה לתוך סלון הבית: "למה אתה בוכה?", חזר הנער וסיפר את חשקו לקיים מצוות ה'. אמא לא יכולה היתה לעמוד מנגד, ושאלה את אבא: "איך אפשר שלא לגייר אותו? הוא יהיה גר צדק אמיתי!"

כשמוע אבא את דברי אמא, ובראותו את שאיפתו של הנער להיות יהודי ירא ושלם, נטל עמו את הנער, וקם ויצא אל עבר בית הדין של העדה החרדית הסמוך לביתו. אבא ביקש לצרף אליו שני דיינים

מומחים, ויחדיו גיירו את הבחור כדת וכדין. תושביה הוותיקים של שכונת בתי ורשה, לא יכולים לשכוח עד עצם היום הזה את זעקת ה"שהחיינו וקיימנו", שזעק הבחור בטהרתו בעלותו מבית הטבילה במקווה 'זופניק' הסמוך. נכנס כגוי ויצא כיהודי לכל דבר, וייקרא שמו בישראל: אהרון.

ביושבנו אחר אמנו הצדקנית ע"ה נכנס אדם בלתי מוכר, אברך לכל דבר, פאותיו מתבדרות לכל עבר. הוא התיישב ומחה דמעותיו. אנו, הבנים, לא הכרנוהו, והוא החל מספר את סיפור חייו הבלתי שגרת. "זוכרים את הגר שהורכים עמלו לגייר? אני הוא, ולא אחר!". ההמשך היה מפתיע: "מיום שהתגירתי עמדו הורכים לצדי. חיפשו עבורי שידוך מתאים, שילמו דמי הוצאות נישואין ועזרו לי בכלכלת ביתי שהוקם כאן בשכונה.

"כעבור שנתיים ימים, שבהן דרתי בסמיכות אליהם, קראו לי הורכים ואמרו לי: 'יש עכשיו פרויקט חדש ומוזל בתל-ציון. כדאי שתעבור לגור שם'.

"הם נתנו לי את הכסף הראשוני לביתי החדש בתל ציון. איך זה לא אבכה?!", שאל האברך התל-ציוני הדור הצורה שספרו תחת שחיו - ואנו, הבנים, מחינו אגל דמעה עקשן שירד במורד לחיינו. כוח האמונה וההכרה בבורא העולם - הם שהכניסו משפחה שלמה תחת כנפי השכינה.

(מתוך הספר 'אור השבת')

להתקשר לתורה מסביב לשעון

מאת הרבנים הגאונים שליט"א

הרב **מאיר שפרכר** שליט"א
הדף היומי בבלי • עברית

שלוחה 2/2

הרב **אליהו אורנשטיין** שליט"א
הדף היומי בבלי • עברית

שלוחה 2/1

הרב **אפרים סגל** שליט"א
הדף היומי בבלי • עברית-אידיש

שלוחה 2/3-4

הרב **אריה זילברשטיין** שליט"א
הדף היומי בהלכה • עברית

שלוחה 1

הרב **יצחק לובינשטיין** שליט"א
הדף היומי בבלי • אנגלית

שלוחה 2/6

הרב **מרדכי שלמה פריינד** שליט"א
הדף היומי בהלכה • אידיש

שלוחה 1/3/1

הר"ר **אברהם פוקס** הי"ד
פחותה בכל יום - המייל היומי של דרשו
60 שניות מתוקות על סדר הדף היומי

שלוחה 3

הר"י **שלום יכנס ואברהם פוקס** הי"ד
לקראת שבת מלכתא
סיפורים ופנינים מפרשת השבוע

שלוחה 7

קו השיעורים של 'דרשו' - לחייג, ללמוד, לדעת

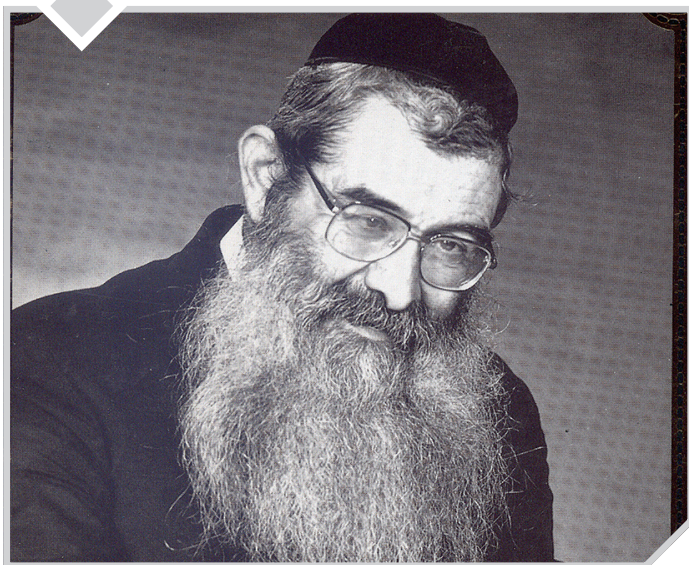
חייגו: *4992 או 077-2222-666

"הגעתי לאולם החתונה. את פני המוזמנים קידם שרטוט נאה של מקומות הישיבה באולם. עד מהרה איתרתי את שמי באחד השולחנות. עמדתי להיכנס כאשר לפתע הונחה יד כבדה על כתפי. 'אדוני, את הכרטיס בבקשה'. הסברתי לשומר שאני אורח מִישראל וידיד קרוב של אבי החתן. הוא לא התרשם מהדברים. 'בלי כרטיס לא תוכל להיכנס', שב ואמר..."

סיפורים ועובדות מדהימות על 'כוחו בפיו' של העם היהודי

הרב יהושע לייבזון

"וַיֹּאמֶר מֹאֲב אֶל זְקַנֵי מְדִיָּן" (במדבר כ"ב, ד')

'כיון שראו את ישראל נוצחים שלא כמנהג העולם, אמרו 'מנהיגם של אלו במדין נתגדל, נשאל מהם מה מדתו'. אמרו להם 'אין כוחו אלא בפיו'... (רש"י)

בפרשה זו של הקללות שנהפכו לברכות של בלעם הרשע, אין יותר מתאים להביא סיפורים ועובדות מדהימות על 'כוחו בפיו' של העם היהודי.

רבי ליפא זילברמן זצ"ל, מנהל תלמוד תורה "קמניץ" בירושלים, ביקש את עצתו של המשגיח בישיבת קמניץ, רבי משה אהרן שטרן זצ"ל כיצד להשריש בקרב התלמידים את ההכרה בחשיבות עניית "אמן" בכוונה. רבי משה אהרן סיפר לרבי ליפא משלים אחדים, אך רבי ליפא אמר: "סיפרתי משלים אלו לתלמידי, אך לא היה די בהם". שקע רבי משה אהרן במחשבות. כעבור רגעים אחדים, אמר: "עלה בדעתי משל נפלא!

"לפני זמן מה השיא חברי הטוב את בנו. החתונה נערכה בארצות - הברית. שונות שמחות הנישואין בארצות - הברית מאלה שאנו עורכים כאן בארץ. כאן בארץ הקודש, כל אורח מגיע בשעה אחרת, ויש המגיעים לאחל 'מזל טוב' כאשר התזמורת כבר אורזת את כליה... לא אחת, מוזמנים אנשים לשלוש שמחות באותו ערב, והם משתדלים להגיע אל כל אחת מהן ולברך את בעלי השמחה.

"בארצות - הברית ובארצות אחרות, חתונה היא אירוע שכל רגע בו מתוכנן בדקדוק רב. לסעודת המצווה מוזמנים בדרך - כלל בני המשפחה וידידים קרובים בלבד. הם מקבלים בנוסף להזמנה הכללית הזמנה מיוחדת לסעודה. את ההזמנה יש לשלוח בחזרה, ולאשר את ההשתתפות בסעודה. יש מי שמגדילים לעשות, ומצרפים להזמנה גם כרטיס כניסה, אותו יש להציג בכניסה לאולם. "מכיוון שיהודי מארץ ישראל הנני, לא הייתי בקי בכל אלה, והודעת בעל פה לידידי כי אשמח להשתתף בשמחתו. למותר לציין, כי לא שלחתי את הכרטיס בחזרה, ואף לא שמרתי את כרטיס הכניסה. "הגעתי ביום המיועד לאולם החתונה. את פני המוזמנים קידם

שרטוט נאה של מקומות הישיבה באולם. עד מהרה איתרתי את שמי באחד השולחנות. עמדתי להיכנס כאשר לפתע הונחה יד כבדה על כתפי. 'אדוני, את הכרטיס בבקשה!'

"סבתי לאחור בהפתעה. "מצטער, אדוני. קיבלתי הוראה שלא לאפשר לאיש להיכנס בלא להציג כרטיס כניסה'.

"הצבעתי על שמי, שהופיע באותיות ברורות על שרטוט המקומות והסברתי לשומר שאני אורח מִישראל וידיד קרוב של אבי החתן. הוא לא התרשם מהדברים. 'בלי כרטיס לא תוכל להיכנס', שב ואמר. "דבר לא הועיל. סבתי לאחור באכזבה מרה, ושבתי לאכזבנה בה שהייתי", סיים רבי משה אהרן את סיפורו.

לאחר מאה ועשרים, מגיע האדם לעולם הבא מלווה במצוות ובמעשים טובים. מה מאוד יחפוץ להגיע למקום המזומן לו בגן-עדן. אך בשער הכניסה יעצר על ידי המלאך המופקד על השער, אשר ידרוש ממנו את כרטיס הכניסה. אם במשך חייו הקפיד לענות "אמן", הריהו צפוי להתקבל בבית דין

לאדם ששאל את הסטייפלר, הגאון רבי יעקב ישראל קנייבסקי זצ"ל, כיצד ללמד ילדים לברך בכוונה, השיב: "יש להפעיל את חוש הדמיון של הילדים. צריך להמחיש להם את המשמעות של הברכה, בדרך ששכלם הצעיר יוכל לתפוס..."

כולם". "אמן!", אמרתי בכוונה גדולה.

בגיל שלוש החלה רבקי ללכת לגן. מהר מאוד התברר שבשל מצבה, תיאלץ להישאר בבית. כשמלאו לה ארבע שנים, עדיין סבלה. בשלב זה ביקרנו שלוש פעמים בשבוע במרפאות, בתי חולים, בקליניקות של מומחים ורפלקסולוגים, אך לא חל כל שינוי במצבה. להיפך - הוא הלך והחמיר.

בשלב זה, החל הייאוש לחלחל בלבנו. כמוצא אחרון, החלטנו לנסות ולהפיץ כרזות "אשר יצר". לשם כך, יצרנו קשר עם ר' שמשון הלפרין.

בינתיים, יעץ לנו הרופא המטפל על טיפול מסויים, הנעשה בהרדמה כללית. לאחר שהות טראומטית בבית החולים, שבנו הביתה עם רבקי, בלא שחל כל שיפור במצבה. מעיה מיאנו להיפתח. בעקבות זאת, אבחנו הרופא נזק עצבי, מצב המצריך ניתוח מסוכן ומסוכן יותר.

באותה תקופה, הגיעו הכרזות והחלנו בהפצתן. נאלצנו לצאת לחו"ל לתקופה קצרה, ונטלנו את הכרזות עמנו במטרה להפיץ גם שם. כששבנו הביתה, קרה הבלתי יאמן: רבקי ביקשה ללכת לשירותים! בפעם הראשונה מזה שנתיים ומחצה, הלכה בתנו לשירותים מרצונה!

מאז, הלך מצבה והשתפר. רבקי החלימה לחלוטין, וכולנו מאושרים עד בלי די עם הילדה החדשה שקיבלנו במתנה. ערכנו סעודת הודיה מרגשת ועד היום, בכל רגע - ובייחוד בעת אמירת ברכת "אשר יצר" - אנו מודים לקדוש-ברוך-הוא על חסדו הגדול שהפליא לעשות עמנו.

(מתוך הספר 'מילה אחת' - אמן - א. שטרן)

(לתגובות: leib1964@gmail.com)

של מעלה בכבוד גדול, כדברי הזוהר (פרשת וילך): "כד יפוק בר נש מהאי עלמא דהוי שומר לאתבא אמן. נשמתי סלקא ומכרזי קמיה פתחו שערים קמיה" - כאשר יוצא אדם מהעולם הזה, והוא היה מקפיד לענות "אמן", נשמתו עולה ומכריזים לפניו: פתחו שערים בפניה.

כך מפרשת הגמרא את הפסוק בישיעה (כו, ב):

"אמר ריש לקיש: כל האומר 'אמן' בכל כוחו, פותחין לו שערי גן עדן, שנאמר 'פתחו שערים ויבוא גוי צדיק שומר אמונים'. אל תקרי 'שומר אמונים', אלא 'שאומרים אמן' (שבת קיט ע"ב). מקשה המהרש"א: מדוע נאמר "שערים" בלשון רבים, ולא 'שער גן עדן'?

ומסביר: "ישנם בעומק גן עדן שערים לפני משערים, וכל השערים הללו נפתחים לפניו". כלומר, העונה "אמן" בכל כוחו זוכה לא רק לפתיחת שער גן עדן, אלא גם לפתיחת שערים רבים נוספים, המצויים בגן עדן.

כרזות "אשר יצר"

כמעט בכל קהילת יהודים שומרי מצוות בעולם תמצא כרזות "אשר יצר", פרי מכחולו של ר' שמשון הלפרין. כרזות אלה נחלו הצלחה רבה, ותורגמו לעשר שפות.

לאדם ששאל את הסטייפלר, הגאון רבי יעקב ישראל קנייבסקי זצ"ל, כיצד ללמד ילדים לברך בכוונה, השיב: "יש להפעיל את חוש הדמיון של הילדים. צריך להמחיש להם את המשמעות של הברכה, בדרך ששכלם הצעיר יוכל לתפוס..."

איוריו שובי הלב של ר' שמשון הלפרין, לצד תרגום מילות הברכה, מפיחים חיים במילים ובמשמעותן בעבור ילדים ומבוגרים כאחד. אנשים רבים התעוררו בעקבות הכרזות והחלו להקפיד על אמירת הברכה בכוונה. סיפורים רבים על ישועות שראו בעקבות התעוררות זו, זורמים לביתו של ר' שמשון. המעשה הבא הוא אחד מהם.

יום אחד החלה רבקי, בת השנתיים, לסבול מעצירות חריפה. המצב הלך והחמיר, ורבקי חוותה סבל פיזי ונפשי רב.

ביקרנו אצל מומחים רבים ורכשנו תרופות למכביר, אך רבקי חדת - התפיסה סירבה ליטול אותן, גם כאשר הן הופיעו בדמות סוכריות וממתקים. בלית ברירה, נאלצנו לתת לה את התרופות בניגוד לרצונה, ובכך נגרם לה סבל נפשי נוסף. היא היתה זועקת ובוכה, ואני כרכתי את זרועותי סביב גופה הקטן ובדמעות הייתי אומרת לה שוב ושוב כי אבא ואמא אוהבים אותה מאוד, ועושים זאת רק משום שאנו חפצים בטובתה.

ילדינו הגדולים היו שותפים להתמודדות, וביקשו לעזור. החלטנו, אפוא, להקפיד לברך "אשר יוצר" בכוונה וברגש. פעם אחת לחש לי בני בן השש: "אמא, אני מתפלל שרבקי תוכל ללכת לשירותים כמו

משהסתיימה המלחמה שוב הגיעה רכבת לראש הגבעה, אבל הפעם של הצבא האמריקאי שהביא חבילות מזון ליושבי המחנה. התעוררה בעיה: כיצד יורידו את החבילות במדרון לפתח המחנה? אז הכריזו המפקדים כי מי שיעלה במעלה הגבעה לקחת חבילתו יזכה בארבע חבילות...

לימוד התורה מרומם את האדם, מחנכו ומלמדו אורחות חיים, עד שגם במצבים הכי קשים הוא אדם!!

הרב בנימין בירנצוויג

"וַיִּשְׁלַח מַלְאָכָיִם אֶל בְּלָעַם בֶּן בְּעוֹר וְגו' (במדבר כ"ב, ה')

כדי לנסות ולהבין קצת את המושג הזה, נביא כאן סיפור שאירע לפני קרוב לאלפיים שנה. ברחובות אתונה טייל לו אדם, בלכתו הוא עצר כל אזרח שעבר לפניו ושאל את אותה שאלה: "האם אתה יודע כיצד לחיות?" כך שאל ושאל לאורך שנים, ואף פעם הוא לא קיבל תשובה שסיפקה אותו - כיצד לחיות??? השואל המעניין הזה לא היה אחר מאשר סוקרטס - הגדול שבחכמי אומות העולם, הוא שהגיע לדרגות גבוהות ביותר בחכמה, הבין שיש כאן שאלה - כיצד לחיות?? ואף פעם הוא לא קיבל עליה תשובה!

מסופר שבתקופה אחרת באותם רחובות אתונה, שהיתה בירת החכמה והפילוסופיה, הלך עוד אדם באמצע היום ובידו אבוקה גדולה. כאשר שאלוהו לפשר מעשהו, להחזיק אבוקה כשיש אור יום בחוץ, הוא ענה להם: "בן אדם אני מחפש!". הוא חיפש וחיפש ולא מצא. לאדם זה קראו אפלטון, וגם הוא היה מגדולי הוגיה וחכמיה של אותה תקופת זוהר של חכמי אתונה.

שאלה זו לא נשאלה אף פעם בבירות החכמה של העם היהודי - לא בעירו של רש"י גדול המפרשים, ולא בעירו של הרמב"ם גדול הפוסקים, לא בפרשבורג של החת"ם סופר ולא בוילנא של הגר"א, לא בראדין של החפץ חיים ולא בירושלים בכל דורותיה. הלא דבר הוא!

הטעם וההסבר להבדל גדול זה, הוא אחד ויחיד - לימוד התורה! ומדוע? חז"ל אומרים: "תכלית תורה תשובה ומעשים טובים" - התורה היא לא חכמה ומקצוע כשאר חכמות העולם. רבות הן החכמות שנתן ה' לבני האדם, חכמת הפילוסופיה, המדע, הפיסיקה,

מביא רש"י הקדוש: "ואם תאמר מפני מה השרה הקב"ה את שכנינו על עובד כוכבים רשע? כדי שלא יהיה פתחון פה לאומות לומר אילו היו לנו נביאים חזרנו למוטב. העמיד להם נביאים והם פרצו גדר העולם".

בילקוט 'לקח טוב' הביא שאלה מעניינת בשם הגר"א בקשט זצ"ל: אם יש אמנם לגויים פתחון פה לטעון שאילו היו להם נביאים היו חוזרים למוטב, מה תשובה היא זו שהעמיד להם חכם ונביא כבלעם?! הרי בלעם היה איש רע ובעל מידות רעות (כדמצינו במסכת אבות פרק ה' יט) אם כן העמדת נביא מושחת במידות ופורץ גדרי עולם רק מחזקת את פתחון הפה שלהם?!

והוא תרץ נפלא!

הקב"ה העמיד לגויים נביא כמשה רבינו וכמאמר חז"ל "ולא קם בישראל נביא כמושה, אבל באומות העולם קם ומיהו? בלעם". בתחילת דרכם היו משה רבינו ובלעם שווים בטבעם ומדרגתם הרוחנית, אבל ברבות הימים נפרדו דרכיהם, משה רבינו עלה והתעלה לאבי הנביאים! "בכל ביתי נאמן הוא!" ובלעם לאבי אבות הרשעים! ומדוע?!

לימוד התורה הקדושה! לימוד התורה אינה חכמה המחכימה את בעליה, היא חכמה המחייבה את בעליה, התורה בשונה מכל חכמות העולם, היא חיים לומדיה, היא מרוממת מדריכה ומגדלת את לומדיה, היא מתקנת ומשפרת מידותיו והנהגתיו של האדם, ומגדלתו ומרוממתו על כל הברואים! זוהי סגולתה וקדושתה!

משה רבינו התעלה מעלה מעלה בלימוד התורה הקדושה, והפך לאיש אלוקים קדוש הוא אשר בכל ביתי נאמן הוא, נקי ומזוכך מכל נגיעות גשמיות! בלעם הרשע שהיה חסר זאת, והתחנך רק לפי החכמה האנושית והפילוסופית, נפל לתהום הטומאה, התאוה, הכבוד והרשע!

מעתה נסתמו טענותיהם של הגויים! הנה העמדתי לכם נביא כמושה רבינו, בטבעו ובדרגתו היה הוא שווה למשה רבינו והוא ב'חכמתו האנושית' הפך עצמו לבעל תאוה, כבוד ושררה!

"סיפרתי לאנשי הג'וינט את שני הסיפורים האלו, וסיימתי - תדעו לכם, הצעיר הראשון שלא הסכים לתת חבילה לזקן התשוש היה סטודנט! והצעיר השני שתרום את מנת המרק היחידה שלו שזהו כל אוכלו לאותו יום, היה בחור ישיבה!!!"

ניגש אליו וראה שיואל זילער עדיין נושם וחי.

"באותו זמן הוא שמע את הכרוז הקבוע המכריז על חלוקת המרק לאסירי המחנה, והנה לא הוזכר שמו של יואל זילער, מבינחתם הוא מת. כהשזכירו את שמו של ר' גרשון, אץ רץ לקחת את צלחת המרק שלו ושב לחדר המתים, והכניס כפית אחר כפית לפיו של יואל זילער, עד שהוא התאוושש וקם על רגליו, והוציאו חזרה לצריף שלו".

ממשיך הרב בלומברג: "סיפרתי לאנשי הג'וינט את שני הסיפורים האלו, וסיימתי - תדעו לכם, הצעיר הראשון שלא הסכים לתת חבילה לזקן התשוש היה סטודנט! והצעיר השני שתרום את מנת המרק היחידה שלו שזהו כל אוכלו לאותו יום, היה בחור ישיבה!!! בעוד אתם דנים מיהו סטודנט ומיהו בו ישיבה, תדונו דבר ראשון מיהו בן אדם!!!".

הדברים מיד הובנו, ועל המקום יו"ר האיספה של הג'וינט הכריע שמהיום יחלקו גם חבילות מזון לבני הישיבות.

מסיים הרב בלומברג: "אגלה לכם מדוע יו"ר הג'וינט נלחץ מאוד, ומיד אישר את בקשתי לבני ישיבות: הוא עצמו היה הצעיר שסרב לתת חבילת מזון לרב סניעג! והוא זה שסיפר לי זאת בעצמו!!! וכדי שלא אמשך בתגליות האלו הוא מיד אישר את ההחלטה!!!"

לימוד התורה מרומם את האדם, מחנכו ומלמדו אורחות חיים, עד שגם במצבים הכי קשים הוא אדם!!! לימוד מחכמות העולם אין בכוחו אלא ללמד ידיעות מדע וחכמה, והלומד נשאר בהמי כמות שהיה, ובמצבים קשים מתגלה כי אדם בתוכו!!!

לשליחת תגובות לכותב הטור הרה"ג רבי בנימין בירנצווייג,
כתבו ל: bdirshu@neto.net.il

הכימיה, הכלכלה ועוד רבות, כל החכמות האלו מובילות את האדם לתוצאה מקומית בדבר מסויים, ולפעמים גם השפעתן רבה מאד, אך אדם - חכם עד כמה שיהיה - חכמתו זו לא מובילה אותו לדרך חיים, לא משאירה אותו עם מטען עצמי פנימי, הכל זה חכמה חיצונית חשובה ונכבדה, שאין לה כלום אם האדם המציאה. התורה לעומת זאת היא תורת חיים - היא ספר הוראות לאלפי שנים, שלא נס ליחו ולא שונתה בו אות ופסיק בכל התקופות והמשברים, זה ספר חיים שהלומד אותו לא לומד חכמה או מקצוע אלא לומד דרך חיים, ועל ידה הוא מתרומם ומתגדל ונהפך לבן אדם השלם במידות ומעשים.

סיפור מרטיט ומחזק מאד יסוד גדול זה, קרה בשלהי השואה האיומה. ארגון הג'וינט התארגן לעזור לפליטי החרב באירופה, בחלוקת סלי מזון, ובעיקר לסטודנטים היהודים. כמובן שהתחדש אז ביתר שאת הפולמוס הנוקב על מעלתם של בני הישיבות, ואנשי ההשכלה שבתוך הג'וינט סרבו לאשר חלוקת מזון לבני הישיבות הפליטים, בטענה כי הם 'לא מועילים' כלום בלימודם!!!

מספר הגאון רבי יונה ברומברג זצ"ל, משרידי בני הישיבות בליטא, שהוא נשלח לייצג את בני הישיבות בוועד הג'וינט שישב בגרמניה. הוא בקש את רשות הדיבור וכך אמר: "הרב סניעג שהיה רב ראשי של צבא ליטא, ואח"כ התמנה לרבה של קובנא, בזמן המלחמה נלקח לאחד המחנות של הגרמנים ימ"ש. הם בנו את המחנה למרגלות גבעה גבוהה מאד, ומסילת הרכבת הייתה בראש הגבעה. זו היתה כוונתם הזדונית - שכל פעם שהובאו יהודים למחנה, היו צריכים להתדרדר בחולשתם את כל מדרון הגבעה עד פתח המחנה..."

"משסתיימה המלחמה שוב הגיעה רכבת לראש הגבעה, אבל הפעם של הצבא האמריקאי, שהביא חבילות מזון ליושבי המחנה. התעוררה בעיה כיצד יורידו את החבילות במדרון לפתח המחנה? לא היו מספיק חיילים לעשות זאת, אז הכריזו המפקדים כי מי שיעלה במעלה הגבעה לקחת חבילתו, יזכה בארבע חבילות. אחד השרידים הרב סניעג זצ"ל היה תשוש וחלוש מלעלות למרומי הגבעה, והוא ניגש לאחד הצעירים שהיה נראה יותר חסון ובקש ממנו: 'תעשה לי טובה, תעלה ותביא בשבילי חבילה אחת משלך, ואני אוכל ואתחזק ואוכל לעלות ולהחזיר לך חבילת מזון משלי'. תגובתו של הצעיר היתה "לא מסכים!!!".

אמר הרב בלומברג, שאת הסיפור הזה שמע מהצעיר עצמו! שאמר לו: "ומה נראה לך שהסכמתי לו? ודאי שלא! הגרמנים הפכו אותנו לחיות רעות... לא היו לנו הרגשים של בני אדם".

המשיך הרב בלומברג: "יש לי עוד סיפור קטן, והוא קרה במחנה עבודה אחר בזמן המלחמה. היה יהודי במחנה שקראו לו גרשון ליבמן [הלא הוא הגה"צ ר' גרשון ליבמן זצ"ל מגדולי תלמידי הסבא מנוברדוק]. יום אחד ראה ר' גרשון שסוחרים יהודי בשם יואל זילער לחדר המתים של המחנה, הוא הלך בעקבותיהם וכשיצאו,

תפילתו ארכה שעה ארוכה, מעיין דמעותיו נבע מאליו. רק בשעת בוקר מאוחרת שב מבית הכנסת, וגילה על צג הטלפון 10 שיחות שלא נענו, כולן מבעל הרכב. 'הן לא התכוונתי להתחמק, למה הוא רודף אחריי?!' - רטן לעצמו תוך כדי שהוא מחייג לבעל הרכב, והלה - בקושי יכול לדבר, כולו נרגש, נפעם...

הנזק הגדול שהפך בבת אחת לבשורה טובה ומשמחת

הרה"ג אשר קובלסקי שליט"א

"יְחַרְבוּ שְׁלוֹמָהּ בְּיָדוֹ... " (במדבר כ"ב, כ"ג)

לכל אדם מאיתנו יש דברים בחייו שהוא רוצה לשפר. יהודים שואפים לשפר את מצבם הרוחני, כל אחד מאיתנו מבקש לזכות בנחת יהודית מילדינו, וכולנו רוצים להיות חכמים ונבונים, בריאים תמיד ומלאי אושר. כולנו מחפשים את הדרך הקלה והיעילה לזכות במימוש כל משאלות ליבנו, להצליח להגשים את כל שאיפותינו, בקלות, בנוחות, במינימום מאמץ...

האם יש דרך כזו? האם יש מעשה אותו נוכל לעשות - שיקל מעלינו את המעמסה ויקרב אותנו בצעדים בטוחים ורגועים אל ההישגים הרצויים לנו? ויותר מזה, אם חלילה וחס נקלענו לתסבוכת, למצוקה, למשהו שמקשה עלינו להתקדם, נראה כי הכל 'נתקע' לנו בדרך, האם יש דרך לנצח כל קושי, לפוגג כל חשש, להתגבר על כל מהמורה!?

הבשורה היא שלא רק שיש כזו דרך, הדרך הזו היא שלנו, אנחנו אמונים בשימוש בה. זכינו, בני העם היהודי, שבגנטיקה שלנו עובר כח עילאי ייחודי, כלי עוצמתי שאין שני לו, שבכוחו אנחנו יכולים לחולל מהפכים, לשנות גורלות, להסיר כל קושי מדרכנו ולהגיע לכל הישג. אנחנו מאומנים בשימוש בכלי הזה, מיומנים ורבי נסיון בו, אין כמונו להצליח בעזרתנו...

לכח הזה קוראים כח התפילה. כח התפילה הוא הזכות העילאית הניתנת ליהודים, לעצור בכל רגע מהחיים, לעצום עיניים ולו לשניה בודדת, ולפנות לבורא עולם בשיחה אישית ישירה. הרי הוא קובע הכל, מכריע את גורלנו, כל מה שיש לנו הוא ממנו, כל מה שזכינו לו הוא במתנה ממנו, וגם הקשיים הניצבים בדרכנו - נשלחו אלינו ממנו. כל מה שאנחנו צריכים לעשות, הוא לפנות אליו, לשוחח אתו, לבקש את אשר על ליבנו, להתחנן על חיינו!

ובפרשת השבוע, כאשר בלעם הרשע מבקש להשתמש בפיו כדי להמיט גזירות על עם ישראל, מעיר רש"י מדברי חז"ל כי בכך בחר בלעם לזנוח את דרך החרב - דרכם של שונאי ישראל, ולבחור בדרך הפה - שהיא הדרך שלנו. הוא ניסה לגנוב את הכלי בעזרתו אנו מנצחים כל מוקש, מבטלים כל גזירה, מגיעים לכל יעד - הוא כח

התפילה, הכח שהוא האומנות שלנו! כי אכן כן, בכל הדורות, מול כל הקשיים, בהיותנו עם נרדף וחבול, הכח העומד לנו הוא כח התפילה, הזכות לפנות לבורא עולם ולבקש, להתחנן, לשפוך שיח, ולפעול ישועה. זהו כח עוצמתי שבכוחו לשבר כל מנעול שמימי ולפתוח כל פתח אטום, כח שאין מה שיכול לעמוד בפניו!

כח התפילה, הוא כח מובנה בתוך נפשו של כל יהודי, בלי קשר לכמות זכויותיו, למצוותיו, לכוונותיו, ליכולותיו. רוצים לדעת עד כמה? הסכיתו ושמעו את דברי ה'מדרש תנחומא' בתחילת פרשת וירא, שחושף גילוי שמימי מכבשונו של בורא עולם, מגלה איך עובדת המערכת השמימית, כיצד ניתן לפצח אותה ולנצח אותה, וכך הוא מגלה, היישר מדברי אבינו שבשמים:

'אפילו אין האדם כדאי להיענות בתפילתו ולעשות עמו חסד, כיוון שמתפלל ומרבה בתחנונים - אני עושה חסד עמו!' - מדהים! לכח התפילה יש מערכת עוקפת זכויות, יכולת עליונה כמעט, להתעלם ממצבו הרוחני והגשמי של יהודי - לטוב או למוטב, להתעלות מעבר לכל שיקול של אם מגיע או לא מגיע לו, לדלג מעל השאלה האם הוא זכאי לישועתו!

כל מה שכדאי כל כך לעשות הוא פשוט להתפלל, שוב ושוב, להתעקש, לא לוותר. גם אם נראה שהתפילה אינה נשמעת, גם אם לא חשים שהיא נענית - להוסיף ולבקש, להמשיך ולהתחנן, לפנות

כי נגזרה הגזירה ואנחנו נגור כאן. אולם, יש בידינו עוד כלי אחד שטרם נוצל כראוי, פיתרון אחד שעוד לא חשבנו עליו, והוא - - - הבה נתפלל לבורא עולם שיקח מאיתנו את חוש הריח. פשוט נעמוד ונבקש מאבא שבשמים, הוא זה שנתן לנו את כל חמשת החושים, וברצותו - הוא יכול ליטול את אחד מהם בחזרה על נקלה. הבה נתפלל אליו, נזעק מעומק הלב כי יקח מאיתנו את חוש הריח, איננו רוצים להריח עוד כלום לעולם - ובלבד שהריח הנורא הזה לא יחדור לגופנו ולנפשנו!

הרבנית שמעה את הדברים, והרעיון נראה לה מושלם. מה שווה חוש הריח אם הוא גורם להרחת קטורת עבודה זרה? למה להחזיק אף פעיל ותקין, כשבעטיו מריחים קטורת המוקטרת כתקרובת עבודה זרה?! הצטנפו בני הזוג איש בפיתו, מתפללים לבורא עולם בדמעות שלישי, 'אנא, קח מאיתנו את חוש הריח, למענך - איננו רוצים בו!'

דקות ארוכות התפללו מעומק הלב, כשהם עוצרים מדי פעם, לבדוק אם חוש הריח עדיין פעיל. הדקות נקפו והפכו לשעות, הם מוסיפים להתפלל, כשדמעות זולגות מעיניהם ללא הרף. עד שלפתע פתאום, כעבור כמה שעות תפילה מעומק הלב, גילו כי חוש הריח שלהם נעלם ואיננו, הם אינם מריחים דבר!

עתה הוקל להם מאוד, תפילתם נענתה, והם פרצו בתפילת הודיה נרגשת - הפעם על הנס שהתחולל נגד עיניהם, כשבורא עולם שמע את תפילתם ונענה לבקשתם, ונטל מהם את חוש הריח. כל ימיהם היו הרב שטיינמן ורעייתו הרבנית נטולי כח הרחה, חוש הריח שלהם לא שב לפעול עד יומם האחרון, עדות אילמת אך נוקבת לכח הרב שטמון בתפילה מעומק הלב, בבקשה עקשנית מבורא עולם, בתחנון בלתי מתפשר בדמעות רותחות!

סיפור נפלא זה, אשר הובא בגיליון 'בקהילתנו', חושף רובד סמוי על כח התפילה. לפעמים, אדם מתמודד עם קושי, אתגר או מאמץ. הוא בטוח שהוא מכיר כל פיתרון אפשרי, ומוכן אפילו לחפש פתרונות נוספים - מורכבים ודורשי מאמץ ככל שיהיו, ובה בעת, הפיתרון קרוב אליו כל כך, בהישג ידו ממש: פשוט להתפלל, לבקש, לזעוק, להתחנן, לנקוש בשערי שמים ולבקש לשנות את הגורל, להפוך את ההחלטה, לחולל את המהפך הרצוי!

הבה ניקח את המסר הזה העולה מחוש הריח של הרב שטיינמן ורעייתו - שבטל כלא היה לנוכח תפילה מעומק הלב. הנה כי כן, תפילה בכוחה לשתק חוש - כשם שביכולתה לחדשו. היא יכולה לחולל מהפך פיזי, ביולוגי, טכני, גורלי, אין לה מעצורים. ככל שנתחבר לכח התפילה, ככל שנבטח בכח הזה, ככל שנשתמש בו מתוך אמונה שלימה בכוחו ובעוצמתו - כך נזכה לראות בחסד ה' ובישועתו, והוא ימלא משאלותינו לטובה ולברכה!

מערכת רכב משמחת...

הרב ג., גיבור סיפורנו, היה נהג חדש וטרי בעת שהחנה את רכבו בחניון צפוף באחת משכונות ירושלים, וכשניסה לצאת מהחניון - לא הצליח לסובב את ההגה כיאות, ונתקע בעוצמה ברכב שחנה

שוב ושוב לאבא שבשמים ולומר לו: 'אבא, אתה כל יכול, עשה עמי חסד שאוכל להתגבר על הנסיונות, זכני בנחת יהודית, רפאני ה' וארפא, ותן לכל בריה ובריה די מחסורה, ותמהר ותחוש לגאלנו...'

ולא תמיד זה קל, כי - כאמור - לא תמיד רואים שהתפילה נענית, ואולי, לפעמים - נראה כי היא לא נענתה בכלל. אבל האמת היא שכל תפילה שיהודי נושא, כל דמעה נרגשת, כל תחינה ככוונה, כל בקשה מהבורא - מחוללת מהפכות של ממש, ביטול גזירות קשות, השפעת שפע שמימי אדיר, שינויים גורליים בחיים!

הבה נאמץ את כח התפילה, נישען על התפילה - עליה ורק עליה, נבטח בבורא יתברך ונבקש ממנו. ככל שנהפוך את תפילתנו לעבודת אומנות, ככל שנכוון בה, ככל שנסתמך עליה שביכולתה לפתור לנו את כל הבעיות, ככל שנזעק לאבא שוב ושוב - מובטח לנו כי בורא עולם שומע תפילת כל פה, וימלא משאלותינו במידה טובה, ישועה ורחמים!

ניחוח בלתי נסבל, ופתרונו...

היה זה בשנת תש"ד, בעיר לוצרן שבשווייץ, שהיתה נייטרלית מאימי מלחמת העולם שהשתוללה באירופה. באותם ימים נערכה חתונה קטנה בעיר, בה הוקמה משפחת שטיינמן הצעירה: הגאון רבי אהרן לייב שטיינמן זצ"ל, נשא את רעייתו הרבנית תמר ע"ה. החתונה נערכה בפשטות, ובני הזוג עברו להתגורר בבקתה קטנה ועלובה.

למרפא הפלא, בני הזוג חשו כי בביתם החדש יש ריח משונה, ניחוח מוזר. בכל עת שורר בבית ריח לא ברור, שאין מקורו בבית או בבתי השכנים. הרב שטיינמן והרבנית החלו ב'תחקיר' בכדי לגלות את מקור הריח, ואז התברר לצערם ולדאבונם, כי מקור הריח בכנסייה הסמוכה לביתם, כנסייה המשתייכת לזרם קיצוני, שמקטיר קטורת לעבודה זרה!

'אוי ואבוי! - זינק הרב שטיינמן כנשוך נחש, 'הלא אנו נהנים מריחה של עבודה זרה האסורה בהנאה! חלל ביתנו מלא בניחוח תקרובת פסלים משוקצים! רבוננו של עולם, היתכן כדבר הזה?!' - נזעק, ובני הזוג החלו במאמצים לאטום את הבית, להגיף חלונות ותריסים, לחסום כל כניסת אוויר. ברם, כל אלו לא הועילו. מדי יום ביומו, כשהוקטרה הקטורת לפסל המטופש שבכנסייה - התמלאה הסביבה כולה בריח, שלאחר שנודע מקורו הפך לדוחה ומבחיל במיוחד...

כשראו הרב והרבנית כי כל נסיונות האיטום נכשלים מול עוצמתו של הריח, ביקשו לעבור דירה, אך הדבר לא היה ביכולתם הכלכלית. אט אט, החלה לחלחל לליבם ההבנה כי הם נשאים 'תקועים' בביתם זה, בתוככי ענן הריח הנורא... הדבר שבר את ליבם, הם חיפשו כל מוצא מהסבך, אולם הוא לא נראה באופק... מה עושים בני זוג, כשהם נתקלים בקושי כה נורא? כיצד מתמודדים עם ריח שאין דרך לשלוט בו?!

ובכן, בערב אחד נצנץ רעיון בלבו של הרב שטיינמן, והוא פנה לרעייתו הצעירה והצדקנית, ואמר כשמעיניו זולגת דמעה סוררת: 'ראי נא. הלא ניסינו לחשוב על כל פיתרון, רצינו לעשות הכל, נראה

בחניה. מעוצמת הפגיעה נשבר מכסה הבגאז' של הרכב, פנסיו התנפצו, הפח נמערך, ששון ושמחה...

הרב ג. לא ידע את נפשו. הן זה עתה קיבל את הרישיון, הוא נהג כה חדש, לא נעים להתחיל את חיי הנהיגה בתאונה שכזו... הוא מביט לכל עבר, מחפש את בעל הרכב, וכשהוא מגלה שהוא לא בסביבה, הוציא פתק מכיסו, רשם התנצלות נרגשת בכתב ידו, הוסיף את מספר הטלפון שלו, והותיר את הפתק על השמשה הקדמית של הרכב הנפגע, כמקובל במקרים כאלה.

כצפוי, למחרת בבוקר צלצל מכשיר הסלולרי שלו, והאיש מעבר לקו הזדהה כבעל הרכב הנפגע. הרב ג. התנצל מעומק הלב, וביקש מבעל הרכב לסור למוסך, לבדוק מה גודל הנזק, והוא בוודאי מתחייב לשאת בעלויותיו... אלא שהרב ג. לא העלה בדעתו באיזה סכום מדבר, ולבו נרעש כשהאיש שב והתקשר, ובישר לו ביובש: 'הייתי במוסך, וצר לי לבשרך כי עלות התיקון היא 8000 שקלים. מתי אתה יכול להעביר לי את הכסף כדי שאוכל להכניס את הרכב לתיקון?'

לבו של הרב ג. צנח. 8000 שקלים? הן זהו סכום עצום, כגובה כל הכנסתו החודשית הקבועה! רבנו של עולם, איך מתמודדים עם נזק שכזה, עם חור כה גדול בכיס?!

כעבור כמה שניות התאושש, ואז השיב לבעל הרכב בנימוס: 'ראה נא, אינני מתכוון להתחמק, עשיתי את הנזק - ואשלם את כולו, עד השקל האחרון, אלא שאין לי כסף כרגע. התואיל להמתין עם ביצוע התיקון עד העשירי לחודש, המועד בו משכורתי נכנסת אל הבנק, ורק אז תכניס את הרכב לתיקון, כשאוכל לשלם לך את הנזק מיידית?'

האיש ניאות להמתין כמה שבועות, והרב ג. החל לחסוך מפתו, מנסה להתקיים במינימום הנדרש, להדק את חגורת התקציב המשפחתית. הן בחודש הבא אין לו משכורת - כולה משועבדת לתיקון הנזק!

הגיע היום הגורלי, יום כניסת המשכורת, ובמקרה - היה זה ביום ההולדת של הרב ג., עת רצון אישית שלו. הרב ג. יוצא מביתו לתפילת שחרית, מתכנן לטפל בהעברה הבנקאית בשעות הבוקר - עם שובו מהתפילה. על פניו שרויה עננת דאגה, מי יודע מהיכן יתקיים בחודש הקרוב, הרי כל משכורתו עומדת להיעלם...

הוא נכנס לבית הכנסת ופותח בתפילה נרגשת. מכוון בכל מילה, ובמקומות המיועדים לך - מוסיף תפילה משלו. בדמעות ובתחנונים הוא מבקש מהבורא מוצא מהסבך, הכנסה נוספת, סכום שייפול עליו משמים, משהו שיעניק לו חמצן של פרנסה בחודש הקרוב. בקול נרגש הוא מבקש מבורא עולם, כי ישמור על משפחתו שלא יחסר להם דבר, הזן את העולם כולו בטובו - ישמור על בני משפחת ג., שגם החודש יהיה להם מה לאכול...

תפילתו ארכה שעה ארוכה, הוא חש כי לבו נפתח, מעיין דמעותיו נבע מאליו. רק בשעת בוקר מאוחרת שב מבית הכנסת, ואז גילה על צג הטלפון 10 שיחות שלא נענו, כולן מבעל הרכב. 'הן לא התכוונתי להתחמק, אני עושה לו היום את ההעברה, למה הוא רודף אחריי?!' -

רטן לעצמו, 'עכשיו אני מטפל בהעברה, לא צריך להתקשר בשביל זה 10 פעמים!'

הוא מתקשר לבעל הרכב, והלה - בקושי יכול לדבר, כולו נרגש, נפעם, המום... הרב ג. מתבלבל, אינו מבין מה פשר השתיקה, מדוע האיש מתנשף, וממתין בסבלנות כדי לשוחח אתו בנחת. ואז בעל הרכב צועק: 'אתה איש טוב אתה, לא יודע, אבא שבשמים אוהב אותך, איזה מזל יש לך...'

'מה קרה? מה קרה?' - ניתר הרב ג., עדיין לא מבין אם הלה מבשר טובות או רעות, אם הוא רציני או ציני. ואז מספר לו בעל הרכב, כי לפני כשעה נכנס אוטובוס אגד נהוג בידי נהג ערבי לאותו חניון בו חנה הרב ג., וגם הוא לא הצליח לצאת מהחניה בקלות. בשלב מסוים, במהלך סיבוביו בנסיונות לצאת, לא הבחין ברכב העומד בפניה, ופשוט מעך אותו לחלוטין, הפך אותו לערימת גרוטאות מרוסקות...

'אתה לא מאמין!' - הוסיף בעל הרכב ואמר, 'לפני כמה דקות הגיע שמאי של חברת אגד, בדק את הרכב, וקבע לי פיצוי - תשלום מלא של מחיר הרכב, כי הוא התרסק לחלוטין. ואתה, הרב ג., אתה פשוט ניצלת בנס. האוטו איננו, הנזק שעשית נמערך תחת נזק אחר, ואני מקבל את הסכום במלואו מאגד - כך שאתה פטור מתשלום, בר מזל שכמוך!'

לבו של הרב ג. ניתר בהתרגשות. הן לפני שעה קלה עמד והתפלל, הרהר על פתרונות שונים שיכולים לפתור את מצוקתו הכלכלית, ועתה - מסתבר שלבורא דרכים מקוריות משלו, הוא פותר את הבעיות בדרכים אחרות... בקול נרגש לחש 'ברוך השם, איזה נס ופלא!', ואז מיהר לתקן את בעל הרכב:

'זה באמת נס, אבל זה לא עניין של מזל, זה פשוט עניין של תפילה. הבוקר קמתי שבור, ידעתי שכל משכורתי הולכת אליך - ובצדק, ופשוט התפללתי לבורא עולם שיושיעני. הנה, ראית בעיניך, הוא שלח את נהג האוטובוס לחניון, עצם את עיניו שלא יראה את הרכב שלך, נתן לו כח ללחוץ על הגז בכל הכח כדי שהאוטו יימחץ לחלוטין, וכל זאת - על מנת שלא אצטרך לשלם את הנזק שגרמתי... זה לא 'בר מזל', זה 'בר תפילה' ידידי! - סיים הרב ג. ונפרד מבעל הרכב לשלום...

סיפור נפלא זה, שהופיע בגיליון 'פיקודיך דרשתי' - בעדות אישית מפי הרב ג., מבטא ומהדהד: גם כשלא רואים מוצא מהסבך, גם כשנראה שהאפשרויות השונות מוצו עד תום, גם כשחושבים שאין דרך לישועה - התפילה מוצאת דרכים משלה, דרכים עוקפות ויצירתיות, שחוצבות ישועה נכספת, שחושפות ניסים נשאים...

יהודי יקר! מול כל אתגר, מול כל קושי, גדול כקטן, רוחני או גשמי, בריאותי או פרנסתי, אל תרים ידיים - תרים את הקול. אומנות העם היהודי היא בתפילה, אין כוחנו אלא בפה. ככל שנרבה להתפלל בכוונה, להסתמך על כח התפילה, לעמוד בדבקות מול בורא עולם ולבקש שוב ושוב בדמעות לזכות לישועה - כך נצליח לראות בחסדי ה' ובניסיו הגלויים, ולהעיד כי אבינו שבשמים שומע תפילת עמו ישראל ברחמים!

פני החפץ חיים החווירו כסיד, בידו הימנית כיסה את פניו כבקר־את שמע, ותלמידיו הקרובים אליו שמעו אותו לוחש לעצמו: "עלי בכל זאת להמתין עד סוף ההקפות... בשביל כבוד התורה כדאי לסבול ביזיונות..."

כשרבי אלחנן וסרמן סירב למסור שיעור לתלמידיו

הרב ישראל ליוש

כל מי שיש בידו שלשה דברים הללו, מתלמידיו של אברהם אבינו. ושלשה דברים אחרים, מתלמידיו של בלעם הרשע. עין טובה, ורוח נמוכה, ונפש שפלה, מתלמידיו של אברהם אבינו. עין רעה, ורוח גבוהה, ונפש רחבה, מתלמידיו של בלעם הרשע. (אבות ה'ט)

מדוע בחר התנא, שואל ה'חתם סופר', להדגיש את ההבדלים בין אברהם אבינו לבלעם הרשע לפי תלמידיהם, הרי מידות אלו כבר נעוצים בהם עצמם, באברהם אבינו ובבלעם הרשע? אלא, המשנה באה ללמד אותנו שאדם נמדד עפ"י תלמידיו, ישנם בני אדם מפורסמים בחכמה ובריאת שמים, ומכל מקום נחלקו עליהם הדעות אם צדיק אמת הם. מידותיהם של התלמידים יפשטו את הספק, אם הם מצליחים בתורה ובריאה ומידותיהם טובות ואצילות, סימן יפה הוא לרבים שדרכו אמת וישרה, אך אם תלמידיו נגועים בכל מידה רעה, אות הוא לרשעותו של רבם.

על כן לא חילקה המשנה בין אברהם ובלעם, כי יתכן שמהתנהגותו של בלעם עצמו קשה היה לבחון אם צדיק הוא אם לאו, הרי גם הוא היה נביא כמשה, ועסקיו היו בעניינים רוחניים, בירך וקילל בשם ה' ועוד, אך מידותיהם הרעות של תלמידיו, העידו עליו והכירו לרבים את ההבדל הברור בין אברהם אבינו לבלעם הרשע.

שמתהלל אני בענוותנותי...? ויען לי החפץ חיים: "מעשה מוציא מידי מחשבה, ואין מחשבה מוציאה מידי מעשה", עדיף לשבת במערב מלשבת במזרח ולהרהר רק בלב שאינך ראוי לכבוד הזה..."

כשחזר פעם לשיבה אחר מסע ארך וממושך, ועלה על הדוכן למסור שיעור, קידמו אותו תלמידיו בשירה אדירה 'צדיק כתמר יפרח'. ענוותנותו הטבעית סלדה מהכבוד הזה ופניו כאילו זעקו לתלמידים: "הפסיקו לשיר...", אך הערצתם הרבה ושמתם העצומה לקראת בוא רבם לאחר תקופה ארוכה שלא ראוהו, גרמה להם להמשיך לשיר לכבודו.

תיכף סגר רבי אלחנן את הגמרא, ירד מהדוכן ואמר: "פראים! אינני יכול ללמוד עם פראים!..."

כאמור, את התייחסותו ל'כבוד' וסלידתו ממנו ומהשירה לכבודו, למד רבי אלחנן מרבו החפץ חיים. היה זה באחת מלילות 'שמחת תורה' בשנותיו האחרונות. ה'חפץ חיים' בא לשיבה להשתתף בהקפות ולשמוח בשמחת התורה עם תלמידיו. קשה לתאר במילים את האווירה הרוממה ששררה שם, אור יקרות בהק מפניו הקדושות של ה'חפץ חיים', והשמחה פרצה גבולות. מידי פעם השמיע החפץ חיים אמרות ופירושים על פסוקי הזמירות וסדר ההקפות, ותלמידיו המעריצים מסובבים אותו בהערצה ושותים בצמא כל תיבה שיוצאת מפיו הקדוש, ומיד בסוף כל אמרה, שבים אל השירה

הגאון רבי אלחנן וסרמן הי"ד שיום ההילולא שלו חל בערב שבת, "א בתמוז, היה תלמיד מובהק לרבו מרנא ה'חפץ חיים' ז"ע. לא רק תורה ויראה למד מרבו, גם מידותיו הנעלות היו מתורת רבו, והיטיב הכירו את רבו עפ"י מידות תלמידו, ותלמידו ייצג בכבוד את תורת המידות של רבו.

בספורים הבאים תודגש מידה אחת מיני רבים של הרב והתלמיד, מידת הענווה...

כאשר היה רבי אלחנן מופיע בבתי כנסת כדי להתרים את הציבור לטובת 'שיבתו, היה בורח מן הכבוד, הוא פנה לכותל המערב וסירב לשבת במקום הראוי לכבוד תורתו, במזרח בית הכנסת.

פעם שאל אותו אחד המארחים: "וכי זו דרך ישרה...? האין זו ענווה מדומה...?"

"שאלתי את מורי ורבי ה'חפץ חיים" - ענה לו רבי אלחנן - "איזה דרך יבור לו אדם כמוני, הלא כאשר אשב בשולי בית הכנסת, יתכן

אהבך ה' אלוקיך, קללה [אחת יהפוך ה' לברכה] ולא קללות".
הרי לנו, כי כל ברכה שיצאה מפי בלעם הרשע העידה על רצונו לקלל את ישראל באותו ענין. וכיון שבלעם הרשע בקש לקלל את ישראל, שלא להם בתי כנסיות ובתי מדרשות, הוא אמר: "מה טבו אהליך יעקב משכנתיך ישראל".

בלעם הרשע ביקש ששני הדברים הללו - בתי הכנסת והישיבות הקדושות - יעקרו מן העולם. אבל הקב"ה אמר לו: 'כל מה שביקשת בתוך דבריך, שהם בעצם קללות הנראות כלפי חוץ כברכות - הכל יתקיים במשך הדורות, מלבד שני הדברים הללו - בתי הכנסיות והישיבות הקדושות, שאותם לא תוכל לעקור מעם ישראל לעולם!'

תלמידי החכמים - המגנים על ישראל

גם בימינו, יש החושבים שיעלה בידם, חלילה, לעקור את הישיבות הקדושות. אולם מחשבתם הרעה לעולם לא תתגשם, והישיבות הקדושות תמשכנה לתפקד כתיקונן לעולם.

רבים עמדו ונלחמו לבטלן, ולא ידעו כי העוצמה האדירה של האומה היהודית, וכל עמידתו האיתנה של עם ישראל, נובעת מהישיבות הקדושות, אשר משם תצא תורה, משם תצא הוראה, משם תצא יראת ה' טהורה!

מעת בריאתו של העם היהודי, לא הצליחו להחריב את הישיבות, ולכלות את בתי המדרשות ואת תלמידי החכמים המעמידים את עם ישראל, ומחזקים ומחסנים אותו כדי שחס ושלוה לא יתבולל בין האומות.

תלמידי החכמים הם אלו שיושבים ובוחנים את מי לצרף לכרם ישראל, וזאת כדי שהאומה היהודית תישאר זכה ונקיה בשלמותה. אמנם כל אחד מאיתנו מעוניין שעם ישראל יתרבה ויתעצם, כדי שלא נגיע חס וחלילה למצב שהישמעאלים יתרבו יותר מאיתנו, אבל עם זאת עלינו לקבל לעם ישראל רק את אלו הנעשים יהודים אמיתיים על פי התורה הקדושה.

בלעם הרשע ביקש לקלל את ישראל שלא תשרה שכינה עליהם, אך תחת זאת שם ה' בפיו לומר: "משכנותיך ישראל", "משכנותיך מלשון 'שכינה'.

ביקש שלא תימשך מלכותם, אך תחת זאת אמר: "כנחלים נטיו" (במדבר כד ו), שמלכותם תימשך כנחל הממשיך וזורם ללא הפסקה. וכל ברכות בלעם אשר ניתנו מן השפה ולחוץ, הפכו בסופו של דבר לקללה, מלבד ברכת "מה טבו אהליך יעקב", שנותרה בעינה. ועל כן עד ימינו אנו אי אפשר לעקור את בתי הכנסיות ובתי המדרשות מישראל.

ברכה מדומה

כדי להמחיש מה הן ברכותיו של אותו רשע, שברך את ישראל והתכוון לקללה, נביא את המעשה הבא:
אדם אחד ניהל מסעדה יחד עם רעייתו. הייתה זו מסעדה יוקרתית שהגישה לסועדיה מאכלים משובחים מכל מטעמי עולם. שמים של

השיב הרב: "אני צריך להראות לה שאני מחכה וממתין לה, וזהו לכבודה". היש לנו כבוד גדול מזה, שהעניק הרב לאשתו, שהוא יהיה זה שימתין לה, ולא חלילה היא תצטרך לחכות לו? בכך קיים הוא כפשוטם את דברי הרמב"ם (אישות פט"ו הי"ט): "ומכבדה יותר מגופו".

הנהגת ענווה וצניעות בבית

חכם בן ציון זצ"ל היה גאון בצורה שלא ניתן לתארה, ועם זאת התנהג בפשטות כאחד האדם.

סיפר הרב קירשנבאום על רבינו הגדול, גאון עוזנו והדר תפארתנו, מרן רבי עובדיה יוסף זצוק"ל, שהיה נוכח בבית הרב כמה וכמה פעמים, בעת שעדיין היו ילדים קטנים בבית. היו פעמים שהרבנית הייתה צריכה לעזוב את הבית, והיא הייתה מניחה לידו את עריסת אחד התינוקות, כדי שינענע את עריסתו אם יבכה.

היו מקרים שהתינוק היה מתעורר ומתחיל לצרוח, ומרן היה שקוע בלימודו, עד שלא שמע את צרחות התינוק ששכב ממש לידו.

בקומה מעליו התגורר רבי בן ציון, וכאשר היה שומע את בכיו של התינוק, היה יורד מביתו, נכנס לבית מרן, ומנענע את התינוק להרגיעו, וכל זאת כדי שמרן לא יזפרע מתלמודו...

זכיתי להיות בביתו וללמוד במחיצתו, ופעמים רבות ראיתי כיצד הוא עוזר לאשתו. לובש סינר ומכין את הדגים, ונכנסים התלמידים ורואים את רבם הגאון עומד במטבח עם סינר ומבשל... האם דבר זה הוריד מערכו בעיניהם? אדרבה, בכך גדל ערכו בעיניהם, לראות גדול בתורה, ענק ביראה ובמידות, נוהג בפשטות כה גדולה, ומתנהג עם בני ביתו בענווה ובצניעות.

ישנם לומדי תורה, שכאשר האישה מבקשת את עזרתם, הם טוענים כנגדה שזה יפריע להם ללמוד. אני בטוח שרבי בן ציון מעולם לא השיב כך לאשתו. היא הייתה לפני כולם, ככתר על ראשו.

כך הוא חי את חייו, וכך חניך את כולם, בראותם כיצד הוא מתנהג בביתו.

"ויהפוך ה' אלוקיך לך את הקללה לברכה"

כאשר מתבוננים אנו בברכות הנפלאות, בהן ברך בלעם הרשע את עם ישראל, עולה הפליאה: כיצד זה יצאו מפה טמא מילים כה קדושות, עד שחכמי ישראל הקדושים, מייסדי התפילות, מצאו לנכון לקבוע את דבריו ביסודות התפילה ולהורות לילדי ישראל הטהורים לפתוח את פיהם בתפילה: "מה טובו אהליך יעקב משכנותיך ישראל".

אמנם כבר אמרו חז"ל (סנהדרין קה ע"ב): "וישם דבר בפי בלעם... אמר רבי יוחנן: מברכתו של אותו רשע אתה למד מה היה בלבו. בקש לומר שלא יהיו להם בתי כנסיות ובתי מדרשות - 'מה טבו אהליך יעקב'; לא תשרה שכינה עליהם - 'ומשכנתיך ישראל' וכו'. אמר רבי אבא בר כהנא: כלם חזרו לקללה, חוץ מבתי כנסיות ומבתי מדרשות, שנאמר: 'ויהפוך ה' אלוקיך לך את הקללה לברכה כי

אחד את השני, ובאמת נתכוון לקללה וכל הלקוחות ישובו לאכול במסעדתנו..."

ואכן, בני הזוג נהגו על פי התחבולה שהגו. אנשים היו יושבים ואוכלים, ותוך כדי כך הבעל היה שואג לעבר רעייתו: "איפה המזלגות, לא שמת על השולחן?! שיתברכו לך הרגליים, אמן כן יהי רצון!". והיא אומרת לו: "הנה שם מתחת לצלחת יש מזלגות, שיתברכו לך העיניים, אמן כן יהי רצון!"... וכך חזר העסק לתפקד, כשהבעל ורעייתו 'מברכים' אחד את השני ומתכוונים לחרף ולגדף. אך לא לאורך זמן, הלקוחות שמעולם לא שמעו ברכות בכעס ובעוצמת קול כזו, כבר הבינו שאלו קללות במסכה של ברכות...

כה היו ברכותיו של בלעם הרשע. הוא הסתכל על בתי המדרשות ועל הישיבות הקדושות אשר עולות ומשגשגות, ועיניו היו רואות וכלות, הוא לא יכול היה לסבול זאת. לכן אמר: "מה טובו אוהליך יעקב", כשבצעם כוונתו הייתה לומר שזה הרע הגדול ביותר בעולם. הוא ראה בית כנסת פורח ומשגשג, שנערכות בו תפילות מעומק הלב, ולא יכול היה לסבול זאת וקלל.

אך ה' יתברך הפך את מחשבתו לטובה וקבע ששום אדם בעולם לא יוכל לנגוע לרעה בישיבות הקדושות ובלומדי התורה.

(מתוך הספר 'משכני אחרך' - במדבר)

המאכלים אשר הגישו בין כותלי המסעדה יצא לתהילה, ואנשים רבים היו באים לאכול במקום. דא עקא, שהבעל ורעייתו, בעלי המסעדה, היו מתקוטטים ומקללים אחד את השני ללא הרף. לאט לאט החלו האנשים להדיר את רגליהם מהמסעדה, ומצבם הכלכלי של בני הזוג הלך והדרדר. ישובו האיש ואשתו ודנו, מדוע חדלו הלקוחות לפקוד את המקום? הם בררו אצל מספר אנשים, ונענו כי הסועדים אינם יכולים לסבול את הקללות המוטחות במקום, ובשומעם זאת האוכל אינו ערב לחיכם, ולכן אינם מגיעים יותר לאכול במסעדה. אמר הבעל לאשתו: "את רואה? בגלל קללותייך הלקוחות לא באים!"

"וכי אתה לא מקלל? הרי גם אתה מקלל!" הטיחה בו האישה. "את יודעת מה?" הציע הבעל, "בואי ונעשה שביתת נשק כדי שאנשים יחזרו לאכול במסעדה!" "אבל איני יכולה להפסיק לקלל אותך!" "מנין אם כן תהיה לנו פרנסה?"

בסוף אמר הבעל לרעייתו: "בואי נעשה תחבולה: כשאת רוצה לקלל אותי, תקללי באופן כזה שלא יובן לנוכחים. כשתרצי לאחל לי שישתתמו עיני, תגידי 'שיתברכו עיניך'. כשתבקשי לקלל אותי שייקטעו רגלי, תאמרי לי 'שיתברכו רגליך'. וכן על זו הדרך. כך נברך

המשך מעמוד 20 | הרה"ג אשר קובלסקי שליט"א

מטרנה שמימית...

הוא מחליט להישאר עד תום התפילה, ומיד בסיומה הוא יוצא החוצה, מתקשר לחבר לגבי נושא אחר בכלל, ואז, בסוף השיחה, למרבה ההפתעה, החבר שואל אם יש לו מה לעשות ב-400 שקל, שהוא רוצה להעביר למישהו שזקוק לכך... 'יש לי מה לעשות בהרבה יותר מ-400 שקל', הוא משיב בצחקוק מריר, 'אבל 400 שקל עכשיו - הם קריטיים עבורי!'

'קיבלת!' - משיב לו הידיד, וכעבור פחות משעה מסיום התפילה, רכש מיודענו 5 אריוזות מטרנה נוצצות ובוהקות, ועוד כמה מוצרים לשבת המתקרבת, אותם קיבל בתזמון מושלם מידי של שומע תפילות...

סיפור נפלא זה, שפורסם בגיליון 'קדוש היכלך', מוכיח עד כמה כשנראה שכל השערים סגורים, כשאין אופק בקצה המנהרה, ההסתמכות על התפילה, הדבקות בה, הדמעות לאבא שבשמים - מחוללות ישועות, יצירות ניסים. אחים יקרים, הבה נשתמש בכלי התפילה בכל עת, שיפכו לפניו את ליבכם, והוא יושיעכם!

היה זה בבוקרו של יום ששי, ג' אדר א' תשע"ט, בחצר בית כנסת צפתי קטן. אל בית הכנסת נכנס אברך, עננת דאגה על פניו. כשיצא מהבית התבקש לחזור עם קופסת מטרנה לבתו הפעוטה, אולם מי כמוהו יודע כי בבנק - כמו בכיס, אין פרוטה לפורטה. עוד כמה שעות תיכנס השבת, הרי ברור שלא ניתן להיכנס לשבת כשאין מטרנה לקטנה...

הוא מתחיל להתפלל, אולם כל העת מוחו תפוס בשאלה מנין יבוא עזרו. הוא תכנן להישאר בבית הכנסת עד לאחר אמירת 'קדושה', ולאחר מכן למהר לנסות לחפש מקור מימון, לקניית המטרנה הנכספת. אלא שבעיצומה של התפילה, בברכת 'שמע קולנו', גילה כי בסידור מופיעה תפילה יפה על הפרנסה, והחליט כי זו העת להתפלל אותה...

לכמה רגעים שכח מהמטרנה הבווערת, והתרכז בשיחה נרגשת עם אבא שבשמים, מי שנתן לו את הפעוטה - בוודאי יכול לתת לו את המטרנה עבורה... בדמעות שליש ביקש סיוע שמימי, וכשסיים את תפילת הלחש - חש שאין זה הוגן לברוח מבית הכנסת אחר 'קדושה'. הן הוא עומד לפני המלך ומצפה לקבל מידי מטרנה, וכיצד יברח ממנו?!...

לשליחת תגובות לכותב הטור ולקבלת העלון של הרב אשר קובלסקי: במייל, כתבו ל-6182918@gmail.com

לתומתו הלך אל אנשי השלטון והביא להם את מה שמצא, שמהם יוכלו לחזור ולמצוא מיהו בעל האבדה, לא עברו כמה ימים והללו השיבו לו: "נודע לנו מיהו בעל התכשיטים, אך מכיוון שהלה כבר מת הרי על פי דינא דמלכותא הרי אלו שלך..." וזכה בבת אחת בעשירות מופלגת.

עוף השמים הולך את הקול, ובעל הגג שמע את דבר המציאה הגדולה שהיתה מונחת בגגו, מיד תבע את היהודי למשפט על שהסיג את גבולו ובלא רשות נבר בגגו למצוא שלל רב, וממילא אין הכסף שלו אלא של בעל הגג, וכאן הבין האיש את דרכי ההשגחה המופלאה, כי מה שהיה נראה לו כחושך וצלמוות, מניעות והפרעות עמד לו עתה לזכותו, כי הוציא מכיסו את ה'חזזה' שנכתב ונחתם כדת וכדין, הראהו לשופטים, כי הכל שלו, שהרי קנה רשות לדריסת רגל זו בכסף מלא, ואילו לא היה בידו 'חזזה' כזה, לעולם לא היה ה'אוצר' מגיע לידו. באותה שעה זכה לראות כיצד כל אותם הקשיים שהיו לו בקיום המצווה הקלה לא היו אלא לשלם לו שכר טוב בעולם הזה.

הקשה הגאון רבי חיים שמואלביץ זצוק"ל, דהנה אמרו חז"ל (סוטה ג) 'אין אדם חוטא אלא אם כן נכנסה בו רוח שטות', ואם כן, מה טענה יש על זה שנפל ברשת החטא, הרי הרוח שטות הפילתו לחטא, וכמו שלא שייך לגעור במי שנפל לבור מאחר שבאה רוח והפילתו פנימה. והשיב הגר"ח דאדרבה, משם נלמד, כמו שלא יעמוד אדם קרוב לבור עמוק מאה אמה - מחשש שמא תבוא רוח עזה ותשליכהו הבורה, אלא ירחק מעיקרא ממקום הבור הרחק הרחק, כיצא בו ממש לעניין עבירה, על האדם להעמיד עצמו מרחק מרחקים - שאפילו אם תגיענו רוח שטות לא יפול בבור עמוק כל כך...

בעיר 'חלם' המפורסמת היה בור גדול ועמוק באמצע השוק, ורבים חללים הפיל, כי אנשים תמימים היו מגיעים ליריד כדי להתעסק במשא ומתן ולקנות ולמכור ברחובה, ובהיותם טרודים בענייניהם לא הבחינו בפתח הבור ונפלו לתוכו וניזוקו קשות, וכמה מהם נפצעו עד כדי מיתה רחמנא ליצלן. וכבר כמה וכמה דורות שמנהיגי העיר וחכמיה לא הצליחו למצוא פתרון לבטל תקלה זו (כי היו משתמשים בבור, ולא יכלו לכסותו או לסתמו בעפר). כיון שנתרבו מספר הנופלים מיום ליום, על כן החליטו שבעה טובי העיר, שכולם יקבצו ויבואו כאחד וישבו במשך שלושה ימים ולילות רצופים, כדי לעיין בסוגיא זו עד אשר יצליחו להסיר את המכשול הנורא, המרחף על ראש אנשי העיר זה עידן ועידנים. ואכן לאחר שדנו בכובד ראש כדת מה לעשות התקבלו ארבע החלטות חשובות, ואלו הן:

היות ובתחתית הבור יש מים מלוכלכים אשר כל הנופל לשם מתלכלך מן הבוץ ועליו לעמוד ולהתייגע מאוד לנקות את בגדיו, על כן חייבים ראשי העיר לשכור פועלים להוציא את כל המים ולנקות את תחתית וסביבות הבור מכל לכלוך.

יש לרפד את תחתית הבור בכרים וכסתות, כדי שלא יתרוסקו איבריו של הנופל, ולא יחבל בראשו וברגליו מקרקע עולם הקשה.

במסירות נפש חזרו האחים למקום חנייתם הראשון, ואכן, לגודל הפחד עשו את דרכם בדרכים עקלקלות לבל ירגישו בהם האויבים, ובבואם למקומם הקודם נתמלאו שמחה בראותם את התפילין מונחות שלמות על מקומן, ולא נראה אפילו חייל אחד מחיילי האויב בכל אותו מקום. נעמדו בשמחה להתפלל מנחה, נטלו באהבה ובחיבה את התפילין והחלו לילך לתוך היער, בכדי להגיע למקום הפרטיזנים.

עתה נתגלה לעיניהם 'נס גלוי', כי מצאו את כל 'חבריהם' מתים ומוטלים על הארץ, לא נשאר בהם עד אחד, ונתברר, כי כשנודע לאויבים על בריחתם דלקו אחריהם - כשבאותה שעה עשו שני האחים את דרכים חזרה בדרכים שאינן 'דרך המלך', ואותם הרגו ורק נפשם של שני האחים ניתנה להם לשלל בזכות חזרתם אחר התפילין. וראו בחוש כי זכות התפילין, עליה מסרו נפש בהיותה כחוק בלי טעם, היא שעמדה להם להצילם מרדת שחת ולהשאירם לפליטה גדולה.

עוד נביא מעשה ביהודי 'מתקרב' שהיה דר במנהטן שבניו יורק, בבניין רם ונישא בין גויי הארצות. בהתקרב חג הסוכות אבה לבנות לעצמו סוכה, אך לא היתה לו מרפסת הפתוחה עד לשמים, ואף לא היה בידו לבנות את הסוכה בחצר הבית מפני שכניו 'הטובים'... ולא נשאר בידו אלא לעשותה בראש גגו.

על כן, פנה לבעליו של אותו בניין בבקשת רשות לבנות סוכה על הגג למשך שמונה ימים ותו לא, אך הלה התעקש שאינו מוכן, אלא אם ישלם לו שכירות בסך \$700 טבין ותקלין... וככל שניסה להסביר לו שאינו נחסר כלום משימוש במשך ימים ספורים בלבד, ועושה זאת רק לשם מצווה - לא עלתה בידו ונפלו הדברים על אוזניים 'ערלות' תרתי משמע. עד שאמר היהודי: "נענית לך, הכסף נתון לך, ועתה הב לי את המפתח".

אך הלה החל להשמיע 'זמירות חדשות': אי אפשרי לתת לך אלא אם נערוך 'חזזה' אצל 'עורך דין' לפי כל חוקי המדינה. לא הבין היהודי מה לו ולחזזה... וכי מדובר כאם על עסק של מיליונים? אך הגוי עומד על שלו, בלית ברירה הסכים היהודי, וילכו שניהם יחדיו, חתמו על חזזה בבית עורך הדין, כשעל היהודי מוטל לשלם לו שכר טרחתו.

אך, משעלה על הגג חשכו עיניו... כי מצא שם הרים וגבעות של שמאטעס וחפצים ישנים נושנים מימי קדם. תוהו ובוהו וחושך על פניו... ולא ידע את נפשו, כי מה ברצונו לעשות? שתי דפנות ושלישית אפילו טפח, מצווה עליה נאמר שהיא 'קלה' (ע"ז ג). והנה היא קשה שבקשות, מהמורות ואבנים להיכן שהולך, הן התשלום הגבוה ל'שכירות' הגג, וכן הצורך בעו"ד, ועל כולנה פינוי הגג מכל השמאטעס ששם...

אזר כגבר חלציו, ובשמחה רבה החל לפנות את כל המכשולות והמהמורות, ולפתע... צדו עיניו שק המונח מתחת לאחד הצינורות החלודים ובתוכו תכשיטי כסף וזהב ואבנים טובות ומרגליות לרוב.

שמיים את הבור? זאת עשו וחיו - העמידו גדר חוקה סביב הבור, וממילא לא יפלו עוד לעולם בתוכו... והנה, אנו שומעים 'מעשה' (משל) זה והננו מצחקקים מטיפשותם של הני חלמאי טפשאי... אבל האמת היא שאף אנו דומים לאותם טיפשים - בנוגע לדין בעניין ה'מכשירים' וה'כלים' למיניהם, דהנה כל אותם כלים טמאים הם בורות עמוקים שיש בהם כדי להזיק ולהמית את נשמת ישראל ולהפילה לבאר שחת, לו ולדורותיו אחריו ה' ירחם, אך מה עושה החכם מחלם? מרפד את הבור מבפנים ומאיר את החשיכה, אך כאן הוא מבקש 'הכשר' כדי שיוכל להשתמש במכשיר, והגם שעם ה'הכשר' לא יזק ולא יחבל הנופל, מיהו המשתמש בו נמצא בשאול תחתית, ובמקום לעלות למעלה ולהתנתק מן הבור הרי הוא עושה לו מקום ישיבה נוח בתוך הבור.

ולא עוד, אלא שעדיין הוא בכלל סכנה מחברים רעים שיפלו עליו, כי מילתא דשכיחא היא שלפתע פתאום יפול עליו חבר רע שאינו מקפיד להשתמש רק במשכיר 'כשר', וכיון שהוא מתקרב עמו וכותב אליו שאלות ותשובות, עלול הלה ליפול עליו ויהיו נחבלים איש מרעהו רחמנא לשיזבן, ועל כן צריך להשריש הדבר היטב בלבנו, ולא לחפש אחר היתירים שונים בעניין זה, רק יגדור גדרים וסייגים חזקים ולשמוע בקול חכמים בלי פקפוק, ואז יהא טוב חלקו בזה ובבא.

(לקט מתוך 'באר הפרשה', חוקת)

עוד זאת החליטו להאיר את החשיכה והאפילה השוררת בעמקי הבור, שהרי מה יעשה האיש הנופל למחשכים ואין נוגה לו, הלא הפחד הבא לאדם על ידי החושך יכול להעבירו על דעתו חלילה, ועל כן באורים יאירו את החשיכה.

לקבוע סולם אשר ראשו מגיע עד למעלה מן הבור, ועי"ז יוכל הנופל בבירא עמיקתא לצאת ולעלות למקום אשר נפל משם.

לאחר האסיפה, יצא הכרוז והודיע בשמחה רבה שבעזרת 'התאחדות החכמים' הצליחו למצוא פתרון נפלא ותקנו את הדרכים אשר היו בחזקת סכנה. ואכן במשך כמה ימים עמלו הפועלים להוציא את ארבע ההחלטות מן הכח לפועל, והעיר חלם צהלה ושמחה.

לא עברו אלא ימים ספורים, וכבר נפל 'הראשון' לתוכי הבור המתוקן הפלא ופלא, ולא נחבל במאומה אחרי שהותקנו בקרבו כרים וכסתות, 'יירא כי טוב' כי האורה שולטת בבור גם כרים וכסתות לשכב עליהם, לכן לא ראה כל סיבה לטפס ולעלות בסולם החדש שנתקן לשם כך... מה עלה בסופו? אחרי כשעתיים עבר עוד אורח שנפל על ראשו של זה הראשון, ובכח נפילתו פצע את ראשו וכמעט שלא פרח נשמתו- אך זה השני שבר את ידיו ורגליו מכח המכה שהיכה בראשו, ותרב בבת חלם תאניה ואניה...

שוב נקראו כל ה'חכמים' לאסיפה דחופה- כדת היום מה לעשות, עד שעבר שם אורח מבחוצן, וגער בהם, וכי מסירים את התקלה ע"י

המשך מעמוד 21 | הרב ישראל ליוש

כך גם נהג רבי אלחנן כאשר התאספו בברנוביץ קהל רב ורבנים לכבוד מפעל 'קרן התורה'. רבי אלחנן סירב לשבת בשולחן הכבוד, ולמרות הפצרותיהם של הגבאים מארגני האסיפה, לא התיישב במזרח בית הכנסת ונעמד מאחורי הבימה בין הקהל.

בתוך נאומו של הגאון רבי טוביה הורביץ זצ"ל אב"ד סאנוק אמר: "יהודי ברנוביץ, הידעתם מי שרוי בתוכם...?! הידעתם מיהו רבי אלחנן...?! והפליג בשבח תורתו ויראתו, רבי אלחנן כלל לא הספיק לשמוע את דבריו, מיד כאשר שמע את תחילת שמו, נמלט מבית המדרש, כאדם הבורח מפני האש..."

לשליחת תגובות לכותב הטור הרב ישראל ליוש, כתבו ל: israel.layosh@gmail.com

077-2222-666 או *4992

קו השיעורים של 'דרשו' - לחייג, ללמוד, לדעת

- ◆ האם ראוי לקשט את הבית בענפי עצים בחג השבועות?
- ◆ האם מותר לאכול בשר מיד לאחר אכילת גבינה צהובה?
- ◆ אילו מלאכות אסורות ביום טוב אף לצורך 'אוכל נפש'?

מהלכות חג השבועות וחודש סיון

• ההיתר לעשיית מלאכת אוכל נפש ביום טוב הוא היתר מוחלט, ואין צורך להשתדל להשיג את ה'אוכל נפש' המבוקש ללא עשיית מלאכה. ומלאכת אוכל נפש אשר ניתן היה לעשותה לפני יום טוב, ללא שהדבר יפגום בטעם המאכל - לדעת השולחן ערוך מותר לעשותה, ולדעת הרמ"א יש לעשותה לפני יום טוב.

• מלאכות שהדרך לעשותן בכמות גדולה בבת אחת, אסור לעשותם ביום טוב אף לצורך אוכל נפש, ונחלקו הפוסקים אם האיסור מדאורייתא או מדרבנן.

מהלכות 'מוקצה' בשבת וביום טוב

• ישנם מיני 'מוקצה' המותרים בשבת; כגון, מאכלים המיועדים למכירה, או חפץ שהוא מוקצה 'מחמת מיאוס'. ונחלקו הפוסקים אם הם מותרים גם ביום טוב.

• מוקצה שייעדוהו לפני יום טוב לשימוש ביום טוב - מותר לכל הדעות להשתמש בו ביום טוב. בדרך כלל, ייעוד זה, ניתן לעשותו בדיבור, ואף במחשבה. וכאשר מדובר בכמות גדולה שאינו אמור להשתמש בכולה, אין צורך לייחד חלקים מסוימים מתוך הכמות ולייעדם ליום טוב; למעט אם מדובר בבהמות או בעופות חיים. וכן פירות שהונחו במקום מסוים לשם ייבושם (שהם מוקצה גם בשבת, לכל הדעות), ולקראת סוף הייבוש חלק מהפירות כבר ראויים לאכילה - נדרש סימון של החלק המיועד, על ידי רישום ארגזי הפירות, וכדומה.

• נאמר בתורה: "וּבַיּוֹם הַשְּׂבִיעִי תִשְׁבֹּת לְמַעַן יָנוּחַ שׁוֹרְךָ וַחֲמֹרְךָ", והיינו, שאדם מצווה שכל בעלי החיים שברשותו ישבתו בשבת; ומצווה זו מכונה 'שביתת בהמתו'. ונחלקו הפוסקים אם איסור זה אמור גם לגבי יום טוב.

• מנהג ישראל מקדמת דנא, לקשט את בתי הכנסת ובתי המגורים בעשבים בחג השבועות. ויש שנהגו גם להעמיד ענפי עצים בבתים, כאות לכך שבחג השבועות העולם נדון על פירות העץ. והגר"א ביטל מנהג זה, ונחלקו הפוסקים אם לדעתו יש להימנע גם מהקישוט בעשבים.

• מנהג ישראל כבר מימות הראשונים, לאכול בחג השבועות מאכלי חלב; והרמ"א כתב טעם לדבר, משום שביום טוב אוכלים גם בשר, ומאחר ואסור להשתמש באותה הפת למאכלי חלב ובשר, יזכרו להשתמש בשני לחמים, ויהיה בכך זכרון ל'שתי הלחם' שהקריבו לפני ה' בחג השבועות.

• מן הדין, מותר לאכול בסעודה אחת מאכלי חלב, ולאחריהם מאכלי בשר, אך יש לנקות את הפה משאריות מאכלי החלב, ולשוטפו במים, לפני אכילת הבשר; וכן צריך לוודא כי הידים נקיות משאריות מאכלי החלב. אולם, האוכל גבינה קשה, צריך לברך ברכת המזון ולהמתין ששעות לפני אכילת הבשר. ונחלקו הפוסקים בנוגע לגבינה הצהובה שבזמננו, אם היא נחשבת כגבינה קשה.

• מראש חודש סיון עד לאסרו חג של שבועות, לא אומרים תחנון. ומנהג רוב ישראל שלא לומר תחנון גם בימים שלאחר חג השבועות, עד י"ב בסיון; משום שבזמן בית המקדש ניתן היה להשלים בימים אלו את קרבנות החג. ויש שנהגו לומר תחנון בימים אלו.

דיני מלאכת 'אוכל נפש' ביום טוב

• כל מלאכה האסורה בשבת, אם מדאורייתא ואם מדרבנן, אסורה גם ביום טוב; למעט מלאכת 'אוכל נפש', 'מכשירי אוכל נפש', והמלאכות 'הוצאה', ו'הבערה'.

גליון 420
שנה ט' תש"פסיפורי
צדיקים

יו"ל לע"נ הרה"ח ר' הלל ז"ל בן ר' פינחס נחום המבורגר שיבלט"א

תודה למשפחת קליימן על האיור לשריתוש בתמונה

סיפורי חז"ל

גוי אחד אמר פעם לרבי אלעזר, יותר משחיבב הקדוש ברוך הוא את משה רבכם חיבב הוא את בלעם, שהנה כתוב בתורתכם שכאשר רצה ה' לדבר עם משה שלח וקרא לו לבוא אל המושב, כמו שכתוב 'ויקרא אל משה וידבר ה' אליו וכו'' אך כאשר רצה לדבר עם בלעם, נאמר 'ויבא אלמקים אל בלעם' ולא קרא לו לבוא כדי שלא להטריד את בלעם. ומכאן מוכח שאת בלעם אהב יותר. השיב לו רבי אלעזר בדרך משל, מצורע אחד הגיע לארמון המלך ומצא את השער נעול. הקיש בחזקה על השער כדי שיפתחו לו, כשאמרו למלך שהמצורע רוצה להיכנס לארמון, סירב המלך להכניסו מחמת צרעתו, ואמר המלך שאם ישלח שליח שישלוקו, הדבר יקומם אותו ויתפרץ בכח ואז עלול להדביק את בנו בצרעת, ולכן קם המלך מכיסאו וניגש לשער הארמון וצעק על המצורע שיתלק משם, כדי שלא ידביק את בנו. המצורע מיהר להימלט מן המקום. לאחר זמן מסוים הגיע ידו של המלך אל הארמון ודפק על השער. וכששמע המלך שיידו עומד בחוץ ודופק על השער, קרא לו המלך מתוך הארמון בקול חיבה שיכנס לארמון, ולא שלח המלך שליח שיקרא לו, אלא הוא בכבודו ובעצמו קרא לו כדי להראות לו את חיבתו אליו. והנמשל, אומר רבי אלעזר לאותו גוי, בלעם דומה היה לאותו מצורע שדפק על שער הארמון ורצה להיכנס פנימה, ולכן השי"ת הלך בעצמו לשער הארמון כדי למנוע אותו מלהיכנס פנימה, שלא יטמא את הארמון. לעומת זאת משה רבנו קרא לו ה' להיכנס פנימה אל אהל מועד. רק לידיד אהוב קורא מלכו של עולם בשמו ומזמינו להיכנס אל תוך ארמונו.

(זוהר פרשת בלק)

פרשת השבוע

להתרפא מחוליו, כי אם לבוא אל צדיק הדור ולבקש ממנו כי יתפלל בעדו. אלא שאמרה התורה הק' במפורש 'ורפא ירפא' היינו שצריך אדם לבקש לו רפואה בדרך הטבע. אבל אם לפנות לרופא פלאים המרפא בסגולות שלא על פי דרך הטבע, הרי מוטב לפנות אל המגיד הקדוש בקונונין. הוא הדין גם בנידון שלפנינו, אומות העולם לא האמינו במשה רבנו, רק משום שלא האמינו בקיומם של כוחות אלוהיים על טבעיים, ולדעתם לא היו כל האותות והמופתים אלא אירועים אקראיים וטבעיים. על כן נתן להם השם יתברך נביא משלהם, אשר עסק גם הוא בנבואות ובכוחות על טבעיים. ואף על פי כן האמינו בו, הרי מעתה לא היה להם עוד שום פתחון פה, שכן אם כבר מאמינים היו בקסמיו של בלעם הרשע, הרי מוטב היה אילו האמינו בכוחות האלוקיים של הנביא האמיתי משה רבינו.

וישלח מלאכים אל בלעם בן

בעור וגו' (כ"ב - ה')

מפני מה השרה הקדוש ברוך הוא שכנינו על גוי רשע? כדי שלא יהא פתחון פה לאומות לומר אילו היו לנו נביאים חזרנו למוטב, העמיד להם נביאים והם פרצו גדר העולם (רש"י)

אך הלא הקושיה נשארת במקומה, שכן עדיין יהיה להם פתחון פה לטעון, למה העמיד לישראל נביא כמשה ואילו לנו העמיד נביא פורץ גדר כבלעם הרשע?

וסיפר על כך הרה"ק רבי שמחה בונם מפרשישחא זיע"א: מעשה שהיה כאשר הגיע פעם לברלין להתרפא ממחלת העיניים שלקה בה. החל לדרוש ולשאול אחרי רופא עיניים מוכשר ומומחה. יעץ לו מישהו לפנות לרופא פלאים ידוע המרפא מחלות בכח סגולות. השיב לו הרבי, לאמיתו של דבר לא היה יהודי צריך לילך לרופא

זמני השבת

זמני יציאת השבת

ירושלים 8:31 ת"א: 8:33 ר"ת: 9:03

פרשת בלק

זמני כניסת השבת

ירושלים: 7:13 ת"א: 7:28

הניתוחים. שני גויים נפחו את נשמתם כאחד, ולקרובת רבינו היתה נפשה לשלל.

הכרת הטוב של רבנו זיע"א לאחר עשרות שנים

היה זה בשנות השואה. איש אשכולות ורב פעלים היה ר' שאול שטרן. ירא שמים, תלמיד-חכם וטוב מזג. שקד ללמוד תורה בכל רגע פנוי ואף חיבר ספר הגות על חמישה חומשי תורה. לפרנסתו ניהל מפעל לעיבוד מזון ונחשב מומחה בעל שם לכשרות. באחד המסדרים במחנה הריכוז, פקד הקצין הגרמני על בעלי ההשכלה הרפואית לצאת מהשורה. אמנם לר' שאול לא הייתה השכלה רפואית, אך הוא היה כימאי והבין קצת בתרופות. בלי לחשוב פעמיים יצא מהשורה והציג את עצמו כרופא. כך היה יכול לסייע לחולים רבים, שקיבלו ממנו תרופות יותר ממה שהתירו לו ההוראות. יום אחד הגיע למרפאה בחור צעיר. ר' שאול התעניין בשלומו, טיפל בו כראוי ושוחח עמו בדברי תורה. הבחור התחבב עליו מאוד והוא השתדל לסייע לו ככל יכולתו. בהמשך רקם ר' שאול תכנית שבעזרתה הצליח, בסיוע עוד גורמים, להבריח את הנער אל מחוץ למחנה. מאז נעלמו עקבותיו של הנער והם לא נפגשו עוד.

שלושים שנה חלפו מאז. בשנים אלה הספיק, כאמור, לעלות ארצה ולהקים משפחה. חלפו עוד שנים ובינתיים גם ילדיו בגרו והקימו משפחות. אחד מילדיו התגורר עם משפחתו ברחובות. זה היה בשבת הראשונה שבה התארח ר' שאול בבית בנו ברחובות. מכל בתי הכנסת בעיר בחר ר' שאול ללכת להתפלל בבית הכנסת של רבינו הקדוש זיע"א. הוא התפלל שם הן כליל שבת הן ביום. בקריאת התורה, פנה אליו הגבאי וקרא לו לעלות 'שישי'. ר' שאול היה מופתע מאוד, שכן בית הכנסת היה מלא מפה אל פה ואילו הוא היה סתם אורח בלתי מוכר. במוצאי שבת קודש הרבי החל רבינו בעבודת הקודש – קבלת הקהל וקריאת הפתקאות. גם ר' שאול השתלב בתור הארוך והמתין לברכת הרבי. לפתע ניגש אליו המשמש בקודש וקרא לו לבוא עמו. שוב הופתע ר' שאול מהיחס המיוחד כלפיו. הוא פסע בציטנות אחרי המשמש שהוביל אותו היישר לחדרו של הרבי. כשנכנס פנימה קידמו הרבי בברכת 'שבע טוב' לבבית והציע לו סיגריה. ר' שאול השיב בנימוס כי אינו מעשן. 'זה חידוש בשבילי, ר' שאול', הגיב הרבי. 'מתי חדלת מלעשן?' ר' שאול היה נבוך ולא השיב. בקושי זכר שבעבר עישן. הרבי שינה את נושא השיחה. 'יש לי דבר תורה, לומר לך', אמר והשמיע באוזני ר' שאול פירוש נאה לאחד מפסוקי התורה. כשסיים את ה'פירוש', פנה אל ר' שאול בשאלה: 'נו ר' שאול, ההסבר הזה אולי מוכר לך?' ר' שאול לא השיב. כעבור רגע של שתיקה, הישיר הרבי מבט אל ר' שאול ואמר לו: 'את הפירוש הנאה הזה שמעתי ממך בנעוריי, בשעה שבאתי לקבל ממך טיפול במרפאה של מחנה הריכוז. אני הוא הנער הצעיר שחיבבת ושסייעת לי לברוח אל מחוץ למחנה. התזכורת? רבינו הוסיף ואמר: 'אתה היית שליח ד' להצילני, ואני חייב כלפיך בהכרת הטוב'. ר' שאול היה אחוז התפעלות מהעובדה שאחרי שלושים שנה עדיין זכר הרבי את פניו, את דבר התורה ששמע ממנו במחנה, ואפילו את העובדה שבאותם ימים נהג לעשן.

לקט סיפורים מרבינו הקדוש והטהור רבי דוד משה

מקרעטשניף זיע"א ליומא דהילולא ט"ו תמוז

עיניים צופיות

המעשה אירע בעת ביקורו של רבינו זי"ע בארה"ב בשנת תשכ"ח, לרגל נישואי בנו כ"ק אדמו"ר שליט"א מקרית גת. המונים צבאו על דלתות בית האכסניה שלו לחזות בזיו פניו ולהתברך מפי קודשו. בין הבאים היה שאר בשרו מנכדי רביה"ק רבי מאיר מקרעטשניף זי"ע, שבא להזכיר לישועה ולברכה את אמו אשר לקתה בליבה והיתה צריכה לעבור ניתוח לב בימים הקרובים. הוא לא בא להתייעץ אם לעשות את הניתוח אם לאו, אלא לקבל ברכה שיעבור הניתוח בשלום. וכידוע באותם הימים ניתוח כזה היה כרוך בסיכון רב. כשהגיע תורו ונכנס להתברך, התעניין רבינו זי"ע בשלום קרובתו, ובירר את כל פרטי הניתוח. והקרוב הזכיר את שם בית החולים ואת שם הפרופסור שאמור לבצע את הניתוח. רבינו זי"ע הקשיב קשב רב כדרכו בקודש, ולשמע שם הרופא עצר בעדו ואמר בנחרצות. 'בשום אופן לאו' שלא יערכו את הניתוח אצל רופא זה. וסיים בברכה שיעבור הכל בשלום ובהצלחה. כאשר יצא אותו קרוב מפתח ביתו של רבינו, היה נבוך מאוד מה עליו לעשות. מצד אחד הניתוח כבר עתיד להתקיים בימים הקרובים, אצל פרופסור בעל שם וידוע כמומחה בתחומו, ומה גם שלקבוע עתה תור חדש לפרופסור אחר יקח שבועות ואולי אף חדשים רבים, כאשר אימו החולנית נתונה בינתיים בסכנה. אולם מאידך גיסא כיצד ניתן לבטל את דברי רבינו שפסק מפורשות שלא לערוך את הניתוח אצל פרופסור זה. לבסוף הרהר בדעתו, שמכיון שהוא לא בא אל רבינו להתייעץ, אלא לבקש את ברכתו, יבצעו את הניתוח כמתוכנן ומן השמים ירחמו שהכל יעבור בשלום.

הגיע ובא יום הניתוח. באותו יום עמדו בתור לניתוח אצל אותו פרופסור כמה וכמה חולים, כשהראשונה ברשימה הייתה אותה אשה. הניתוח אמור היה להתחיל בשעה שמונה בבוקר, וכדרך הנהלים, היתה החולה מאושפזת במחלקה כבר מיום קודם, כשכל הבדיקות מוכיחות כי היא כשירה לעמוד לניתוח. אך עם שחר כשעשו לה שוב בדיקות אחרונות, נמצא כי חום גופה גבוה מאוד, ובמצב שכזה לא ניתן לעשות את הניתוח בשום פנים ואופן. לאחר התייעצות בין הרופאים הוחלט כי יתנו לה תרופה להורדת החום, ובינתיים יכנס לניתוח החולה הבא בתור. החולה הבא בתור הוכנס לחדר הניתוח, והניתוח החל. כשהכל הולך כשורה ועל מי מנוחות, עד שלפתע נשמעו צעקות מחדר הניתוח. הרופאים המסייעים פרצו מן החדר בזעקות הצלה כאשר הפרופסור המנתח התמוטט פתאום מול עיניהם ולקה בשבץ מוחי. הבלבול היה גדול, כוחות ההצלה ניסו לייצב את מצבו של הפרופסור ללא הועיל, תוך כדי שהחולה הגוי ששכב על מיטת הניתוחים נשכח כליל. כשחזר הצוות הרפואי להמשיך את הניתוח ללא אותו פרופסור, התברר כי אין את מי לנתח. אותו חולה נפח את נשמתו על מיטת

משל ונמשל

אפילו מחט קטנה אי אפשר לקחת לעולם הבא

משל לסוחר עשיר שהיה קמצן מאין כמוהו. לבוש היה בבגדים בלויים, נעל נעלים מרופטות, גר בבית קטן ועלוב ואכל מאכלים פשוטים וזולים. חבל על הכסף! חברים רבים לא היו לו. פה ושם היו אנשים טובי לב שהתעניינו בשלומם והחליפו איתו מילים מספר, מתוך רחמנות על עליבותו. גם לקרובי משפחתו לא היו הרבה סיבות להתגאות בו ולשמור עימו על קשר. יום אחד נפל למשכב, מחלה קשה תקפה אותו. הרופאים לא נתנו לו תקווה, והמצב נראה נואש. שכנים ומכרים באו להיפרד. קרובי המשפחה המועטים עמדו ליד המיטה מעמידים פני כואבים, אך בתוככי ליבם קיוו כי אולי רשם משהו על שמים בצוואה. בין הבאים להיפרד היה גם בנו של החייט, שמת לא מכבר ממחלה דומה. החייט היה בין המעטים שדרשו בדרך כלל בשלומם של הסוחר העשיר, כך שהבן התקבל בידירות רבה. רוח של רגשות עברה על הסוחר החולה, והוא יבב באוזנו של בן החייט: "ראה, אני עומד למות. לא עשיתי הרבה בחיי, לא הספקתי את כל הדברים שרציתי לעשות, לא ניצלתי מספיק את עושרי..." בן החייט הנהן בראשו ואמר: "כן, אתה באמת נראה גוסס. כנראה, הינך הולך למות. אבל לפני שאתה מת, יש לי בקשה קטנה אליך, האם תהיה מוכן לעזור לי?" האיש חיבב את הבחור, ואף התרכך מעט בימי מחלתו, והוא השיב בחיוב, אף שלא ידע עדיין מה הבקשה. "אבא שלי, החייט, שמת לפני כמה חודשים, התגלה אלי אתמול בחלום הלילה והתלונן שחסרה לו שם למעלה מחט. אילו היתה בידו מחט, היה יכול לתפור שם חליפות ובגדים. הוא ביקש את עזרתך." "איך אוכל לעזור לך בעניין?" שאל העשיר. הבן הוציא מחט מכיסו, הושיט לאיש ואמר: "לא אבקש ממך הרבה, רק אם תוכל, כשאתה עולה למעלה, קח אתך את המחט הזאת ותן אותה לאבא". "בשמחה רבה!" השיב האיש. נטל את המחט ונפרד ממנו לשלום. בלילה נדדה שנתו של העשיר. המחט הטרידה את מנוחתו. "היכן אשים אותה?" חשב. בתחילה תקע אותה בדש בגדו, אבל אחר כך חשב, הרי לא יקברו אותי בבגדי, והמחט מה יהיה עליה? ככל שהפך בעניין, התבהרה לו העובדה שאין לו שום דרך לקחת איתו את המחט.

הנמשל: בשעת פטירתו של אדם אין מלויין לו לאדם לא כסף ולא זהב ולא אבנים טובות ומרגליות, אלא תורה ומעשים טובים בלבד, אם אין שום אפשרות לקחת מחט אחת קטנה, ודאי שאת כל הרכוש שצבר האדם בימי חייו לא יוכל לקחת עימו.

(אחד המגידים)

שבת פר' בלק השבת האחרונה עלי אדמות.

באותה שבת נשגבה, השבת האחרונה עלי אדמות, שבת רבינו בסיגעט שברומניה, בעת עריכת השולחן הסבו מספר אנשים, פניו האירו כלפידי אש, ובלהבת קודש אמר דברי תורה על הפסוק: (שמות ל'ד ז) שנאמר באמצע י"ג מידות של רחמים: "פוקד עוון אבות על בנים ועל בני בנים ועל שלשים ועל רבעים" איך קשור פסוק זה שמוזכר בו פקידת רשעים ל"ג מידות של רחמים? הקשה רבינו. ותירץ בשם אביו הקדוש שגם מידה זו רחמים היא. פוקד משמעות ממתין, השי"ת ממתין לחוטא שישוב בתשובה. ואם לא שב, פוקד עוון אבות על בנים, ממתין השי"ת שהבנים יתקנו את חטאי אבותם, ואם גם הם לא תיקנו, ממתין על שלשים ועל רבעים, לדורות הבאים. במהלך אמירת הד"ת העיר רבנו את העומד על ידו באומרו מה לך נרדם! לא יהיה אפילו מי שימסור את מה שדברנו.

על עובדת פטירת רבינו דווקא בפרשה זו (בלק) הסביר כ"ק מרן האדמו"ר שליט"א בעת עריכת השולחן שבת יארציית התשס"ט שהרי איתא בספה"ק, שאין השי"ת נוטל את נשמות הצדיקים, ללא הסכמתם. ולכל צדיק יש את השלמות אליה הוא חותר להגיע. אצל רבינו ז"ע ראו במוחש שמסר את נפשו לקרב את ליבם של ישראל לאביהם שבשמים בדרך של ברכות וישועות. וכיון ששמע בקריאת הפרשה שהשי"ת הסכים ע"י שנאמר: "לא תאור את העם כי ברוך הוא" הרגיש כי פעל והשלים את תפקידו בעולם הזה והסכים למסור את נשמתו לידי השי"ת ולהסתלק מזה העולם.

זכותו תגן עלינו ועל כל ישראל אבי"ר

הזדמנות אחרונה

**עובדות, תמונות ומכתבים ודברי תורה
מהרה"ק רבי דוד משה מקרעטשניף זיע"א**

היות ואנו קרובים לסיים חיבור מקיף על חייו ופועלו של אבינו רועינו כ"ק מרן אדמו"ר הרה"ק רבי דוד משה מקרעטשניף זצוק"ל, ובפרט כעת שאנו מתקרבים ליומא דהילולא דיליה החל בט"ו תמוז, אנו יוצאים בזאת בקריאה לכל מי שידוע על עובדות והנהגות מחייו ופועלו, או שבידו תמונות, מכתבים ומסמכים ממנו, וכן על הקשר בינו ובין צדיקי דורו זיע"א, שיצור עמנו קשר ויביא את הברכה לבתי ישראל.

דרכים ליצירת קשר:

הרה"ג ר' אברהם מרדכי בלינדר – 058-3228148

אימייל – 3133033@gmail.com

וזכותו של אותו צדיק תעמוד לכל התורמים והמסייעים לעניין נשגב זה, לאורך ימים ושנים בבני חיי ומזוני רוויחי.

צ'ין אדם לחברו

כל יהודי צריך לזכות בצדקה

מעשה שהיה אצל הרמ"א זיע"א שהיה הולך לעניני צדקה רק אל גבירי עירו קראקא, אך לא היה מבקש מהמוני העם. והיה בעיר שואב מים שכולם כינוהו יענקלה שיכור, כי מנהגו היה בכל יום ששי כאשר גמר את עבודתו הקשה, היה הולך וקונה בכל הכסף משקה מיוחד לכבוד שבת. ופעם בדרכו לקנות את המשקה כמנהגו ביום ו', ראתהו אשה עניה והיא לא היה בידה לקנות אף נרות לשבת, והתבטאה בקול, הנה יענקלה כבר הולך לו לקנות לשתות ואני אין לי אף כסף לנרות. כששמע יענקלה כדברים האלו, שם את צרור כספו על החלון של האישה והלך לביתו, עלה על יצועו והשיב את נשמתו לבוראו, ועוד באותו יום לפני כניסת השבת נטמן בקבר ישראל. במוצאי שבת והרמ"א יושב בביתו ולומד, נכנס אליו יענקלה ומזמינו לדין תורה לפני בית דין של מעלה. הרמ"א חשב כי השיכור חמד לצון וגירשו מעל פניו. אחר כך הרחר בדברים והתפלא עד מאד, משום שהדלת היתה נעולה, יצא לבית המדרש ושם סיפרו לו כי יענקלה שואב המים נפטר עוד ביום ששי. ראה כי יש דברים בגו והמתין לבואו שנית. ואמנם כאשר חזר ונשנה הדבר ויענקלה בא אל הרמ"א להזמינו. שאלו הרמ"א מה זה ועל מה זה? אמר לו יענקלה כי בבית הדין של מעלה טוענים על הרמ"א, שבורר לו ממי לקחת לצדקה, והולך רק לגבירים ואינו מזכה את כל תושבי העיר בצדקה. וסיפר יענקלה

לרמ"א, כי בזכות הצדקה שעשה לפני מותו, שלחו דווקא אותו. ציוה עליו הרמ"א לומר בשמים, כי מהיום והלאה הרי הוא מתחייב לעסוק בצדקה עם כל תושבי העיר, ואמנם כך הוה והכל בא אל מקומו בשלום.

מעשה רב הכרת הטוב

מסופר על הגה"ק רבי יחזקאל לוינשטיין זיע"א, שלעת זקנתו היה צריך פעם איזה עזרה מבחור, וחיכה עד שגיע אליו בחור פלוני, וביקש ממנו שיעזור לו. מקורביו התפלאו על כך ושאלו אותו על מה ולמה חיכה בדוקא לבחור פלוני, בו בזמן שהיה יכול לבקש זאת ממקורביו? ענה להם ר' יחזקאל, לאותו בחור אני חייב כבר הכרת טובה על עזרה שקיבלתי ממנו בעבר, ועי"ז אוכור להחזיר לו טובה על הכל ביחד, אבל אם הייתי מבקש מבחור אחר, מסופקני אם אצליח עוד להחזיר לו טובה, וקשה לי עכשיו לעת זיקנה להיות בעל חוב לאדם נוסף. והדברים נפלאים כיצד הרגישו הגדולים ענין של הכרת טובה בדיוק כמו שעבוד של החזרת חוב ממון.

חסד בבית

פעם ספרו להרה"ק בעל ה"בית ישראל מגור" זיע"א בשבחו של אחד מגבאי הצדקה שהוא עוזר להרבה נדכאים ושבורי לב. נענה ה"בית ישראל" ואמר, הכל טוב ויפה אבל אני רוצה לשמוע אם גם אשתו אומרת כך.

תלולא דצדקיא

שבת קודש י"ב תמוז
רבי יעקב ב"ר אשר (בעל הטורים-ה"א- ק"ח)

יום ראשון י"ג תמוז
הרה"ק רבי מרדכי מקרעמניץ ב"ר יחיאל מיכל מזלאטשוב (תקע"ז)
הרה"ר רבי מרדכי ב"ר פינחס מקאריץ (אב"ד קאריץ - תקע"ז)

יום שני י"ד תמוז
הרה"ק רבי פנחס שפירא מסלאוויטא ב"ר משה (תרל"ב)

יום שלישי ט"ו תמוז
הרה"ק רבי חיים ב"ר משה בן עטר ("אור החיים" הקדוש - תק"ג)
רבי אריה לייבוש הלברשטאם ב"ר שמחה (אבי הד"ח תקצ"א)

הרה"ק רבי דוד משה מקרעטשניף (תשכ"ט)
הרה"ק רבי יעקב משה מקאמארנא ב"ר אליעזר צבי (תרפ"ט)

יום רביעי ט"ז תמוז
הרה"ק רבי דוד היילפרין אב"ד אוסטראה ב"ר ישראל (תלמיד הבעש"ט - תקכ"ה)

יום חמישי י"ז תמוז
רבנו יהודה בן אשר (בן הרא"ש - ה"א קנ"א)

יום שישי י"ח תמוז
הרה"ק רבי משה דוד אשכנזי מטאלטשאווא

ב"ר אשר אנשיל (תולדות אדם - תרט"ז)
הרה"ק רבי יעקב אריה מראזמין ב"ר שלמה (תרל"ד)

זכותם תגן עלינו ועל כל ישראל אמן

מצווה הלכות

מאת הרה"ג נמליאל הכהן רבניטין שליט"א
מח"ס "גם אני אודך" יסודות וספי התורה על המצוות.

קביעות מקום בתפילה (י')

א) בספר חסידים איתא, שלא יתפלל ליד אדם רשע ע"ש. ואם הרשע בא אליו למקומו הקבוע לו, אין צריך לשנות מקומו הקבוע. (שו"ת זכר יהוסף, סימן ר"מ, אות ג')

ב) התפילה היא במקום הקרבן, ולכך צריך לזוהר שתהא דוגמת הקרבן בכוונה וכו', וקביעות מקום כמו הקרבנות, שכל אחד קבוע מקומו לשחיטתו ומתן דמו. (שו"ע או"ח סימן צ"ח, סעיף ד')

ג) אדם שאינו קבוע מקום לתפילתו, ומתפלל בכל יום במקום אחר, גורם לו טירדא לכל מראה עיניו אשר יראה מחדש, ויפריע לו כוונת תפילתו. (שיטה מקובצת החדש, ברכות דף ו' ע"ב)

לע"נ

כ"ק אדמו"ר רבי דוד משה
בהרה"ק רבי אליעזר זאב
זכותו תגן עלינו ועל כל ישראל

קרית קרעטשניף רחובות

טל': 052-7144471 מייל: sipureitzadikim@gmail.com

בחסות רשת חנויות

גל פז

פני עין חמד

יוצא לאור 7"י בית הכנסת שכונת "עין חמד" - מכללת ציון

פְּרֻשֶׁת בְּלָק - כְּחָה נֶשֶׁל תְּפִלָּה

"וַיָּגֵר מוֹאֵב מִפְּנֵי הָעַם" (במדבר כב, ג)

הראיה לכך היא מלשון הפסוק: "וַיָּרָא בְּלָק וכו' אֶת כָּל אֲשֶׁר עָשָׂה יִשְׂרָאֵל לְאֹמְרֵי" (במדבר כב, ב). כלומר, בלק ראה את הכוח של עם ישראל לפעול באמצעות ה'אמורי'- כוח האמירה שבפיהם.

ולצערו של בלק ולגודל זכותם של יהודים- כוח זה אינו נתון רק לצדיקים או לבעלי דרגות רוחניות גבוהות, אלא "וַיָּגֵר מוֹאֵב מִפְּנֵי הָעַם" (במדבר כב, ג).

כידוע המילה 'עם' מציינת אנשים בדרגה נמוכה. כלומר- אנשי מואב חששו מתפילותיו של כל יהודי, גם אחד שאינו בדרגה גבוהה, מכיוון שהבינו כי לכל יהודי הכוח והעוצמה לחולל מהפכה בתפילתו.

זה כוחה של תפילה. גם התפילה הקטנה ביותר והפשטה ביותר כביכול, אם היא בוקעת מעומק הלב- נשמעת בשמיים ויוצרת קשר ישיר בינינו לבין בוראנו, קירבה עמוקה בין לב של יהודי לאביו שבשמיים.

וכך גם תפילות שהם לא 'הכי הכי'. גם זעקות שאינן מגיעות בשיא הכוונה הטובה, מגיעות לבורא עולם ובעז"ה יכולות לחולל את הישועה הנכספת! הבה וננצל את המתנה הנפלאה הזו!

אחת המתנות המרגשות ביותר בהן זכה עם ישראל, היא מתנת התפילה. התורה בעצמה מגדירה את יתרונו של עם ישראל במתנת התפילה, ומגלה רובד של קרבת אלוקים: "כִּי מִי גוֹי גָּדוֹל אֲשֶׁר לוֹ אֱלֹהִים קְרֹבִים אֵלָיו, כֹּה אֶלְקֵינוּ בְּכָל קְרָאנוּ אֵלָיו" (דברים ד, ז).

יש משהו מרגש, מחמם את הלב, מסיר דאגה ושומר על שלוה, בעובדה שאתה יודע, שיש לך אבא כה גדול, שיש ביכולתו לעשות הכל ואינו מוגבל במאומה אליו אתה יכול לפנות בכל עת.

התפילות נקבעו שלוש פעמים ביום. ובנוסף- כל רגע בחייו של יהודי יכול להפוך לרגע מרומם, נעלה וקשר אלוקי, על ידי התפילה. בכל מקום ובכל מצב, יכול כל יהודי לעצום את עיניו, ולהתחבר.

יש מקומות הידועים כמסוגלים לתפילה, אך בכל מקום ניתן להתפלל. יש זמנים הידועים כעת רצון, אך כל שעה היא טובה לתפילה.

יש גם חשיבות רבה לתפילה ברוב עם או בראשות צדיקים, אך גם תפילתה של יהודי יחיד במקום נידח בקצה העולם יש השפעה מכרעת.

בפרשת השבוע מגלה לנו הרה"ק הצדיק רבי אברהם טברסקי זצ"ל (ה'מגיד מטריסק' זיע"א) בספרו 'מגן אברהם', כי למעשה- כל תפילה, כל אנחה, כל תחינה לה' מעומק הלב של כל יהודי, בכל מקום ובכל זמן- יכולות להפוך ולשדד את מערכות הטבע, לשנות גזירות ולהשפיע השפעה מכרעת לאורך זמן.

הצלחה בגו"ר

יצחק אריאל בן טובה חגי חיים וב"ב שמואל אימן בן אסתר זרי שגית בת רותי מאיר ישראל בן רחל ברכה- יראת שמים ליאור יהושע סומך וב"ב גלית בת מסודי יהודה אריה בן רחל ברכה ארז בן שושנה רונן אברהם וב"ב קסירר אפרים וב"ב רחל ברכה בת פדילה דליה משפ' שטרית נעם יצחק בן רחל ברכה רינה בת סימי וב"ב יוסף ליאור בן דליה אפרת- הצלחה בכל העניינים שלמה ודנה דוד וב"ב אריה ושרה לוי וב"ב י.מ.ש כדורי אקבלי יוסף חיים בן נסכה שולמית ומרדכי חיים דויטש וב"ב עמית בן אהרון וב"ב

זיווג הגון וכשר במהרה

אורן חיים בן אלן אסתר רותית בת סימי תרצה בתיה בת ימנה נינט יוסף בן רוחמה אילן בן ג'וליאט יפית שרה בת ג'ינה דרור בן סופיה דוד עומרי בן יהודית מיטל בת מלכה מאיר בן שרית ואליהו טליה עדן אסתר בת שולמית שירי ימנה בת שולמית שמעון בן שולמית אנאל חביבה בת שולמית אורן בן נעמי שושנה שירה בת סילביה מיטל בת שושנה סיון רבקה בת אלן אסתר עמית בת טובה אברהם גורג'י בן דליה אפרת

זרע קודש בר קיימא

גלית בת מסודי אליהו נזרי בן ימנה אילנה בת רוחמה שמואל אימן בן אסתר דרי סיון בת אסתר רחל מרים בת יהודית נועה בת מזל טוב משה מנחם בן רחל דניאל בן שרה ואושרית בת שושנה נעמה בת יפה דגנית בת שושנה אסף בן סופיה נתנאל בן ג'ינה

רפואה שלמה

מאיר ישראל בן רחל ברכה יצחק בן עזרא ימנה ניזרי בת סטה- בריאות ואריכות ימים מרדכי ניזרי בן פרחיה- בריאות ואריכות ימים מאיה בת עדי דליה אפרת בת נעמה סימי בת סוליקה שלו בן מזל פחימה אורן בן אסתר דינה בת מזל נעם יצחק בן רחל ברכה נעמי בת רחל שירה שילת בת אורלי אפרים בן שרה לביא ישראל בן תמר חיה אסתר בת סוליקה מוריה בת רחל ברכה נחום בן כיריה יהודה אריה בן רחל ברכה ישראל בן חווה יפה בת שרה-הצלחה ורפואה רחל בת זוהרה שאול בן סילביה משה בן נזימה עינת בת רחל ברכה בנימין בן יקוט רפאל משה בן רחל יצחק בן פנינה רחל ברכה בת פדילה דליה יצחק בן רבקה רונית בת סבריה קטנש בת דגטו יצחק בן חנון רפאל אבידן בן תקוה אליהו בן רחל מיכאל יהודה בן מרים בנימין בן ברכה אלן אסתר בת שרלוט יהודה לייב בן אסתר מלכה נעמה בת שרה יהודית אסתר פראדל בת חיה- בריאות ואריכות ימים

העלון מוקדש לעילוי נשמת משה בן גורג'יה ז"ל

לרפואה שלמה לנוריאל בן אסתר

לרפואה שלמה לאיידה חיה בת אסתר וליילד אלחנן רפאל בן איריס וליילד אורי חיים בן שלי

זש"ק, פרנסה טובה ובריאות איתנה לאלהיו ניזרי בן ימנה וגלית בת מסודי

הצלחת ולרפואת אברהם גורג'י בן דליה אפרת וב"ב והצלחת יוסף ליאור בן דליה אפרת וב"ב

לע"נ הצדיק ר' חיים אבישלום כהן פרחיה בן בלנקה זצ"ל

בברכת שבת שלום

הרב אליהו חיים פנחסי שליט"א חבר הרבנות המקומית מבשרת ציון

זמני לכת

7"י	כנסת לכת	צאת לכת	יבוי תם
י"מ	19: 14	20: 26	21: 21
ת"א	19: 32	20: 23	21: 18
מיטב	19: 35	20: 27	21: 22
כ"ב	19: 31	20: 23	21: 17

שואל ומשיב בהלכה - צום י"ז בתמוז

מה אירע בי"ז בתמוז ומהם דיני הצום?

שאלה:

תשובה:

להלן סיכום ההלכה מפי הרב אליהו חיים פנחסי, רבנות מקומית מבשרת ציון מספרו 'הכשרות למעשה':
שְׁבַע עָשָׂר בְּתַמוּז הוא אחד מארבעת ימי התענית, שנקבעו ביהדות לזכר חורבן בתי המקדש. צום זה נקרא גם הצום הרביעי, מכיוון שחודש תמוז הוא החודש הרביעי (הספירה מתחילה מחודש ניסן). הצום נמשך מעלות השחר ועד צאת הכוכבים. ביום זה מתחילים ימי בין המצרים, הנמשכים עד תשעה באב. בימים אלו נוהגים מנהגי אבלות ההולכים ומחמירים ככל שמתקרבים לתשעה באב.

חמישה דברים אירעו לאבותינו בשבעה עשר בתמוז לפי המשנה (תענית ד', ו), ואלו הם:
א. נשתברו הלוחות הראשונים - על ידי משה רבינו, לאחר שבני ישראל עשו את העגל.

ב. בוטל התמיד - הפסיקו להקריב את קרבן התמיד, בבוקר ובערב, בגלל חוסר בכבשים בעיר הנצורה (או בגלל העובדה שהכהנים במקדש נקראו להילחם, ולא נמצא אף כהן טהור שיקריב את התמיד).

ג. הובקעה חומת העיר

ד. שרף אפוסטמוס את התורה - ישנן מספר השערות לגבי זהותו של אפוסטמוס.

ה. והעמיד צלם בהיכל - לפי ו' החיבור במילה "והעמיד" כנראה, הכוונה לאותו אפוסטמוס. לפי התלמוד הירושלמי (תענית ד', ה) הכוונה למנשה מלך יהודה, שמסופר עליו, ששם פסל של אשרה בבית-המקדש (מלכים ב' כ"ה, יז).

גם בחורבן בית ראשון הובקעה העיר בתמוז, בתשיעי בו. אך מכיוון שאין להטריח את הציבור יותר מדי, אין קובעים שני ימי צום סמוכים זה לזה. לכן קבעו אותו ביום י"ז בתמוז – מכיוון שחורבן בית שני יותר חמור.

אצל הספרדים ועדות המזרח (ובחלק מקהילות איטליה) נוהגים להכריז על התענית בשבת שלפניה.

קוראים 'ויחל משה' בשחרית ובמנחה. ובתפילת שמונה עשרה בלחש אומרים 'עננו' ב'שומע תפילה', בין בשחרית ובין במנחה - למנהג הספרדים. ולמנהג האשכנזים אין אומרים 'עננו' אלא בתפילת מנחה בלבד, אבל השליח-ציבור אומר גם בשחרית, בין ברכת 'גאל ישראל' לברכת 'רפאנו'.

כל יחיד אומר 'עננו' במנחה, אפילו אם אינו גומר התענית עד הערב. אבל אם כבר אכל - אינו אומר 'עננו', וכן לא יעלה לתורה, מפני שהקריאה היא של התענית והוא לא מתענה. אבל אם נקרא לעלות, עולה מפני כבוד התורה.

הכל חייבים בתענית זו: גברים, נשים וילדים שהגיעו למצוות: בנים מגיל 13, בנות מגיל 12.

הקלו לגבי חולה, או מי שתקפה אותו חולשה יתירה וכן לגבי זקן תשוש כוח, המצטער מהתענית, שפטורים מלהתענות. וכן לגבי נשים מעוברות (מעוברת, שהוכר עוברת, דהיינו, משלושה חודשים להריונה והלאה או מעוברת המקיאה או שחשה בחולשה רבה, אפילו אם לא מלאו שלושה חודשים להריונה) ומניקות (תוך 24 חודשים ללידתה, אפילו הפסיקה להניק. אך אם מרגישה טוב ויכולה לצום, טוב שתצום). יולדת תוך 30 יום ללידתה, אינה רשאית להחמיר על עצמה לצום.

מכל מקום, גם הפטורים מצום אסור להם להתענג ביום זה באכילה ושתייה במאכלים משובחים, רק יאכלו כפי הצריך להם. וכן הקטנים שיש להם דעת להתאבל, אף על פי שפטורים מתענית, מכל מקום ראוי לחנכם, שלא יאכלו רק כדי קיום הגוף, מאכלים פשוטים, כדי שיתאבלו עם הציבור.

שְׁמִירָה עַל הָעֵינַיִם

צורת הילוכו של רבינו ר' שמואל יעקב בורנשטיין זצ"ל ברחובה של עיר היתה תמיד זהה: ראש מושפל כלפי מטה, עיניים שפופות, פיו ממלמל כאמצעי שמירה על עיניו הטהורות. כשבא למקום, שיש יותר מדי אנשים, היה אוחז בתלמידיו ונדחק לצד הדרך, והיה שומר את עיניו להפליא. כשהרבנית ע"ה היתה חולה, היא היתה צריכה עובדת זרה בבית, מצב שנמשך למעלה משלוש שנים. כשהרבנית נפטרה אמרו לרבינו שניתן כבר להוציא את העובדת. אמר להם רבינו שאף פעם לא ראה אותה וכלל אינו יודע, איך היא נראית! למרות שהסתובבה בתוך ארבע אמות שלו שלוש שנים, אף פעם לא ראה אותה.

סיפר בנו, הרה"ג בנימין גפן שליט"א, בנה של הרבנית שתחי', שהלך איתו בבין הזמנים לנתניה וירדו לים, והיה קשה לרבינו לעלות חזרה, אז הוא הזמין טרקטורון מאיחוד הצלה, שיעלה את רבינו חזרה למעלה. כשהגיע למעלה, היה רבינו נסער ברוחו, מדוע הוא נסע לכיוון, שיכלו לראות את החוף המעורב, ואף שסגר את עיניו, אבל הרי יש דרך אחרת, ועשה חשבון נפש מדוע הקב"ה הביא אותו לידי כך, וכמה ימים נפשו היתה עגומה עליו. למחרת ביקש, שיסעו מהכיוון השני, ובכל זאת רבינו סגר את העיניים מתחילת הנסיעה ועד סופה. (אוסף גליונות בהר תשע"ח)

עושה אירוע שמחה באולם שמחות וברצונך להפוך אותו לכשרות "מהדרין-גלאט"?

צוות משגיחים תלמידי חכמים ידאגו לכך בכל איזור בארץ. ההשגחה החל מזמן אספקת הבשר ועד למנה האחרונה. בפיקוחו של הרב אליהו חיים פנחסי שליט"א 052-6329144 (הנייד באישור ועדה רוחנית)

מינויים

לקבלת העלון חנים במייל מדי שבוע, יש לשלוח בקשה למייל

PnineEH@gmail.com

הקדשת העלון

ניתן להקדיש את העלון לעילוי נשמה, רפואה שלמה, הצלחה, זיווג הגון, חזרה בתשובה וכו'

נא לפנות לליאור בטל' 052-7652084

כתובת המערכת: עבור ליאור עצמון, רח' הבושם 26א ת.ד. 83375. מבשרת ציון. מיקוד 9076926

לשאלות בהלכה

נא לפנות לרב אליהו פנחסי בטל' 052-6329144

(הנייד באישור ועדה רוחנית)

אם ראשונים כמלאכים - האדמו"ר הרב אלעזר ווייסבלום מרישא זצ"ל

האדמו"ר הרב אלעזר ווייסבלום מרישא זצ"ל- נולד בשנת ה'תקצ"ח (1837). מצאצאי ר' אלימלך מליז'נסק (בעל ה'נעם אלימלך'). כשהיה כבן 11 שנים התייתם מאביו ואימו, ולכן הועבר לבית הרה"ק ר' דוד מדינב, שם שהה כשמונה חודשים ולאחר מכן עבר לבית של הרה"ק ר' חיים מצאנז. תחת עינו הפקוחה של ה'דברי חיים' התעלה עד אשר החשיבו יותר מיוצאי חלציו והורשה להיכנס אליו אפילו בזמנים שלבניו הק' לא היתה רשות להיכנס. נסמך ב'ירה יורה ידין ידין' מגדולי דורו, ובראשם הגאון האדיר ר' חיים אלעזר וואקס (מח"ס 'נפש חיה' אבד"ק פיטרקוב-קאליש).

לאחר פטירת הרה"ק מצאנז עבר לביקאווסק, שם שימש ברבנות, אחר כך היה זמן קצר בפשווארסק, ומשם עבר לריישא. ביתו היה פתוח לרווחה, והיו עניים בני ביתו. בעל חסד מופלא. התפרסם כאוהב ישראל. רבים פנו אליו ונושעו. בעל רוח-הקודש. בעל מופת נורא ובפרט בענייני רפואות שבעניין זה היה ממש חד בדרא, עד כדי כך שכאשר הרה"ק ר' יחזקאל שרגא הלברשטאם משינאווא היה צריך ישועה בענייני רפואה היה שולח להזכיר אצל רבינו. במשך יותר מ-40 שנה לא נפקד בזש"ק ונתן גט לאשתו הרבנית אף על פי שמקורביו רצו להניאו מזה, לא שעה לעצתם, ואמר שאביו בא אליו בחלום וציווה לגרשה והוסיף: "הוא יודע טוב יותר".

שעות אחדות לפני הסתלקותו שכב על ערש דווי בעיניים עצומות. לפתע פתח את עיניו והכריז בקול: "ברוך הבא אבא מארי. ברוכים הבאים רבינו" וכו'. מיד לאחר מכן ראו בו סימני גסיסה, ונשמתו עלתה לגנזי מרומים. נפטר ב-ט"ו תמוז ה'תר"ע (1910). חי כ-73 שנים. ציונו בסאקאלוב אצל אביו עפ"י צוואתו. לאחר פטירתו לא רצו לתת רישיון להעבירו. ניגשה אלמנתו ואמרה: "כשם שהיית בעל מופת בחיך היה בעל מופת עתה, כדי שנוכל להביאך לקבר ישראל לפני כניסת השבת".

וכן היה שקיבלו רישיון והוצרכו לעשות הכל בחיפזון שכן נפטר בכפר באגאכוואלא והובילו את ארונו לסאקאלוב וכמעט החשיך היום ומחיפזון טעו החברא-קדישא ועשו קבר קטן ממידתו ולא ידעו מה לעשות, מכיוון שהשבת בפתח ולא היה פנאי להרחיב את הקבר.

אחד מהעסקנים פנה לנפטר הגדול וביקש שירחיב את קברו וראו בחוש, שכך היה, ותיכף הכניסו את גופו הק' לתוך הקבר. לרבינו היה חסיד נאמן ר' יחיאל מעיר האלשיץ שהתעסק עם מיטתו מההתחלה עד מקום הקבורה אחר כמה ימים בא אליו בחלום ואמר לו: "אתה סובר, שאתה נשאת אותי עד מקום קבורתי בסאקאלוב? דע לך, כי ה'אור החיים' הקדוש נשא אותי".

אביו: האדמו"ר הרב אלימלך מרודניק. **אימו:** מרת קריינדל. **סבא:** ר' מנחם דב מפשווארסק. **אחותו:** מרת הדס. **מרבתי:** אביו (האדמו"ר ר' אלימלך מרודניק), ר' שמחה שפירא, האדמו"ר ר' דוד שפירא מדינב (בעל 'צמח דוד' בן הרה"ק ה'בני יששכר'), האדמו"ר ר' חיים הלברשטאם מצאנז (בעל ה'דברי חיים'). **נשותיו:** מרת בריינדל (בת ר' דוד מקשאנב-זיווג ראשון), מרת חיה (בת ר' חיים יונה הלפרין אב"ד ריישא-זיווג שני). **בתו:** מרת קריינדל פינקל (בתו מזיווג שני. נקראה ע"ש אימו ושם אימו של אביו). **מספריו:** ימשנה למלך.

יפר הרה"ח ר' שמואל גארטנהויז ע"ה את העובדה הבאה שהיה עד לה כששהה אצל רבינו. ילדה אחת שהיתה בגיל 14 התנפח כריסה מיום ליום, ובני משפחתה היו מודאגים ומפחדים, נכנסו לרבינו וסיפרו לו על מצב הילדה. ביקש רבינו, שישארו את הילדה אצלו זמן מועט, וציווה לבני ביתו שלא יתנו לה לאכול בשום אופן גם אם תבקש.

כעבור יומיים עדיין לא בא שום דבר מאכל לפיה, הגיש לה רבינו הרינג (דג כבוש), וידוע שלאכול הרינג לאחר ימי צום אינו בריא כלל. כיוון שאכלה מאכל זה לאחר יומיים בצום, מיד הקיאה כל מה שהיה בבטנה, ותוך כדי הקאה יצאו שני צפרדעים. רבינו בגודל ענוותנותו ביקש להסתיר מופת זה, ולכן הסביר שזה אירע שכאשר הילדה שתתה מים היו שני צפרדעים קטנים בתוך המים וגדלו בתוך מעיה, ועל ידי אכילת ההרינג הקיאה אותם.

איש אחד סבל רבות מקיבתו, ורבינו נתן לו תרופה שקוראים 'כיענא' ואמר לו לשתות אותה מבושלת, והוטב לו. באותו זמן היה שם איש אחד, אשר לימים גם כן סבל מבעיות בקיבה, וזכר בדברי רבינו אודות התרופה ולקח אותה, ולמרבה הפלא לא די שלא הועילה כלום אלא אדרבה, הורע מצבו. הוא נכנס לרבינו בפליאה, והשיב רבינו כי 'כיענא' היא לא טובה למי שסובל בקיבתו. והאיש משתאה ואמר בתמיהה: "הרי לפלוגי ציווה רבינו לקחת 'כיענא' לרפואה?". ענה לו רבינו: "הוספתי דבר מה"... ורבינו נשאר ככה תפוש בשרעפיו לכמה רגעים, ואז אמר לו: "תיקח 'כיענא' (סם תרופה) וייטב לך". מיהר הלה לשמוע להוראת רבינו והתרפא...

יפר הרה"ח ר' משה ביגלאייזע שפעם אחת ישב דודו הרה"ח ר' שלמה ביגלאייזן אצל רבינו, ונכנס יהודי מאונגארן וכל ראשו היה מלא צרעת, וכבר דרש ברופאים וכולם כאחד אמרו שאין מה לעשות. שאל רבינו את אותו יהודי: "כמה זמן אתה חושב שצריך להסיר הצרעת, שעה שלימה או חציה?", ולא השיב כלום. ר' שלמה הנ"ל, שישב שם רמז לו שיענה שרבינו יכול לסלק הצרעת ממנו.

רבינו שלח שיבאו מרקחת, ולקח מטפחת ובידיו הק' מרח המרקחת על המטפחת, והניח המטפחת על ראש היהודי הנ"ל וקשרו. אח"כ ערך רבינו את שולחנו הטהור באמצע היום (כמנהג רבו הק' ה'דברי חיים' שערך שולחנו למקורבים והאורחים החשובים בכל יום), ונתן רבינו מכל מאכל שיריים לאותו יהודי. אחרי הסעודה סילק רבינו את המטפחת מעל ראשו, וכל הצרעת הייתה מונחת בתוך המטפחת, והאיש התרפא לגמרי, ויהי לנו.

כָּל מֵה שֶׁה' עוֹשֶׂה - הַכֵּל לְטוֹבָה

בעיצומו. צ'יפ מוכנה לשלם ל'קוט' חצי מיליון דולר על הסניף, אבל ב'קוט' מסרבים – הם רוצים יותר.

עו"ד פיצמן, היכנס בבקשה למשא ומתן, תוסיף מאה אלף דולר ותנסה לסגור עם 'קוט'. בחברת 'צ'יפ' כנראה החליטו לחסל אותי, לפני שנה הם רכשו מבנה מרוחק, ועכשיו הם מתיימרים לפתוח חנות מולי, היו לא תהיה!

במשך שלושה שבועות חברת ההלבשה 'קוט' מהתלת בי ובחברת 'צ'יפ' והמחיר הולך ומאמיר. צ'יפ היתה מוכנה לסגור על תשע מאות אלף דולר ו'קוט' כבר הסכימה.

עו"ד פיצמן התקשר אלי ושאל: 'ג'ונתן מה עושים, סוגרים?' נשמתי עמוק וחשתי מסוחרר. כבד עלי הסכום, כבד מאוד... אין לי רזרבות כאלה... אבל האויבים הללו, אנשי צ'יפ, יעשו הכל כדי למוטט אותי... לא אתן להם. **'סגור עיסקה על מיליון דולר, אין ברירה'.**

בשעות הערב חתמנו על החוזה. יצאתי לרחוב מביט בשמיים, כולי שבר כלי. אני צריך את החנות הזו כמו 'כוסות רוח למת', **והוץ מזה לך תביא מיליון דולר.** וגם אחרי הרכישה, מה אעשה בחנות ענקית, שצריכה שיפוץ בעשרות אלפי דולרים... התקשרתי לידידי הצ'נג'ר שיבדוק מה היתרה שלי אצלו. הרי כמעט כל מה שיש לי, זה אצלו. 'מיליון דולר', ענה לי.

ביקשתי ממנו: 'קח לך חודש מהיום, אני צריך את הכסף במזומן. תתחיל לארגן לי אותו. יש סעיף בחוזה, שאם אאחר או אתחרט, אקנס בעשרה אחוז ממחיר הקניה, ורק זה חסר לי'. ידידי הצ'נג'ר לא איכזב. יומיים לפני התאריך הנקוב העביר לחשבון הבנק שלי מיליון דולר. העברתי הכל לחברת 'קוט', והנה עומד לרשותי נכס, שאין לי מה לעשות איתו... אבל העיקר שהרחקתי מעלי את חברת המזון צ'יפ.

שבועיים-שלושה אחרי שבוצעה העיסקה, מתקשר אלי עו"ד פיצמן ואומר: 'ג'ונתן, תנשום עמוק...! חשבתי שקרה אסון. ג'ונתן קרה לך נס... לפני שעה נודע לי שידידך הצ'נג'ר פשט רגל, הוא עשה כמה עסקאות גרועות, במקביל חצי ממניות הבורסה שרכש צנחו בשמונים אחוז, בשורה התחתונה הוא השאיר חובות של עשרות מיליונים לטיפוסים כמוך שעשו איתו היתר עיסקה. הלכה העיסקה והלך הכסף'.

התיישבתי רועד כולי מול הקופה, עצמתי את עיני, ולפתע הבנתי כמה רחמן וטוב כלפי הקב"ה. הוא שלח אלי 'אויב אכזר' את חברת המזון צ'יפ שאימה על פרנסתי...

ניהלתי מולה מאבק נדל"ני עיקש, ורכשתי נכס, שאין לי צורך בו... **אבל בפועל הצלתי את ממוני, עמל של שלושים שנים היה יורד לטמיון.** אז חברת צ'יפ היא באמת אויב או אוהב? לא כל אבן, שזורקים עליך היא לרעתך!

להלן סיפור מופלא, המעובד מתוך 'האמנתי ואדברה' ויש בו כדי ללמדנו, שכל מה שבורא עולם עושה- הכל לטובה ואף שלעיתים קשה לנו להבין מדוע, לפעמים התמונה מתבהרת ואז מתגלה הטוב שבדבר, כפי שנראה בסיפור שלפנינו.

הסיפור מפי בעל המעשה בשם ג'ונתן וכך הוא מספר: לפני כארבעים שנה אבי ז"ל הוריש לי צרכניה בשכונת יוקרה בעיר הגדולה. הצרכניה נמצאת בלב השכונה שמוקפת בבניינים גבוהים.

אנחנו היינו המרכז הקמעונאי הגדול כך שכולם קנו אצלנו. **הקופה צלצלה תמיד ומצב ההכנסות היה ב"ה מצוין.** את רוב רווחי העברתי לידי של ידיד טוב שלי, צ'נג'ר, חלפן כספים ירא-שמים, שנהג לעסוק בהשקעות אטרקטיביות בבורסות העולם וכולנו סמכנו עליו.

היה לנו 'היתר עסקה' ואת הרווחים השארתי אצלו שימשיך להשקיע. בנוסף, היה לו גמ"ח גדול להלוואות, והוא עמד לימינם של רבים וטובים, באמת יהודי מורם מעם.

לפני כעשרים שנה, עוד לפני שיצאתי לפנסיה, רכשה חברת מזון גדולה, צ'יפ שמה, בניין בן שתי קומות, כחצי קילומטר מהצרכניה שלי, ופתחה במבצע הוזלות.

הרגשתי די מאוים, ובמידה מסוימת איבדתי לקוחות. **לא הרבה, אבל מספיק, כדי שאבחין בצמצום של מספר אחוזים בהיקף ההכנסות.** להגיד שהורדתי מחירים בעקבות הנגיסה של חברת המזון הגדולה? לא הורדתי.

לצרכניה שלי יש שם טוב, היא נחשבת ואוהדה, ומבחינתי מעשי הצדקה והחסד, שעשיתי, מיגנו אותי מפני מפולת או בריחה של קונים. הרי הקב"ה זן ומפרנס, ומה לי לדאוג?!

אבל דיבורים לחוד ודאגות לחוד. חצי שנה אחרי פתיחת הסופרמרקט של חברת צ'יפ הגדולה, קולטת אוזני שיג ושיח בין שני קונים שלי.

'שמעת רבינוביץ? חברת צ'יפ משווקת המזון, עומדת לרכוש את חנות ההלבשה 'קוט', זו שנסגרה לפני חודשיים, זו שניצבת ריקה מול המכולת של ג'ונתן, עשרים מטר מעבר לכביש'.

חשבתי שאני מתעלף. צ'יפ הולכת למקם סניף נוסף מולי, דבר שיגרום לי מיידית צניחה תלולה במכירות. הסניף של 'קוט' גדול פי ארבעה מהצרכניה שלי, והם בוודאי ימשיכו במבצעי ההוזלה, שיגרמו לי נזק מידי.

מיד התקשרתי לעורך הדין שלי 'פיצמן', וביקשתי שיבדוק האם 'קוט' סגרה עם 'צ'יפ', או שנוכל גם אנחנו להיכנס למשא ומתן, על רכישת החנות הסגורה של 'קוט'. כעבור שעתיים הוא חזר עם בשורה טובה. 'ג'ונתן, המשא ומתן

<p>לע"נ</p> <p>תנצב"ה</p>	<p>הרב הרב יצחק בן תפאחה כדורי זצ"ל הרב מנחם בן ויקטוריה בצרי זצ"ל אביבה בת איירין ע"ה אברהם בן יונה ז"ל יצחק בן חביבה ז"ל אהרון (אורי) בן רבקה ז"ל דב בן יצחק ז"ל סוליקה בת עישה ע"ה סלים בן פרחת ז"ל יעקב בן סלימה ז"ל ספירנס תקווה בת נעימה ע"ה מישא אסתר בת זרה ע"ה אברהם בן טובה ז"ל</p>	<p>הרב הרב שמואל בן שמחה דרזי זצ"ל הרב יעקב בן מרגלית זצ"ל שמואל בן רבקה ז"ל אסתר בן אסתר ז"ל אביחי בן אסתר ז"ל נעימה בת גורג'יה ע"ה חי יזיז בן קלרה ז"ל ר' יצחק בן מסעודה קדוש ז"ל אסתר בת נעמי ע"ה ר' דב בן בנימין אלתר ז"ל אורה בת נעימה ע"ה דוד יצחק בן פרחת ז"ל גורג'יה בת נעימה ע"ה</p>	<p>הרב עובדיה יוסף בן גורג'יה זצ"ל הרב מרדכי צמח בן מזל אליהו זצ"ל חיים משה גרשון בן שלמה יחזקאל ז"ל ר' עוליאל ישועה בן סטה מקנין זצ"ל דרור יהושע בן ארץ מיוחס ז"ל צדיק חכם בן חזלה ז"ל דוד בר חסיבה ז"ל חווה בת יעקב צבי ע"ה יצחק יצקן בן רחל ז"ל ברכה בת מרדכי ע"ה יעקב בן נעמה ז"ל שרה בת מורברי רחל ע"ה אלון בן סעדה ז"ל</p>	<p>הרב הרב שבת בן אסטריא טאון זצ"ל מאיר מורד בן שושנה ז"ל זהבה בת שושנה רייזל ע"ה עמירם בן דבורה ז"ל נעמי בת כותון ע"ה מזל בת שמעון ע"ה יוסף בן מרים נוסרת ז"ל יעקב בן אסתר ז"ל רחל רפאת בת השמת ע"ה לטיף בן פרחת ז"ל דניאל רפאל בן חגית ז"ל יהודה בן סעידה ז"ל עפאת בת השמת ע"ה</p>
---	---	---	--	--

גליון
באר
הברכה

נערך ונלקט מתוך תוכן דברי שיחותיו של
מורינו הגה"צ רבי אברהם אלימלך בידרמן שליט"א

בלק

מכון
באר
האמונה

תוכן הענינים

פרשת בלק

- ה' אלוקיו עמו - ע"י האמונה מגרש מעליו כל רע..... א
- הזן את העולם - הכל מוכן לאדם מבלי ענין להשתדלותו..... ו
- וגלוי עיניים - המשכיל יראה מיד בעת הטובה שהבורא מנהיג הכל..... ח
- גדר מזה וגדר מזה - עשיית גדרים וסייגים ובפרט בשמירת עיניים ובעניני יראת שמים..... ט
- מה טובו אהליך יעקב - ישיבת בתי כנסיות וביהמ"ד..... יד

סדר ועימוד:

א.י.ש. אשדוד

טל: 052-7627127

פרשת בלק

תולים בל המקרים והמאורעות שכולם נעשים בדרך בל הארץ ובדרך הטבע, אלא מאמינים שהכל מן 'השמים', ולא היה יכול בלק לשאת זאת, ועל כן שלח לקרוא לבלעם שיקלל את בני ישראל.

נוראות מצינו במדרש (במ"ר יט כד) על הפסוק (כא יב) 'ויחננו בנחל זרד' בזה"ל, שלא היה הנחל אלא מלוא זרד [היינו חצי אמה, ודרשו חז"ל את השם 'זרד' מלשון 'זרת', כי כנודע אותיות ד' ות' המה מתחלפות].

ה' אלוקיו עמו - ע"י האמונה מגרש מעליו כל רע בפרשתן (כב ה-ו), 'הנה עם יצא ממצרים הנה כסה את עין הארץ והוא יושב ממולי, ועתה לכה נא ארה לי את העם', ופירשו בזה (עי' שפת אמת תרל"ב ד"ה כסה), כי 'קליפת' בלק ובלעם היתה לתלות את כל הנעשה בעולם שהם נעשים בדרך הטבע, וזהו שאמר הנה עם יצא ממצרים, כלומר שיצאו מעצמם בכוחם ועוצם ידם, והנה כסה את עין הארץ, ר"ל, עם ישראל מכסים את ה'מבט הארצי' - די 'ערדישע בליק', שאין

א. מעשה בבחור שנפלו בלבו רח"ל ספיקות בענייני אמונה, שלח הרה"ק ה'צמח צדק' זי"ע להביאו לפניו, כאשר עמד לפניו נטל ה'צמח צדק' מטפחת, עטף בה את ידיו והחל מניף בה ומנענע אותה לארבע רוחות השמים, וישאל את הבחור לאמור, מיהו המנענע במטפחת, השיב הלה, הרבי, שהרי אוחו בה בידיו, והוא המטלטל אותה לארבע רוחות... החזיר לו הרבי, מניין לך שידיי עושות כן, וכי ראית אותם... השיב הבחור, אכן לא ראיתי אבל יודע אני... נענה לו ה'צמח צדק' מיניה וביה, אכן כך היא הנהגתו של הקב"ה בעולמו, ואף אם איננו רואים זאת אך יודעים אנו להדיא כי הוא עשה ועושה ויעשה לכל המעשים...

ב. איתא בזוה"ק (ח"ג קצט:), כי ב' האותיות הראשונות של בלק ובלעם הרי הם 'בלבל', וביאר בזה הרה"ק ה'נתיבות שלום' זי"ע (קובץ שיחות למשמרה הראשונה) שהוא על דרך שמצינו בהמן שרצה 'להומם ולאבדם' (אסתר ט כד), והיינו שרצה לבלבל את בני ישראל ועל ידי זה יוכל להשמידם רח"ל, כי ידע שלא יוכל 'לאבדם' אלא אם מקודם יהיה 'להומם', וכמעשה זה ממש היו בלעם ובלק, שרצו לבלבלם מאמונתם הטהורה שמקורה בישוב הדעת. ובזה יתבאר מה דאיתא עוד בזוה"ק (ח"ג קצד. רפא:): שב' האותיות האחרונות של שמם בלעם ובלק עולה לתיבת 'עמלק', כי מתוך ה'בלבל' יביאו את היהודי לבחינת עמלק שהוא בגימטריא 'ספק', והיינו להטיל ספיקות ולקררו לגמרי מאמונתו, ובבחי' אשר קרך, לשון 'מקרה', שהכל הוא במקרה ח"ו.

אמנם כאשר יתחזק האדם באמונה פשוטה שהכל מן השמים, והקב"ה הוא מנחה אותו בכל צעד ושעל ייעלמו כל הבלבולים והדמיונות, ואם ידליק בקרבו את אור האמונה - ינוסו כל הצללים, ויזכה ליישוב הדעת, וכבר כתב הרה"ק מקאברין זי"ע באחד ממכתביו (הובא בתורת אבות מכתבי קודש, ג) ככל הון דעלמא לא ישוו לשעה אחת שאיש ישראל עומד בישוב הדעת, ובדעה מיושבת.

וכך פירשו בדרך רמז בלשון הכתוב (תהילים צה ה) 'אשר לו הים והוא עשהו ויבִּשְׁת ידיו יצרו', כי פעמים הרבה שאדם עומד בתוך 'הים', גלים סוערים מקיפים אותו מכל עבר, ואין לו מקום 'להניח' כף רגליו, ולא נראה שום דרך לצאת מסבך הים... כל אחד ואחד בדיליה, אם בים החובות או בים הצרות וכיו"ב, מה יעשה, יתחזק באמונה ויכריז אשר לו הים - 'ברוך אתה ה' א' מלך העולם עושה הים הגדול... והוא עשהו את כל הים' הגדול הלזה... הוא הכניס אותי פנימה, אחרי הכרזה כזאת יזכה מיד לראות ש'יבשת ידיו יצרו', הקב"ה יקם סערה לדממה... וימצא עצמו עומד ע"ג קרקע יציבה ואיתנה, אין כאן 'ים' אלא יבשה...

ואכן, כל עבודתו ועמלו של היצר הרע - לבלבל מוחו וראשו של האדם, כי שם היא תחילת הנפילה, ואולי לכך המשילו חכמים את היצר הרע לזבוב (ברכות סא.), כי הוא כדוגמת הזבוב שאין בכוחו להזיק כלל, ואינו כי אם מרחש סביבות האדם, ובזה רוצה הוא לבלבל אותו, ולהוציאו מיישוב דעתו, שיעזוב את 'באר האמונה' ויפול ל'באר שחת'. והדברים אמורים הן לגבי בין אדם לעצמו, הן בבין אדם לחברו וגם לענייני בין אדם למקום. בבין אדם לעצמו - פעמים רבות שאדם מחשב לעשות כזאת וכזאת, ורבות מחשבות בלב איש, אך לבסוף משתבשים כל התכניות (פלענער), וכדאמרי אינשי 'א מענטש טראכט און גאט לאכט' (האדם חושב והקב"ה צוחק)...

באר הפרשה - פרשת בלק

ובפרט בתקופה זו, אשר אין ביד שום אחד לדעת באופן ברור מה ילד יום, האם תתקיים החתונה בעיתה ובזמנה אם לאו, היכן תיערך שמחת הנישואין, אימתי יוכל לנסוע לחו"ל לעסקיו, וכמה רבות. וכפי ששמעתי לאחורונה מ'מחותן' שעומד להשיא את בנו ביום פלוני ובמקום פלוני אם ירצה השם, והוסיף לומר הפעם זה באמת אם ירצה ה'... (וכלומר, שאינו אומר כן רק כשיגרת הלשון ומן השפה ולחוץ, אלא שאכן מכיר הוא בבירור שאין שום תכנית התלויה בו אלא רק עצת ה' היא תקום).

כיו"ב המליץ על כך הגה"ח רבי אברהם מרדכי מלאך שליט"א בלשון הכתוב (תהילים פא ו) 'שפת לא ידעתי אשמע', כי בשנה זו, שנת 'שפת' (תש"פ) שומעים אנו כסדר לא ידעתי... ואכן, החי מתוך הרגשה שגורלו בידו, הרי הוא סר וזעף בכל עת שלא עולה בידו כפי רצונו, מכה את עצמו ואת סובביו... אך אם 'ישליך על ה' יהבו', ויהלך בהרגשה שהכל בידי שמים, והקב"ה הוא מנהיג את העולם כרצונו ית', אזי תשקוט רוחו ותנוח דעתו ויהיה אך בששון ובשמחה כל הימים.

וכן גם כלפי בין אדם לחברו, כאשר נתבונן במעשה דפרשתן - הנה בלק ועמו נבהלים כהוגן מבני ישראל העומדים בסמוך לגבולם, והם קוראים לבלעם שיבוא לקללם פעם אחת ושתיים - שרים רבים ונכבדים, וכל טצדקי עשה בלק בהלוך ושוב בכדי להרוג את ישראל כיון שחשש מהם 'עתה ילחכו הקהל את כל סביבותינו כלחוך השור את ירק השדה', אבל באמת כל זה לא היה אלא פחד שווא שאין בו ממש, שהרי בני ישראל נצטוו מזה עידן ועידנים שלא להילחם עמהם - 'אל תצר את מואב'... ובני ישראל לא חשבו עליו כלל, והוא כבר הפך עולמות, והכל בטעות גמורה (הוסיף על כך ת"ח אחד, ומדוע בלעם לא העמיד את בלק על טעותו, מדוע לא אמר לו - אסור להם לריב איתך... כי רצה להרוויח את הכסף והכבוד...) - כיו"ב נדמים אנו בשעה שאנו מדמים כי פלוני רוצה להרע לנו, ומשנהו רוצה להזיק לנו וכיו"ב רבות מ'דמיונות' הגוזלים מאתנו את שלוות הנפש, ומפריעים לנו מלישן בלילה על משכבנו, אף מוציאים אנו על כן ממון רב, והרי אין כאן אלא דמיון בעלמא - על סמך אלו דמיונות וראיות הוכחת שפלוני בא להזיקך...

בדרך צחות מספרים 'מעשה' באחד שנוקק בדחיפות לסכום מעות אשר לא היו בידו, ובדלית ברירה החליט ללכת לידידו לבקש ממנו הלוואה, בדרכו 'נפלה' בליבו מחשבה שמן הסתם לא ירצה הלה להלוות לו אלא ישיב פניו ריקם, אך מיד דחה מחשבה זו, כי מהיכי תיתי שרעהו לא ירצה להיטיב לו, אולם המחשבה הראשונה נקבעה במוחו וניקרה בו כל הדרך כיתושו של טיטוס, עד ש'דמיון' זה נהפך כמציאות ממש, והתרגז עד מאוד, כשהוא אומר לעצמו, הן תמיד השתדלתי בטובתו ומדוע 'רשע' זה משיב רעה תחת טובה, מה פשעי ומה חטאתי, וככה המשיך לילך בדרכו כשכולו 'אש להבה' והוא רותח וזועם על 'נבזותו' של רעהו לשעבר... שאינו עומד לימינו בשעת דחקו, משהגיע לבית רעהו, נקש על הדלת ותיכף משנפתחה זעק בחמתו, איני צריך את הטובות שלך... אל תלווה לי... ואיני חפץ להכירך מיום זה והלאה... וטרק את הדלת בחזקה עד שנשמע הקול ברחוב השני... והלה עומד נדהם ואינו יודע מה הוא שח, ואיזו הלוואה בראשו...

וכן במקרים רבים 'בניין' המריבה והמחלוקת נבנה על 'יסודות' של טעות גמורה ודמיון פורח, אך השטן אינו מוותר על ההזדמנות שנקרתה לפתחו ואינו נותן מנוח וזמן לחשוב על הטעות ולעצור את המחלוקת, וכך מתגוללים רבים מאחיו בני ישראל בצרות וייסורים של המריבות ופירות ביאושיהם מחמת איזה טעות שווא בתחילת הריב. פלוני כועס על רעהו שלא הזמין אותו לנישואי בנו, ובאמת הלה לא התכוון לכך כלל, רק אירעה טעות ברשימותיו או עיכוב במשלוח ההזמנה, והנפגע כבר נכנס לריב ומדנים, וזה משיב לו כגמולו על פי תילי תילים של השערות שמבין מדוע משנהו כועס עליו וכך בונים אנשים תילי תילים של מריבות, הם וב"ב וכל הנלוים עליהם על דברים שלא היו ולא נבראו וגם לא עלתה על ליבם, שנאת חנם כפשוטו...

וכדבר הזה הוא גם לעניינים בבין אדם למקום, וכפי שהובא בספר 'לקט אמרים' להגה"צ רבי יעקב מאיר שעכטער שליט"א, וכך איתא שם, ובספר אחד ראיתי, שבארצות רחוקות קיים מין עוף השוכן על אילן גבוה, ושם באותה ארץ נמצאים גם מיני נחשים השואפים לטרוף את אותן העופות, וכך היא תחבולת הנחש - שאינו יכול לעלות על העץ אשר שם הציפור. הנחש מתקרב אל העץ אשר עליו העוף, וכראותו שהציפור רואה אותו, הרי הוא פוער את פיו בקצף גדול לנגד עיני הציפור, כראות הציפור ממרומי העץ את פי הנחש אשר יכסוף לטרוף אותו, הרי הוא נבהל עד עמקי נשמתו - ובמקום להישאר על עמדו - בידיעה שממילא אין הנחש יכול להגיע אליו, או לכה"פ לברוח ולעוף משם שאז בוודאי לא יגיע הנחש אליו, הרי הוא נכנס לייאוש עמוק מחוסר אונים, וכופף את ראשו במורא גדול עד שיפוגו ממנו כל רגשותיו - ונופל ממרומי העץ ארצה לתוך פי נחש ערמומי זה... ומשל זה אמור

באר הפרשה - פרשת בלק

ג

(תהילים קיח י) - חותך ומשבר, והיינו שבאמונה זו הם נלחמים נגדי וטוחנים אותי עד דק, כי גדול כוחה של אמונה טהורה להכריח כל האויבים והמזיקים.

ובך פירש הרה"ק ה'ייטב לב' זי"ע באמור בפרשתן (כג) 'כי לא נחש ביעקב ולא קסם בישראל כעת יאמר ליעקב ולישראל מה פעל א-ל', שפעמים ומקיפין את האדם צרות ויסורים מכל עבר, ואינו יודע לשית עצות בנפשו, אין לו אלא עצה אחת - עצתו אמונה, כי על ידי האמונה שאין דבר הנעשה מעצמו וכל צער הבא לאדם בא עליו ברצון הבורא יתב"ש לטוב לו בזה ובבא, בזאת האמונה יקל עליו לקבל הכל באהבה וברצון, ולא עוד אלא שעל ידי זה יתהפך הכל לטובה ולברכה.

ולא יכלו לעברו שלושים ושמונה שנה, שנאמר (דברים ב י) 'עתה קומו ועברו לכם את נחל זרד, וכתיב (שם יד) 'והימים אשר הלכנו מקדש ברנע עד אשר עברנו את נחל זרד שלושים ושמונה שנה עד תום כל הדור', עכ"ל. ולאידך גיסא 'ים סוף' הגדול נבקע בפניהם ועברו בו ביבשה, ללמדך, כי אין ביד האדם לעשות אפילו מאומה ופסיעה קטנה אלא אם כן הכריזו מלמעלה והרי זה ברצונו ית', שאם הקב"ה רוצה אזי הים ראה ויגוס, ואם אינו רוצה הרי אפילו נחל ברוחב זרת אין יכולים לחצות ולעבור...'

הוסיפו לפרש בזה גם המשך הכתוב בפרשתן 'והוא יושב ממולי', וכפירש"י מלשון 'כי אמילם'

אף לדין, כי רבים אשר מתייאשים מעצמם, אף בלא שיש להם באמת סיבה לפחד מהיצר, וללא עמל ויגיעה של הבעל דבר הרי הוא כובשו תחת ידיו... עלינו לזעוק עליו - מה לך כי נתיאשת, הרי אין כל כח ביצר לכבוש ולטרוף אותך, קום ברח לך, הגביה עוף מעלה מעלה אל אביך שבשמים, ותראה שכל טכסיסיו של היצר היו רק 'דמיון' להפחידך - להביאך לידי ייאוש, ותו לא מידי.

ועל דרך זה ביארו בהא דאיתא בגמ' (חגיגה טז.) 'אם רואה אדם שיצרו מתגבר עליו ילך למקום שאין מכירין אותו וילבש שחורין ויתעטף שחורין ויעשה מה שלבו חפץ ואל יחלל שם שמים בפרהסיא', וכבר תמהו הראשונים (ע"ש בתוס' ד"ה ויעשה) היאך יתכן שיתירו לעשות מה שליבו חפץ (ורבו הביאורים, ועוד י"ל), אלא, שבשעה שיצרו של אדם מתגבר הרי הוא מסמא את מוחו ועיניו מלהתבונן באיסור שבדבר ומבלבל אותו עד שיהא מבוהל אחר החטא, אמנם, ברגע שידחה את העבירה ע"י שילבש בגדים אחרים וילך למקום שאין מכירים אותו, אדהכי והכי תשקוט הסערה ותכבה ה'אש זרה' וכבר יוכל לנסר ליצרו.

ג. הן הן הדברים אשר דיבר בקדשו הרה"ק מלעכאוויטש זי"ע (תורת אבות אמונה ובטחון ו) 'מיטן אייבערשטין קען מען דעם ים שפאלטן, און אן דעם קען מען נישט אריבערגיין דעם שוועל פון טיהר' (עם הרבש"ע אפשר לחצות את הים, ובלי הרבש"ע אי אפשר לעבור את מפתן הדלת).

ד. וכבר אמר הרה"ק מקאצק זי"ע (מדרש משה בלק תרס"ט) על דברי רש"י (כב כח) שהאתון אמרה לבלעם 'מה עשיתי לך כי הכיתני זה שלש רגלים' - רמז לו אתה מבקש לעקור אומה החוגגת שלש רגלים בשנה, ולכאורה צריך ביאור, מדוע רמזה לו דייקא במצוות שלשה רגלים, ולא אמרה 'אומה שמניחה תפילין בכל יום ויום' או שאר מצוות. אלא ביאורו, שהאתון רמזה לו, הנה עם בני ישראל יעלו ג' פעמים בשנה לעיר קטנה כירושלים, ושם 'עומדין צפופין ומשתחוין רווחין', ואעפ"כ מעולם לא אמר אדם צר לי המקום שאלין בירושלים (אבות ה ה) ואילו אתה רגע אחד עמדת במקום צר וכבר איבדת כל עשתונותיך...

ויתבאר עוד, כי מיסודי העבודה הוא מידת ה'סבלנות' - לסבול את כל העובר עליו ברוגע ובשלווה מתוך האמונה בה' שאם העמיד אותו במצב זה הרי כך צריך להיות וזהו הטובה הגדולה ביותר עבורו. ובזאת ניכר ההבדל בין ישראל לעמים, בלעם הרשע כשהיה 'לחוץ' מיד היכה את אתונו, ואילו בני ישראל אף כשהם 'צפופים' אינם 'שוברים את הכלים', ועל כן לא יוכל בלעם לקלל את ישראל אשר המה מאמינים בני מאמינים.

הנה מצינו בדברי חז"ל על שורש סיבת חטא העגל שהיה זה 'כי בושש משה', וכמו שהביא רש"י (שמות לב א) 'כי כשעלה משה להר אמר להם לסוף ארבעים יום אני בא בתוך ו' שעות, והם טעו בחשבון מנין מ' יום מאימתי הם נמנים. ולכאורה יש לתמוה, מדוע באמת לא גילה להם משה רעיא מהימנא להדיא ממתני ועד מתי הינם הארבעים יום, ושוב לא היו טועים וחוטאים. והקושיא תגדל ביותר שהרי מצינו במשה רבינו עצמו שנזהר בלשונו שלא יבוא לכלל טעות, וכמו שאמר במכת בכורות 'כה אמר ה' כחצות הלילה אני יוצא בתוך מצרים' (שמות יא ד), וביארו חז"ל (ברכות ד.) שבכוונה תחילה אמר כחצות ולא 'בחצות', שמא יטעו אצטגניני פרעה ויאמרו משה בדאי הוא, ואם נשמר

באר הפרשה - פרשת בלק

להגדיל שכרו ואהבת ה' אליו כשלא יחטא, מחשבות אלו עצמם יתנו בו כוח לעמוד איתן כראוי.

זבוח מבאר ה'ייטב לב', כי לא נחש ביעקב ולא קסם בישראל, כיצד אין שליטה ל'נחש וקסם' על בני ישראל, תשובתך בהמשך דברי הכתוב 'כעת יאמר ליעקב ולישראל מה פעל קל' - כלומר, שבני יעקב וישראל עצמם אינם תולים את אשר יארע להם רק בהקב"ה ולא בנחש וקסם. ואף בבוא על אחד מהם עת צרה - כשפלוגי ביזהו או הזיקו וכיו"ב מכל מיני מקרי העת, לא יאמרו איש לאחיו ראה מה עולל לי פלוגי ומה עשה לי אלמוני, אלא יאמר ליעקב - יאמרו

ומציין ה'ייטב לב' שם, למאמרו של הבעש"ט הק' זי"ע על הפסוק (תהלים צב י) 'כי הנה אויבך ה' כי הנה אויבך יאברו' שבשעה שהאדם מכיר שאויבך היינו כל הייסורים העדו עליה, כולם באים מה', אזי מיד הנה אויבך יאברו, כל ההסתרות וההעלמות יתבטלו מאתו.

ואף בייסורים רוחניים יאמר כן. בבוא עליו כל מיני נסיונות והסתרות - להסיתו ולהדריחו לרחק אותו מה' האלוקים, אם יתבונן שכל הקושי אינו אלא נסיון שמנסהו הקב"ה לראות אם יעמוד איתן על משמרתו, כי גם היצר הוא שליחו של הקב"ה... וכל זה בכדי

בלשונו לבל יטעו אצטגיני פרעה הרי על אחת כמה וכמה שלכאורה היה צריך לדקדק בלשונו לבני ישראל. וביארו חכמי המוסר, כי בכוונה תחילה לא אמר להם בפירוש מתי זמן ירידתו מן ההר בדיוק נמרץ, למען הרגילם במידת הסבלנות, ושלא יסורו ממנה בשעת נסיון וקושי, כי זה הוא עיקר ויסוד בעבודת השי"ת, שלא לדחוק את הקץ ולא להתפעל ממפריעים, אלא לצפות לישועת ה' בסבלנות. וללמד על הכלל כולו, לכל אחד ש'לחוי' כבר לדעת מתי קץ הישועה, אימתי ימצא זיווגו, ואימתי ישתחרר מסבך החובות ומתי תעלה ארוכה ומרפא לכל מכאוביו וכיו"ב, כי 'בזאת יבחנו' אם יתאזר בסבלנות בצפייה לישועת ה' כי תבוא...

שח הגאון רבי יהודה אריה דינר שליט"א מעי"ת בני ברק יצ"ו, מה שסיפר לו יהודי נכבד מתושבי ענגלאנד (אנגליה) שלפני כחמש שנים עבר משבר כלכלי קשה מאד ונאלץ להכריז על עצמו כ'פושט רגל', כאשר מלבד החובות העצומים שהשתרגו על צווארו בסכומי עתק, עוד נתקע עם מחסנים מלאים בסחורה שלא הצליח למצוא מי שיתעניין בה. לפני כמה חודשים אף העלה בדעתו שאולי 'בא מועד' להשליך את כל סחורתו לאשפה כי לא היה נראה שעוד יגיע 'עת לחננה' - לקנות את הסחורה אפילו במחיר הקרן. אלא שאז התרגשה ובאה לעולם צרת המגפה ה"י ושינתה 'סדרי בראשית'. ומה היתה הסחורה שבאוצרותיו... מסכות (Masks)... אין צריך לומר עד כמה קפצו הכל על המקח, ואכן מכרם במחיר כפול ומכופל מערכם לפני חמש שנים, ולא זו בלבד שכיסה את חובותיו, עוד נותר עם רווח נאה. הרי שלך לפניך - פעמים שמתגלה בחוש כי מסובב כל הסיבות ית"ש מהפך את ה'המתנה' ל'מתנה'...

עוד אמר הרב שליט"א דבר נאה ומתקבל, כי מדרך הבריות לשאול על העבר למה אירע כך וכך, ואילו כלפי העתיד שואלים מה יהיה, והנה 'למה' עולה למניין ע"ה, גם 'מה יהיה' עולה למניין זה, וראה זה פלא 'בטחון' אף הוא בגימטריא ע"ה, חושבנא דדין כחושבנא דדין, ללמדך שה'בטחון' מסלק כל שאלות חששות, פחדים וספקות, הן העבר - 'למה', הן על העתיד - 'מה יהיה'...

ה. והמאמין באמת ובתמים זוכה להגיע למידת ה'השתוות', כי מה לו כך או כך, הרי הכל מידי הקב"ה והכל בחשבון. ומצינו רמז בשבח מידת ההשתוות בפרשתו, דכתיב (כב כא) 'ויקם בלעם בבוקר', ודקדק הרה"ק ה'לב שמחה' זי"ע (פרשת וירא) בשינוי הלשון, שכאן כתיב 'ויקם', ואילו גבי אברהם אבינו כתיב בפרשת העקידה' (בראשית כב א) 'וישכם אברהם בבוקר', וביאר, כי הנה אם יצייר אדם לעצמו אשר מחר בבוקר עליו לשחוט את בנו יחידו שנולד לו לעת זקנתו, הרי פשיטא שכל אותו הלילה לא יוכל לעצום עין בידעו את המצפה לו למחרת, אמנם אברהם אבינו לא שינה לו הדבר מאומה מסדר יומו, בלילה עלה על משכבו וישן כמו כל לילה, ולמחר השכים בבוקר מוקדם לקיים צווי בוראו יתברך, וכל זאת משם שהיה מושלם במידת ההשתוות, ולא היה אצלו שום נפקא מינה אם הקב"ה רוצה ממנו את בנו אם לאו, וממילא היתה לו מנוחת הדעת ושלמות הנפש. אבל בלעם, לא הצליח לישן כל הלילה ושכב על מיטתו כל הלילה טרוד ועסוק במחשבותיו ודמיונותיו שלמחר הולך הוא לקלל את עם ישראל שונאיו, ולכן כשיצא ממיטתו בבוקר כתיב 'ויקם' ולא וישכם כיון שלא הקיץ משנתו כלל רק יצא וקם ממיטתו.

ב'נפש החיים', וודאי שלא היה סבור ר"ח שזכויותיו מרובין עד שראוי הוא להנצל עבורן, אלא שידע שכל כוחן של המזיקים בא להם מאת הבורא יתב"ש, ומבלעדי כוחו הם אפס ותוהו, ומכיוון שידע שאמונה זאת קבועה ותקועה בלבם כיתר שלא תימוט, והדביק עצמו במחשבות אמונה הללו, ממילא היה לבו סמוך ובטוח שאין לו כלל מה לפחד מהם ומסיים ה'נפש החיים', ובאמת הוא ענין גדול וסגולה נפלאה, להסיר ולבטל מעליו כל הדינים ורצונות אחרים - שלא יוכלו לשלוט בו, ולא יעשו שום רושם כלל, כשהאדם קובע בלבו לאמר הלא ה' הוא האלוקים האמיתי ואין עוד מלבדו יתברך שום כוח בעולם וכל העולמות כלל, והכל מלא רק אחדותו הפשוט ית"ש, ומבטל בלבו ביטול גמור, ואינו משגיח כלל על שום כוח ורצון שבעולם, ומשעבד ומדבק טוהר מחשבתו רק לאדון יחיד ברוך הוא, כן יספיק הוא יתברך בידו, שממילא יתבטלו מעליו כל הכוחות והרצונות שבעולם, שלא יוכלו לפעול לו שום דבר כלל.

איש לאחיו, ראה מה פעל קל', ראה נא בזה כי מעשי ה' המה', ולא פלוני ואלמוני עשה מאומה".

כתב ב'נפש החיים' (שער ג פ"ב) על דברי הגמרא (סנהדרין סו: וכן בחולין ז: בשינוי קצת) אין עוד מלבדו - אמר רבי חנינא אפילו לדבר בשפים, ופירש"י אף לבשפים אין כל כח להלוך נגד גזירת הבורא, שהרי אין כח בעולם מלבד הבורא. והסמיכו שם מעשה באשה מכשפת שבאה להוציא עפר מתחת רגליו של רבי חנינא (לעשות בו כישופים). אמר לה ר"ה, לא תצליחי בכישופיך, ובטוח היה שלא תצליחי בכישופיה שהרי אין עוד מלבדו כתיב. והקשו בגמרא, והאמר רבי יוחנן למה נקרא שמן מכשפים - שמכחישין פמליא של מעלה (פירש"י, כשפים, ראשי תיבות כחש פמליא של מעלה, והיינו שאף אם נגזר על אדם לחיות בכוחם להמיתו), ותירצו ששונה רבי חנינא שזכותו מרובה. (וברש"י, ומסרי נפשיה משמיא להצילו).

לבאורה צריך ביאור, וכי בטח רבי חנינא בזכויותיו עד שאמר שלא יצליחו עליו הכישופים. וביאר

1. הרה"ק ה'תולדות יעקב יוסף' זי"ע (בספרו צפנת פענח, פרשת משפטים, ד"ה עוד י"ל ונבאר ענין תענית אסתר) מפרש בלשון הכתוב (תהילים טז ח) 'שויתי ה' לנגדי תמיד כי מימיני בל אמוט', עפ"י משל המובא ב'ראשית חכמה' (שער האהבה) לאחד שעומד בפני המלך, ולפתע בא איש וסטרו על לחיו, פשיטא ש'המוכה' לא ישיב לו מאומה, כי ממה נפשך - אם הוא שליח המלך להכותו בוודאי שאין להשיב לו, ואם אינו מצווה ועומד מפי המלך הרי המלך בעצמו ידאג להענישו בכל חומר הדין על החוצפה להכות את העומד בפניו... על דרך זה מי שמקיים בעצמו 'שויתי ה' לנגדי תמיד', שידוע כי בכל עת עומד הוא לפני המלך הגדול אשר מלוא כל הארץ כבודו, אם כן 'בל אמוט' - לעולם אינו מתמוטט מכל העובר עליו, כי זה שגמל עמו רעה יתכן שהוא שלוחו של הקב"ה, ואם לאו הרי הקב"ה כבר ידאג 'לטפל' בו...

2. על פי זה מבאר ה'ייטב לב' דלכן נגלה הקב"ה אל משה מתוך הסנה, וברש"י (שמות ג ב) מתוך הסנה - ולא אילן אחר, משום 'עמו אנכי בצרה' (תהילים צא טו), והיינו שהראה לו שכל הקוצים המכאיבים לבני ישראל גם הם לטובה, ובתוך ה'סנה' המכאיב 'שוכן' הקב"ה.

וזוהו אומרם (גיטין ז). אמר רב אחא מבי חוזאה כל מי שיש לו צעקת לגימא על חבירו ודומם, שוכן בסנה עושה לו דין, כי מנין לו כוחות הנפש ותעצומות לשתוק לרעהו - אין זה אלא כי הוא מבין ויודע שהקב"ה הוא השוכן בתוך הסנה - הקוצים, ומאתו באו עליו כל אלו הדינים והיסורים.

3. באופן דומה ביאר הרה"ק ה'דברי ישראל' זי"ע (ד"ה כעת) מה דכתיב 'כעת יאמר ליעקב ולישראל מה פעל א-ל', כי כידוע 'יעקב' מרמז על מדרגה פחותה יותר, ואילו 'ישראל' מרמז על הצדיקים, והכי קאמר, כעת - לתלות את הפגעים בזמן וב'עת', כלומר שתקופה זו קשה.. יאמר רק ליעקב, שרק מי שהוא נחות דרגא יאמר כן, אבל ישראל - המה יאמרו על כל מה שיבוא עליהם שהוא פעל א-ל, מפעולתו של הקב"ה.

ומוסיף לבאר בזה מה שאומרים (בזמר כל מקדש) 'שכרו הרבה מאד על פי פעלו', והקושיא ידועה, כי נראה כסתירה מיניה וביה, שאם שכרו הרבה מאד שוב אין זה לפי פעלו, ואם אכן מקבל שכרו רק לפי פעלו ממילא אין זה 'הרבה מאד', אלא כך הוא שורת הדין לשלם לו כגמולו, אלא הרמז בזה למי שאומר ומאמין בכל דבר ודבר שהוא על פי פעלו של הקב"ה זוכה הוא לשכר הרבה, כי האמונה פותחת לו מקור כל הברכות וההשפעות הטובות.

באר הפרשה - פרשת בלק

מימיו' (כ ה), ומקדים להביא את ביאורו של הרה"ק ה'חידושי הרי"ם' זי"ע בדברי המדרש (בר"ר נג יד) 'אמר רבי בנימין, הכל בחוקת סומין עד שהקב"ה מאיר את עיניהם, מן הכא (בראשית כא יט) ויפקח אלוקים את עיניה' וז"ל, 'כי לעולם כל הנצרך לכל בריה מוכן בכל מקום ובכל עת רק שמוסתר מעין הגשמי, וכשהקב"ה מאיר עיניו רואה שהכל לפניו'. וזה היה רצונו ית' באומרו 'ודברתם אל הסלע', שיפקחו עיני בני ישראל ויראו כי המים מוכנים להם מכבר בסלע'.

הזן את העולם - הכל מוכן לאדם מבלי ענין להשתדלותו בפרשתן (כב לא), 'ויגל ה' את עיני... הנה רבות מצינו בדברי חז"ל ובקורות הימים ענין זה של 'ויגל ה' - כי אדם המהלך בזה העולם אינו רואה את הנעשה לפניו, אף דברים ההווים במציאות, עד שהקב"ה 'פוקח עוורים' - פותח עיניו והכל נגלה לפניו, כיו"ב מצינו גבי פרנסתו של אדם, וכביאורו של הרה"ק ה'שפת אמת' זי"ע (חוקת תרנ"ט ד"ה בפסוק) במה שציווה הקב"ה את משה 'ודברתם אל הסלע לעיניהם ונתן

ט. וכבר נודע 'סגולה' למציאת אבדה לומר דברי המדרש הללו אמר רבי בנימין וכו'. ובאמת אין זה 'אמירה' ולחש בעלמא... אלא המכוון בזה שישריש בעצמו את האמונה הטהורה שהקב"ה מספק לאדם כל צרכיו וכבר הכין לו ישועתו, ואינו זקוק אלא שיפתח ה' את עיניו ומיד 'ימצא' את אבדתו העומדת ומזומנת לו מכבר.

י. מעשה בחסיד 'תמים' ששמע מפירבו דברי חיזוק בעניין הבטחון, ובתוך דבריו אמר כי הבוטח בה' באמת לא יחסר לו מאומה והקב"ה יספק לו צרכיו. החסיד שהיה איש תם וישר קיבל את הדברים כפשוטם ולהלכה למעשה, מיד הודיע לבני ביתו בקול גדול כי הוא עוזב את 'עבודתו', ולמחרת הוא יוצא אל היער הסמוך לעיר, שם ישהה בבקתה קטנה ויעסוק בתורה ובעבודה במשך שבוע ימים, ואין צורך לדאוג לו למזונות כי סמוך ליבו בטוח בה' שישלח לו דברי מזון להחיות נפשו. והנה לאיש זה היה שכן 'לץ' אשר שמע את שיחתו, הלה גמר בדעתו לעקוב אחריו ולראות את מעשיו, נטל עמו מאכלים ויצא אחריו, ואכן ראה אותו לומד בהתמדה מרובה ולאחר מכן עומד ומהתפלל, ובסיום התפילה שטח את בקשתו כדבר בן אל אביו, אבי שבשמים, פרנסני, כי רעב אנכי... ושלח לי אוכל להשיב נפש. 'עוד הם מדברים, ואני אשמע' - השכן שמע את התפילה הנרגשת ומיד השליך מע"ג האילן שהסתתר עליו פת לאכול ומים לשתות... אותו צדיק עמד משתאה לראות כיצד הקב"ה מקבל מיד תפילתו, כי אכן 'לא יבושו ולא יכלמו כל החוסים בו', וחזר לתלמודו בעוז ותעצומות. למחרת היום, תשו כוחותיו ושוב ביקש מהקב"ה שרוצה לאכול... וכך חזר הדבר ונשנה מדי יום ביומו עד ככלות השבוע, ושב האיש לביתו שמח וטוב לב. פגע בו אותו 'לץ', והתעניין לפי תומו היאך עבר עליו השבוע האחרון, והאם באמת היה לו לאכול כדי צרכו, וסיפר לו בהתרגשות כיצד זכה לקבל 'לחם מן השמים'. אמר לו ה'לץ', לא מהשמים היה הלחם אלא מעשי ידי אדם... אני עמדתי שם, אני שמעתי את תפילתך ואני זרקתי את האוכל ממעלה למטה, השיב לו הלה מיניה וביה, וכי מי הכניס לראשך שגעון זה להתחקות אחרי במשך שבוע שלם ולתת לי מפתח לאכול אם לא הקב"ה בכבודו ובעצמו... לא היית אלא שלוחו של הקב"ה כי הרבה דרכים למקום...

סיפר הרה"ק ה'דברי שמואל' זי"ע, כי פעם דרש ה'אור החיים' הק' לפני אנשי קהילתו, ובדבריו הציע להם להיות מתלמידי רבי מאיר האומר (אבות ד' יב) 'הוי ממעט בעסק ועסוק בתורה', ומעתה יעסקו בעסקיהם ובמסחרם רק בשלושת ימים הראשונים שבשבוע, ובשאר הימים יעסקו רק בתורה, והוסיף להבטיחם כי הוא ערב בדבר שפרנסתם שהורגלו בה לא תתמעט ולא יחושו כל מחסור.

ואכן, כל בני העיר יחדיו שמעו בקולו ועשו כדבריו, וממילא נשתנו למעליותא כל אורח חייהם. בתוך שבועות אחדים הורגלו גם אלו שעמדו עמם בקשרי מסחר ומלאכה, שאין להם עסק ודיבור עמם מליל רביעי בשבת ועד ראשון בשבת, ומאז שרתה הברכה במעשיהם ולא חסרו מאומה מקצבת פרנסתם, אף שקיצרו הרבה בזמני עסקיהם. כך נמשך הדבר כמה שנים, עד שיצא ה'אור החיים' הק' ממקומו ללכת לארץ ישראל, ופנה זיווה של מרוקו. מאז גבר יצרם אט אט, והחל מטיל ספקות באמונתם התמה שמיעוט עסק אינו מפחית מרווחיו, עד שנשתכחה מהם ה'קבלה טובה' שקיבלו על עצמם בעוד רבם בעירם, ושוב לנהל עסקיהם בכל ימי המעשה. אפס, הם סברו שבכך יכפילו את הכנסתם, אך למעשה גילו שאדרבה, לא נוספה פרוטה אחת לכיסם, ועם כל עמלם הגדול לא השיגו דבר. וראו עין בעין שצדקו דברי רבם ופרנסה הקצובה לאדם מן השמים אינה תלויה במשך עמלו (מסוד שיח חסידים).

כי הוא ידאג בעד מחסורה, ויש בטחון יותר חזק כבטחון הבן באביו המלך כי ידאג בעדו כמו שדואג עבור עניני עצמו וזימין לו כל מחסורו. כל אלה העניינים נקבצו אצל השי"ת, הוא מלבנו הוא אבינו אם כן הוא יושיענו (מלשה"כ ישעיה לג כב). ומסיבת האמונה, כי השם דבוק לנבראו להבין להם טרפם וצרכם^א, ולהגן עליהם מהמדות והחולי והעדר העניינים הנדרשים, ומרגיש עליהם יותר ממה שמרגיש האדם, וכביכול 'ככל צרתם לו צר' (ישעיה סג ט), והוא בעל היכולת האחד האמיתי הנצחי ויודע כל מקריו ומצפוניו ועלילות בני אדם, אם כן הוא חושש לטובתם יותר מהם על עצמם, אם כן הלא יהיה האדם יושב בטח ושלו ושקט, ולא יעשה הסיבות המוכרחות רק למה שהטילה על הנבראים גזירת הבורא יתברך, כמו שדבר בארוכה החסיד (בהובת הלכות) בשער הבטחון. וזה הענין נקרא 'ובו תדבק', שבין שיציר האדם שהוא דבוק לההשגחה העליונה מהשי"ת, ומרגיש השי"ת בענייניו יותר ממה שמרגיש האדם בעצמו וכו', אז האדם בטוח ונח ואינו דואג מאומה לענייניו, כי מה

מעתה צא תאמר ל'מחותן' הדואג יומם ולילה היות ומתקרב זמן נישואי בנו או בתו ועדיין אינו רואה כל פתח לישועת ממון, וכן לכל איש ייאמר, בהגיע 'יום הדין' - יום פריעת הקרעדיט קארד (כרטיס אשראי) ואינו מוצא מנוח לכף רגלו מחמת ה'קושיא' מאין יבוא עזרי, או הבחור שהוא והוריו ממתנינים בכליון עיניים לתשובה מ'הנהלת הישיבה' האם התקבל אליה או... וכיו"ב רבות, החולה ל"ע שממתין לגילוי הרפואה המיועדת בעבורו, ידע כי לעולם כל הנצרך לכל בריה מוכן בכל מקום ובכל עת... אין לו אלא להתפלל אל הקב"ה ש'יגלה את עיניו' וימצא את הנצרך לו, והרי 'שלו' לפניו.

ומצינו ב'משך חכמה' (דברים י ב) המבאר מקור למצות 'בטחון' מן התורה, שהוא פירוש מה שציוונו הכתוב 'ובו תדבק', ולחיבת הקודש נעתיק לשונו, והענין, כי יש בטחון מוסרי כבטחון העם בהמלך כי הוא ידאג למחסורם, ויש בטחון טבעי כמו האשה תבטח בבעלה

יא. כתב הרד"ק על הפסוק (תהילים קמה יז) 'צדיק ה' בכל דרכיו', שענינו הרואות שבעלי חיים טורפים זה את זה וכגון חתול טורף את העכבר ואוכלו, ולכאורה צ"ב, וכי איזה צדק יש בדבר, אלא שהקב"ה יודע כי הגיע זמנו של העכבר למות - מסבב ומזמינו אל החתול שיטרפנו ובכך תשבע נפשו. ונמצא שלא 'החתול' הרג את העכבר, אלא הוא מת כי תמו קיצבת שנות חייו, רק הקב"ה שמנהיג עולמו מביאו אל החתול, מאחר שכבר ממילא נגזר על העכבר למות מוטב שיהא זה על ידי חתול לפרנסתו ולמאכלו.

וז"ל הרד"ק, כי בצדק וביושר נותן לכל אחד אוכל, ואע"פ שהחי טורף את החי ואוכל, כמו החתול לעכבר והאריה והדוב והנמר ושאר החיות האוכלות חיות אחרות וכן העופות הדורסים לעופות אחרים, הכל צדק מאתו, כי גם לחיות ולעופות הנטרפים נתן להם גם כן מאכלם בחייהם אלא שבהגיע קיצם למות גזר מקודם שתהיה מיתתם פעמים בהנאות בעלי חיים אחרים וכו'.

כיו"ב איתא מפורש ברבינו בחיי, על הפסוק (דברים כב ח) 'ועשית מעקה לגגך', וז"ל, 'וע"ד המדרש (שבת לב.) ועשית מעקה לגגך, כי יפול הנופל ממנו - ראוי היה ליפול מששת ימי בראשית, אבל אתה לא תגרום שתהא מיתתו על ירך. וענין המדרש הזה כי כל הנבראים כולן נבראו בחפצם ורצונם, והקב"ה הודיעם בראשית הבריאה כל ענייניהם כולם וכל המקרים העתידיים לבוא עליהם, וכן הודיעם ימי חייהם ומיתתם היאך תהיה, וכן ענין מזונותם אם בריוח אם בצער אם ע"י עצמם אם משל אחרים, וכן דרשו רז"ל (חולין ס.) כל מעשה בראשית לדעתם נבראו לצביונם נבראו, שנאמר (בראשית ב א) 'וכל צבאם', והכל רצו וקבלו (ומסיים שם, ועל זה אמרו, ראוי היה ליפול מששת ימי בראשית, ואף על פי כן יש עונש גדול למי שמסבב, ולכך ועשית מעקה לגגך - שלא תגרום נפלתו).

ואתה בן אדם, מעתה מה לך כי תלין על מר גורלך בגשם וברוח בגוף ובנשמה מאחר שכל תכנית (ה'פלאין) ה'קורות חיים' לשהותך עלי חלד היתה למול עיניך טרם בואך לזה העולם ועל פי רצונך וקבלתך ובהסכמתך הגמורה נחתם 'אישור' על כלליה פרטיה ודקדוקיה. ואין זאת אלא שהראית בעיני שכלך לדעת כי מהלך החיים הלזה, בדיוק נמרץ, זהו הטוב האמיתי עבורך. ולו רק היו פותחים בפניך כהיום הזה את שערי גנזי מרומים ושואלים לדעתך ולבחירתך כיצד תהא אופן ודרך ההנהגה העתידית עמך, הרי שבראותך את כל 'התמונה' במלואה איך שכל פרט ופרט מתנהל לטובתך הגמורה, הלא ודאי היית בוחר במדויק באותו האופן ממש. על כן שמח באלוקיך ותגל בישועתו. וכן כתב רש"י בפירושו לתהלים (טז ה) אתה תומיך גורלי - אתה הוא אשר הניחות ידי על החלק הטוב.

באר הפרשה - פרשת בלק

הענין באריכות), דע כי אין רע יורד מלמעלה לאומה הישראלית כי בנים הם לה', ואף שחרה אף ה' בהם בחורבן המקדשות וגלות ישראל לבין האומות... הכל הוא לטובתם" - כאשר ייסר איש בנו להעמידו על דרך טוב. נמצא שאם הם מעמידים עצמם על דרך טוב כבר אין צורך לייסר אותם. ובוה מבאר - 'נאום הגבר', פירוש, בעת אשר מזלו של האדם גובר לטוב והוא מצליח בכל דרכיו, אינו זוכר כי ה' הוא המיטיב לו, והרי הוא שתום העין - שנסתמו עיניו מלראות שכל הטובה והברכה מאת ה' הייתה זאת. רק בשנופל - בעת נפילתו אז וגלוי עינים, נזכר שיש בורא ומנהיג לבירה, מדוע לא זכר את ה' ברוב הטובה שהיה לו, שאז לא היה נצרך לבוא לידי הנפילה^{טו}.

יועיל יכולתו נגד יכולת הבורא הדבוק עמו ומרגיש בהעדריו כביכול. וזה נקרא דביקות, והיא מצוה כוללת כבחינות שונות לכל אנשי האומה בלא הבדל^{טז}, וכמו שאמרו (ילקוט תהילים רמז תשיט) על קרא (תהילים לב ז) 'רבים מכאוכים לרשע והבוטה בה' חסד יסובבנהו' אפילו רשע ובוטה בה' חסד יסובבנהו, שבענין שהוא בוטה וישענו ה' מצד החסד^{טז}.

וגלוי עיניים - המשכיל יראה מיד בעת הטובה שהבורא מנהיג הכל
בפרשתן (כד ג-ד), 'נאום הגבר שתום העין... נופל וגלוי עיניים'. כתב השל"ה הק' (תורה אור עיי"ש כל

יב. בלשון חסידים מסופר על איש יהודי מחסידי ליובאוויטש זי"ע בשם ר' רפאל בלינער אשר בנו נחלה עד שהיה קרוב אל המתים יותר מאשר אל החיים, וירץ אל רבו הרה"ק ה'צמח צדק' כשהוא ממרר בבכי, וביקש מהרבי שיתפלל על בנו הזקוק לרחמי שמים מרובים, נענה לו ה'צמח צדק', נו, טראכט גוט וועט זיין גוט (תחשוב טוב, יהיה טוב)... אמר רבי רפאל, שהרבי יחשוב... כי מי אני ומה אני שיועילו מחשבותיי, השיב לו הרה"ק, רציתי ללמדך כי המחשבה לטובה פועלת פעולתה לטוב, וכלומר, כלומר שאין כל נפק"מ מי החושב, העיקר הוא - מה הוא חושב... יג. צא ולמד על גודל מעלת הבטחון, וכמו שהוכיח הרה"ק ה'שם משמואל' זי"ע (מקץ תרע"ה, ועוד) מהלשון אשר תיקנו אנשי כנסת הגדולה לברך בכל יום בתפילת שחרית (בברכת 'אהבת עולם'), 'אבינו מלכנו בעבור שמך הגדול ובעבור אבותינו שבטחו בשמך', והרי שעיקר זכות האבות הקדושים שאנו נתלים בה ומעוררים רחמים בגינה הוא בזכות שבטחו בשמך...

יד. ביודעי ומכירי קאמינא, בבחור מבני ברק שבא בקשרי אירוסין עם בת ת"ח מעיר מאנארא, והיו הכל ששים ושמחים בשמחתו - ק"ו הוריו ובני משפחתו, אך, לדאבון לב בשבוע האחרון לפני שבת אויפרוף (עליה לתורה) שלו אושפז ה'חתן' בבית החולים, ואך בקושי שחררוהו לביתו בערב שב"ק כשבידים 'בשורה' קשה, שהוא לוקה במחלת ה'סוכרת' (Diabetes) ה"י, ומיד אחר השבת בטרם צאתו לחו"ל לנישואיו התקינו לו בצמוד לגופו מכשיר המודד בכל עת את כמות הסוכר שבגופו (כאשר הסוכר עולה או יורד יתר מ'כפי השיעור' המכשיר מצפצף להודיעו על כך), בני המשפחה קיבלו את הידיעה בקושי אבל באמונה שהכל לטובה.

בעזהשי"ת הצליח החתן והקים בית נאמן בישראל (גם נתמנה שם ל'מריץ תורה'), כעבור שנה נולד לו בן למזל"ט, בליל שב"ק אחר ה'סעודה' פנה ללכת מבית חותנו לעבר ביהמ"ד שם ערך את ה'שלום זכר', והקדים ללכת יחידי מפאת השעה המאוחרת. והנה, על הדרך הוצרך לעבור ב'יער' קטן והוא מקום שרבים חוששים מעבור שם בלילה (מסכנת אינשי דלא מעלי), אך בלית ברירה עבר שם במהירות, ו... אשר יגור בא לו, כמה 'שחורים' נטפלו לו וכמעט רצחוהו נפש, ולא ניצל אלא בנס גדול, כי בהפילם אותו ארצה החל המכשיר ה'נ"ל לצפצף בחזקה, מיד נפלה עליהם אימתה ופחד, בחשבם שהמכשיר הלז מזעיק אליו הצלה, והוא מודיע לשוטרים איה מקומו בזה הרגע... ומיד נסו מן המקום במנוסת חרב, ובכך ניצול ממוות לחיים, ונמצא שצרת ה'סוכר' הצילתו ממות לחיים.

טו. מעשה היה בראש כולל חשוב אשר החזיק מאה אברכים בכולל, וכשהגיע עת משבר ונתמעטו התרומות לא ידע מהיכן יוכל לשלם לאברכים, ונכנס לאחד מגדולי הדור, וסח בפניו את המצב הקשה אליו נקלע הכולל ואמר שנראה לו כי מוכרח הוא לסגור את שערי ביהמ"ד. השיב לו, אדרבה הכנס עוד עשרים אברכים, וזכות זו של החזקת תורה תעמוד לך להיושע, שמע לעצתו ואכן נפתחו בפניו שערי הרווחה והרחבה, ומצא נדיבי עם שהסכימו להחזיק את הכולל, וכל כך התרבה ה'שפע' עד שהכניס עוד ועוד אברכים והגיע מניין הלומדים שם לפי שניים - כמאתיים תלמידי חכמים. לימים נכנס שוב לאותו 'גדול' וסיפר לו כי ב"ה התרבו ספסלי דבי מדרשא,

רצה לקלל את בני ישראל, אך מאחר שידע שלא יוכל להפסידם מ'עולם הבא', על כן בא במטענה שאין לתת להם שכר בעולם הזה כיוון ש'שכר מצווה בהאי עלמא ליכא'. הוסיף על זה ב'ערוגת הבושם' (ד"ה ויעמוד) שעל כן העמידו מן השמים את המלאך בין 'גדרות', והיתה בכך תשובה על טענת בלעם, כי אף ששכר מצווה בהאי עלמא ליכא, אך עשיית גדרים וסייגים משתלם שברם בעולם הזה, ומאחר שמדרכם של בני ישראל לעשות תמיד 'גדר מזה וגדר מזה', על כן 'בדין' הוא שלא יוכל לקללם 'כי ברוך הוא'. וללמד בא על חובת עשיית גדרים וסייגים המרחיקים את האדם מן העבירה, אך בלא גדר קרוב הוא ליפול ולהיכשל ח"ו, וקל וחומר אם הוא 'פורץ גדר'..."

בין כך ובין כך, אף אם כבר החשיבו לו מן השמים ידע כי לא עזבו הקב"ה ח"ו אלא אדרבה משגיח עליו ביותר, ולא בא עליו 'הושך' זה אלא מתוך אהבת הקב"ה המחפש כביכול שיהיו בניו קרובים אליו" - אם מעתה ישא ראשו השמימה ויאמר, אבי, הנני, מעתה אתקרב אילך, מיד תנץ לו החמה ויאיר לו.

גדר מזה וגדר מזה - עשיית גדרים וסייגים ובפרט בשמירת עיניים ובענייני יראת שמים

בפרשתן (כב כד), ויעמוד מלאך ה' במשעול הכרמים גדר מזה וגדר מזה, ופירש בספר 'חומת אריאל' שתיבת 'במשעול' ראשי תיבות ש'כר מ'צווה ב'האי ע'למא ל'יכא (קידושין לט:), ורומז בזה, שבבלעם

וכהיום לומדים מאתיים אברכים, ושאל האם יקבל עוד. השיבו כי חלילה לו מלעשות כזאת כי גם ה'מאתיים' הקיימים עומדים בסכנה פן לא תשיג ידו. נחרד ראש הכולל ושאל את הרב, ילמדנו רבינו 'מה נשתנה', מדוע לפנים כשהייתי במצב קשה הורה לי הרב להכניס עוד, ואילו עתה כשב"ה המצב יציב וקיים אזי הינכם אומרים שאף הם ב'סכנה'. השיב לו, פעם קודמת הרגשת בעצמך כי אין בידך להחזיק את הכולל וידעת כי רק הקב"ה הוא עוזר ומושיע ומגן, וא"כ ידעתי כי קרובה ישועתך לבוא, והינך יכול לקבל אברכים בשופי, אבל עתה שזרחה עליך שמש ההצלחה כבר נכנס בך הרגש וההכרה שהינך 'מוצלח'.. וכוחי ועוצם ידי עשו לי את החיל הזה... וא"כ כל הכולל בסכנת קיום. וללמדנו על חובת האדם לזכור את הבורא ית"ש גם 'בהצלחה שבתוך ההצלחה'...

טז. בשנות המלחמה הנוראה נשאל הרה"ק ה'קדושת ציון' מבאבוב זי"ע הי"ד היכן הקב"ה... היאך הקב"ה מעלים עיניו ונותן לרשעים ימ"ש להשמיד להרוג ולאבד את היהודים. השיב ה'קדושת ציון' במשל, ל'בעל בעמיו' שדר בבית גדול רם ונישא, ובסביבות הבית היה חצר עם גינת דשא, בקצה הגינה עמדה חומה להפריד בין הגינה לבין היער שהיה מעבר השני, בו תרמוש כל חייתו יער, אריות וזאבים ודובים ושאר חיות טרף, ותמיד היה האב מזהיר את בנו הילד הקטן לבל יעז לעלות על החומה ולעבור לצד השני פן תתפסנו חיה מסוכנת ותטרוף אותו רח"ל, אך כדרכם של ילדים לא שמע הבן לקול אביו, ומפעם לפעם היה מטפס וקופץ לתוך היער והיה האב רץ תיכף ומיד להחזירו בשלום. עד שיום אחד החליט האב לחנך את בנו פעם אחת ולתמיד... התחפש האב לאריה והחל להלך על ארבע ולהשמיע שאגות ארי, וברגע שהניח הילד כף רגלו ביער מיהר ה'אריה' ופער פיו לרווחה ונשך את הילד, הלה נבהל ביותר וזעק בקול אבא, אבא, הצילני נא מיד... כשחזר הבן אל הבית כשהוא פצוע ונשוק פנה אל אביו, ואמר לו, מדוע לא מיהרת להציל אותי מידי האריה, והרי צעקתי אבא, אבא, נענה לו האב, בני יקירי לא היה זה אריה אלא אני בעצמי נשכתי אותך למען תלמד על בשרך שאסור לעבור את הגדר... ובזה השיב ה'קדושת ציון', כי כל הצרות והייסורים אינם באים אלא מידי הקב"ה אשר התחפש ל'אריה', למען נשכיל לילך באורחותיו ולא נתרחק הימנו...

יז. נוראות אמר הגאון רבי חיים שמואלביץ זצ"ל ראש ישיבת מיר, שהנה מבואר בגמ' (סנהדרין קו.) כיצד היה החטא בשיטים האמור בסוף פרשתן, שהעמידו למכור כלי פשתן, וכשנכנס ישראל לתוך האוהל הציעו לו יין של עמונים, ומובא בגמ' 'ועדיין לא נאסר יין של נכרים', ולאחר ששתה בער בו יצר הרע, ולא לחינם נזכר בגמ' שבאותה שעה עדיין לא נאסר 'סתם יינם', אלא ללמדנו, כי אם היה כבר נוהג דין זה לא היו שותים ולא היו נופלים לאן שנפלו... וכל חטאם היה רק על ידי שלא העמידו גדר לאיסור.

יח. ובזה פי' מה שאמר בלעם 'לכה ארה לי יעקב' שהוא מלשון 'אורה בתאנים' (כמו בוצר בענבים ומוסק בזיתים), והנה מצינו בתאנים (פאה פ"א מ"ד, שבת סח.) 'שאיין לקיטתם כאחת' אלא כאו"א בזמנו, וזה שרמז בלעם לבלק, הנך רוצה לעקור ולנתק את בני ישראל משורש קדושתם, תדע לך שאין לקיטתו כאחת - לא תוכל לנתקו כאחד, בפעם אחת, אלא תתחיל להורידו מגדר קדושה כאן, ומסייג פלוני לאחמ"כ, ומשם תורידנו מדרגה אחר מדרגה עד לשאול תחתית.

באר הפרשה - פרשת בלק

בהודעת מאמר זה... ונראה לפרש שהכתוב יעיד סיבת הזנות, שהייתה - לפי שיצאו העם לטייל חוץ למחנה ישראל... ושם נכשלו, והוא אומרו וישב ישראל בשמים פירוש במקום שהיו מטיילים בו חוץ למחניהם, ושמים הוא לשון טיולים. כדרך אומרו (יא ה) 'שמו העם' ופירש"י שם, 'אין שייט אלא לשון טיול', וזה סיבת ויחל העם לזנות, עכ"ל. ומכאן למדנו עד כמה יש לו לאדם

וכבר כתב ה'ראב"ד' (בעלי הנפש שער הקדושה) הראשון לכל הגדרים הוא שמירת עינים דמתוך שעניו שמורים לבו שמור, ומתוך שעניו ולבו שמורים כולו שמור י"ט.

בה כתב ה'אור החיים' הקדוש² על הפסוק (כה א) 'וישב ישראל בשיטים'. וז"ל. צריך לדעת מה צורך

כה היה מעשה בעיר פאס שבמדינת מרוקו לפני כמאתיים וחמישים שנה, איש אחד שהיה גביר אדיר אהב לצאת מפעם לפעם למסעות 'ציד', את החיות אשר צד היה מעניק ל'גן החיות' שבבית המלך יר"ה, פעם אחת הצליח לצוד 'גור' אריה קטן בחיים, אלא שהפעם החליט 'לגדלו ולחנכו ל...'. בביתו, ואכן, לקחו עמו לביתו, ייחד לו מקום בחצר הבית, שם גידל את האריה לתפארת המשפחה כולה, במשך הזמן גדל הגור ונעשה לאריה המסוכן להמית, נטל הגביר חבל וקשרו סביב צוואר הארי, ואת הקצה השני קשרו אל סורגי הברזל שהיו בראש גדר האבנים שהפריד בין חצרו לרחוב העיר, וכך היה סמוך ובטוח שלא תצא תקלה מתחת ידו. כעבור זמן מה הגיעו לפאס שני סוחרים בדים לרכוש סחורה ביריד הגדול, ברצותם לחזור לביתם מצאו שחסר להם חבל לכרוך בו את גלילי הבדים, מכיוון שחזרו אחרי 'חבל' ראה אחד מהם קצה של חבל הקשור לסורגי הברזל אשר בחצר הגביר, נענה האיש ואמר ל'שותפו', הנה מצאתי את שאהבה נפשי, ובמקום לקנות חבילת חבלים שלימה ננתק את החבל אשר מצאתי ובו נשתמש לצרכינו, נענה לו הסוחר השני, חלילה לי מלעשות כן, והרי גזל הוא, אך הלה חמד מאוד את הגזל, ואמר, אף אם נניח שזו עבירה, אך אין זה עבירה גדולה כי אם קטנה... כי כמה שוויו של חבל, פרוטות בודדות ותו לא... ובפרט שהוא צריך אותו 'לצרכי פרנסה'... אמנם השני לא הסכים לדבר בשום אופן, על כן עזבו, והעדיף להתיישב על מקומו בראש העגלה. בינתיים הסוחר ההוא הוציא סכין מחיקו וחתך את קישורי החבל והחל למשוך אותו, משך ומשך עד שהציץ ראש אריה מבעד לסורגים... והבין האריה כי משוחרר הוא לנפשו, ובבת אחת יצא מן החצר, התנפל על הסוחר ונעץ בו מלתעותיו, השמיע הלה קול זעקה, וכשמוע השני את הזעקות סיבב ראשו לראות מה זה ועל מה זה, אך אדהכי והכי כבר היה הראשון מונח כגל של עצמות. ותרב תאניה ואניה, וישבו 'שבעה' עליו עשרים איש (בניו ובנותיו היתומים ואימם האלמנה, הוריו ואחיו ואחיותיו). בעת נחומי האבלים, נענה אליהם אחד הרבנים, הביטו וראו, פריצת גדר קטן - נטילת חבל כל שהוא, הרגתו לאותו איש והביאה צער ובכיה, מספד ואבלות לעשרים איש היושבים 'שבעה' ל"ע... ללמדנו, כי אף אם נדמה לאדם שאין זה אלא גדר קטן, ומה יארע אם יעבור עליו, אך האמת כי אחריתו רע ומר...

כיו"ב ייאמר לדידן, פעמים שהאדם מתיר לעצמו 'חבל' קטן, פריצת גדר קטן, ואינו מבין שבכך גורם רעה ומיתה לעצמו, ולא לעצמו הוא מחריב עולמו, אלא גם לכל סובביו שנחשך עליהם עולמם ברוב צער בכי ומספד, ועד שנעשה דבר כבר 'נסתם הגולל' ואת הנעשה אין להשיב, על כן ישמר ויזהר מבעוד מועד, ויטיב לעצמו ולכל סובביו. יט. בספר 'מחזה עיניים' (דף ו. טור ב) רמז כן בלשון חז"ל (תענית כד.) 'כלה שענייה יפות אין כל גופה צריכה בדיקה', ומרמז לכל אדם, אם עיניו יפות כלומר, שמורות כהוגן, הרי זה מורה שכל קומתו שלימה ובכל גופו הנו שמור, ולא יהא צריך בדיקה אחריו.

כתב בספר 'חושב מחשבות' (מבעל משנת חסידים) לפרש בלשון הכתוב (דברים כח לד) 'והיית משוגע ממראה עיניך', כי הרי 'אין אדם חוטא אלא אם כן נכנסה בו רוח שטות' (סוטה ג.), וזהו והיית 'משוגע' שתבוא לידי חטא - ממראה עיניך - ע"י שאינו שומר את עיניו, ורואה מה שאינו צריך לראות.

כ. אגב דאדכרינן שמייה קדישא של האור החיים הק' זי"ע נביא כאן מילין יקירין בסגולת הלימוד בספר האוה"ח הק' לרגל יומא דהילולא קדישא דיליה שיחול ביום ג' ט"ו תמוז, וכנודע מאז ומקדם שהוא מועיל לכל הענינים, ברוחניות ובגשמיות, בבני חיי ומזוני רויחי, וכן יהי רצון שזכותו הגדולה תעמוד לכל בית ישראל להיוושע בכל מילי דמיטב.

ברוח - כשהזכירו בפני הרה"ק רבי יעקב יוסף מסקווירא זי"ע בחור שהחל לרדת מדרך הישר ל"ע, היה מורה ללמוד עמו בספר ה'אור החיים' (כל קטע בספר הקדוש, ולא דווקא בענייני מוסר).

מי לנו גדול מהגאון רבי מאיר אריק זצוק"ל שקבע בכל שבוע ללמוד את פירושו של ה'אור החיים' על הפרשה מרישא ועד גמירא, והעיד על עצמו שבפעם הראשונה שגמר ללמוד את דברי ה'אור החיים' מידי שבוע בשבוע הרגיש שנהפך ל'איש אחר' (הובא בהמאיר לעולם עמוד נג).

ב'בני' - סיפר הגה"צ רבי בנימין מנדלזון זצ"ל רבה של קוממיות, שבהלוותו של הגה"צ רבי דוד שפארבער מבראשוב זצ"ל בעל ה'אפרקסתא דעניא', התלווה אל הרה"ק ה'לב שמחה' זי"ע, ובדרך הילוכו סיפר לרבי, שהמנוח לא היו לו רבות בשנים זרע של קיימא, ובצר לו פנה אל רבו הרה"ק ה'אמרי יוסף' מספינקא זי"ע, ויורהו הרה"ק ללמוד איזה קטע מסויים בספה"ק אור החיים כסגולה לזרע של קיימא, ואכן במשך זמן קיים את אשר נצטווה עד שנושע, ובערוב ימיו נאבד מזכרונו איזה קטע ציווהו ה'אמרי יוסף' ללמוד, ואינו מצליח להיזכר. נענה הלב שמחה ואמר, באמת, כל קטע וקטע בספר קדוש זה מסוגל לבנים, אחר של'אור החיים' בעצמו לא היו צאצאים והכניס את כל כח המוליך שלו בספרו זה, על כן מסוגל הספר לפעול בנים עוסקים בתורה ובמצוות (וכע"ז איתא באמרי פנחס מהרה"ק מקאריץ זי"ע).

הגה"צ רבי הלל שלעזינגער זצ"ל ל"ע לא נתברך בפרי בטן זמן רב אחר נישואיו, והלך לדרוש ברופא גדול ומלומד ביותר. אמר לו הרופא, רבי יהודי, כאשר יצמחו עשבים על כף ידי יהיו לך ילדים, כאומר לו התייאש נא, וחבל על הכוחות שהינכם משקיעים בזה, כי תמו כל הסיכויים, רבי הלל לא התמהמה ושם פעמיו מיד אל ציונו של ה'אור החיים' הקדוש אשר בשיפולי הר הזיתים, ושם קיבל על עצמו בדמעות שלישי ללמוד בכל שבוע מספרו הבהיר, וראה זה פלא - כעבור שנה חבק בין זרועותיו את בתו הבכורה, וזכה להקים דור ישרים מבורך בחתנין רבנן אחד מהם היה הגה"צ רבי משה הלבערשטאם זצ"ל חבר ה'בד"ץ העדה החרדית בעיר הקודש, וכן הגאון הגדול ר' סנדר פריינד זצ"ל והגאון הגדול ר' משה נחום שפירא זצ"ל.

בהיות בתו הרבנית הלבערשטאם כבת תשע פשטה אז בעיה"ק ירושלים מחלת ה'דיפטעריא', מחלה זו רבים חללים הפילה, ובכיתתה עצמה הלכו אז לעולמם ג' מחברותיה, ויהי היום וביקרה הילדה אצל הרופא מסיבת הצטננות, ובבדיקת הרופא הבחין בה סימני ה'דיפטעריא' ל"ע, וגמר בנפשו בלא אומר ודברים להכניסה כך - ללא שום הכנה, אל חדר הניתוח ע"מ לנתחה ולנסות להצילה מלהבה של מגיפה זו. באותו זמן רץ אביה ר' הלל לשיבתו של המהרי"ץ דושינסקיא זצוק"ל להזכירה לפניו לטובה ולברכה (והמהרי"ץ שהיה באמצע מסירת שיעור לתלמידים הפסיק השיעור ואמר תהילים עם תלמידיו - דבר אשר לא עשה מעולם, ורק כאן יצא מגדרו לגדל סכנת חייה ופיקוח נפשה). כן הבטיח ר' הלל שכשיעזור ה' ותקום ממיטת חוליה ותתהלך בחוץ שלא על משענתה, יביא את בתו להדליק נר בביהכ"ס של ה'אור החיים' הק' אשר ניצב ב'עיר העתיקה' (ענין זה של הדלקת הנר בביהכ"ס של ה'אור החיים' הק' היה ידוע בירושלים כסגולה נפלאה לכל הישועות), וכמו כן ידליק הוא בעצמו נר בכל עש"ק קודם כניסת השבת לטובת נשמת ה'אור החיים' הק'. ואכן, אחר הניתוח קמה הבת ושבה לבריאותה ואיתנה הראשון. פשיטא ואין צריך לומר שקיימו את ההבטחה הנ"ל.

ב'חיי' - ידוע מה שנכתב ב'אמרי פינחס' (שער התורה ק"ג) פעם אחת חלה בנו של הרב ז"ל, וקיבל על עצמו ללמוד בכל יום דף מ'אור החיים' בחומשים הגדולים דק' שקלאב.

מעשה שהיה בשנת תשע"ג, בראש ישיבה חשוב בארץ הקודש, שאיבד את ראייתו, משפנה אל חכמי הרפואה אמרו לו שמאור עיניו כבר לא ישוב אליו לעולמים, ביום ההילולא של האור החיים הקדוש, ביקש מתלמידיו שיעלוהו על הציון הקדוש, ואכן עשה את כל הדרך הקשה מאד (למי שחשכו עיניו בהר הזיתים) עדי הגיעו לציון הקדוש, שם קיבל על עצמו ללמוד בכל יום ויום מהספר הקדוש, ויהי לאחר כמה ימים שב להיבדק בבית החולים, וראה זה פלא, הרופא ראה במוחו שהחלק שבמוח הממונה על הראיה חזר לפעול כראוי, וממילא כדאי לערוך לו ניתוח להחזיר ראייתו, וכך הוה - הלה רואה היום בעיניו... זהו סיפור אחד מני אלפי אלפים.

ו'במזוני' - כה היה מעשה שהייתי עד לו, שנסעו קבוצת אברכים על ציונו הקדוש ביום מן הימים, ושם דיברו אודות הסגולה לקבל ע"ע להגות בספרו הקדוש, שע"ז ניתן לפעול ישועות גדולות ונצורות עד אין חקר, למחרת היום התקשר אחד האברכים שהיה שם, וסיפר שהוא 'מוכר ספרים', ולאחרונה נשאר בידו מאות ספרים שלא מצא להם קונים ונגרם לו הפסד ממון רב, ובין הספרים היו גם מאתיים וחמישים ספרי 'אור החיים הקדוש', אתמול בלילה קיבל הלה על עצמו ללמוד בקביעות בספר הקדוש, והיום בבוקרו של יום פנה אליו סוחר ספרים שצריך הוא לספרים רבים, וראשונה הוא נצרך לכמאתיים וחמישים ספרי אור החיים הקדוש הנ"ל.

גם ידוע לכל סגולת התפילה על ציונו הקדוש - מעשה שהיה לפני כשבועים וחמש שנה לערך, בבית משפחת גריינמאן בעי"ת ווילנא התקיימה אסיפת 'ועד הישיבות' בשנת תר"פ לערך, באסיפה זו נכחו גדולי עולם, ביניהם

באר הפרשה - פרשת בלק

'איה הקדשה היא בעיניי', 'הקדשה' מלשון קדושה והיא בעיניי 'כי עיקר הקדושה של האדם בשמירת העיניים', ולעומת זאת מי שמפקיר את עינו רח"ל יורד הוא עד התהום, והיוזק ראיה שמיה היוק' (מלשון הגמ' ב"ב ג.) וכמו שנאמר בבלעם 'נופל וגלוי עינים' (כד ד), 'ר"ל זאת הנפילה שלו כי היה גלוי עינים שלא שמר בחי' הראות שלו'. וכאשר ראה בלק את בני ישראל 'והנה כסה את עין הארץ' - שמכסים הם את עיניהם מכך התיירא עד מאוד, כי אין ערוך לקדושתם.

לשמור עצמו לשהות במקומות השמורים מכל כיעור, ולא יהלך במקומות המסוכנים לעיניים ולקדושת היהודי כ"א.

בפרשתן (כב ה), 'הנה עם יצא ממצרים הנה כסה את עין הארץ'. כה ביאר הרה"ק ה'תפארת שלמה' זי"ע (ד"ה ונסה) כי הנה כל מדרגותיו של האדם ועליותו וירידותיו תלויים במידה בה שומר הוא את עינו ממראות אסורות, שאם עוצם עינו מראות ברע הרי מתקדש ומתעלה מעלה מעלה, ועל הרך שנאמר (בראשית לח כא)

הגאונים הקדושים ה'חפץ חיים', רבי חיים עוזר וה'חזון איש' זכותם יג"ע, לפני עזבו את הבית נכנס ה'חפץ חיים' לחדר המטבח, ושם ישבה נערה מרת ש. גריינימאן וביררה אורז עבור סעודת בני הבית, שאלה החפץ חיים כמה פעמים בוררים את האורז, ותען ותאמר 'י"ב פעמים' לא פחות ולא יותר, משתמה החפץ חיים על ריבוי הבדיקות, נענתה ואמרה שהיות והחזון איש (שהוא קרוב משפחה) יסב לסעודתו כאן בבית - לכבודו בודקים את האורז י"ב פעמים, נתרגש החפץ חיים, ובירך את הנערה ג' ברכות - אריכות ימים, מתוך צלילות הדעת, ומתוך בריאות העיניים שלא תצטרך ל'בתי עינים' (משקפיים) עד יומה האחרון. (וכן הוזה, היא חייתה בעיה"ת בני ברק, עד שהייתה כבת תשעים ושמונה שנה, מתוך 'בריות גופא ונהורא מעליא', בהגיע יומה חשה שלא בטוב נכנסה ל'בית החולים' ובטרם כל בדיקת רופא השיבה נשמתה ליוצרה).

נערה זו יתומה הייתה, ומשהגיעה לפרקה, היה ה'חזון איש' בכבודו ובעצמו ה'שדכן' שלה, ונישאת להגאון ר' מרדכי שרגא פייבל איידלמאן זצ"ל, בתוך אלו השנים עלה ה'חזון איש' לארץ הקודש, ואף בני משפחת איידלמאן עלו לארץ ישראל ונתיישבו לדור בה, כעבור כששה עשר שנים מיום נישואיהם (תש"ד-ה) ועדיין לא זכו לזרע של קיימא, פנתה האשה לביתו של החזון איש, ונכנסה אליו יחד עם הרבנית של החזון איש, לבקש שיפעל עבורה פקידת ישועה ורחמים, החזון איש בירך אותם בזש"ק, אך הם עמדו על כך שהחזון איש 'בטיח' ולא יסתפק בברכה גרידא. או אז שמת החזון איש את ראשו על השולחן בתוך ידיו, אחר כמה רגעים 'קם', נענה ואמר - אין בידי להבטיחכם, נזדעקה האשה בכאבה כי רב - הרי יתומה הייתי, ומרן הוא ה'שדכן' שלי, שומה עליו ליטול אותי על 'אחריותו'... חזר החזון איש להרכין ראשו, ושוב נענה משקם - מה אעשה ואין בידי להבטיחכם - נצרך עבור זה 'כוחו של גדול', על כן עצה אחת יש לי עבורכם, עלו נא לציונו של ה'אור החיים' הקדוש, ותיוושעו בישועה שלימה, אמרה האשה כי מפחדת היא לעלות בימים האלו ל'הר הזיתים' מאימת הישמעאלים (שהציקו באותה תקופה ליהודים), אמר להם החזון איש 'אין לי עצה אחרת...'

בליל יומא דהילולא רבא - ליל ט"ו תמוז בשעה שתיים לפנות הבוקר עלתה יחד עם א' מבני משפחתה א"ח להגאון ר' ביינוש פינקל ראש ישיבת מיר זצ"ל, שם שפכו לבם כמים שיחוס הבורא עליהם בזכות האי בעל הילולא קדישא ה'אור החיים' הקד'... ואכן, בכ"ה ניסן שלאחריו נולד להם בן למזל"ט, בבית החולים 'שערי צדק', מרוב התרגשות כל עובדי בית החולים - כי בימים ההם עדיין לא היה מציאות כזו שיוולד בן ראשון אחר ט"ז שנה, נפל הילד מידי הרופאים, והיה כמה חדשים בסכנה, עד שנתרפא לאורך ימים ושנות חיים.

כא. מעשה בבחור אשר נכנס אל הרה"ק ה'לב שמחה' זי"ע והתאונן בפניו שקשה עליו ההליכה ברחוב וביקש עצה והדרכה, נענה לו ה'לב שמחה' מיניה וביה, אם קשה ללכת אזי באמת אין הולכים... כמי שאומר שאם אינך יכול לשמור על עצמך אסור לו להכניס עצמך למקום סכנה. ושתק זמן מה והוסיף לאמור שאם בדרך הילוכו מהרהר הוא בלימוד אזי הראייה אינה ראייה, שמאחר שמוחו 'תפוס' במחשבת הלימוד הרי אין 'רואה' דברים אחרים ולא נקלטים במוחו, ובפרט שמאחר שעסוק בתורה אזי אין ערך אצלו לדברים מאוסים, וכמו שאין יודע כמה 'חתולים' מסתובבים ברחוב, שאינו מביט עליהם כלל כי אין להם שום חשיבות וערך.

עוד אמר הרה"ק, דאיתא מהקדמונים שמי שנכשל רח"ל עצתו היא להיזכר מיד בדבר הלכה לתקן את אשר פגם. ובזה פירש מה שכתב רש"י בסוף פרשתן (כה ז) על מה שנאמר 'וירא פנחס - ראה מעשה ונזכר הלכה', שמאחר שראה מעשה של זמרי וחטא ישראל בשיטים על כן נזכר הלכה.

באר הפרשה - פרשת בלק

יג

בה מימיו, ומכאן אמרו 'כל מי שגודר עצמו מן הערווה נקרא קדוש', הרי לך, שהכל תלוי בשמירת העיניים, שאם שומר על עיניו נקרא קדוש^כ, ואם לאו...

בפרשתן (כג י), 'מי מנה עפר יעקב, איתא במדרש (תנ"כ"א, ילקו"ש וכן בבבל הטורים) שתיבת עפר

מרמזת על בחורי ישראל, מלשון 'עופר האיילים' (שה"ש ח יד) שהוא אייל בחור. הוסיף ע"ז ה'ערוך' (ערך עפר) בשם מדרש ילמדנו, שבא הכתוב לשבח את בחורי ישראל העומדים במבחר ימיהם בתוקף יצרם ואעפ"כ הינם שומרים את עצמם מן החטא^כ, וכל הנהגתם בקדושה^כ

וכן פירש הרה"ק ה'לב שמחה' זי"ע במה דכתיב בפרשתן (כד ה) 'נאם שומע אמרי קל אשר מחזה ש-ד-י יחזה נופל וגלוי עינים', אפילו אדם גדול ש'שומע אמרי קל', ורואה 'מחזה ש-ד-י', אעפ"כ יהא נופל מכל מדריגותיו אם ח"ו יהיה גלוי עינים - שלא ישמור על עיניו^כ.

וכבר מצינו כזאת בדברי חז"ל (ויק"ר כד ו) על מה שאמרה האשה השונמית על אלישע 'הנה נא ידעתי כי איש אלוקים קדוש הוא' (מלכים ב' ד כז), ומנין ידעה שהוא קדוש, 'רבי איבון אמר מלמד שלא הביט

כב. וכדרך שנופל מכל מדרגותיו הרוחניים כך מפסיד ו'נופל' בעניינים גשמיים שהיו עתידים לבוא עליו. וכמו שאמר הרה"ק ה'בית אברהם' זי"ע (חנוכה נר ד ד"ה ולא) שאיסור הסתכלות נאמר בתורה בלשון 'ולא תתורו אחרי לבבכם ואחרי עיניכם אשר אתם זונים', והוא גם מלשון 'מזונות', כי המזין עצמו בהסתכלות אסורה רח"ל 'מזיק לו לפרנסה', ורמז זאת במה שאמרו (סוטה מח). שמשבטלה טהרה ניטל טעם הפירות, כי הא בהא תליא [ולכן נקרא בחז"ל (ברכות כ. זבחים קיח:), 'זן' עיניו מדבר עבירה, שלא נאמר כן על המדבר לה"ר 'זן' פיו וכיו"ב].

ולאו דווקא ב'מזוני' אלא גם ב'חיי', פעם נכנס בחור להרה"ק ה'בית ישראל' זי"ע וקבל בפניו ש'מקובל' פלוני אמר לו שיש עליו הרבה 'עין הרע', אמר לו הרבי, שמע בני לאשר אפרש לך, איתא בגמרא (ב"מ קז:) 'תשעים ותשעה מתים בעין הרע ואחד בדרך כל הארץ' - פירוש, תשעים ותשעה (מתוך מאה) מתו על דבר אשר לא שמרו על העיניים כראוי...

פעם נכנס חסיד אחד אל הרה"ק ה'בית אברהם' זי"ע בפורים, ושאלו הרבי מה מלאכתו, השיב הלה שהוא מלמד את מלאכת הכתיבה לתינוקות של בית רבן, נענה הרה"ק דכתיב במגילת אסתר (ח ח) 'כתבו על היהודים כטוב בעיניכם', כלומר, תלמדו את הילדים שהעיניים יהיו טובות ושמורות...

כג. וכבר אמרו לפרש בדברי בלעם 'אלוקיהם של אלו שונא זימה' (סנהדרין קו.), שלכאורה הוא יתור לשון, והיה לו לומר 'אלוקיהם שונא זימה', מדוע האריך ואמר 'של אלו'. אלא, ביאור הדברים - הרי הוא אלוקיהם, של אלו השונאים את הזימה, כי מי ששונא את התיעוב, אומר הקב"ה אני הוא אלוקיו, וכמו שאיתא ב'ירושלמי' (ברכות א ה) אמר הקב"ה - אם אתה נותן לי את לבך ועיניך, הריני יודע שאתה שלי, ומי פתי לא ירצה להיות נמנה על 'אנשיו' של הבורא...

כד. בדרך הרמז פירש הרה"ק ה'שמח ישראל' זי"ע ('מאורן של ישראל' פורים אות א) בהא דאיתא בגמ' (מגילה טז.) שכאשר הגיע המן להרכיב את מרדכי היהודי ברחוב העיר ראה אותו כשהוא מלמד הלכות קמיצה, אמר המן 'אתא מלי קומצי קמחא דיכדכו ודחי עשרה אלפי ככרי כספא דידי', כי מרדכי חשש שנגמר דינו למיתה על ידי המן, לכן מיהר להנחיל לבני ישראל לדורות עולם את יסוד היהדות, ומה לימד אותם, הלכות קמיצה, שעניינה הוא שהכהן מכניס את כף ידו לתוך הכלי המלא סולת וקומץ משם מלוא קומצו, והוא העולה לזכרון לפני ה', ללמדנו כי מה שאדם 'קומץ' ואינו נראה מבחוץ הוא עיקר הנחת רוח לפני המקום, וזה כלל גדול בכל עבודת השי"ת, כי כשאדם קומץ ועוצם עיניו מראות ברע, ואין איש יודע אלא רק הקב"ה לבדו, או כשקומץ וסוגר את פיו מלדבר ברע ורק השי"ת הוא היודע ועד כמה 'מסירות נפש' השקיע וכמה נתייגע לכבוש את יצרו, באותה שעה עולה 'הקומץ' לנחת רוח לפניו שאמר ונעשה רצונו. ועל כך אמר המן מלי קומצי דיכדכו ודחי עשרה אלפי ככרי כספא דידי, כי שבירת היצר בדברים שנפשו של אדם מחמדתם היא זוחה כל שאר קטרוגי היצר.

כה. סיפר הרה"ח רבי חונה אדמקר זצ"ל שפעם טייל בעיר תל אביב יחד עם רבו הרה"ק ה'אמרי חיים' מויוז'ניץ זי"ע, לפתע עצר ה'אמרי חיים' ודפק במקלו על איזה בית, ואמר לו, לך נא ראה מי הוא הדר בבית זה, הלך רבי חונה לראות, בדרך חזירתו סיפר כי הרה"ק רבי משה מרדכי מלעלוב זי"ע דר שם. נענה ה'אמרי חיים' ואמר

באר הפרשה - פרשת בלק

בני אדם לתוכן כשהן שמאין, וטובלין ועולין מתוכן כשהן טהורין, כך בתי מדרשות בני אדם נכנסין לתוכן כשהן מלאין עונות, ויוצאין מתוכן כשהן טהורין, לכך נאמר מה טובו אוהליך יעקב^כ.

ומהרה^כ. זאת מי מנה - מי יוכל למנות חשיבותם וגדולתם (ושכרם) של עפר יעקב של בחורי ישראל הכובשים את יצרם^כ ומתגברים על תאוות ליבם^כ.

הנה"ק הרמ"ע מפאנו זי"ע (מאמר צבאות ה' כח) מבאר את הכתוב (בראשית כה כז) 'ויעקב איש תם יושב אוהלים', וז"ל. מכל זכויות יעקב, תורתו ומעשיו כי רבו, לא פירש בו הכתוב כי אם 'יושב אוהלים', כי

מה טובו אוהליך יעקב - ישיבת בתי כנסיות וביהמ"ד בפרשתן (כד ה-ו), 'מה טובו אוהליך יעקב... כנחלים נטיו', ובחז"ל (תנ"כ"א רבה יט) וכי מה טיבן של נחלים אצל בתי מדרשות, אלא מה נחלים יורדין

'מה טובו אוהליך יעקב' שני פירושים יש לה לתיבת אהל, מלשון אהל ודירה, עוד אפשר לבארו מלשון מור ואהלות - בשמים שיש בהם ריח טוב, וכלשון הכתוב (שם ו) 'כאהלים נטע ה', וכלומר שבית שהוא קדוש הרי עולה ממנו ריח קדושה.

כו. הרה"ק ה'אוהב ישראל' זי"ע (עיי' דבריו בפר' בהעלותך, ד"ה ויעש) מבאר בדברי הגמרא (יומא לג.) 'ודם התמיד קודם להטבת שתי נרות', והוא מפסיק בין חמשת נרות הראשונים של המנורה לשנים האחרים, כי הז' נרות מכוונים כל אחד כנגד 'מידה' (ספירה) אחת מז' הספירות, ושנים אחרונים מכוונים כנגד 'יסוד מלכות', יסוד - ענין שמירת הקדושה, 'מלכות' ענין האמונה בה' שהוא מלך העולם, ואכן כהקדמה לשני אלו, נצרך האדם ל'דם התמיד' - להקיז דם מעצמו תמיד בכל יום בכל עת ובכל שעה, לעמוד בהם בעוז ותעצומות במסירות נפש, רק כך יוכל לקנות ולקיים כראוי את הקדושה והמלכת ה'.

כז. ידועה קושיית המפרשים בלשון הכתוב (טו לט) 'ולא תתורו אחרי לבבכם ואחרי עיניכם', שלכאורה היה צריך לומר 'אחרי עיניכם ואחרי לבבכם', כי בתחילה ה'עין רואה' ורק אח"כ 'הלב חומד', וביאר החסיד המפורסם רבי מענדל פוטרפאס זצ"ל, עפ"י מציאות הדברים שהלב מפתה את האדם ללכת למקומות מסוימים אעפ"י שידע שיש שם חשש סכנה שמא יכשל שם בעיניו ח"ו, אך הלב חושק וחומד, ועל כך הזהיר הכתוב לא תתורו אחרי לבבכם כי לבו מושכו ללכת למקום שיכשילוהו עיניו... ולדידן ייאמר לענין הכלים האסורים, אשר כל אחד יודע כי הם אבי אבות הטומאה וברגע אחד יכול להיכשל בעיניו, אך הלב חומד ומוצא 'היתרים' שונים ומשונים אשר אינם ראויים אפילו לצור על פי צלוחיתו... ועלינו לחקוק בקרבנו את דברי ה' אשר המה כאש יוקדת לא תתורו אחרי לבבכם... כח. ואין כל מלאך ובריה יכולים לשער גודל השכר שיקבל האדם על כל 'מסירת נפש' בהתגברו על רצונותיו ותאוותיו, וכפי שאמר ה'בית אברהם' זי"ע בשם ה'ספר חרדים' על הפסוק בפרשתן (כג כג) 'כעת יאמר ליעקב ולישראל מה פעל א-ל' שהם מתפלאים איך ברגעא חדא מצליח בשר ודם בעוה"ז להעפיל ולהגיע עד לכסא הכבוד, אך הקב"ה עונה להם - 'א-ל', סוד הוא ביני ובין בני ישראל, כי רק הוא יתב"ש יודע צפונות לב האדם ונסיונותיו, וכמה יגיעה עלה לו להתגבר על טבעו.

ואין הדברים אמורים דייקא בענין השכר הצפון לעולם הבא, אלא גם בעולם הזה הקב"ה משלם שכר טוב ליראיו. ומפורש כן בדברי הגר"א (משלי יג יט) בכתוב 'תַּאֲוֶה נְהִיָּה תַעֲרֵב לְנַפְשׁוֹ, וז"ל. נהיה הוא לשון נשבר והוא מלשון 'הָהָה עַל הָהָה' וגו' (יחזקאל ז כו), כלומר התאוה כאשר היא נשברת אח"כ היא תערב לנפש אף שבשעה שהייתה תאוותו מתגברת עליו והוא שובר אותה הוא מצטער מ"מ אח"כ היא תערב לנפש ונהנה מזה מאוד. ואמר לשון 'נהיה' כי כאשר האדם שובר תאוותו ורצונו מפני כבוד ה' בכדי לעשות רצונו הקב"ה עושה רצונו, כמו שאמרו (אבות ב ד) בטל רצונך מפני רצונך וכו', ולכן כתיב נהיה כלומר כאשר ישבר תאוותו 'תאוותו נהיה' - שהקב"ה יעשה רצונו. והדברים מפורשים במהרש"א (קידושין מ.) וז"ל, אבל פירוש הכתוב, שהצדיקים הם עושי דברו של הקב"ה, על ידי כוחם וכבישת יצרם ואז הקב"ה גוזר לשמוע לו בקול דברו, כינוי דברו על הצדיק, דהיינו לשמוע תפילתו ולעשות לו נס להצילו מהמזיקים וכו', ולהצילו משאר כל דבר צרה. עכ"ל.

כט. דבר פלא כתב 'בעל הטורים' בפרשת וארא (שמות ז יב) כשהשליך אהרן וחרטומי מצרים את מטותם לפני פרעה כתיב 'וישליכו איש מטהו ויהיו לתנינים, ויבלע מטה אהרן את מטותם'. וז"ל בעה"ט, 'מטותם'. ב', הכא, ואידך 'מטה אהרן בתוך מטותם' (אחר מעשה קרח, כשכל נשיאי השבטים העמידו מטות בתוך 'קודש הקדשים') איתא במדרש, שגם במעשה

גדולה היא ישיבת בתי כנסיות ובתי מדרשות אפילו (מבלי) תורה ובלא תפילה, עכ"ל. והיינו כי ישיבתנו בביהמ"ד היא 'חשיבותו' של יעקב כנגד עשו וחילולתו, וכ"ש כשהוא עוסק בתורה ועבודה כדכתיב 'אשרי יושבי ביתך' - עצם ישיבתו בבית ה', עוד - מעלה יתירה יש אם 'הללוך סלה' לא.

נפלאות מצינו בדברי רבותינו הראשונים במעלת עסק התורה והתפילה בבתי כנסיות ובבתי מדרשות^{לב}, וכך כתב ה'חרדים' (פס"ו אות א) למעלה מזה, צריך להתחזק לקבוע רוב יומו ולילו בבית הכנסת ובבית המדרש, יראה לו מרגוע ומנוח ושמחה. כדאמרו החכמים - בתי כנסיות ובתי מדרשות,

קרח בלע מטה אהרן את מטותם וכשהוציאו אז חזר ופלטם, ולכך לא הוציאו פרח, עכ"ל. וידועה התמיהה, לשם מה הוצרך מטה אהרן לבלוע את מטותם של כל שבטי ישראל, בשלמא לפני פרעה, הרי בליעה זו היא היא ה'אות והמופת' אבל כאן נראה שלחנים נעשה כן, וידועים דברי בעלי המוסר (בשם הגה"צ רבי מאיר חדש זצ"ל), שאכן, השרוי בתוככי ביהמ"ד - בתוככי קודש הקדשים אין כל מציאות שאינו עושה פרי, ובוודאי יפריח ציצים ושקדים, ולכן הוכרח מטה אהרן לבלעם שיהיו כמי שלא היו בביהמ"ד, כי בלא זה היה גם הם מוציאים פרי, ורק משיצאו מקוה"ק שם פלטם ללא פירות. וכך דייק הגרש"ז אויערבאך זצ"ל (מנחת שלמה מס' סוכה) בדברי חז"ל (סוכה נב:) 'אם פגע בך מנוול זה משכהו לבית המדרש', ולכאורה צריך ביאור מה בצע שימשוך עמו את היצר לתוככי ביהמ"ד, הרי נמצא בזה עדיין קשור ודבוק ביצרו הרע... אלא הביאור, כי אכן, אף שהיצר נכנס לבית המדרש, מכל מקום בתוככי ביהמ"ד אינו מכונה 'מנוול' כי אם בשאר השמות שחז"ל כינוהו 'טמא ערל וכיו"ב', אבל לכינוי 'מנוול' אין דריסת רגל לביהמ"ד וינצל לכל הפחות מנסיונות אלו.

ובהסבר הדבר, כי כך נפסק בשו"ע (או"ח קנא א) שעצם הישיבה 'בבית ה' - בבתי כנסיות ובבתי מדרשות מצווה היא, שנאמר (תהלים פד ה) 'אשרי יושבי ביתך', והיא מקדשת ומרוממת את האדם, ומצילתו מן הרע ומן הדומה לו. מעשה באדם שנקלע על אם הדרך ל'פקק' (טרעפיק) גדול וכבד בחום היום, בראותו כי כן יצא מחוץ לרכבו, נענה אליו פיקח אחד, מדוע תסובב בחוץ בחום היום, ענהו היוצא כי מה ארוויח בישיבתי ברכב ממילא אין בידי ליסע ולהמשיך בדרכי, אמר לו הלה, בתוך הרכב יש לכה"פ מזגן (עירקאנדישען), ומתורתך תלמדנו - היושב בתוככי ביהמ"ד אף אם נראה לו כי לו יועיל מאומה ולא יתקדם בדרכו - בתורה ומצוות, מכל מקום לכה"פ יינצל מ'האש הרותחת' שברחובה של עיר.

ל. פשיטא ואין צריך לומר שאין הכוונה שישהה בבית הכנסת וירבה בשיחת חולין... וכבר עוררו רבות על כך בכל ספרי הקודש. ולא נציג אלא 'פרפרת' אחת מענייני פרשתן, שהנה כתב רש"י על 'מה טובו אהליך יעקב - על שראה פתחיהם שאינן מכוונין זה מול זה', וביאר הגאון רבי אהרון צבי בריסק זצ"ל (מטשעקא ובסוף ימיו בנתניה) בדרך מליצה, שכשניים משוחחים זה עם זה הרי פתחי הפה מכוונים איש לרעהו, ובלעם ראה שאין פתחיהם מכוונים, כי אינם משוחחים בשעת התפילה, על כן אמר מה טובו אהליך יעקב...

הנה ידוע אזהרת הזוהר מאן דמשתעי בבי כנישתא - המדבר דברי חולין בביהכ"ס אין לו חלק בא-לוקי ישראל וכו', (ובודאי אשרי חלקם של רבים רבים המקיימים דברי הזוהר כפשוטם, ועיי' ב'רב ייבי' חלק מורא מקדש, אבל עדיין ישנם) רבים האומרים נואש לעצמם, כי בעיניהם נראה שהדבר בגדר 'אין הציבור יכול לעמוד בה', ממילא אין בידנו לעמוד בזה, לאלו נציגה חידוש נפלא שנתחדש בספר 'אמרי פנחס' להרה"ק מקאריץ זי"ע (שער סדר היום אות ס) שאף כוונת ה'זוהר' להזהיר דייקא על עת וזמן התפילות כל עוד שהש"ץ עומד לפני עמוד התפילה (ולא על כל היום כולו, זולתי ביום השב"ק קודם התפילה, שאז הזמן נשגב כל כך ונחשב כ'עת' התפילה), מעתה הנזהר בזה בוודאי יש לו חלק בא-לוקי ישראל ויחולו עליו כל הברכות כי בכל המקום אשר אזכיר שמי אבוא אליך וברכתך.

לא. ידוע מה שאמרו חז"ל (ברכות סג:) 'מנין שאין דברי תורה מתקיימין אלא במי שממית עצמו עליה, שנאמר (יט יד) זאת התורה אדם כי ימות באהל'. יש שאמרו, מדוע רמזה התורה 'קנין תורה' דייקא בענין טומאת 'אהל המת', אלא כי בטומאת מת יש כמה מדרגות, טומאת מגע - ומרמז בקדושה למי ש'נוגע' בתורה ועוסק בה, טומאת משא - ומרמז בקדושה לנושאים בעול החזקת תורה, ועוד זאת יש בה - אהל, כי 'אהלי תורה' מטהרים ומקדשים את היושב בהם ועוסק בתורה.

לב. הגה"ק ה'בן איש חי' (סנהדרין קה:) מבאר מה דאיתא שם שרצה בלעם לקלל את ישראל 'שלא יהו להם בתי כנסיות ובתי מדרשות', שלא רצה לקלל שלא ילמדו ולא יתפללו אלא שלא יעשו זאת באהלה של תורה

באר הפרשה - פרשת בלק

פרדס לצדיקים ומאסר הרשעים, ואידך פירושא זיל גמור.

ומצינו במהרש"א (ח"א תמיד לב: ד"ה א"ל) שמפרש במה שנאמר (תהילים קח יט-כ) 'פתחו לי שערי צדק אבוא בם אודה קה, זה השער לה' צדיקים יבואו בו, וז"ל, פתחו לי שערי צדק שהם שערי בתי מדרשות ובתי כנסיות, ובם אודה י-ה בעולם הזה ל', כדי שאזכה בעולם הבא לזה השער צדיקים יבואו בו, עכ"ל ל"ד.

שובן עד ישכין שכינתו בתוכנו, ונזכה לברכה עד בלי די בבוא לציון גואל בקרוב בימינו אמן.

ואילו ב'רבינו יונה' (ברכות ג. מדה"ר) איתא על דברי הגמרא (ברכות ו:): 'היוצא מבית הכנסת אל יפסיע פסיעה גסה, בזה"ל, הטעם, מפני שנראה כמי שיוצא מן המרחץ אל המנוחה, והוא הפך, שבית הכנסת שהוא בית התפילה היא המנוחה, ויש לו לשמוח בשיבתו בה.

ותפילה, כי ידע עד היכן מגעת כוחה של תורה ותפילה בבית הכנסת ובבית המדרש, על כן ביקש לעקור זאת מידם. וממשיך עוד לבאר, כי מבואר שם עוד שכל ברכתיו של בלעם חזרו ונתהפכו לקללה, חוץ מברכה זו של 'מה טובו אהליך יעקב, והטעם שדווקא ברכה זו נשארה עומדת לעד, כי בלק ושריו הטילו עין הרע בברכות שיצאו מפי בלעם, ועל כן חזרו לקללה 'ורק זאת לא הבינו כוונתו, ואמרו מה הפרש יש בין אם יש להם בתי כנסיות ובתי מדרשות בין אם אין להם ולומדים ומתפללים בביתם, לכך לא שמו ליבם על ברכה זו של בתי כנסיות ומדרשות ולא הטילו בה עין הרע, ולכן נשארה ברכה זו קיימת לעולם'. אף אנן נעני ונאמר, אל נהיה כבלק ושריו שלא ידעו ולא הבינו את מעלת העסק בתורה ותפילה בבית המדרש...

לג. כתב ה'נודע ביהודה' זי"ע (דרושי הצ"ח דרוש כד אות יט) כי הנה התפילות הן כנגד הקרבנות, ומעתה כל 'מחשבה זרה' והרהור בדברים אחרים בתפילה הרי זה מ'פסולי המוקדשין', ופוסל את התפילה כמו במחשב בקרבן מחוץ לזמנו וחוץ למקומו, שפיגול הוא לא ירצה, ומי יאמר זכיתי לבי שיוכל לכוון כל התפילה, והעצה היעוצה היא להתפלל בבית הכנסת, כי מצינו בדיני קרבנות שאם היה בהם פסול לאחר שעלו על המזבח 'לא ירדו' וניתן להקריבם, אמנם דווקא אם היה פסולו בקודש, אבל אם כבר נפסלו מחוץ לקודש (וכגון שהיה בהם מום) אזי אף אם עלו על המזבח צריך להורידם, וממילא זה המתפלל בבית הכנסת אף אם לא כיון כל הצורך מתקבלת תפילתו כי היה 'פסולו בקודש'...

מסופר על בעל ה'יסוד ושורש העבודה' זי"ע שלעת זקנותו התאמץ מאוד לילך לבית הכנסת ולהתפלל, שאלה אותו הרבנית מדוע טורח ומתייגע כל כך, והרי אפשר להביא 'מניין' אנשים שיתפללו ג' תפילות בביתנו, וכך תתפלל במניין בלא להתאמץ. השיב לה, הנה מדרכך להכין את הקוגע"ל דווקא בסיר הישן אשר ברבות הימים כבר נבלעו בדפנותיו שמן הרבה ונותן הוא טעם לשבח בפשטיד"א, ולא תרצי להחליף אותו בסיר חדש, כיוצא בדבר כתלי בית המדרש נספגו בתפילות הרבה והתפילה מתקבלת שם ביותר.

לד. ומלבד ה'שמירה' מכל כוחות הרע, אזי יש בקדושת בית המדרש אף להגן מן המיתה. איתא בגמ' (שבת ל.) ששאל דוד המלך את הקב"ה 'הודיעני ה' מדת קצי' - מתי ימות, ואמר לו בשבת, ומאז היה עוסק בתורה כל השבת בכדי שלא יוכל מלאך המוות להתקרב אליו, בהגיע יומו רצה מלאך המוות ליטול נשמתו ולא היה יכול, הלך לפרדס שמאחורי ביתו של דוד ועלה באילנות והשמיע קול, יצא דוד לראות אם אירע דבר מה והיו שפתותיו מרחשות בדברי תורה, באותו רגע שיבר מלאך המוות את המדרגות שמתחתיו ופסק מללמוד ובו ברגע ניטלה נשמתו. ולכאורה צריך ביאור, מדוע הוצרכו לכל אותו מעשה, והרי היה יכול לשבור ספסל בבית המדרש ויפסיק דוד ללמוד, אלא, מכאן, שכל זמן שהיה דוד בבית המדרש חפפה עליו שמירה עליונה ולא היה יכול מלאך המוות להזיק ולשבור, ורק כשיצא חוצה לעבר הפרדס אז היה בכוחו ולשבור את המדרגה.

אגעד אנק

על פרשת השבוע

פרשת בלק תש"פ

© כל הזכויות שמורות למו"ל. אין לקרוא בזמן התפילה וקריה"ת

בכ"ד, בכל ענייני הגיליון ניתן לפנות לדוא"ל: g.agedank@gmail.com

פרשת בלק

בפרשיות קרח חקת ובלק, יש בכל אחת מהן בשם הפרשה את האות ק', אבל בפרשת 'קרח' הק' בתחילה, ב'חקת' באמצע, וב'בלק' בסוף. אמר בזה הרה"ק רבי משה מראזוואדב ז"ל, הענין כי האות ק' רומזת על 'קדושה', (ראה שבת קה, א), ולכן, קרח שהתחיל את מחלוקתו באמרו "כי כל העדה כולם קדושים", לכן האות ק' היא בראשית שם הפרשה. פרשת חקת היא בענין פרה אדומה המטהרת את הטמאים ומטמאת טהורים לכן אות ק' היא באמצע. ובפרשת בלק מדובר ממואב שלבסוף יצאה ממנו רות המואביה אמה של מלכות, ולכן הק' הוא בסוף...

וירא בלק בן צפור. הקשה הרה"ק רבי מאיר מפרמישלאן ז"ל דמצאנו בתורה הק' ב' פרשיות שפותחים בתיבת 'וירא' וירא אליו השם' בפרשת וירא, וירא בלק' בפרשת בלק.

מדוע שם נקרא פרשת וירא, וכאן פרשת בלק? האם משום שכבר יש פרשה וירא קודם לכן? וביאר רבי מאיר'ל שבלק שהיה "ערליכער גוי", כי הלכה בידוע שעשוי שונא ליעקב ולא כל הגויים מקיימים הלכה זאת בגלוי, ומדברים אחד בפה ואחד בלב, רק בלק היה גוי כשר שקיים 'בסתר ובגלוי' את שנתת עשוי ליעקב. לכן מגיע לו שתקרא הפרשה על שמו, פרשת בלק.

וכתב האדמו"ר מגור הרה"ק בעל ה'בית ישראל' זצוק"ל שמכיון שנצטוונו מצות הזכירה 'עמי זכר נא מה יעץ עליך בלק', לכן כשמזכירים במנין הימים ש"היום יום פלוני פרשת בלק", מקיימים מצות זכירה זאת, ואילו היה נקרא 'פרשת וירא' לא היו זוכרים מצות זכירה זאת, לכן קוראים לפרשה 'בלק' לקיים בכל פעם מצות הזכירה.

ויאמר מואב אל זקני מדין עתה ילחכו הקהל את כל סביבתינו כלחך השור ואת ירק השדה ובלק בן צפור מלך למואב בעת ההוא (כב, ד)

המפרשים הקשו מה היתה יראת מואב מישראל הלא ישראל נצטוו שלא להלחם עמם. אפס דהרמב"ן תירץ, דיראתו היתה שלמען אהבת ישראל ימסרו ביד אומה אחרת וישראל יקחו את ארצם מיד אומה אחרת כמו שנטהר ארצם על ידי סיחון ועוג עינין שם. ואם כן יראתם היה שיש אומה אחרת שכובשים ואחר כך יכבשו ישראל את האומה אחרת וכבישות ישראל הוא עלייה של האומות ויהא לארצם עליה על ידי כבישות אחרים. ומצינו כיוצא בזה בענין אכילה דידוע מאמר רבותינו ז"ל דאכילת ישראל להעלת נצוצות שיש בדומם צומח חי, ושיתעלה הדומם צומח חי למדבר אינו שכיח כל כך, גלל כן מפעולות תמים דעים שחי דהיינו הבהמה יאכל דומם צומח, ומדבר אוכל החי ומתעלה הדומם צומח שיש בחי למדבר, דמחי למדבר בקל שכיח בכל עת להעלות. נמצא על ידי אמצעי, דהיינו החי, יש עליה לדומם צומח, שעל ידי שבאו דומם צומח בחי מתעלה במדבר כשאוכל החי. וכמו כן הנ"ל על ידי אמצעי שייכבוש אחר את מואב שיתעלה ארצם שייכבוש ישראל מיד אחר. וזהו עתה ילחכו הקהל את כל סביבותינו, ושלא תקשי הלא אי אפשר לישראל לכבוש אותם שנאמר (דברים ב, ט) לא תצור את מואב, לזה פירוש כלחוך השור ואת ירק השדה, שיראתו הוא שיהיה כלחוך השור ואת ירק השדה שהכוונה שהירק יהא לו עלייה על ידי אחר, דהיינו השור דהוא חי. וכמו דהתם העלייה הוא על ידי אחר, כמו כן יראתו בכאן שיתעלה ארץ מואב שייכבוש ישראל ארצם והוא עלייתם על ידי אחר שימסרו ביד אומה אחרת וישראל יכבוש מאומה ההוא ומואב ובלק לא רצו בעלייה זו שייכבוש ישראל ארצם:

וישלח מלאכים אל בלעם בן בעור וכו' (כב, ה)

הקשה רש"י ז"ל מפני מה השרה הקב"ה שכניתו על גוי רשע. כדי שלא יהי' פתחון פה לאומות לומר אילו הי' לנו נביאים חזרנו למוטב. העמיד להם נביאים והם פרצו גדר עולם. והקשה הר"ר בונים מפרשיסחא אדרבה עתה יהי' להם פתחון פה שיאמרו מפני מה העמיד לישראל נביא אמת הוא מרע"ה והחזירם למוטב.

וסיפר ע"ז מעשה. כשבא פעם אחת לעיר ברלין להתרפאות מכאב עיניו. שהי' לו ר"ל. ופגע באיש אחד בשוק. ושאל אותו על הרופאים ואמר לו האיש הלז שנמצא פה רופא אחד שיכול לרפאות בשעה קלה ונקרא "ווינדער דאקטער" (רופא פלאי), נענה הרה"ק הנ"ל ואמר: באמת צריך להיות דרך איש הישראלי כשהוא חולה ר"ל שילך אל צדיק הדור שיבקש עליו רחמים, רק שהעולם נוהג

ע"פ דרך הטבע. ולכן צריך ללכת לרופא. אמנם, ללכת אצל רופא פלאי כזה, שלא בדרך הטבע, עדיף היה לי לילך אל המגיד הקדוש ז"ל מקאזניץ. ועתה יהי' מתורצת הקושיא הנ"ל. כי זאת שהאומות לא היו מאמינים להאזנות והמופתים שעשה מרע"ה. הוא מחמת שאומרים שהכל ע"פ מקרה ח"ו. וע"פ הטבע. ולא מחמת שהוא איש אלקים. ולכן העמיד להם הקב"ה בלעם הרשע והוא יעשה הכל שלא ע"פ דרך הטבע כידוע. ובכל זאת היו מאמינים בו האומות ומעתה לא יהי' להם פתחון פה כי הקב"ה יאמר להם מפני מה האמנתם בבלעם הרשע ולא האמנתם במרע"ה כי בלעם הרשע עשה ג"כ שלא ע"פ דרך הטבע ואעפ"כ האמנתם בו טוב הי' לכם להאמין במרע"ה.

(שיח שרפי קודש)

ועתה לכה נא ארה לי את העם הזה כי עצום הוא ממני וכו' כי ידעתי את אשר תברך מבורך ואשר תאר יואר (כב, ו)

יש להבין בפסוק זה א. למה ביקש בלק מבלעם שיבא לקלל את ישראל ולא בקש ברכה לעצמו. ב. למה שינה את לשונו לומר "את אשר תברך מבורך ואשר תאר יואר" היה צריך לומר ואשר תאור "מואר" כמו "מבורך", או יאמר אשר תברך "יבורך" כמו "יואר".

מתרץ על זה ב"אור החיים הק" (וכן הוא ב"כלי יקר"), וכתב "כי לעולם ברכת בלעם כברכת חמור", שבלעם לא היה לו שום כח לברך. רק לקלל יכול מצד היותו רע עין, ומצד מה שהיה יודע לכוון לרגע של זעם. ומי שבא אצלו לבקש ברכה, היה בלעם מסתכל במזלו שהרי היה גם קוסם, ובאם רואה שלפי מזלו עתיד הוא להתעשר ברכו ברכת עושר, והמתברך חשב שנתעשר מחמת ברכתו של בלעם. וזה גם מה שעשה לבלק כשברכו למלוך, שראה במזלו כך.

ובזה מיושב היטב, כיון שבלק הרי היה קוסם יותר מבלעם, וידע שבלעם "מבורך" רק לפי מזלו של אדם, לכן לא בקשו שיבא לברכו אלא שיבא לקלל, כיוון שכוחו של בלעם הוא רק בלקלל וכשמו כן הוא לשון של "בלע" וחורבן. והוא אומר "ואני ידעתי" שאני בלק מכיר את כוחותיך ש"את אשר תברך מבורך" - "מבורך" לשון עבר שהוא כבר מבורך עומד מפני מזלו ורק את - "אשר תאור יואר" "יואר" - לשון עתיד שבאמת כוחך הוא לקלל בלבד.

(אור החיים הק' וכלי יקר)

ויחר אף בלעם ויך את האתון במקל (כב, ז)

אמר הגר"ח קנייבסקי שליט"א, מה שהכה את האתון ולא קיללו, במדרש אמרו שאם היה מקלל את האתון לא היה בכוחו לקלל גם את ישראל. וכנראה שבדרך זו היה מאבד את כוחו. ומשום כך מקלו של אלישע לא הועיל, כי גיחזי נסה זאת בדרך ההזיה כלב מת וכיון שעשה פ"א פקע כוחו.

הגר"ר מרדכי בנעט זצ"ל רצה להשיב לאחד הכרת הטוב, ואמר לו שיקנה כרטיס הגרלה וכי הוא יזכה. הלך הלה וקנה. הקונה עשה בביתו הגרלה לראות אם באמת יזכה, ואכן יצא הכרטיס שלו. בהגרלה שהיתה אח"כ, לא זכה. ובא בטענה לר' מרדכי בנעט, ר' מרדכי אמר לו כי לא יתכן שלא זכה, וסיפר הלה מה שעשה שניסה את הגרלה בביתו וכי הצליח, אמר לו רמ"ב אם כן הפסדת בידים! אני התפללתי שיצא המספר שלך ובאמת יצא. (דרך שיחה)

ויאמר בלעם אל מלאך ה' חטאתי כי לא ידעתי כי אתה נצב לקראתי (כב, לד).

איך הגיב בלעם אחרי שהאתון דברה, ואחרי שראה את המלאך עומד וחברו שלופה?

"חטאתי כי לא ידעתי כי אתה נצב לקראתי"...

היה פעם גנב שבשעה שלוש לפנות בוקר טפס על צנורות הביוב, כדי להגיע ולהכנס לדירה בחשכת הלילה. חלפה שם ניידת משטרה, והוא נתפס. העמידוהו למשפט, והשוטף נותן לו תוכחה ומוסר [הם, הרי מושלמים, ויכולים לתת מוסר לאחרים...] בסיום דבריו שואל אותו השופט: "האם אתה מתחרט על מעשיך?"

- ודאי, אם הייתי יודע שחולפת שם ניידת, לא הייתי עושה את זה..."

כך נראה היה בלעם בשעה שהמלאך התגלה לפניו והוא אמר: חטאתי כי לא ידעתי"...

הן עם כלביא יקום וכארי יתנשא לא ישכב עד יאכל טרף וגו'. (כג, כד)

וברש"י - כשהן עומדין משינתם שחרית הן מתגברים כלביא וכארי לחטוף את המצות ללבוש טלית לקרוא את שמע ולהניח תפילין: לא ישכב - בלילה על מטתו עד שהוא אוכל ומחבל כל מוזיק הבא לטרפו. כיצד קורא את שמע על מטתו ומפקיד רוחו ביד המקום. בא מחנה גייסי להזיקם הקב"ה שומרים ונלחם מלחמותם ומפילם חללים. וכו':

ידוע מה שפירשו צדיקים על דברי המחבר בתחילת השו"ע סימן א' ע"פ א':
"יתגבר כארי לעמוד בבוקר לעבודת בוראו וכו' והוסיף על זה הרמ"א: "ובשכבו על
משכבו ידע לפני מי הוא שוכב" ונשאלת השאלה מה ענין דין זה לכאן? הרי הלכות
אלו נאמרו בסימני ר"ט. אלא, שא"י לילך לישון כסוס ולקום כמו אריה... לכן
אמר הרמ"א שאם ברצונו להתגבר בבוקר כארי צריך לילך לישון כמו ארי' וידע
לפני מי הוא שוכב...

וזה מה שאומר לנו כאן הפסוק: כלביא יקום וכארי יתנשא, מסביר רש"י שקמים
בבוקר כמו אריה וחוטפין מצוות ואין מסוגל לזה מיד בבוקר? על זה אמר הכתוב:
לא ישכב עד יאכל וגו' ומסביר בזה רש"י שקורא שמע על מיתנו ומפקיד רוחו
ביד המקום.
לא אוכל לעבור פי ה'

כתב הש"ם משמואל: יש שני דרכי עבודת השם, אחד קם בבוקר והולך להתפלל
שחרית כי מוכרח להתפלל, אין שום דרך להתפטר מתפילין ותפילה, אילו היה לו
אונס אמיתי שרחמנא פטריה היה עוזב את התפילה. אך מי שהוא רוצה באמת
להתפלל מצד עצמו, אינו מחפש שום פטור, הוא יסלק כל המניעות שבעולם עד
שיזכה להתפלל בנועם ומתיקות ואהבת נפש. החילוק בין שני אנשים אלה, הוא
אם הוא בשמחה שזוכה לקיים המצוה, ומתגעגע אליה, ואומר אימתי תבא לידי
ואקיימנה, או שהוא עושה רק לצאת ידי חובה "כמ"ש רש"י" אל תעש תפילתך
קבע', היינו שעושה רק כדי לצאת ידי חובה

תיכנסו לבית כנסת קארלין ותראו איך מתפללים שם ו[אל] תיכנסו לתיפלה
נוצרית, שם לא תשמעו קולות כאלה, או ריקודים וכו', וזה שפרש"י הן עם כלביא
יקום, שם קמים בבוקר לחטוף את המצוות ללבוש ציצית לקראת ק"ש ולהניח
תפילין, מה שהם קמים בזריזות לחטוף המצוות, זהו סימן שהם עושים מאהבה.
וע"י תשובת שער אפרים לרבי אפרים זלמן מרגליות שהקשה מדוע הקדים רש"י
ציצית וק"ש לפני תפילין. וביאר השם משמואל שיש לפעמים שאדם קם בבוקר
ועדיין אינו ראוי בגוף נקי להניח תפילין, כיון שהוא כבר ראוי לקר"ש הוא 'חוטף'
את הק"ש", "אע"פ שיש איזה סדר ויש זמן, היות שאינו ראוי לתפילה עם תפילין,
אך ק"ש כבר יכול לחטוף מעכשיו, אינו ממתין לשום סדר, אלא תופס באהבה מה
שהוא יכול. כמו שמצאנו בהכנסת אורחים דאברהם אבינו ע"ה כמה כמה דאתי
לידיה היה נותן לאורחים בלי סדר דיפלומטי איזה מנה ראשונה ואיזה מנה שניה,
כי באהבת המצוה הוא מביא מה שבכוחו להביא. כשיהודי להוט אחר התפילה
כדברי אור החיים הק' על לימוד התורה 'עשה תעשים אחריה', יהודי רץ לקיים מצוה
אינו עושה שום חשבונות.

בלעם הרשע אומר כמה פעמים 'לא אוכל לעבור את פי השם', כלומר: 'הייתי
רוצה לעבור אלא שאיני יכול', לא משום שהוא חפץ ומשתוקק לקיים רצון ה',
אלא שנעביץ אינני יכול לעבור על רצון ה', אילו יכולתי, בוודאי הייתי עובר.
משא"כ בני ישראל בעליה לרגל, שיכול כמעט כל יהודי למצוא פטור, [ע"י ספר
שאלת יעב"ץ שכתב באריכות שאינה מצוה חיובית אלא מצוה קיומית, ומשמע
שרק מי שגר חמש עשרה ק"מ סמוך לירושלים מחוייב, מי שלא היה מן המודיעין
ולפנים פטור מקרבן פסח, שכבר נקרא דרך רחוקה, ויש בזה מחלוקת לגבי פסח
ולגבי עליה לרגל]. כלל הדברים שאע"פ שאין אדם מחוייב לזה, הוא מוסר נפשו,
באמצע עת הקציר ועת הבציר, הוא עוזב כרמו ושדהו ורץ עוד פעם לבית
המקדש. לא היה יהודי אומר 'לא אוכל לעבור את פי השם', אלא היה זה בתנועה
של שמחה 'מה יפו פעמיך בנעלים', בדרך לעליה לרגל היו מזמרים זמירות, 'מתי
תבא לידי ואקיימנה. ולכן הדגיש רש"י איך תוכל לבטל אומה החוגגת שלוש
רגלים לא המקיימת שלוש רגלים, אלא 'החוגגת' בשמחה ואהבה.
(הגרמ"י רייזמן)

מאוצרות המגידים

כי הכיני זה שלש רגלים (כב, כח)

וברש"י: "זה שלש רגלים - רמזה לו, אתה מבקש לעקור אומה החוגגת שלש רגלים
בשנה".

על שלושת הרגלים נאמר 'מה יפו פעמיך בנעלים בת נדיב'. ויש להבין מה פירושו
של שבח זה של הנעלים? ובמדרש (שיר השירים רבה, פרשה ז' פסקה ג') שואל:
'א"ר יודן, אפילו הדיוט מקלס בלשון זה, גנאי הוא לו, ואת אומר מה יפו פעמיך?'
דהיינו, המדרש מתקשה להלום את פירושו של השבח בו התעטר עם ישראל,
שכביכול המנעלים שלו יפים בשלושת רגליו? היכן שמענו שמעניקים שבח שכזה
לבני אדם?

והנה, שמענו מפי ת"ח מפורסם המתגורר בשכונת רמת שלמה בירושלים, פירוש
נחמד מאוד לדברי הפסוק, 'שמע מפי מרן הגרש"ז אויערבך זצ"ל, ולקח מוסרי
הגון בציוד.

הכל מופקר ועומד

גם מרן זצ"ל אמר שמעולם לא הבין כיצד הפסוק משבח את נעליהם של עם
ישראל, עד שעלה בלבו ההסבר דלהלן. וכן הסביר הגרש"ז:

העליה לרגל התחלקה לשני חלקים. האחד עם נעליים והשני בלי נעליים...

הקטע שבו הלך היהודי עם הנעליים היה מפתח יציאתו מביתו, עד שהגיע לשערי
הר הבית, שם חלץ את מנעליו. והנה, בקטע הראשון, שבו היה עם הנעליים,
התייסר היהודי על שעזב את מעונו על כל הממון שהיה בו, עם כל השדות
והעצים, הפרות והתרנגולות, ועכשיו הכל מופקר ועומד, והשכנים הרעים שלו
עולים לגנוב לו את הכל.

וכוון, הוסיף הגרש"ז, שהשם יתברך כתב בתורתו (שמות, פרק ל"ד פסוק כ') 'אלא
יחמד איש את ארצו בעלתך לראות את פני ה' אלקיך שלש פעמים בשנה', אבל
אחרי הכל ליבו של היהודי לא היה שקט עליו כל כך. אולי אולי יגרמו חטאיו וכו'...
ובאמת, לא פשוט הדבר לעזוב את הבית ללא שומרים. צריך לזכור שבימים ההם
לא היו אמצעי שמירה משוכללים כבימינו, ואדם שנטש את ביתו, ועלה
לירושלים, הפקיר בכך את כל רכושו וממונו.

נקל לתאר את מסכת התלבטויותיו של היהודי הזה, שהלך כבדת דרך, ונעצר,
ורצה לחזור לביתו, אבל התחזק בנפשו ואמר שאם הקב"ה הבטיח לי שאף אחד
לא יחמוד את ביתי - אמשך ואלך, והכל יהיה בסדר. ושוב הלך כמה קילומטרים,
ושוב תקפוהו דאגותיו, ושוב התחזק והתחזק, עד שהגיע סוף סוף לירושלים.

הקטע השני, הפחות דאוג, של העלייה לרגל, היה כאשר הגיע היהודי להר הבית,
שם חלץ את מנעליו. כאן הוא כבר שהה לצד השיכנה ששרתה בבית המקדש,
ושכח מכל הדאגות והטרדות שאפפו אותו בדרך.

והיה אם שוב עלתה לרגע מחשבת הממון במוחו, הוא הצליח להסיר ולדחות
אותה כלאחר יד, שהרי מה ערכו של עוד פרדס וכרם, של עוד פרה וכבש, למול
ההנאה וההתעלות הרוחנית שהיו לו בבית המקדש!

אם היו שואלים אותנו...

והנה, אמר הגרש"ז, אם היו שואלים אותנו איזה שלב בעלייה לרגל חשוב יותר
לפני ה' יתברך; האם השלב הראשון שבו הלך עם המנעלים שלו, והיה טרוד
ומודאג על ממונו, או הקטע השני כשהגיע כבר לבית המקדש, והיה ללא מנעליו?
לכאורה היינו אומרים שהשלב בו הגיעו כבר העולם אל בית המקדש, יקבל
עדיפות ראשונה במעלה אצל הקב"ה, שהרי אז ההתעלות היתה בשיאה, והאדם
היה דבוק בקונו בצורה נפלאה!

אבל מה לעשות, ממשיך הגרש"ז ואומר, שהשי"ת בעצמו העיד ואמר 'מה יפו
פעמיך בנעלים!' אני מעריך יותר את קטע הדרך שבו הלכתם לבית המקדש,
כשנעליכם ברגליכם, והיו לכם ייסורים בעיני הממון, ובכל אופן לא התייחסתם
לטענותיו של היצר הרע שניסה לפתותכם לחזור הביתה, אלא המשכתם ללכת
לבית המקדש, וסמכתם עליו שאשמור על הממון שלכם, כפי שהבטחתי בתורתי.
כי כאשר הגעתם כבר לבית המקדש, ושכינתי שרתה עליכם, הנסיון לא היה כל
כך גדול, והיה באפשרותכם להתגבר על דאגת הממון בצורה הרבה יותר קלה.

רואים מכאן, אמר ראש ישיבת 'קול תורה', לאיזו דרגה אדם יכול להגיע דווקא
בגלל היסורים! עד שהשם יתברך מעיד עליו 'מה יפו פעמיך בנעלים'!

ומכאן ייקח כל אדם חיזוק ועידוד למול מה שעובר עליו בחיים. דווקא כאשר
היסורים תוקפים אותך, ומסבבים את כל כולך, דווקא אז הינך חביב לפני אלוֹקֵיך
יותר ויותר מהתקופה שבה היית מצוי בשלווה.

אם היו בני התורה הצעירים משימים את הדברים הללו על ליבם, ויודעים כמה
חשובים ומוערכים הם בעיני הקב"ה דווקא בעם שה'משרבים' באים עליהם, אין
ספק שהיתה ניתנת בידם אפשרות להתגבר על המועקות, ודווקא הירידה הגדולה
היתה מביאה בעקבותיה עלייה של ממש!
(ברכי נפשי)

לא הביט און בעינק (כג, כז)

הורים עושים לפעמים טעויות בחינוך ילדיהם, שההשפעות השליליות שלהן
עלולות להיות קשות במיוחד. נעמוד כאן על אחת מהן, שהושמעה בשיחה של
הרה"ג רבי נחום דיאמנט, ויש לה השלכות רבות.

סיפר לי ת"ח גדול אחד, אמר הגר"נ דיאמנט, שבמוצאי שבת התכוננו הוא ואשתו
לאכול סעודת מלווה מלכה. כיון שלת"ח זה יש ילדים רבים, בלעה"ר, הרי שלאחר
השבת נערם מספר רב של כלי אוכל במטבח, והיה צריך לשוטפם. בני הבית אכן
שטפו את כל הכלים, והניחו אותם על עגלת תה שעמדה במטבח.

והנה, הוא מספר, אשתי נכנסת למטבח כדי ליטול ידיים למלווה מלכה, ומבלי
משים נתקלת בעגלת התה, ומיזזה אותה ממקומה. העגלה קורסת, וכל הכלים
שהיו בה - עד האחרון שבהם - נפלו בקול רעש גדול על הרצפה, ונשברו. לא נשאר
בהם עד אחד.

הת"ח ממשיך לספר שבתגובה אינסטינקטיבית אמרו הוא ואשתו, בקול אחד,
'כפרת עוונות'... אחר כך הוסיפו גם את ההצהרה ש'הכל משמים', והכל נגזר עלינו
כבר בערב ראש השנה', ובכך תם מעמד ריסקו הכלים... אף אחד לא צעק על
השני, אף אחד לא התרגז. הכל עבר בשלום.

בני הזוג הבינו בדעתם שדבר כזה יכול לקרות לכל אחד, וממילא אין כל סיבה
לעשות מזה ענין. נכון שההפסד הכספי הוא גדול מאוד, אבל אין מה לעשות...
הרי אמרנו: זה הרי יכול לקרות לכל אחד. גם במשפחות הכי טובות מתרחשים
אירועים שכאלה.

מיד לאחר איסוף כל השברים, שחלקם ניתזו למרחוק, ישבנו אני ואשתי לאכול
'מלווה מלכה'.

צעקות רמות

בתוך כדי הסעודה, נתנו לפתע את דעתנו לענין אבסורדי. נתאר לעצמנו מצב שבו
לא עקרת הבית נתקלה בעגלת התה, אלא אחד הבנים הקטנים היה חולף במקום,
ומבלי משים נתקל בעגלה וכל הכלים נשברים.

הרי הכל מבינים שהאירוע לא היה נגמר במלים 'כפרת עוונות', או 'הכל משמים'.
הבן הזה היה 'חוטף' מאתנו צעקות וגערות רמות במיוחד! היינו מטיפים לו על כך
שהכלים נשברו מפני שהוא לא נזהר די הצורך, ואם היה מביט טוב יותר במה
שנעשה סביבו, הכלים לא היו נשברים.

במשך שעה ארוכה היינו אנחנו, ההורים, מטפיים לו מוסר על חוסר הזהירות שלו, וללא ספק שהיינו מביאים לכך 'ראיות' רבות מהעבר, ומוכירים לו עוונות ראשונים, ודואגים שייזכר שגם בשבוע שעבר, וגם לפני שבועיים ושלשה, הוא לא גילה זהירות מספקת, ולכן קרה כך וכך.

סביר להניח שדבר זה היה מתרחש כמעט בכל בית, והצעות על הבן הקטן היו בלתי נמנעות. לא כך?

ויבוא השואל וישאל: כיצד אנחנו יכולים לתבוע מילדנו זה, את מה שאין אנחנו תובעים מעצמנו?! האם הילד הקטן צריך להיות יותר זהיר מאמא שלו, שנתקלה בעגלה ושברה את הכלים?! מה ההגיון בכך שאנחנו מוכנים לצעוק על הבן, ולגבינו - מסתפקים ב'כפרת עוונות'?! האין זו עוולה הזועקת לשמי שמים!?

אין זאת אלא שאנחנו דורשים מילדינו דברים שאין בכוחם לעשות! כל אבא ואמא רוצים שהילד שלהם יגלם את דמות ה'פרפקט' (מושלמות), וכל עוד הוא אינו ממלא רצוננו זה, 'מתור' לנו לצעוק עליו, ולכלות בו את זעמנו, גם אם כאשר אנחנו נכשל בדבר ההוא, לא תהייה לנו שום טענות על עצמנו!

נזק חינוכי

לא פעם קורה שבילד שבת שולחת האמא את בנה מהסלון למטבח, עם שתי צלחות ריקות. הבן נתקל בדבר מה, מועד ונופל, ויחד עימו את הצלחות, הנשברות לרסיסים.

גם כאן האמא תפתח את פיה בצעקות נגד הבן, ותאשים אותו בחוסר זהירות מוחלט, וכו' וכו', בעוד שאם היא עצמה תיתקל באותו דבר, ותשבור את הצלחות, יעבור האירוע בשתיקה, ואף אחד לא יעשה מזה עסק, כי הרי 'זה קורה לכל אחד'.

יתירה מזאת. אם הילד שנפל ושבר את שתי הצלחות לא היה הבן שלנו, אלא בנו של אחד מאורחיו שהגיעו להתאכסן בביתנו, הרי ברור שגם במקרה זה לא נצעק עליו ולא נגער בו ולו במילה אחת, אלא ננסה לנחם אותו במלים 'לא נורא, זה קורה לכל אחד'...

ורק כאשר הילד שלנו הוא זה ששבר את הכלים, נצא גם אנחנו מכלינו, ונצעק עליו, על לא עוול בכפו.

הדרישה שלנו למושלמות, המתייחסת רק אל הילדים, עלולה לגרום לנזק חינוכי רב, שכן הילדים עצמם רואים שהטענות שאנחנו משמיעים כלפיהם, אינן רלוונטיות כלפינו עצמנו.

"אמר רבה בר רב הונא אמר רב הונא, ואמרי לה אמר רב הונא א"ר אלעזר, מן התורה ומן הנביאים ומן הכתובים - בדרך שאדם רוצה לילך בה מוליכין אותו. מן התורה, דכתיב לא תלך עמהם, וכתיב קום לך אתם. מן הנביאים, דכתיב אני ה' אלקיך מלמדך להועיל מדרךך בדרך (זו) תלך; מן הכתובים דכתיב אם ללצים הוא יליץ ולענוים יתן חן" (מסכת מכות דף י')

"בדרך שאדם רוצה לילך מוליכים אותו" נדרש מן התורה, מן הנביאים ומן הכתובים, ומבלעם. המדרש בפרשת שמיני על הפסוק "ויין ושכר אל תשת" מביא סיפור (ובאסתר רבה פ"ה):

שיכור אחד אחד לשותות יין, כל כך היה תאב לייין עד כי מכר את החפצים בביתו, כדי שיהיה לו כסף לשתות יין. הילדים שלו כעסו מאד. למה, מדוע? הם חששו שהוא יותיר אותם ללא ירושה... (הבנים אוהבים את אבא שלהם, אבל את עצמם אוהבים יותר) טוב, הם ראו כי אין עם מי לדבר, אבא מוכר את עצמו וחפציו למען היין, מה עשו? בשעה שישן נטלו אותו במיטתו, כך עם המיטה - הניחוהו בבית קברות. "שישאר שם". אולי עשו כך מסיבה נוספת - אם יראה את בית הקברות, יתבונן קצת במצבו העגום "יזכיר לו יום המיתה".

הוא לא ידע מהחיים שלו כלום, כן בית קברות, לא בית קברות, העיקר כוס יין.

למחרת בבוקר, הגיעו לכיוון העיר סוחרים בגדים, אוכל, משקאות, הם הביאו את סחורתם למכירה בעיר. לפני הכניסה לעיר יצאו תושבים והזהירו אותם "חיילי המכס מסתובבים בעיר, מה שנתפס לא כחוק מחרימים בשביל המלך" הם נבהלו כיון שהיתה להם "סחורה חשודה" היכן יברחו? להיכן ילכו? החליטו הסוחרים להניח את הסחורה בבית העלמין עד יעבור זעם (יכנסו לעיר יבחנו את האפשרויות העומדים לרשותם, ישוּבו ויטלו את הסחורה) בין הסוחרים היה רוכל אחד שנשא שתי חביות גדולות, הוא מיהר בבהלה והניח את החביות בצידו בית העלמין. במקרה, ליד מיטתו של הזקן.

הזקן התעורר הרים את ראשו וראה חבית יין גדולה וברז גדול בצידה. שכב בחזרה על המיטה, פתח את הברז ופתח את פיו, והיין נכנס - היישר לפיו. שתה ונרדם. התעורר. שתה עוד ויש עוד. - תענוג! מעשה מובא במדרש.

חלפו שלושה ימים הסוחר עדיין לא שב לקחת את החביות, הן נחו שם ליד השיכור, ומאידך גיסא, הילדים של השותה אמרו לעצמם "בואו נראה מה קורה עם אבא שלנו". נכנסו לבית העלמין, התקרבו בהסגנות והנה ראו את אבא שוכר וברז יין ממש ליד פיו... אמרו לו "אבא, עד כדי כך ה' לא עוזב אותך, נוחים אתה להבין כי מהשמים מסייעים למלא את רצונותיך, א"כ גם אנו לא נמנע ממך", מיד החליטו לקבוע תורניות ליימים - כל יום אחד הילדים היה קונה לו יין ובא להשקותו. כך קיבל את היין בלי לאבד נכסים ובדרך כבוד מילדי.

וכי חז"ל מספרים לנו סתם סיפור!?

הם באים להדגים לנו עד היכן מגיע "בדרך שאדם רוצה לילך מוליכים אותו" רוצה יין - קח, רוצה יין שרף קח לך, כמה שאתה רוצה. נכון, כי גם כאשר נותנים לו, הרי מתקופה לתקופה מנסים לעוררו שולחים מהשמים "אדום" כלומר תמרו: "עצור" לאן אתה הולך? מה איתך? מאותיותם לו בתקוה אולי יחשוב כי לא כדאי להמשיך עם היין ושאר מטעמים, אך אם אינו מבין, ממשיכים "להולך אותו" כן, לתת לו כתאוות לבו - עוד יין.

בפסוק כתוב "זבובי מות יבאיש יביע שמן רוקח" מביא אחד מגדולי החסידים, אם על השולחן ישנם זבובים מתים מתרוקמים מהם פסיעה שניים או שלושה, כבר לא רואים לא מרגישים, אבל אם זבובי מות נפלו בשמן רוקח, אזי השמן מעלה עובש וצחנה - מאה מטר. כי הזבובים נוטלים את הכח הריחני הנודף של השמן וכאילו משתמשים בו לרעה - הנזק גדול שבעתים. (אם אדם מתגאה, ושוכח כי את כל מה שיש בו מקבל מתנה מהקב"ה, ומתנהג כחפץ ליבו, בכך, נוטל את כוחותיו ומעלותיו להזיק לעצמו או לסיביו).

בנובהדרוק היו מסבירים את בלעם כך. היה פעם שמש נאמן שניקה את בית המדרש בשעת לילה מאוחרת, לאחר חצות. והנה לפתע, הבחין כי הגב של העיר נכנס בשקט לבית הכנסת. הגב לא הבחין בו. השמש התכופה מיד מתחת אחד השולחנות (להביט בעקבותיו ולתפוס אותו בגנבתו, אחת ולתמיד).

ניגש הגב לארון הקדש, נישק את הפרוכת והחל לבכות, (אנם יודעים כי בשנים קדמוניות היו נשים צדקניות נכנסות בלילה ומתפללות ליד ארון הקודש בבכיות, היו שפתחו את הארון וביקשו לקרוע דלתות שמים בדמעותיהן). השמש לא הבין מה קורה כאן מה קרה לגב שהגיע לארון הקודש, אולי הגב הניח בבית ילד חולה ושמא קרה משהו אחר. המתין בסבלנות לשמע מה בפיו אלו בקשות ישמע, והנה הוא שומע: רבונו של עולם, רבונו של עולם תן לי רוח הקודש! יותר לא הצליח לשמוע...

אחרי שעזב את ארון הקדש, לא יכול היה השמש להתאפק, יצא מהמחבוא ודילג אחרי, פנה אליו בחשיכה: "ר' יהודי, אף אחד לא נמצא כאן, רק אני ואתה, שמעתי שהתפללת אנא, תסביר לי, מה התכוונת בבקשותיך? תאמר לי את האמת, האם השתגעת וכי רק רוח הקדש חסרה לך?!... [עד רוח הקדש ישנן כל כך הרבה דרגות בעבודת ה' כפי שהתנא רבי פנחס בן יאיר מונה בבריתא שלו: תורה וזהירות, זריזות, פרישות, טהרה - עד רוח הקודש], מה קרה לך ידידנו הגב?!...".

"אי, מה אתה לא מבין. מי כמוך ידוע מה זה לילה חורפי קשה, כמה קשה להיחזק לבית סגור ומסוגר, אני ממש מוסר את עצמי ועד שאני כבר בפנים, מאותו רגע חיפוש הארנק כל כך קשה, חיפוש בחורים ובסדקים מתוך פחד ואימה עד כי רק אנשים בודדים מסוגלים לעמוד בפחד כזה. פחד ומתח. אילו היה לי רוח הקדש הרי הייתי יודע היכן טמונה הכספת - פונה ישר אליה וחוסך את כל הצער החולף על ראשי"...

חסרה לו לגב הזה רוח הקודש, ואם תהיה לו מה הוא יעשה בה?...

כך בלעם פונה להקב"ה מדבר עם הקב"ה וכו' כדי להרוג, על מנת להרוג יהודים, - רבונו של עולם - תן לי נבואה ורוח הקודש בשביל להרויח כסף. הבטיחו לי הרבה כסף. אנו מהרהרים לעצמנו כי זו טענה רק על בלעם, אומר הדובנער מגיד, ומציין כי חז"ל מגלים "אין לך אדם שאין לו שעה" כל אדם מקבל בשמים - מנה של סיעתא דשמיא, אם הוא מנצל אותה כראוי הוא תופס אותה - אשרי חלקו, אבל אם הוא משתמש בהצלחותיו אלו לשטויות, מפסיד. אל תהיה כבלעם! אומר הדובנער מגיד.

***

בדורנו, מחזק גיטא יש צרות ויסורים, ומאידך גיסא קיימת סיעתא דשמיא מרובה, אפשרויות רבות במיוחד - דור דעה. זו מתנה מהקב"ה. לכן יש לדעת עוד, כי ה' לא נותן מתנות בחינם ומי יודע כמה יתבעו מאיתנו, על שנתנו את כל המוח והכשרונות לשטויות, להבלי הזמן.

בין ישראל לעמים

אני מסיים בענין אחר. כי בלעם הרשע לימד אותנו עד כמה רב ההבדל בין נביאי ישראל לנביאי האומות.

אנו חושבים כי יש ללמוד משהו מהגויים מחכמיהם, מגדוליהם ונביאיהם - לרוש מנהג יפה מהאנגלים התנהגות מסוימת מהאיטלקים וכדו'. טעות! מה שיש לגויים מעט, הוא מה שהם חטפו לעצמם מעם ישראל...!! יסוד היסודות שלכם יהיה - כי התורה טומנת בקרבה דרך חיים בכל השטחים ובכל התחומים. מי לא יודע כי מכח התורה אפשר לפתור כל בעיה שהיא בחיי האדם.

חז"ל אומרים כי במצרים נפדו בזכות הצדקה ובזכות מה ששמרו על המסורת "שלא שינו שמם לבושם ולשונם", גם כאשר היו עבדים, שבוירי רוח והמצרים שלטו בהם בכח, לא שכחו את ערכם ולכן מיאנו להתערב בהם. (בטוחים היו היהודים שהמצב הזה וכל הדומה לו - הינו זמני בלבד, והגאולה תבוא), הכיר בערכם! והבינו כי אם נביא של אומות העולם נראה כך בבושתו, סתם גוי כיצד הוא? - מה לנו ולהם. מי כעמך ישראל גוי אחד בארץ! (להגיד)

"שתום העין" - עינו נקורה ומוצאת לחוץ... ורבותינו אמרו לפי שאמר ומספר את רובע ישראל, שהקב"ה יושב ומנה רביעיותיהן של ישראל מתי תבא טפה שנולד הצדיק ממנה, אמר בלבו מי שהוא קדוש ומשרתו קדושים יסתכל

זכורני, ששאלו בישיבה: ב"שחן ערוך" (או"ח א, ב) נפסק, שראוי לכל ירא שמים להיות מצר דוואג דוואג על החורבן. וכי מי שאינו ירא שמים אינו צריך להתאבל על החורבן? –

ותרצו: ודאי שהוא חייב – אך מה יעשה, ואין זה חסר לו...

ובענין זה, מסופר שכפרי אחד שב מדרשת "שבת הגדול" בעיירה הסמוכה. פנה לאשתו, מודאג: "הרב אומר שבחודש ניסן נגאלו ובניסן עתידין להיגאל, החודש הזה יבוא המשיח ויעלנו לארץ ישראל! ומה יהיה על הבקתה שבנינו בזיעת אפינו, מה יהיה על הפרות והתרנגולים וגינת הירק. את הכל ניאלץ להשאיר מאחרינו?!" "קטן אמונה אתה", נזפה בו אשתו. "הקדוש ברוך הוא כבר הצילנו מצרות כה רבות, וודאי יצילנו גם מצרה זו!"

לא נעים לשמוע תוכחה, ודאי שלא מפי האשה. מיד שינה טעמו: "יודעת את, אולי אין זו צרה כה גדולה! הלא הקוזקים פושטים לאחורונה וחומסים מכל הבא ליד. שתי פרות טבחו, ותרנגולים החרימו!"

מה שנכון, נכון. אולי בכל זאת כדאי שהמשיח יבא, ונעקור למקום בטוח יותר! חשבה, ומצאה מוצא: "אתה יודע מה? נבקש מהקדוש ברוך הוא שכאשר יביא את המשיח, יעלה את הקוזקים לארץ ישראל, ואנו נישאר פה באין מפריע..."

ועכשיו נשאל כאן שתי שאלות. הראשונה, מה זה שייך לפרשת בלק. מלבד העובדה שהיא נקראת תמיד בראשית שלוש שבעות האבל על החורבן.

והשאלה השנייה, מדוע זה כך. מדוע אין מעיינינו בגאולה. או לנו מיום הדין או לנו מיום התוכחה, כאשר אחת השאלות בו היא: "צפית לישועה" (שבת לא).

שמעתי מאדם שהשתתף בכנסיה הגדולה של אגודת ישראל בוניה. החפץ חיים זצ"ל היה לעת זקנותו המופלגת, ישב על כסא וקהל רב התגודד סביבו, לשמוע אמרותיו. בנחישות מרפק לעצמו דרך, ושמע משפט אחד בטרם הכריעו הלחץ ונפלט: "בכל יום, בכל תפילת העמידה אנו עומדים ומבקשים: את צמח דוד עבדך מהרה תצמיח וקרנו תרים בישועתך, כי לישועתך קיינו כל היום – האומנם לישועתך קיינו?!"

האומנם כל היום?!"... זה מה שהוא שמע, וסיפק לו חומר למחשבה למכביר...

והתשובה לשאלה הראשונה תנתן בתשובה לשאלה השנייה – כידוע, שלבים שונים יש בבריאה. דומם, צומח, חי, ומעליהם האדם: "מדבר". פעם אחת ויחידה בכל ימי עולם ניתנה לבעל חיים היכולת לדבר. לאתנו של בלעם. סוף סוף יכולה היא לומר לאדוניה מה דעתה עליו, יכולה היא לשוחח עמו כשוה אל שוה.

מה היה ראוי שתאמר? שתי מילים: "רד ממני!" באיזו זכות אתה משתרר עלי, חובש ורותם ורוכב –

אולי נתחלף? תכרע על ארבע, ואטעימך את ההרגשה... ומה אמרה?

"הלא אנכי אתונך", למה אתה מכה?! – תרתום, תרכב, אבל ברחמים, אל תצליף...

ומדוע? כי חמור נשאר חמור. ומספרים –

הצאר הרוסי סקר מסדר של קוזאקים. עבר בין שדרת החיילים הזקופים, חנוטים במדיהם המרהיבים ומצליבים חרבותיהם מעל ראשו. עבר תחת חופת הלהבים, ולפתע הנחית אחד הקוזאקים את חרבו על ראש הקיסר, לשספו באבחה. על אתר התעשת חייל הנצב מולו והסיט את חרבו. חיי הצאר נצלו ממוות. מיד לפתו את המתנקש וגררוהו משם, סופו נחרץ.

הצאר גילה שליטה עצמית למופת. המשיך בדרכו עד לאוהל הפיקוד, ושלח לקרא לחייל שהצילו.

"מי אתה", שאל. הצדיע: "טוראי ולדימיר, מלכי".

"הצלת את חיי מלכך". הצדיע: "זו חובתי וזכות עבורי, מלכי".

"הצאר חייב לך הכרת תודה, והצאר אינו אוהב להיות חייב. אמור מה מבוקשך". הצדיע: "מלכי, מפקד הבסיס מתאנה ללי ומתעלל בי. שולל חופשות ומטיל מטלות וגוזר עונשים בעלילות שווא. יצוה שיפסיק להתנכל לי!"

"כן אעשה, אתה משוחרר!" הצדיע, ויצא.

הצאר הביט לעבר מפקד הבסיס, שמצא לנכון להתנצל. קטע את דבריו: "זכור את שני הוראותי –

האחת, להפסיק את כל ההתנכלויות כלפיו מהיום והלאה. אין להענישו, יעשה מה שיעשה!

והשנייה, שלא להעלותו בדרגה! טוראי ישרא, עד לשחרורו מהשירות". תמה המפקד, ושאל: "מדוע, מלכי?" העלאה בדרגה מתבקשת כאן!

והצאר ענה: "כי איני חפץ בקצינים שוטים – הרי יכול היה לבקש להתמנות למפקד הבסיס..."

אך מבטו מצומצם, מבט של טוראי. כל מבוקשו, שלא יתעללו בו. כאתנו של בלעם –

כדברים הללו, ועל דבר זה נסמת עינו של בלעם. ויש מפרשים שתום העין פתוח העין, כמו שתרגם אונקלוס, ועל שאמר שתום העין, ולא אמר שתום העינים, למדנו שסומא באחת מעיניו היה"

רבותי, לפני שנים רבות נסעתי פעם בטקסי. הנהג ספר לי כי לפני כמה שבועות, העלה נוסע אלמוני שהרוויח במפעל הפיס 50,000 לירות. טוב. כחלוף שבוע הוא לקח בטקסי את ש.י. עגנון. עגנון קיבל אז פרס נובל, יותר מ-50,000 לירות.

"שאלתי את עגנון" ספר הנהג: "פרופסור עגנון, מה ההבדל בין לבין הנוסע הקודם שלקחתי אותו במונית והרויח סכום דומה לשלך?"

הפרופסור צחק: "שטויות, אצלו זה מתחיל ונגמר 50,000. לא יותר. אצלי 50,000 זו רק סוכרייה אחת, סכום זה הינו רק ההתחלה. הספרים שלי יודפסו מעתה, וימכרו במליונים. השם שלי שווה. וזה, תבין, הכח של שירה (שי עגנון היה משורר שלהם).

כסף וכבוד, כבוד וכסף... ושוב, כסף וכבוד.

רבותי, כעת נראה. שיבואו אלף משוררים כמו עגנון, ויעשו פסוק אחד של שיר בלעם: "לא הביט און ביעקב ולא ראה עמל בישראל ד' אלקי עימו ותרועת מלך בו" גם אלף כמו עגנון לא יכולים ליצור משהו עמוק יפה וקדוש כזה!

ניסוח זה, סגנון כזה, שירה שיצא מפיו של משה רבינו ונכתבה בתורה! "ה' אלוקיו עמו ותרועת מלך בו". ומאז, פסוק זה נלמד מפייהם של הנביאים, התנאים, האמוראים, איזו נעימות, איזה לב, קדושה טמונה כאן! הוא, בלעם, הביא שירה גדולה לעולם, היו לו כוחות טמירים! מי יכול להיות תחליף לבלעם שמילותיו נכתבו בתורה, איזו קדושה, נורא ואיום: "כנחלים נטיו כגנות עלי נהר כאהלים נטע ה' כארזים עלי מים... שכב רבץ כארי וכלביא מי יקימנו..."

"לא הביט און ביעקב ולא ראה עמל בישראל ה' אלוקיו עימו ותרועת מלך בו" חלק זה של בלעם, מלים אלו נאמרות בראש השנה אלפי שנים – על ידי גאונים וחכמים, ראשונים ואחרונים. בראש השנה! מילים של לב, נחלי דמעות נשפכו במשפט זה. ומי ביטא אותן? איזה בן אנוש הורידן משמי מרום לכדור הארץ? בלעם.

והנה אחר כל זאת, הוא יורד מדיוטא עליונה עד ל... דיוטא תחתונה. עומד לו בלעם עם בלק ובוכים: "אמרתי כבד אכבדך" – רציתי לתת לך כבוד וכסף חמישים אלף לירות... הנה אתה מסכן אומלל, אומר בלק לבלעם, אוי מסכן לא הצלחת להשיג כבוד, "הנה מנעך ה' מכבוד"..." מה כבוד? איזה כבוד? וכי זה כבוד?! אם היה משתף פעולה עם בלק ואומר קללות עם ישראל "ינעל א'בוק יאלה" ועוד כהנה וכהנה, הם היו שמחים.

על הכבוד הזה הם הצטערו. שיא הכבוד... ואח"כ כסף.

שוטה! נתנו לך שירת בלעם, אין לך כבוד גדול מזה! אתה מתחרה בנבואה עם משה רבנו, וזה כלום אצלך, הכבוד שלך, הן אותן שתי קללות ערביות להרוג ולהרוויח דולרים... וכי זה כבוד?! עד כמה אדם עיוור ולא רואה מה נותנים לו.

עיוור

כתוב אצל בלעם "נאום הגבר שתום העין" – בחז"ל מוזכרים ב' פירושים. פירוש אחד, כי ראה רק בעין אחת והשנייה עיוורת. פירוש שני: פתוח העין שראה טוב בנבואה (עבודה זרה דף ס"ט). שני פירושים הפכיים. ואכן מקשים, כיצד יכולים לחיות יחד שני הפשטים – או שלא ראה או שראה טוב בנבואה. התירוץ הוא כך.

מעשה באחד מהגסטאפו ימ"ש, שהולך יהודים לכבשן, רח"ל. לאותו גוי היתה עין אחת מזכוכית, אבל כיון שעשו אותה בגרמניה, אף אחד לא הכיר בה. לא יכלו להבחין בינה לבין העין הטובה.

כאשר הולך את היהודים לכבשונות, ה' יקום דמם. לחשו לו חבריו הארורים, והצביעו על יהודי:

"הנה, זה רב של היהודים, החכם ביותר מכל היהודים הנמצאים כאן". הוא עצר את השיירה פנה ליהודי ושאל:

"אף אחד מהחיילים שלי לא יודע עד היום כי יש לי עין מזכוכית, קשה להבחין בה, אם אתה חכם, תגיד לי אתה איזו עין מזכוכית?"

החכם היהודי הי"ד הסתכל רגע קצר והצביע, קלע למטרה: "זו העין מזכוכית".

שאל אותו הגרמני ימ"ש: "כיצד הבחנת?"

השיב לו היהודי תשובה ניצחת: "לעין זו אין מבט אנטישמי... הבנתי שהיא זכוכית.

ועתה, נשאלת השאלה, איך בלעם בן בעור הטמא, בעיניים טמאות שכאלו, ראה נבואה?

התשובה, -אומר הבעל שם טוב הק' – ה' הוציא לו עין אחת, ובזו העין העיוורת ראה נבואה... ובכך אפשר להשלים את שני הפירושים גם יחד: בעין אחת בה היה עיוור, בה ראה היטב נבואה, (ובעין הגשמית הרי היה טמא ומטומא ולא ראה בה נבואה).

כל מבוקשני, שלא יתעללו בנו, שלא נסבול יותר מדאי מצרות הגלות. שהקוזקים לא יחמסו את תרנגולותינו. במקום לבקש שתבא הגאולה, ויאיר האור, וישפיע השפע, ותבא הרווחה, ויורעף העושר, רוחני וגשמי כאחד!

(והגדת)

וישא בלעם את עיניו (כד, ב)

וברש"י: "וישא את עיניו - ביקש להכניס בהם עין רעה, והרי יש לך שלש מידותיו עין רעה ורוח גבוהה ונפש רחבה".

כך שנינו באבות (ה, יט): "עין טובה - מתלמידיו של אברהם אבינו, עין רעה - מתלמידיו של בלעם הרשע".

אינני יכול לשכוח ביום שהתקיימה חנוכת הבית בישיבת "בית הלל" בבני ברק, באותו יום ממש התקיימה הנחת אבן הפינה לבנין ישיבת "בית מאיר", כבדו את הרב מפוניבז' זצ"ל לנאום.

הוא נעמד ליד מקום הנחת אבן הפינה וקרא בקול גדול: "תאמינו לי, כאשר אני רואה שנבנות ישיבות נוספות, כאשר אחרים בונים ישיבות - אני שמח עוד יותר מאשר כשאני בונה לבד. ואם תשאלו מה פתאום יותר, הרי "ואהבת לרעך כמוך", ומדוע אני שמח יותר? אסביר לכם: בישיבה שלי יש לי שמחה אבל גם עול כבד של חובות. ומאידך, כאשר אחרים בונים, השמחה שלי גדולה ובלי עול של החובות, כל כך שמח לי בלב... גלייבט מיר - האמינו לי כי אני שמח יותר מבעת בניית הישיבה שלי!"

זו דוגמא של "עין טובה"! ואפשר להאמין לו - לרב מפוניבז'. (יחי ראובן) **"וירא את ישראל שוכן לשבטיו" (כד, ב)**

כשביקש בלעם לקלל את ישראל, "וירא את ישראל שוכן לשבטיו"... (במדבר כד, ב) ואמר: "מה טובו אהליך יעקב משכנותיך ישראל" (שם ה) על שראה שאין פתחיהם מכוונים זה כנגד זה (רש"י).

מעניין מה היה אומר על בני ברק. חלון מול חלון, סלון מול סלון, בקנין תורה של דיבוק חברים (תנא דבי אליהו זוטא פ"ז).

טוב, בשביל זה יש תריסים, והמהדרין מוסיפים וילונות.

מה תפקידם? ברור: שלא יסתכלו לי לתוך הסלון. אני לא אוהב שמסתכלים לי בצלחת. אז יש לי הפתעה עבורכם. נקרא ברש"י: "ראה שאין פתחיהם מכוונים זה כנגד זה, שלא יציץ לתוך אוהל חברו" (רש"י במדבר כד, ב) אתם שומעים: לא כדי שלא יסתכלו אלי, אלא כדי שאני לא אסתכל אליהם! כי לא מעניין אותי מה נעשה אצל הזולת, אני רוצה לדעת מה קורה אצלו. אני חי את חיי, יחיה את חיי. איני רוצה למצוא חן בעיניו ולהרשים אותו, ואיני רוצה להשוות עצמי אליו ולקנאות בו. יהי לו אשר לו, ומה לי ולו. אלו חיים מבורכים, ואפילו בלעם לא יכול היה לקללם!

והיום, היום חיים תוך השוואות לשני ותחרות עם השני, ואם יש לשני מנה רוצה אני מאתם. הוא עבר לארבע חדרים ואני מחפש וילה.

מולו, כמובן.

בגמרא (חגיגה ט ע"ב) אמרו: "יאה עניותא ליהודאי" יפה עניות לישראל, "כי ברזא סומקא לטוסיא חורא" כמו רתמא אדומה לטוס לבן. לא מצאו משל אחר, דוגמא אחרת ליופי והתאמה. כפו פראק לחתן, למשל, או מגבעת לבחור בר מצוה.

ואומרים בשם החזו"ן מלובלין זצ"ל שרעיון עמוק טמון כאן. אימתי שמים רתמה על סוס, כשמוציאים אותו החוצה. כשמחזירים אותו לאורוה פורקים ממנו את הרתמה! אף העניות יפה לישראל בחוץ, "למה תתראו" (בראשית מב, א), אל תראו עצמכם שבעים, כדי שלא יתקנאו בכם (תענית י ע"ב). "לעולם הוי קבל [במקום חשוך] וקים" (סנהדרין יד ע"ב צב, ע"א)!

והיום, עולם הפוך. חיים על חובות, כדי להתיפות כלפי חוץ!

כשיוסף הציג אחיו לפני פרעה, בחר בחלשים שבהם (רש"י בראשית מז, ב) לא ביקש להרשים, להפך.

והיום?! אברך הסיע אותי לאחר שמסרתי שיחה. דוקא בחר נחמד. ופתאום האדים וצפר צפירה מחרידה.

"מה קרה" נבהלתי.

"חוצפה שכזו!" סנן "שבעה ושמונה עוקף שמונים ושתיים!" אתם כבר מבינים באיזו שנה זה היה.

לי לקח זמן להבין מה אמר. אז איך היה מסתכל על "חזון איש" זצ"ל, שעד סוף ימיו הלך עם הכובע של החתונה?!

בליל שבת אנו מקדמים בברכה את המלאכים שלווננו מבית הכנסת (שבת קיט ע"ב). שלום עליכם מלאכי השרת, בואכם לשלום וברכוני לשלום, ומידי: צאתכם לשלום. למה משלחים ואתם, למה מגרשים אותם, מדוע לא ישארו? החפץ חיים זצ"ל ענה: שאנו מבקשים מהם שיברכונו. ואם ישארו עמנו, ויעיפו מבט סביב, לא בטוח שמה שהם רואים ימצא חן בעיניהם, שהבית שלנו נראה כמו בית יהודי. שירצו לברכונו בברכת "מה טובו אהליך יעקב משכנותיך ישראל!"

פגשתי באחד, לבוש הדר ופניו קודרות. "מה קרה לך" שאלתי, "למה נפל פניך". אח, כמה שמח לשאלה! סוף סוף מישוהו מעתנין, דאגה בלב איש ישיחנה. "מה אתה חושב" אמר, "יש לי כסף לקנות חליפה חדשה? אני בקושי גומר את החדוש! ומה לא טוב בחליפה הישנה? נכון, קצת הדתה, קצת מרופטת, יצאה מהאופנה, אז מה, אי אפשר ללכת איתה? אבל מה, אני בא בין אנשים, אז בשביל החברה התאמצתי וקניתי חליפה חדשה. ואני מסתובב כבר שעה, ואף אחד לא בא ואמר לי תודה! הרי בשבילם קניתי, ולא מעריכים!"

ונאמר, שזהו שאנו מתוודים - גברים כנשים, בת ק' כבת כ', "על חטא שחטאנו לפניך בשקור עין" פסוק הוא: "יען כי גבהו בנות ציון ותלכנה נטויות גרון ומשקרות עינים" (ישעיה ג, טז) ופרשו בגמרא (שבת סב ע"ב יומא ט ע"ב) שהיו כוחלות עיניהן, ופרש רש"י (ביצה טז ע"א קידושין עג ע"ב) שהיו נותנות כחול סביב עיניהן, ליפותן. נו, טוב. ומה החטא שבדבר? מה האיטור? אין כאן חטא, ויש כאן אבי אבות החטא! לא רק על שקור עין שבא להדיח לחטא, חלילה, לפעפע כארס של עכנאי. אבל עצם השיקור, ההתייפות, הגינדור, בשביל מה, עבור מה. למשוך תשומת לב, למצוא חן, לקושש הערכה. על מה ולמה, מה עסקך עם אחרים, למה תתחשב בדעתם, האם הם מתחשבים בדעתך. חיה אתה חיך, מלא את מצבריך, גזש עצמך בתוכן, וההערכה תגיע מאלה!

ויתכן שזהו שאמרנו (בבא בתרא יא ע"א): מעשה במונבו המלך שבזבו אוצרותיו ואוצרות אבותיו בשנות ונאספו עליו אחיו ובית אביו ואמר לו: אבותיך גזזו והוסיפו על של אבותם, ואתם מבזבזם? אמר להם: אבותי גזזו למטה, ואני גזזתי למעלה. אבותי גזזו לאחרים ואני גזזתי לעצמי. מהו "גזזו לאחרים"? בפשטות, הכונה ליורשיהם אחריהם. ולענינו: שאחרים יראו, ועיריכו, ויקנאו...

ורבי ירוחם ממיר זצ"ל אמר: בוא וראה, מה בין הנזיר לבין המצורע. במצורע, הן בטומאתו והן בטהרתו, כתוב: "והובא אל הכהן" (ויקרא יג, ב, ג, יד, ב) במהותו נגרר הוא, נסחף, מובל. ואצל הנזיר נאמר "ויבא אותו" (במדבר ו, יג) פרש רש"י: הוא מביא את עצמו. עצמאי הוא, בלתי תלוי! (ויעוין במאמריו שם). נבחן את עצמנו, ונראה באיזה מחנה אנו נמצאים. למי מהם אנו משתייכים!

"עין רעה ויצר הרע ושנאת הבריות, מוציאים את האדם מן העולם" (אבות פ"ב מ"א), וכולם בבלעם. העין הרעה, אחת מתכונותיו ותכונותו תלמידיו, היורשים גיהנום בעולם הזה ויורדים לבאר שחת לעולם הבא (אבות פ"ה מ"ט ובתוי"ט).

וכתב רבנו יונה (אבות פ"ב מ"א) שמי שאינו שמח בחלקו ועוין את הזולת, "אזיר עולה מן המחשבה ההיא ושוף את הדברים שעייין בהם בעינו הרעה" וידועים דברי החזון איש זצ"ל (בבא בתרא לקוטים סימן כא) כי "מסודות הבריא, כי האדם במחשבתו הוא מניע גורמים נסתרים בעולם המעשה, ומחשבתו הקלה תוכל לשמש גורמים להרס ולחורבן של עצמים מוצקים". וידוע, שרב צפה בקברים שבבית העלמין ואמר שתשעים ותשעה מתוך מאה מתו בעין הרע (בבא מציעא קז ע"ב).

ובספר "אורות אילים" מצינו סיפור נורא. שר אחד היה לו בן יחיד כבן עשר. יום אחד סרקה אותו אמו והלבישתו בגדים נאים, ושלחה אותו לשחק עם הנערים. היה השר יושב בלשכתו, ושמע את מצהלות הנערים. נשא עיניו וראה במשחקם, והנער התמיר והנאה המשחק כה יפה נשא חן בעיניו. חשב: אה, אילו בני היה כמוהו - ולא ידע כי בנו הוא...

לאחר מכן פנה לביתו, לאכול. שאל את אשתו: הנער היכן הוא?

אמרה לו: משחק עם הנערים. אמר: קראי לו, ונאכל יחדיו. יצאה לקרוא לו, וראתה התגודדות מבוהלת. פלסה דרך, וראתה את בנה מוטל לארץ, מת, בר מינן... עינו הרעה של אביו פגעה בו!

הגאון רבי אברהם הורביץ זצ"ל ישב ולמד לפני הסטייפלר זצ"ל, ונכנס אדם לשאול שאלה: לא מכבר נכנסו לגור בדירתם החדשה, ואשתו שמה לב לכך שבכל פעם שהשכנה רואה את ילדיה ומתפעלת מהם, הם חוזרים הביתה עם כאבי ראש וסחרחרות. היא מטילה בהם עין הרע, האם לעבור דירה? שאל רבי אברהם וחיך: בשביל זה, לעבור דירה? הבחין הסטייפלר בחיוכו, והקפיד: "אם הגמרא קובעת שעין הרע מזיקה, מציאות קיימת היא!"

הפטיר רבי אברהם: "מי שאינו מקפיד, אין מקפידים עמו" (פסחים קי ע"א) והסטייפלר אמר: "לא אמרו כן לגבי עין הרע!" שהרי מזיקה היא גם צומח (בבא מציעא קז ע"א בבא בתרא ב ע"ב) ודומם (פסחים נ ע"ב)!

כמה התפעל בלעם כשראה את ישראל שוכן לשבטיו (במדבר כד, ב) שאין פתחיהם מכוונים זה כנגד זה, כדי שלא יציץ לתוך אוהל חברו (רש"י), שיותר יש לאדם להזהר שלא יזיק, משלא יזוק (תוספות בבא קמא כג ע"א)!

כמה זה מנוגד לאורח החיים הראותני והרהבתני של ימינו, להחצנת העושר ולניקור העיניים. ולא מבינים, שיותר משמנקרים עיני הזולת, מנקרים עיני הזולת את נכסיו, חלילה! ואף בדבר מצוה, הרי אמרו שהלוחות הראשונים נשתברו משום שנתנו בפרהסיה ושלטה בהם עין הרע (תנחומא שמות לא).

והגאון רבי פלאגי זצ"ל (לב חיים סימן פח) כתב, ששליח הציבור לא יהיה גם התוקע, "משום סכנת עין הרע, שרבים יתמהו למה כחו גדול".

וכתב, שהמעשה היה באיזמיר ששליח הצבור היה גם התוקע בראש השנה, ומאותו היום ואילך הלך ונחלש עד שנפטר לבית עולמו, ותלו כולם משום עין הרע. (והגדת)

פרשת בלק - הגר"ב רוזנבלום

ישנו ספר שנקרא **אור חדש**, לר' חיים-אפרים זייטשיק. שם הוא כותב נקודה, שכשקראתי את זה נורא הזדעזעתי, כי הבנתי שמה שחשבתי שידעתי עד היום, בכלל לא נכון.

מספרת הגמרא {מסכת גיטין נ, ב - נ, א} - **אונקלוס בר קלוניקוס בר אחתיה בן אחותו דטיטוס הוה היה בעי לאיגיווי רצה להתגייר, אזל אסקיה לטיטוס בנגידא הלך והעלה את טיטוס באוב. אמר ליה שאלו אונקלוס: מאן חשיב בההוא עלמא מי חשוב בעולם ההוא - הדיינו העולם הבא? אמר ליה השיב לו טיטוס: ישראל! שאלו אונקלוס: מהו לאידובקי בהו האם כדאי להתחבר עמם - כלומר להתגייר? אמר ליה השיב לו טיטוס: מילייהו נפישין ולא מצית לקיומיהו מצוותיהם מרובות ולא תוכל לקיימם. זיל איגרי בהו בההוא עלמא לך ותתגרה בהם בעולם הזה. והוית רישא ותהיה למנהיג, שכן כתוב דכתיב {איכה א-ה} היו צריה לראש**

וגו' מפסוק זה ניתן לדרוש שכל המיצר לישראל נעשה ראש-מנהיג. אמר ליה שאלנו אונקלוס: דיניה דההוא גברא במאי מהו עונשו של איש זה? (הדיינו, במה מענישים אותך על שהחרכת את בית המקדש)? א"ל השיב לו טיטוס: הוא נענש במאי דפסיק אנפשיה במה שפסק על עצמו (בצוואתו לפני מותו): כל יומא מכנשי ליה לקיטמיה ודייני ליה כל יום אוספים את אפרו (ובונים אותו מחדש) ודנים אותו ביסורים, וקלו ליה ואח"כ שורפים אותו שוב ומבדרו אשב ימי ומפזרים את האפר על פני שבעה ימים. אזל אסקיה לבלעם בנגידיא הלך אונקלוס והעלה באוב את בלעם הרשע. אמר ליה אונקלוס: מאן חשיב בההוא עלמא מי חשוב בעולם ההוא – הדיינו העולם הבא? א"ל בלעם: ישראל! מהו לאידבוקי בהו האם כדאי להתחבר עמם – כלומר להתגיייר? א"ל בלעם: "חלילה, {דברים כג-ז} לא תדרוש שלומם וטובתם כל הימים! א"ל אונקלוס: דיניה דההוא גברא במאי מהו עונשו של אותו איש (כלומר עונשך)? א"ל בלעם: "דנים אותי בשכבת זרע ורותחתי". אזל אסקיה בנגידיא לפושעי ישראל הלך אונקלוס והעלה באוב אחד מפושעי ישראל. א"ל אונקלוס, כדרך ששאל את הראשונים: מאן חשיב בההוא עלמא. א"ל: ישראל! שאל אונקלוס גם אותו: "מהו לאדבוקי בהו ולהתגיייר?" א"ל: טובתם דרוש רעתם לא תדרוש; כל הנוגע בהן לרעה כאילו נוגע בבבת עינו – כלומר, מזיק הוא לעצמו. א"ל אונקלוס: דיניה דההוא גברא במאי מהו עונשך? א"ל: בצואה רותחתי. דאמר מר כל המלעיג על דברי חכמים נידון בצואה רותחתי. תא חזי מה בין פושעי ישראל לנביאי אומות העולם, עובדי ע"ז אותו פושע ישראל יען לאונקלוס לדרוש טובתם של ישראל, ואילו בלעם (שהיה נביא אומות העולם) הזהירו שלא ידרוש בטובתם.

אומר הרב זייטשיק - וקשה להבין: טיטוס וכן בלעם שכבר היו בעולם האמת, והרי הם מודים שעם ישראל חשוב שם בעולם הבא, איך הם מייצעים את אונקלוס להיות מיצר לישראל? והלא שם, בעולם האמת, אחרי מיתת האדם הרי מת אצלם יצר הרע ובטל מהם חשק המדות הרעות, ולמה יעצו טיטוס ובלעם לעולל רע לישראל?

ברם, אין ספק ששם רואים את האמת, והא ראייה שהם מודים כי עם ישראל חשוב שם, והם הרשעים, נענשים על חטאייהם ועל רשעתם בינם לבין עצמם, ועל הרשעות שעשו לגבי עם ישראל ומקודשיו, אלא שהרע טבוע בהם, הרגל הוא להם ואינם מסוגלים להשתנות, נפשם כל כך מלוכלכה עד שאי אפשר להפריד אותה כבר מהרע. הרגל רע של שנים רבות עשה את שלו בהיבלעותו לתוך נימי נפשם עד שאפילו מבלי כוונה הם נוטים לרע, וכמ"ש: "רשעים אפילו על פתחו של גיהנום אינם חוזרים", כי אינם יכולים לחזור, החטא דבוק ואחוז בהם והעבירה חודרת לאדם ומרעילה אותו לגמרי.

ולכן, אף שטיטוס ובלעם מודים בחשיבותם של בני ישראל והם יושבים שם ברומו של עולם, מכירים ויודעים את האמת, רוצים לדבר ולשבח את האמת, אולם נשתרשו כל כך בחטא עד שקשה להם לעשות דבר שהוא בניגוד לטבעם והרגלם, ורק הגיהנום מטהר אותם ואת נפשתייהם, אבל גם זה רק לאחר שנים רבות, ומי יודע מהו הזמן הדרוש להם לנקותם ולזככם, כי החטא כה נשתרש בהם, הרע כה חזרו בתוכם עד שאפילו לאחר זמן של שהייה בעולם העליון אינם מסוגלים עוד להשתחרר מן הרע הדבוק בהם, וכאילו מעצמם מדברים הם בלשון שהתרגלו לדבר בו בעולם השפל.

ואין באמת כל סתירה בין מה שהם מודים בחשיבות עם ישראל, לבין זה שהם מייצעים לעשות להם רעה, כי הם אינם ביד עצמם, אינם שולטים על טבעם אלא להיפך - טבעם שולט עליהם, אולם במאות רבות בשנים יתלבנו חטאייהם ותטוהר נפשם.

אם ככה יוצא, שכל אדם, עם המידות שהוא יוצא מהעולם הזה, הוא ישרא איתם לעולם הבא – אם הוא גנב כאן, הוא גם יגנוב למעלה. היה עצבני כאן, יהיה עצבני גם למעלה וכד'.

לאחר שמביא הרב זייטשיק את היסוד הזה, הוא מביא לו ראייה ממסכת גיהנום {ראשית חכמה, פרק יג - שער היראה} – מומלץ לכל מי שרוצה לעשות דיאטה

הלכתית לארונו, הורדתי את הספר שקיבלתי הארה בגמרא שמעולם לא הבנתי: פתחתי במסכת גיהנום והתחלתי לקרוא:

דבר ראשון הוא קבע כלל, וראיתי שגם הראשית חכמה מביא את הדברים – גנב ממשוך להיות גנב, גזלן ממשוך להיות גזלן, שקרן נישאר שקרן, בעל גאווה ממשוך להיות בעל גאווה, בעל תאוה נישאר בעל תאוה וכד' – המידות ממשוכות להיות אותן מידות, הן לא משתנות!

כשקראתי את הדברים, פתאום קיבלתי הארה בגמרא שמעולם לא הבנתי:

מספרת הגמרא {מסכת יומא פג, ב} - ר"מ ור' יהודה ור' יוסי הוו קא אזלי באורחא היו הולכים בדרך. ר' מאיר הוה דייק בשמא ר' מאיר היה מדייק בשמו של בעל האכסניא לדעת אם שם נאה או מכוער הוא, ואילו ר' יהודה ור' יוסי לא הוו דייקו בשמא לא היו מדייקים בשם. כי מטו לההוא דוכתא בעו אושפיזא כשהגיעו למקום אחר בקשו מקום ללון, ויהבו להו ונתנו להם, אמרו לו התנאים לבעל האכסניא: מה שמך? אמרו להו בעל האכסניא: כידור. אמרו ר' מאיר לעצמו: ש"מ מוכח ממנו שאדם רשע הוא, שנאמר {דברים לב-כ} כי דור תהפוכות המה, והרי שמו "כידור" הוא כלשון הפסוק הזה, "כי דור כו". בערב שבת, ו' יהודה ור' יוסי (שלא הקפידו בשמות) אשלימו ליה כיסייהו הפקידו אצל בעל הבית את ארנקיהם לשבת, ר"מ (שהקפיד בשמות) לא אשלים ליה כיסיה לא הפקיד אצלו את ארנקו. אזל אותביה בי קיבריה דאבואה הלך ר' מאיר וטמן את ארנקו בקבר אביו של בעל האכסניא. כלילה ההוא אתחזי ליה בחלמיה נראה הנפטר לבנו, בעל האכסניא, בחלמו ואמר לו: תא שקיל כיסא דמנח ארישא דההוא גברא בוא וקח את הארנק המונח לי מתחת לראש. למחר, אמר להו בעל האכסניא: הכי

אתחזי לי בחלמאי כך וכך הראו לי בחלומי. אמרי ליה ר' מאיר לבעל האכסניא בכונה לדחותו שלא ילך ויטול את ארנקו: חלמא דבי שמשי לית בהו ממשא החלומות של ליל שבת, אין בהם ממש, שמתוך שאדם שרוי במנוחה, הוא מהרהר ורואה חלומות. אזל הלך ר"מ לקבר ונטריה כולי יומא ושמר על ארנקו כל אותו היום, ואייתיה למחר והביאו במוצאי שבת. אמרו לו ר' יהודה ור' יוסי לבעל האכסניא: הב לן כיסן תן לנו את ארנקינו. אמרו להו בעל האכסניא: לא היו דברים מעולם על איזה ארנקים אתם מדברים? אמרו להו ר"מ אמאי לא דייקיתו בשמא מדוע לא דייקתם בשמו? אמרו ליה: אמאי לא אמרת לן מר מדוע לא אמר לנו האדון להזהר ממנו? אמרו להו ר' מאיר: אימר דאמרי אנא חששא אכסמארי לדייק בשמות, אמרתי רק ששם מכוער מעורר חשש. אחזיק מי אמאי האם אמרתי שצריכים עד כדי כך להחזיק אותו כרשע ולהזהיר אחרים מפניו? משכוחו לבעל האכסניא בדברים, ועיילוהו לחנותא והכניסוהו לחנות יין כדי להשקותו יין. חזו טלפחי אשפמיה ראו עדשים על שפמו, אזלו הלכו התנאים אצל אשתו של בעל האכסניא, ובקשו בשמו את ארנקיהם ויהבו סימנא לדביתהו ונתנו סימן לאשתו ששלחם, שאכלו אותו יום, הוא ואשתו עדשים. בכך האמינה להם אשתו ומסרה להם את הארנקים, ושקלוהו לכיסייהו ואייתו לקחו את הארנקים והלכו לבעל האכסניא, להוכיח לו שהוא שקרן. אזל איהו וקטליה לאיתתיה הלך בעל האכסניא והרג את אשתו.

רבותי, למדתי את הגמרא הזאת כמה וכמה פעמים, ותמיד שאלתי את עצמי שאלה – איך יכל להיות, שמשמים נותנים לנשמה שנפטרה כבר, לרדת לבן שלו בשבת ולומר לו "כידור, כנס אלי, יש לך חבילת דולרים ליד הראש שלי – בוא תיקח!" – איך יכל להיות שמשמים נותנים לו לרדת ולעודד את הבן שלו לגנוב???

עפ"י דברי הרב זייטשיק והראשית חכמה זה מובן – מי שהיה גנב בעולם הזה יהיה גנב גם בעולם הבא, אבל בעולם הבא אין מה לגנוב – אז מה הוא עושה???

"כידור ובניו" – זה תורשתי – למעלה הוא כבר לא יכל לגנוב, לכן הוא בא לבן שלו ומעודד אותו לגנוב – "תמשיך את המורשת!" ☺

זאת אומרת, שהדבר הזה לא מפסיק לאחר המוות, אלא ממשיך הלאה עד המיתה!

מביא רש"י מעשה שמובא בירושלמי {מסכת סנהדרין מד, ב} - דבעיא מכסא. מעשה במוכס אחד ישראל רשע אחד שמת ובו ביום מת אדם גדול בעיר ובאו כל בני העיר ונתעסקו במטתו וקרובי אותו מוכס הוציאו גם את מטת המוכס אחריו וקפצו עליהם אויבים והניחו המטות וברחו והיה שם תלמיד אחד שישב לו עם מטת רבו לאחר זמן חזרו גדולי העיר לקבור את החכם ונתחלפו להם מטתו בשל מוכס והיה אותו תלמיד צועק ולא הועיל לקרובי המוכס קבור את החכם ונטעטר בה אותו תלמיד מאד מה חטא גרם ליקבר זה בבזיון ומה זכה אותו רשע ליקבר בכבוד גדול כזה. נראה לו רבו בחלום ואמר לו אל תצטער בא ואראך בכבודי בגן עדן בכבוד גדול ובא ואראך אותו האיש בגיהנם וציר של פתח גיהנם טובב באזניו. אבל פעם אחת שמעתי בגנות תלמידי חכמים ולא מחיתי ולכך נעשתי, וזה פעם אחת הכין סעודה לשר העיר ולא בא שר העיר וחילקה לעניים וזה היה שכרו. אמר אותו תלמיד: עד מתי יהא אותו האיש נידון בדין קשה? אמר לו: עד שימות שמעון בן שטח ויכנס תחתיו. אמר לו: למה? אמר לו: מפני נשים מכשפניות ישראליות שיש באשקלון ואינו עושה בהן דין. למחר סיפר אותו תלמיד דברים לשמעון בן שטח. מה עשה? כינס שמונים בחורים בעלי קומה והיה אותו היום יום גשמים, ונתן כד גדולה ביד כל אחד ואחד וקיפל טלית בתוכם ואמר להן: הזהרו בהן שהן שמונים ובשעה שתכנסו יגביה איש אחת מהן מן הארץ ושוב אין מכשפות שולטות בכם, ואם לאו, לא נוכל להם. הלך לו שמעון בן שטח לטרקלין שלהם, והניח הבחורים מבחוץ. אמרו לו: מי אתה? אמר להן: מכשף אני ולנסותכם בכשפים באתי. אמרו לו: ומה כשפים בידך? אמר להן יכולני להביא לכם שמונים בחורים עטופי טליתות נגובות. ואע"פ שהוא יום גשמים, אמרו לו: הנראה. יצא לחוץ ורמז להם הוציאו הטליתות מן הכדים, ונתעטפו בהן ונכנסו ואחזו כל אחד את אחת מהן והגביה ויכלו להם והוציאו וטלאום כולם, ונתקנאו קרוביהם בדבר ובאו שנים מהם וכוונו דבריהם והעידו על בנו של שמעון בן שטח חיוב מיתה ונגמרו דינו וכשהיה יוצא לסיקל אמר אם יש בי עון זה, לא תהא מיתתי כפרה לי, ואם אינו כן, תהא מיתתי כפרה על כל עונותי וקולר תלי בצואר עדים ושמעו אלו וחזרו בהם ונתנו טעם לדבריהם מחמת שנאת הנשים ואעפ"כ לא נפטר:

נשאלת השאלה – בשלמא הצדיק שנקבר בתור מוכס – זה מידה כנגד מידה – הוא שמע בגנותו של תלמיד חכם, לכן הוא נענש – שוכב תלמיד חכם על הרצפה, אומרים לו: "אוי, כמה מס הכנסה גבית!" – זה ביזיון לתלמיד חכם. לכן אם הוא שמע בגנותו של תלמיד חכם, אז העונש במידה כנגד מידה – בגנותו של תלמיד חכם.

אבל אם אתה אומר שזה שכר שניתן למוכס – איזה מין שכר זה שניתן למוכס, שמלווים אותו אלפי אנשים ואומרים לו: "אוי, איזה צדיק! שבעים שנה הרבצת תורה. כל רגע הקדשת לתורה!" – זה לא שכר, זה בושה עבורו! כאלה כינויים לומר לאדם שהדברים לא היו קיימים אצלו?!

סיפר לי פעם אחת הרב בויאר, ראש העיר – פעם הגיע אחד, להתקבל לתפקיד פקח עירוני.

אמר לו: "תשמע, אנחנו נותנים שכר מינימום"

"יש אופנוע?"

"יש אופנוע"

"בסדר גמור!"

בדר"כ, אף אחד לא היה מסכים לעבוד בשכר מינימום "שכר מינימום! אני מינימום 30 ₪ לשעה!"
הרב בויאר ממש התפלל: "בלי ויכוחים! ככה ישר הוא מקבל את התפקיד?!",
הלך לברר את הענין ...
אמרו לו: "כבוד הרב, מה אתה מתפלל? אתה חושב שאנחנו חיים משכר מינימום? אנחנו עולים למעלה, אם בנו קצת יותר מידי - מבקשים 'אגרה' כדי לא להגיש תלונה ויש לנו משכורת!
מספר לי הרב בויאר, שכאשר הוא נבחר לראש עיר, הגיע אליו אברך אחד: "כבוד הרב, תעזור לי!"
"מה קרה???"

"כבוד הרב, אתה יודע ... מותר לבנות על הגג רק 40 מטר ... מה אני יכל לעשות שלמשאית מלט נשפך 'בטעות' עוד 30 מטר מלט? אתה יודע, אי אפשר להחזיר את המלט בחזרה למשאית ... לא חבל? זה כל תשחית - אז כבר המשכתי עם המרפסת" ☺
"נו, אז מה אתה רוצה?"

"תשמע, אתמול הגיע הפקח . אמרו לי תתן לו מעטפה עם 400\$ - הוא ירד חזרה למטה ולא יבדוק אותך . אתמול הוא הגיע, פתח את המעטפה, ואמר לי "אדוני, המחיר על ה - 1000\$, ! כבוד הרב - דבר איתו שיעשה הנחה, אני אברך!" ☺
כותב הספר מעיין האמונה {חלק ב, ע' תקע"ד} - למה אדם הולך לעבוד בתור מוכס? הרי לא מרוויחים משכורת גבוהה מזה. עיקר הכסף זה מהמלכות שנותנים להם בדרך ☺.

אם ככה, מה יש למוכסים?! הרבה כבוד - כולם רועדים מהם!
כשרואים שוטר, מכבדים אותו?! אתה אומר לעצמך "הלוואי שילך כבר", אבל כל עוד שהוא בשטח, אתה נותן לו כבוד מדומה.
כמו השוטר - מגיע מוכס, שגם עליו אתה אומר "הלוואי שילך כבר", אבל בכל זאת, נותנים לו כבוד מדומה - הוא חושב שמכבדים אותו, אבל זה לא באמת שמכבדים אותו, אלא יראים ממנו ולכן מכבדים אותו.
אדם שנעשה מוכס ונהנה מכבוד שקרי, גם לאחר מותו יקבל כבוד שקרי - עומדים אלפי אנשים ואומרים: "אחח, איזה תלמיד חכם הוא היה!"
יוצא, אם אדם נהנה מכבוד מדומה בחייו, הוא ינהה מכבוד מדומה גם לאחר מותו.
רבותי, זה לא רק זה:

בשעה שחמד אחאב מלך ישראל את כרם נבות, ביקש לקנות אותו מידו: "אתן לך מיליון דולר!"
"לא מעוניין!"
"אתן לך שלש מיליון דולר!"
"בשום פנים ואופן לא" - {מ"א כא, ג} ויאמר נבות אל אחאב חלילה לי מה' מתתי את נחלת אבותי לך.

אמרה לו איזבל אשתו: "מה אתה מנהל איתו משא ומתן, הרי אתה מלך! שכור שני עדי שקר שיעידו שקילל את הקב"ה, ותחסל אותו!"
מספר הנביא:

"מ"א כא, ג} ויבאו שני האנשים בני בלעיל וישבו נגדו ויעדהו אנשי הבלעיל את נבות נגד העם לאמר בך נבות אלהים ומלך ויצאהו מחוץ לעיר ויסקלהו באבנים וימת: {יד} וישלחו אל איזבל לאמר סקל נבות וימת: {טו} ויהי כשמע איזבל כי סקל נבות ותאמר איזבל אל אחאב קום רש את כרם נבות הזירעאלי אשר מאן לתת לך בכסף כי אין נבות חי כי מת: {טז} ויהי כשמע אחאב כי מת נבות ויקם אחאב ורדת אל כרם נבות הזירעאלי לרשתו: {יז} ויהי דבר ה' אל אליהו התשי לאמר: {יח} קום רד לקראת אחאב מלך ישראל אשר בשמרון הנה בכרם נבות אשר ירד שם לרשתו: {יט} ודברת אליו לאמר כה אמר ה' הרצחת וגם ירשת ודברת אליו לאמר ה' האמת ה' במקום אשר לקקו הכלבים את דם נבות ילקו הכלבים את דמך גם אתה.

נבות כבר נמצא בעולם האמת - נהנה מזיו השכינה. הגיע הזמן להעניש את אחאב - הוא רוצה לצאת למלחמה, אבל אומר לו הנביא: "אתה היחיד שתיפול במלחמה"
אמר אחאב: "הנביא הזה שונא אותי" - חיפש נביא שקר, שיאמרו לו שיצליח במלחמה.

{כב, כ} ויאמר ה' מי יתנה את אחאב ... {כא} ויצא הרוח ויעמד לפני ה' ויאמר אני אפתנו ויאמר ה' אליו במה: {כב} ויאמר אצא והייתי רוח שקר בפי כל נביאיו ויאמר תפתה וגם תוכל צא ועשה כן.

אומרת הגמרא {מסכת סנהדרין פט, א} - אמר רב יהודה מאי מהי הכוונה במלה צא שאמר ה' לרוח? צא ממחיצתי. מאי ומהו ה"רוח"? שנזכר בכתוב {אמר רבי יוחנן: רוחו של נבות הזירעאלי ...

נשאלת השאלה - נבות נמצא בגן עדן - נהנה מזיו השכינה, מה זה צריך לעניין אותו איך יענישו את אחאב?
אומרים רבותינו - יצר הנקמה, נמצא גם לאחר המוות.

הוא כבר נמצא בעולם האמת, יש נקמה?! הוא מוכן ללכת!

אם הוא מוכן לשקר עבור הנקמה - זה סימן שהוא היה גם שקרן במהלך חייו. כי מי שהיה שקרן בחייו, ממשיך להיות שקרן גם לאחר מותו.

אם אלו הם פני הדברים, הגענו אל הראיה שכותב הרב זייטשיק בספרו, ומכאן יש לנו הסבר נפלא:

כותב הרמח"ל {אוצרות הרמח"ל, איוב} - כי פעל אדם ישלם לו וכארח איש ומציאנו {לד, יא}. כי בדרך שאדם הולך בעולם הזה, בה הולך לאחר מיתתו. ואותו העון שעשה בעוה"ז בבחירתו, ואז הוא לו לעונג. אותו העון עצמו מתמיד ועושה בגיהנם, אבל בעל כרחו שלא בטובתו. וזה הוא הצער היותר גדול שיכול להיות לו. ולפי ששמשון הלך אחר עיניו, היה ראוי שיעשה כן גם אחר מיתתו בעל כרחו. והקב"ה ריחם עליו ונתן לו העונש הזה בעוה"ז, כדי לתת לו מנוחה לעוה"ב. והוא מה שארז"ל: "ויהי טוחן בבית האסורים". מלמד שכל אחד ואחד הביא לו אשתו לבית האסורים כדי שתתעבר ממנו. וענין זה אומרו הפסוק בהדיא: {איוב כד, יט} "ציה גם חום יגזלו מימי שלג שאול חטאו". כי מי שגונב וגזל בחייו גם במותו יגזול, אלא שבחייו גזל מעות או ממון להנאתו, ושם יגזול, אם בגיהנם של אש - יגזול אש. ואם בגיהנם של שלג - יגזול שלג. וזה אלילי לצער גדול ולכפרת עונותיו.

כותב הרב זייטשיק - ובמסכת גיהנום אמרו ז"ל: בכל ערב שבת מוליכין אותם לב' הרי שלג ומניחים אותם, ובמוצאי שבת מחזירים אותם למקומם בגיהנום, ומהן נוטלים שלג ונותנין תחת בית שחיייתם כדי לצנן אותם בששת ימי החול, והקב"ה אומר להם: רשעים, אוי לכם שאף בגיהנום אתם גוזלים, שנאמר {איוב כד, יט} ציה גם חום יגזלו מימי שלג שאול חטאו {כלומר, אף בשאול חטאו}.

ולכאורה, מה שייכת גזילה בעולם הבא, איך יכולים בכלל לגזול שם? מילא בעולם הזה קיימת בחירה ונותנים את האדם לבחור לו, אבל בעולם הבא הלא כבר ניטלה הבחירה מיד האדם ואין בידו לעשות הרע, מה איפוא אפשר לגזול? ועוד, כלום גם שם קיימים יצר ונטיה לרע, ואם לא איך הם גוזלים?

אלא כפי רעיונו, שהורגלו אותם הרשעים לגזול בעולם הזה, כטבע נעשה להם הדבר, הנטיה הזו חזרה כ"כ בנפשם ודבוקה בכל חושיהם ועצמותיהם, עד שאפילו בגיהנום, מקום הדין והמשפט על הרע, מקום הזיכור וההיטהרות מכל עוון ותיעוב, הרי ההרגל עוד עושה את שלו, אפילו מבלי ידיעה והרגשה כבר עושים את הרע, שולחים את ידיהם לגזול, כי כל דמם וכל חושיהם טבועים ברעל הגזילה, היד נשלפת מעצמה, עוד בטרם באה ההכרה ומוחה על זה, כי אם הרע נתיבך בכפותיהם בעולם הזה - ההתדבקות הזו באה עמם גם כשהם מגיעים לעולם הבא, גם שם הם גוזלים.

והקב"ה גוער בהם ומבכה עליהם ברחמנותו: "אוי לכם רשעים", שאף בגיהנום, מקום הטהרה, מקום הפרדה בין הרע והנפש, גם שם אתם גוזלים, עדיין לא נטהרתם, עדיין עומדים אתם תחת השפעת ההרגל הרע שנתרגלתם בעולם השפל, עולם השקר, עדיין בתוך כתמיהם ויגליליכם אתם רובצים, לא הספיקו לכם עוד יסורי הגיהנום כדי לשרוף את הפגמים הדבוקים בכם, הכתמים שרחשתם לעצמכם בחייכם בעולם השקר, כמ"ש: כל העובר עבירה אחת בעולם הזה העבירה מלפנתו, ור"א אומר: קשורה בו ככלב.

והר"ר יונתן מפרג ז"ל כתב בספרו יערות דבש: שבמחלוקת במסכת ברכות פרק 'מי שמתו': אם המתים יודעים מה שנעשה בעולם הזה אם לא, אומר שאלו ואלו דברי אלקים חיים, כי אלה שנשאר אחרי מותם במדרגת עוה"ז יודעים ומתעניינים בו, משא"כ אלו שהיו בעלי מדרגה רוחנית בעוה"ז אינם יודעים מאומה מעוה"ז כי שוב אינם מתעניינים מהנעשה בו בעוה"ז. כי בהיותם בעוה"ז היו פורשים ורחוקים מכל הוויות שבה.
עד כאן דבריו הנפלאים של הרב זייטשיק.

רבותי, בואו נעבור עכשיו לזכות ולא לשלילה:

מספרת הגמרא {מסכת כתובות עו, ב} - ריב"ל מיכר בהו ועסיק בתורה היה מתדבק בהם ועוסק בתורה. וכך אמר: הפסוק קורא לתורה {משלי ה-יט} אילת אהבים ויעלת חן. אם חן היא מעלה על לומדיה {ויעלת חן} אגוני לא מגנא - וכי לא תגן עליו גם מהמחלה? כי הוא שכיב כשהגיע זמנו של רבי יהושע בן לוי להיפטר מן העולם אמרו ליה: למלאך המות: זיל עביד ליה רעותי לך תעשה לו כל מה שרוא רוצה - תמלא את רצונו אזל איתחזי ליה הלך מלאך המות ונתראה לו א"ל רבי יהושע בן לוי: הביאני לגן עדן ואחזי לי דוכתאי והראה לי את מקומי שם, אמר ליה המלאך: לחיי {בסדר}. א"ל ריב"ל למלאך המות: הב לי סכינך תן לי את סכינך שבו אתה הורג אנשים דלמא מבעתת לי באורחא אני חושש שמא תפחיד אותי בדרך, יבה ניהליה ונתן לו מלאך המות את הסכין. כי מטא להתם כשהגיע ריב"ל לשם דלייה הרימו מלאך המות על גבי הקיר קא מחזי ליה והראה לו את מקומו בגן עדן שוור נפל להווא גיסא קפץ ריב"ל לצד השני, כלומר לתוך גן עדן. נקטיה בקרנא דגלימייה אך מלאך המות אחז בו בפיתת כסותו. א"ל ריב"ל: בשבועתא דלא אתינא שבועה שלא אחזור! ובכן, נוצרה בעיה חמורה: מלאך המות רצה להחזיר את רבי יהושע בן לוי, אך הוא נשבע שלא יחזור! אמר קודשא בריך הוא אמר הקב"ה בישוב הבעיה: אי איתשיל אשבועתא ניהדר אם נשבע ריב"ל בשבועה מעולם ונשאל עליה להתירה, עליו לחזור: אי לא לא ניהדר אתר אם לא, אינו צריך לחזור. מכיון שלא נשאל ריב"ל להתיר שבועה מעולם, הותר לו להישאר בגן עדן. אמר ליה מלאך המות לריב"ל: הב לי סכינאי תן לי את סכיני בחזרה. לא הוה קא יחיב ליה סרב ליה להחזירה ולא נתן לו, כי פחד שמא ישתמש בה נגדו. נפקא בת קלא יצאה בת קול ואמרה ליה {לו} לריב"ל: הב ניהליה דמיתבעא לברייתא תן לו {למלאך המות את סכינו} כי הוא נצרך לה לבריות אחרות. הוא לא ישתמש בו נגדך, אלא נצרך הוא לו ליתול נשמתם של אנשים אחרים. כשמע זאת ריב"ל - החזיר לו את הסכין. הגמרא מתארת כיצד נתקבל ריב"ל בגן עדן: מכריז אליהו קמיה הכריז אליהו הנביא לפניו: פנו מקום לבר ליואי פנו מקום לבר ליואי {לבן לוי}, אזל אשכחיה לר' שמעון בן יוחאי הלך ריב"ל ומצא את רשב"י דהוה יתיב על תלת עשר תכטי פיזא שהיה יושב על שלש עשרה כסאות מזהב טהור. אמר ליה רשב"י לריב"ל: אתה הוא בר ליואי? אמר ליה הן, שאלו רשב"י: האם נראתה קשת בימך? אמר ליה הן. אם כן אי אתה בר ליואי.

ולא היא ובאמת לא כך היה הדבר דלא הואי מידי שכלל לא היתה נראית הקשת בימיו, אלא סבר ריב"ל: לא אחזיק טיבותא לנפשאי "לא אתגאה בעצמי" – היה ענוותן!

מכאן אנו למדים – מי שהיה ענוותן בעולם הזה, ממשיך להיות כך גם בעולם הבא!

אם אלה הם פני הדברים, נוכל לעמוד על נקודה אחת:

בלעם הרשע אומר לאונקלוס: "אל תגיייר - לא תדרוש שלומם וטובתם כל הימים"

נשאלת השאלה – למה?!

עפ"י מה שלמדנו, התשובה פשוטה מאוד – אם בחייו היתה לו שנאה לעם ישראל, הוא ממשיך לשנוא אותם גם לאחר מותו – זה לא ניגמר! אברהם אבינו שבחייו ניסה להציל את סדום, גם לאחר מותו ממשיך לעשות חסד:

אומרת הגמרא (מסכת עירובין ט, א) – אם אין אש של גיהינום שולטת ברשעי ישראל, אין תפרש את הכתוב: "עוברי בעמק הבכא" שנתפרש קודם לכן, כלומר: העוברים על רצונו של מקום מעמיקים להם גיהינום והם בוכים, הרי שפושעי ישראל אכן נידונים בגיהינום! ההוא אותו פסוק, פירושו רק דמחיביי היא שעתא בגיהנם שהם נידונים לפי לגיהינום לפי שעה ואתי ובא אברהם אבינו ומסיק להו ומקבל להו ומעלה ומקבל אותם; בר מישאל חוץ מיהודי שבא על בת עובד כוכבים דמשכה ערלתו מפני שערלתו נמשכת ומכסה את המילה שלו ולא מבשקף ליה ואין אברהם אבינו מכירו כיהודי.

אני רוצה לעמוד על נקודה אחת, שראיתי בספר מעיין המועד על חג הסוכות (ע"מ שני"ז), שמביא סיפור נורא ואיום, שימחיש לנו על מה אנחנו מדברים:

בספר הספר מעיין המועד – הגאון הצדיק רבי חיים פרידלנדר זצ"ל, המשגיח בשיבת פוניבז', חש בשיניו. פנה לרופא שערך צילום, והבהילו לבית החולים. גידול ממאיר בלסת, רחמנא ליצלו, עבר ניתוח בארה"ב ושב לארץ לסידרת הקרנות. בו בזמן המשגיח בשיגרת שיחותיו בישיבה, ובישיבת הנגב ובישיבת "לב אליהו" בקרית ישמח משה, ובחוגי המחשבה שהעביר בביתו לקבוצת אברכים. מי שמכיר את השפעתן המדכדכת והמחלישה של ההקרנות, לא יוכל אלא להשתאות.

אבל המחלה הלכה והתפשטה, וההקרנות הלכו והתישו, וכאן מגיעים אנו לסיפורנו. תלמיד הישיבה ביקש להוועץ ברבו, מרן הגרא"מ שך זצ"ל. ידע שהדלת תמידית פתוחה. נכנס לזירה, אבל הדלת היתה סגורה; בחדר התקיימה ישיבת הנהלה בראשות ראש הישיבה. המתין לסיומה.

עודו ממתין, והדלת החיצונית נפתחה. המשגיח, רבי חיים פרידלנדר, נכנס, "מה אתה עושה כאן", שאל את הבחור, אמצע ה"סדר" עתה.

"אני מבקש להוועץ בראש הישיבה".

"ומדוע אינך נכנס?"

"כי מתקיימת ישיבת הנהלה"

אם זו ישיבת הנהלה, יכל המשגיח להיכנס. פתח את הדלת. הבחור ראה כיצד כולם קמים, כאיש אחד. פסע פנימה, ולא היה בו כח לסגור הדלת אחריו. ראה הבחור כיצד הוא פונה לראש הישיבה ושואל דבר מה. לא שמע את השאלה, אבל ראה שהכל דומעים. ראש הישיבה ענה, רבי חיים פנה לצאת, וראש הישיבה ליווהו. בפתח ראה את הבחור, שאל לרצונו, וענהו.

הבחור עלה לבית המדרש, אכול סקרנות. מה שאל המשגיח, מדוע כולם בכו. בצורהיים פגש באחד הר"מים, ושאלו בחכמה: "ראיתי שהמשגיח נכנס ושאל משהו את ראש הישיבה. ראיתי שכולם בוכים, וראש הישיבה ענה. אם זה דבר שאיני ראוי לדעתו, כאילו לא שאלתי. אבל אם רשאי אני לדעת, מבקש אני לדעת".

ענה הר"מ: "אספר לך, בתנאי שלא תגלה זאת בחודש הקרוב".

וסיפר שהמשגיח גילה, שהוא מגיע היישר מהרופא, הרופא הודיעו שנכשל בעצירת המחלה. אין עוד טעם בהקרנות, והן יופסקו. ייתנו רק תרופות לשיכון הכאבים.

"וכמה זמן נותר לי לחיות, להערכתכם", שאל המשגיח.

"שבועיים שלושה", ענה הרופא.

שמע המשגיח, ובא סיפר זאת, ואין פלא שכולם בכו. אך לא לשם כך הגיע. הוא בא לשאול: אדם שנתורו לו שבועיים לחיות, מה עליו לעשות.

לערוך חשבון נפש, לשוב בתשובה יותר עמוקה, לחזור על תלמודו: "אשרי מי שבא לכאן ותלמודו בידו (פסחים נ, א)

להכין ספריו לדפוס, להעניק זמן איכות לילדיו?

וראש הישיבה ענה: "אדם שנתור לו פרק זמן קצר לחיות, ינצלו כדי לעבוד ולעמוד על שיפור המידות".

מי שהכיר את המשגיח ומידותיו האצילות, את שליטתו העצמית המוחלטת, ידע שבשבועיים הספיקו לו לליטוש אחרון, לברק סופי. אנו, זקוקים להרבה יותר. אבל התשובה כה תמוהה. רגילים אנו להתייחס למידות כאל יצרניות של מעשים. אבל המשגיח עמד בפני תקופת התנתקות ממעשים. לשם מה עליו לשפר מידותיו?

והתשובה, שכאשר מגיע האדם למרום נשקלים מעשיו, נקבע שכרו, אבל בראש ובראשונה שואלים מי בא, מי הגיע, מי אתה.

עד כאן.

כשקראתי את זה, אמרתי לעצמי: "ר' חיים פרידלנדר צריך לעבוד על המידות שלו?!"

כותב הגאון מוילנה {אבן שלמה, פרק א} – עיקר חיות האדם, הוא להתחזק תמיד בשבירת המידות, ואם לאו למה לו חיים.

אם ככה יוצא, שעבודת המידות היא העיקר.

אומרת המשנה {מסכת אבות ה, יט} – כל מי שיש בידו שלשה דברים הללו, מתלמידיו של אברהם אבינו. ושלשה דברים אחרים, מתלמידיו של בלעם הרשע. עין טובה, ורוח נמוכה, ונפש שפלה, מתלמידיו של אברהם אבינו. עין רעה, ורוח גבוהה, ונפש רחבה, מתלמידיו של בלעם הרשע.

באים חז"ל ואומרים לנו – דע לך, בפרשה הזו אין שום מצוה. אבל יש בה את התשתית לבנות בן אדם!

אם אתה רוצה לדעת איך נבנה אברהם אבינו, בבקשה – מ - עין טובה, ורוח נמוכה, ונפש שפלה!

אתה רוצה לדעת איך נהיה בלעם הרשע? חי עם אתון, מחפש לקלל את ישראל וגם לאחר מותו, ושואלים אותו מה לעשות עם ישראל, הוא אומר: "לא תדרוש שלומם וטובתם כל הימים" – איך זה נוצר?! זה נוצר מ - עין רעה, ורוח גבוהה, ונפש רחבה!

בהמשך, שואלת המשנה – "מה בין תלמידיו של אברהם אבינו לתלמידיו של בלעם הרשע?"

נשאלת השאלה – מה זאת אומרת 'מה בין תלמידיו'?

תלמידיו של אברהם אבינו, הולכים ב"ה עם חליפה ארוכה ועם כובע עגול. אבל תלמידיו של בלעם הרשע, הולכים עם ג"נס מחורר וחולצה שכתוב עליה מספר '10'. יש להם י"ב עגילים באזנים כנגד י"ב שבטים ועוד עגיל בעין כנגד 'עין טובה'

© - מה זאת אומרת מה ההבדל? יש הבדלים עצומים!

המשנה לא מביאה את ההבדלים האלה, אלא מה היא אומרת?!

"מה בין תלמידיו של אברהם אבינו לתלמידיו של בלעם הרשע" – יכולים לשבת באותה ישיבה שני בחורים, עם אותו כובע ואותה חליפה – אחד יהיה תלמידו של אברהם אבינו, והשני יהיה מתלמידיו של בלעם הרשע!

למה???

אם אין לו 'עין טובה':

אחד רק יצא לבניה של מרפסת – "הלו, תבואו מהר, מישהו התחיל לבנות כאן משהו!"

מה אכפת לך? הוא יגנוב לך את השמש? מה קרה???

'עין רעה' – הוא לא יכל לראות את השני מצליח!

חז"ל לא אמרו לנו שהוא שונה – הוא נראה אותו הדבר!

מלמדת אותנו הפרשה, עד כמה האדם צריך לתקן את מידותיו.

(ברוך שאמר)

בדרך הדרוש

בגמ' סנהדרין (צו, ב) "אמר רב כלו כל הקיצין ואין הדבר תלוי אלא בתשובה ומעשים טובים ושמואל אמר דיו לבלל שיעמוד בבלו כתנאי רבי אליעזר אומר אם ישראל עושים תשובה נגאלין ואם לאו אין נגאלין אמר ליה רבי יהושע אם אין עושים תשובה אין נגאלין אלא הקדוש ברוך הוא מעמיד להן מלך שגורותיו קשות כהמן וישראל עושים תשובה ומחזירן למוטב" דיינו שרב ס"ל כר"א ושמואל ס"ל כר"י שמעמיד עליהם מלך רשע כהמן. וזה מה שאמר בלעם "אוי מי יחיה משמואל" שלשית שמואל מעמיד עליהם מלך רשע כהמן.

(שפע חיים – מכתבי תורה מכתב ב - לימים)

(נוראים)

דאית מלאכין משוטטין בכל העולם ורואין מעשה בני אדם, וכשבית דין העליון דן את האדם, המה יעידון ויגידון מעשה בני אדם, ונמצא דיש עדות על מעשה בני אדם. ואיתא בגמרא (ב"ק עה, א) מודה בקנס ואחר כך באו עדים רב אמר פטור ושמואל אמר חייב. נמצא ההיודי מועיל לדעת רב, ואפילו אם האדם חטא כשמתוודה הוא כקטן שנוהר דמי בלי חטא, אבל לדעת שמואל דאמר מודה בקנס ואחר כך באו עדים חייב, אינו מועיל לו היודי, וחייב מיתה אם חטא. והוה שאמר בלעם "אוי מי יחיה משמואל", בשלמא לדעת רב יש תקוה ביודיו אף על פי שחטא אבל לשמואל אינו מועיל, ואדם אין צדיק בארץ אשר יעשה טוב ולא יחטא, אם כן מי יוכל לחיות בלי חטא. (פניני הרמ"ע מפאנו)

אוי מי יחיה משמואל. (כד, כג)

ורכב תאמינים

עלון שבועי מבית בני אמונים

מאוצרות אמונים

פניני אמן ותפלה בפרשה

סוד התפלה טמון בהכנה המקדמת

"וירא בלק... את כל אשר עשה ישראל לאמורי ויגר מואב מפני העם מאד כי רב הוא... וישלח מלאכים אל בלעם בן בער... לקרא לו לאמור" (כב ב:ג-ה)

אמר האדמו"ר רבי שלמה מרדוקסק:

כשראה בלק כי בני ישראל מנצחים במלחמותיהם שלא כדרך הטבע, הבין כי נצחונם בא להם בכת התפלה. אולם כאשר בקש גם הוא להשתמש בכת התפלה כנגדם, נזכח לראות כי הדבר אינו עולה ביזו. עמד וחקר את פשר הדבר, עד שהגיע לפסקנה: ההבדל בינו לישראל נעוץ ב: "כל אשר עשה ישראל לאמורי" - בהכנה המרובה שהם עושים טרם אמירת התפלה, כדי שייכוננו לבס פאות לאביהם שבשמים. לפיכך: "ויגר [חשט] מואב מפני העם מאד, ומדוע? כי רב הוא" - המאמץ שמשקיעים ישראל בתפלתם, והוא אינו מסגל להשקיע כמוהם.

לפיכך: "וישלח מלאכים אל בלעם בן בער..." - בחושבו כי יודע הוא להתפלל כדבעי, "לקרא לו לאמור" - להתפלל בעבורו, וכך סבר שיוכל להכריע את ישראל במלחמה.

תפארת שלמה

כת הפה שך לישראל בלבד

"ותרא האתון את מלאך ה' יצב בדרך וחרבו שלופה בידו" (כב כג)

"אמר [מלאך ה']: רשע זה הניח כלי אמונתו - שכלי זינו של אמות העולם בחרב, והוא בא עליהם בפיו - שהוא אמונת שלהם. אף אני אתפש את שלו [החרב] ואבוא עליו באמונתו" (רש"י, ע"פ במ"כ כ יג).

כתב רבי שטיי מזור-בס כי דברי המדרש נרמזו בלשון הפסוק עצמו: תבת "שלופה" נכתבה בכתב מלא, ולא כדלהלן (פס' לא): "שלופה" - בכתב חסר, ומכאן שהתפון הפלאה לומר לבלעם: "שלו-פה" - כת הפה שך לעיניו, ואין לה רשות להשתמש בו כנגדו.

שפתי חכמים

השכינה שורה בתפלה במנין

"הן עם לבדד ישכון" (כג ט)

דרש חכם יעקב קצין מחכמי ארם צובה:

מפסוק זה נתן ללמד רמז לדברי חכמים (ברכות ו א): "ומנין לעשרה שמתפללין ששכינה עמהם, שנאמר (תהלים פב א): 'אלקים יצב בעדת אל'"; כאשר מתפללים בעשרה - פגימטריה של 'בדד', אזי 'ישכון' הקדוש ברוך ביניהם וישמע תפלתם.

גאסר דוד

'פארי תנשא בזכות אמן'

"הן עם כלביא יקום וכארי יתנשא" (כג כד)

דרש המגיד הקדוש רבי יעקב די אלבה:

"הן עם כלביא" - סופי תבות: 'אמן'. רמז לעגית אמן בסוף כל ברכה. "יקום" אותיות 'קו' יום. רמז למאה ברכות שמקפידים ישראל לברך מדי יום. וכך אמר בלעם לבלק: איני יכול לפגוע בישראל בקללתי, שכן מתנשאים הן כנגדי פארי בזכות הקפדתם על עגית אמן ואמירת מאה ברכות. וכפי שדרשו בתנא דבי אליהו (רבא י) על הפסוק (שופטים ה ב): "בפרע פריעות בישראל בהתנדב עם ברכו ה" - "במי נפרע להם הקדוש ברוך הוא לישראל מאמות העולם? בבני אדם שמשכימים ומעריבים לבית הכנסת ולבית המדרש ועונים אמן ומברכים את הקדוש ברוך הוא..."

תולדות יעקב [נצחה סס"ט]

על פי זאת פרש נשיא 'בני אמונים' רבי יעקב דב מרמורשטיין את דברי רש"י על פסוק זה: "כשהן עומדים משנתם שחרית, הן מתגברין כלביא וכארי לחטף את המצות..." ולכאורה, הלשון 'לחטף' צריכה באור - וכי מצוות עושים בחטף?

אמנם על פי דבי הר"י די אלבה, שפסוק זה רומז על עגית אמן, נתן לפרש שרש"י כן לרמז בדבריו על מצות עגית אמן, שבבוא האדם לבית הכנסת עליו לנצל כל רגע כדי לחטף עוד ועוד 'אמונים'. וכך נהיה להיות בבחינת 'שומר אמונים' - שומר ומצפה אימתי יבא עוד אמן לידו.

עמידה בשעת עגית דברים שבקדשה

"ויאמר לו בלק מה דבר ה' וישא משלו ויאמר קום בלק ושמע" (כג זי-ח)

כתב הרמ"א כי נהגו לעמד בשעה שאומרים קדיש וישא דברים שבקדשה. והביא לכך מקור בשם הירושלמי (ובירושלמי שלפנינו אינו) מכך שעגלון מלך מואב נעמד על רגליו כשבקש אהוד בן גרא לומר לו את דבר ה' (שופטים ג כ): "ויאמר אהוד דבר אלקים לי אליך ויקם מעל הפסא".

אולם כתב רבי שלמה קלוגר כי אמנם הדיון - דין אמת הוא, אולם המעתיק טעה במקור הדיון. שלא מעגלון מלך מואב למדנו זאת, אלא מבלק מלך מואב. וכפי שכתב בפסוק שלפנינו, שפאשר שאל את בלעם: "מה דבר ה'", הקדים בלעם ואמר לו: "קום בלק", ודרשו חכמים (במ"ר כ כ): "אמר לו בלעם: עמד! אין

אתה רשאי לישב, ודברי המקום נאמרים".

דרכי משה או"ח סוף סי' נו; שו"ת שנות חיים סי' פא

כדי לקום כיהודי יש ללכת לישן כיהודי

"הן עם כלביא יקום וכארי יתנשא לא ישכב עד יאכל טרף" (כג כד)

מרו ה'בית יוסף' פתח את השלחן ערוף בהוראה: "תגבר פארי לעמד בבקר לעבודת בוראו", ובהגהות הרמ"א הוסיף על דבריו: "ובשכבו על משכבו ידע לפני מי הוא שוכב". תמה רבי מאיר מפרימישלו: הלא השלחן ערוף דבר על השכמת הבקר, וכיצד מתקשרים דבריו לדברי הרמ"א בענין השנה? ופרש כי הרמ"א בקש להשיאנו עצמה טובה לקיום הוראת השלחן ערוף: "תגבר פארי לעמד בבקר לעבודת בוראו" - שכתב בשוכבו על מטתו ידע לפני מי הוא שוכב.

על פי דבריו פרש רבי יוסף אריה פיש אב"ד האדא אף את סדר הכתוב שלפנינו: כיצד זוכים ישראל שיתקיים בהם: "הן עם כלביא יקום וכארי יתנשא", בכך שמקיימים בעצמם: "לא ישכב עד יאכל טרף", וכפי שפרש רש"י: "כיצד? קורא את שמע על מטתו ומפסיד רוחו בידי המקום". כי רק מי ש: "בשכבו על מטתו ידע לפני מי הוא שוכב", זוכה לקום פארי.

דברי מאיר לקוטיים; דברי יוסף

בית מדרשו של יעקב - במינו

"מה טובו אהלך יעקב משכנתך ישראל" (כד ה)

"כמה יאון הינון בתי מדרשיכון במשכנא די שמש בהון יעקב אבוכון" - כמה נאים הם בתי מדרשיכם באהל, ששמש בהם יעקב אביכם (תרגום יונתן): "מה טבין הינון משכנין דצלי בהון יעקב אבוהון" - כמה טובים הם האהלים שהתפלל בהם יעקב אביהם (תרגום ירושלמי).

מכך ששבח בלעם דוקא את בית הכנסת שהתפלל בו יעקב אבינו, למד רבי יששכר דב פאב"ד רבה של בוסקא מקור למנהג ישראל להשתדל להתפלל במקום שבו התפלל בעבר אדם גדול.

ברם, תמה רבי משה שמואל שפירא ראש ישיבת באר יעקב: וכי יעקב שמש באותם אהלים שהתפללו ישראל, הלא את תורתו ותפלתו קבע בבית מדרשם של שם ועבר?

ותרץ: פגנת בלעם היתה לכל בית כנסת ובית מדרש בישראל. משום שהתורה והתפלה שאנו עוסקים בהן רשה היא לנו מעיקב אבינו שעסק בהן כל ימיו, על פן נקראים הם על שמו, ומכוח מתקבלת בהם התפלה, ואנו זוכים להבין בהם טעמי תורה עד עצם היום הזה.

אוצרי יד החיים קללים ערך בית הכנסת; דעה משבא

ההלכה הראשונה בשלחן ערוף: "תגבר פארי לעמד בבקר לעבודת בוראו", מבססת על פסוק שאנו קוראים בפרשתנו (במדבר כג כד): "הן עם כלביא יקום וכארי יתנשא".

יהודי יקר!

זאת העת להתחזק במצות "התגבר פארי", להקדים לבוא לבית הכנסת ולזכות במצוות רבות ובתפלה פהלכה ובכונה.

'בני אמונים' - משכימים לברכות השחר.

הן עם כלביא יקום וכארי יתנשא

ברכת אלקי נשמה (א)

מתנה ושמה 'נשמה'

את סדר בריאת האדם מתארת התורה (בראשית ב: 7): תחלה ברא הקדוש ברוך הוא את גוף האדם - 'עפר מן האדמה', ובאשר היה הגוף משלם באבריו וגידי, נפח בו נשמה, ככתוב: 'ויפח באפיו נשמת חיים', ואז: 'ויהי האדם לנפש חיה'.

בסדר זה אנו מודים אף בברכות השחר; לאחר שהודינו לבוראנו בברכת 'אשר יצר' על הגוף המפלא שחנן אותנו, חובתנו להודות על העקר - על שהחזיר לגופנו את הנשמה שהורה, זו המחיה את גופנו ומאפשרת לנו לקיים את התורה והמצוות, ובאמצעותה אנו זוכים לדבק בשכינה (דברי משה"ה א"ח ב).

הודאה זו חשובה במיוחד בטרום נעמד לפניו תברך בתפלה. זאת משום שיש בה מעין הצהרה ותזכרת בעבורנו שהמטרה שלשמה נתנה בנו הנשמה היא כדי שנוכל להתחזק בעבודתו תברך - עבודה שחלק מרכזי בה הוא התפלה ('שפת אמת' ע"ת, דברים ד: 1).

עקר תקנתה של ברכת 'אלקי נשמה' היא בהודאה על כך שהקדוש ברוך הוא מחזיר לנו את הנשמה מדי בקר ליום נוסף של עבודת ה', אחר שעלתה בלילה למרומים לתת דין וחשבון לפני קונה (בבבש א"ח מו ב). אולם בפעל אנו מודים בברכה זו גם על עצם מציאת הנשמה שנתנה בנו בבריאתנו, שהיא הכת הרוחני המנהיג אותנו ומטה את דרכנו לעבודתו תברך. והרי היא דומה לחבל ארץ המשתלשל משמי מרומים לעולם הזה, תחלתו נתון בידיו תברך, וקצהו בגוף האדם, ובאמצעותו יכול האדם לקשר את נפשו לקדשה תמיד ('ראשית חכמה' אה"ב; 'עלת תמיד' פרק ז).

הנשמה והגוף

כיון שתכלית ירידת האדם לעולם הזה היא לעשות רצון קונו, חשוב שזכור עד כמה תפקידה של הנשמה בדרך התכלית זו מכריע. שכן בלעדיה היה הגוף הגשמי נוהג אחר תאוות הגבל, ולעולם לא היינו מגיעים לתכלית בריאתנו. כפי שבאר זאת הרמב"ם במשלו הנפלא:

מעשה בעגלון שהחזיק ברשותו סוס חסון שלחנה במלאכתו עשרות בשנים. יחדו שוטטו העגלון וסוסו במסעה העולה לעיר הגדולה וחזור ממנה, לעתים אף כמה פעמים ביום, כשהם מובילים בעגלתם נוסעים וסחורות.

פעמים רבות מספר עשה הסוס את הדרך, עד שהפך למלמד' בה. מבלי להזדקק להנחיות מיוחדות עשה את הדרך במהירות רבה, עצר היכן שצריך לעצור, פנה היכן שצריך לפנות והוביל את הנוסעים בבטחה אל מחוז חפצם.

היה זה בעצומה של נסיעת בקר שגרתית. אחר לילה ארוך ללא שנה, חש העגלון כיצד נעצמות שמורות עיניו. גמלים כתקנם מבקש היה מן הנוסעים בעדינות כי יואילו להרשות לו לחטף תנומה של מחצית השעה בצד הדרך, אף ביום זה הוא מהר.

במחו עלה הרהור של שטות: הלאו סוסי הנאמן מפיר את הדרך בעל פה, ומה בכך אם אדם מעט על מושבי ואמת לו להוביל את העגלה אל מחוז חפצו? אמו ועשה. לא עברה לה דקה, והנה נשמת ראשו על המושב, והעגלה המשיכה בנסיעתה. בתחלה התנהלה הנסיעה על מי מנוחות, אולם לאחר זקות מספר החלה העגלה להתנדנד בפראות, ובטרם הספיק העגלון להבין מה מתרחש סביבו כבר נטתה על צדה והתהפכה על נוסעיה וסחורותיה.

בדרך הקשה למד העגלון כי על אף שהיה הסוס נבו ופסח, במהותו הוא נותר 'סוס', וכשהבחין בירק הצומח לצד הדרך, דבר לא נעמ מפניו מלהגיע אליו, בכל מחיר.

אף גופנו הגשמי הוא כאותו סוס 'פסח': מבקש בכל רגע לסטות מן הדרך ולרדף אחר תענוגים של הגבל. לולא הכלי היחיד שיכול לעוצרו, הנשמה, שהיא חלק אלה ממעל, היה הוא שקוע בתאוות העולם כלי. כמה עלינו להודות אפוא על שזכנו ה' במתנה יקרה זו ('שלי אורות' תפלה ח"א ע"מ טו).

טהורה היא

בפתח הברכה אנו מצינים את עבודת היות הנשמה 'טהורה'. על קדשתה וטהרתה של הנשמה למדים אנו מדברי חז"ל (ברכות יא: א): 'מה הקדוש ברוך הוא מלא כל העולם - אף נשמה מלאה את כל הגוף; מה הקדוש ברוך הוא רואה ואינו נראה - אף נשמה רואה ואינה נראית; מה הקדוש ברוך הוא זן את כל העולם כולו - אף נשמה זנה את כל הגוף; מה הקדוש ברוך הוא טהור - אף נשמה טהורה; מה הקדוש ברוך הוא יושב בחדרי חדרים - אף נשמה יושבת בחדרי חדרים; יבא מי שיש בו חמשה דברים הללו וישבח למי שיש בו ממשות דברים הללו'.

בנסח הברכה אנו מצינים שהנשמה 'טהורה היא' - גם במצבה העשוי, על אף שהיא נתונה בתוך גוף גשמי כל כך. נותרת היא טהורה (פריש' סידור תפלה יא:א). גם אם היא עטופה בשכבות של גנוף כתוצאה מחטאי האדם, מתחת לכל הפסוים - 'טהורה היא', ולפיכך תמיד יכולים אנו לשבח להתקדש ולהשחר באמצעותה (ראו אור חיים ונרקא כח טו). ואולם יש שכתבו שלא לומר 'טהורה היא' כי אם 'טהורה', לפי שכתבו המקובלים ('שער הפגות' ברכות השחר אות ב): שבברכה זו מ"ז תבות בדיק, ואם נאמר 'היא' יהיה בה מ"ח תבות ('שלי צבור' אות טו). ועוד, שאין פגנתו לומר ש'טהורה היא' פים לאחר שהרבינו לחטא, אלא שטהורה היתה בשעה שנתנה בנו ('קשר גדל' [חפ"ח] סי' ה אות ח).

הדיעה שנתנו בנו הקדוש ברוך הוא נשמה טהורה היא ידיעה מרוקמת, אף גם מחיבת: אם הנשמה שבתוכנו, זו שנותנת לנו את חיותנו, היא חלק אלה ממעל והיא כה טהורה, הרי שמוטלת עלינו החובה לשומרה בטהרה ולהשתמש בכת האין סופי הטמון בה לעבד את ה' בטהרה, ולא למעל חלילה בפשדון שהפקד בדינו ('פני שמשון' תפלה ע"מ ז).

אמן' אחת הכריעה את הפך

הספור המיוחד שלפניכם התרחש לפני שנים ספורות, במסגרת 'שבת התאחדות' מפארת ומשקעת שיערכה לתורמי אחד ממרכזי התורה הידועים בארץ הקדש.

הפסקת שבת שפזו היא מבצע לוגיסטי אדיר ממדים, הנדרש בהשקעה כספית עצומה ובמאמץ רב. כדי להניב את הובעלת המרבית משבת נזירה שפזו, נדרשת הכנה מקדמת ונצרך תכנון עמק ומדקדק לכל פרט ופרט. אולם כל המאמצים שונים כדי להעניק, ולו אחת לשנה, הוקרה מיוחדת לאותם נדיבי עם המעניקים מהזנב באופן קבוע לטובת המוסדות המפארים. מלבד זאת ההשקעה מתבררת בדרך כלל כשונה ומניבה, משום שלבם של הנוכחים נפתח ומתחבר, ומרביתם אף מגדילים את תרומתם החדישית הקבועה.

סעדות השבת בשבת מרוקמת זו נערכו בפאר ובקדר כיד המלך, ובמלכך נשמעו דרשות מפי טובי המרצים והדרשנים. אף תפלות השבת התקיימו במתכנת מיוחדת, ושלבן בהן פרקי אגרות והפלה באיירה מיוחדת מניחה.

כצפוי, בשבת בבוקר, עם סיום תפלת שחרית בטרום עמדו להוציא את ספר התורה מהארון, דפק הגבאי על הבימה. הוא הכריז כי הוא עומד למכר את כל העליות והפגודים לכל המרבה במחיר, כאשר התמורה תקדש לטובת הרחבת המוסדות הקדושים.

"אלף דולר - פהו", הכריז הגבאי, וההתמודדות החלה. עליה זו נמכרה לבסוף בששת אלפי דולרים, אולם מעליה לעליה האמירו המחירים לגבהים עצומים, כאשר הנכבדים מבין התורמים מתחרים ביניהם בעת על העליות המכבדות יותר.

אט אט נמכרו כל הפגודים, ולבסוף נותרה העליה האחרונה. על עליה זו היתה התחרות עזה במיוחד. פרנסי המוסדות בקשו, מצדם, למוכרה במחיר הגבוה ביותר שנתן, שהלא ההכנסות קודש הן להחזקת המוסדות, ואלו המשתתפים מצדם נשו גם הם לזכות בה, אם כדי להגדיל את יקרתם, ואם כדי להיות מאלו שעליהם נאמר: "אחרון אחרון חביב".

הגבאי החל את המכירה, וחיש מהר טפס המחיר והאמיר במהירות. ככל שעלה המחיר, כך התמעטו המתמודדים, ולבסוף נותרו שניים מהם; הראשון הכריז "עשרים וארבע אלף דולר", והקהל צפה מן הצד במתח ובנשימה עצורה - היזקה בעליה

באיר היתה תחושה רוחנית מיוחדת. פתע חשו השומעים בעצמתה של האמן שאותה הם אומרים עשרות פעמים מדי יום, והכל היו בטוחים שסופה של תפלה שפזו להתקבל.

אך למותר לצנן כי עוד בטרם חלפה שנה מאותו מעמד מרגש, וכבר זכה בנו של הנגיד להפקד סוף סוף בגלד, לאחר שנים ארוכות של צפייה ויהי לפלא.

מפי אחד המשתתפים

מכתבים מקוראינו הנאמנים

מכתבי אמונים

למרכת 'בני אמונים'

א. במים אלו, מתחילים אנו ללמד בסדר הדין היומי, פרק "ואלו קשרים" המברך את דיני מלאכת קושר ומתיר. בעל המשנה הלכות' משוה בתשובה (חלק טו סי' מב) את ענין אמן למלאכת קושר. כשם שהקשר הקטן שנעשה בסיים התפירה, מחזק את התפירה וגורם שלא תפרם, כך ענין האמן מקצמת ומחזקת את הברכה.

ב. כמדי שיעור בדין היומי הנני מקפיד להכין כמה דפים קדימה. שמת לב שבדין קט"ע"ב מופיעים מאמרי חז"ל מפרסמים על גדל מעלת ענין אמן. דף זה ילמד, אם ירצה ה', על ידי עבודת אלקי ישראל בערב שבת קדש בליל, שבו אנו קוראים את פסוקים: 'אם ברכות השחר: 'מה טוב אלהיך ייגאל' וקבל לנו רמז וסיגמא לפניה המקדש שאותו אמן נושאים על גס רבות בשנים - אמירת ברכות השחר בחברותא באהלי יעקב'.

בברכת התורה, הרב י.כ. - בני ברק.

פרשת בלק

בס"ד בר"ה

חוט של חסד

גיליון לכל בית יהודי | בנשיאות הרב שלום ארוש שליט"א
י"ב תמוז תש"פ | גיליון 678

יו"ל ע"י מוסדות "חוט של חסד"

רח' שמואל הנביא 13 | ת.ד. 50226 |
טל: 02-5812210 | פקס: 02-5812252
לפניות בנושא העלון: al5308000@gmail.com

מאמר
ראש הישיבה

מצא את ההבדלים

התלמידים זה מה שמעניין

מה ההבדל בין אבטיח לבין פרפר?

השאלות במשנה הזו כל כך צועקות, עד שמוכרחים לומר שחכמינו הקדושים, אנשי העומק והמחשבה, מוגלים לנו כאן יסודות חיוניים מאוד לחיים של כל אחד ואחד מאתנו.

אם היו שואלים אתכם מה ההבדלים בין מטוס קרב לבין נמלה - כיצד הייתם מגיבים? מן הסתם הייתם עונים: "מה ההבדל?! נכון יותר לשאול מה הקשר!" ואכן זה לא כל כך הגיוני לחפש הבדלים בין שני מושגים שההבדל ביניהם כל כך גלוי לעין עד שנראה בעליל שאין ביניהם שום קשר.

ומידות רעות והוא מתלמידיו של אברהם אבינו, ויש אחד שדווקא נראה אדם מתוקן והגון כי יש לו טבע חיובי, ובכל זאת הוא מתלמידיו של בלעם הרשע. איך זה ייתכן?

מרכז ותכלית החיים

היסוד של החיים ושל התפקיד שלנו בעולם הזה הוא שלא באנו לעולם הזה בשביל התוצאות, אלא בשביל הדרך ובשביל המאמץ ובשביל העמל בשביל השאיפות והרצונות והחתימה להתקדמות תמידית. המושג הפוך מ"עובד השם" זה לא הרשע, אלא זה אחד שלא עובד כלומר שאינו שואף להתקדם.

הקדוש ברוך הוא לא נתן שכר ועונש על תכונות מולדות. השכר הוא על המאמץ, על העבודה. ההבדל בין אברהם אבינו לבלעם הוא הבדל קיצוני, אבל בשורש הדברים ההבדל האמיתי הוא העבודה.

לא ייתכן שאברהם אבינו זכה לכל מה שזכה רק בגלל שהוא נולד צדיק, ואילו בלעם נפל לאן שנפל רק בגלל שהוא גדל בסביבה רעה והתחנך בצורה מקולקלת. אם זה היה כך מה הטענה כלפי בלעם, ומה המעלה הגדולה של אברהם אבינו?

זה ברור ופשוט שלאברהם אבינו היו קשיים ומידות רעות, ואנחנו יודעים טוב מאוד איזה "חינוך" הוא ספג בבית אביו ובכל סביבתו. וזה ברור ופשוט שלבלעם הרשע היו כשרונות גדולים מאוד והוא היה מוערך, נביא ו"פועל ישועות".

מה שגרם להבדלים הקיצוניים ביניהם היה אך ורק העבודה האישית שלהם!

אברהם עבד והתייגע ונלחם כל החיים, ובלעם חיפש רק נוחות ורווחה כסף וכבוד ולברוח מכל מאמץ. אברהם אבינו עבד קשה בסיקול האדמה ובעיבוד והצמיח כרם לתפארת - כרם בית ישראל; ואילו בלעם בחר ב"נופש", והפך למלפצת, "כולו קימשונים כוסו פניו חרולים".

ההבדלים דקים אבל חדים

וגם בין התלמידים שלהם לפעמים קשה מאוד לראות את ההבדלים, כי ההבדלים לא מתבטאים בתוצאות שבשטח. יש כאלה שמגיעים מרקע קשה ומנוקדת פתיחה גרועה ובכל זאת הם נאבקים

ונראה לומר בסייעתא דשמיא שהמשנה עוסקת בתלמידים, כי עיקר כוונת חכמינו היא אלינו, לשאול אותנו ממי אנחנו לומדים, מי הרב שלנו. ולכן באמת המשנה לא מדברת על ההבדל בין אברהם לבלעם, אלא בין תלמידיו של אברהם לבין תלמידיו של בלעם. התלמידים הולכים בדרכו של הרב כאשר הדגש הוא על הדרך ולא על התוצאה. אברהם ובלעם הם שני עולמות מנוגדים בתכלית, אבל השאלה החשובה היא: מה הדרך שהובילה את זה לפסגת השלימות ואת זה לתהתית פח הזבל של העולם?

וההבדל בין התלמידים הוא לא הבדל חיצוני, זה הבדל פנימי. לכאורה היינו אומרים שתלמידיו של אברהם אבינו מצטיינים במידות טובות ואילו תלמידיו של בלעם הרשע מתנהגים ברוע לב; הראשונים כובשים את יצרם ואת תאוותיהם והאחרונים הם עבדים נרצעים לתאוותיהם והולכים בשרירות ליבם - אבל זה לא בדיוק כך.

לכל אדם בעולם הזה יש מידות טובות ורעות. לכל אדם בעולם הזה ישנן תאוות ויצר הרע. אבל בהחלט יכול להיות אדם שיש לו בטבעו הרבה מאוד תאוות

לא ייתכן שאברהם אבינו זכה לכל מה שזכה רק בגלל שהוא נולד צדיק, ואילו בלעם נפל לאן שנפל רק בגלל שהוא גדל בסביבה רעה והתחנך בצורה מקולקלת. אם זה היה כך מה הטענה כלפי בלעם, ומה המעלה הגדולה של אברהם אבינו?

לכן השאלה של חכמינו בפרקי אבות מאוד תמוהה: המשנה מציגה הבדל קיצוני בין תלמידיו של אברהם אבינו לבין תלמידיו של בלעם הרשע, ממש הפוכים זה מזה במאה ושמונים מעלות, ולאחר סכן שואלת המשנה: "מה (ההבדל) בין תלמידיו של אברהם אבינו לתלמידיו של בלעם הרשע?"

אז קודם כול יש להבין מה השאלה בכלל, מה השאלה "מה ההבדל בין אברכי כולל עדינים וצדיקים לבין כנופיים עבריינים" - הרי ההבדלים זועקים לשמיים! ובנוסף לפני שהמשנה מציגה את השאלה היא כבר מסבירה בעצמה: "עין טובה, ורוח נמוכה, ונפש שפלה, מתלמידיו של אברהם אבינו. עין רעה, ורוח גבוהה, ונפש

רחבה, מתלמידיו של בלעם הרשע?" וגם התשובה של המשנה קשה: "תלמידיו של אברהם אבינו, אוכלין בעולם הזה ונוחלין בעולם הבא, אבל תלמידיו של בלעם הרשע יורשין גיהנום ויורדין לבאר שחת" - מה החידוש כאן? וכי מישהו חשב שהרשעים יהיו בגן עדן והצדיקים יהיו בגיהנום? מה רוצה המשנה לומר לנו?

המשך בעמוד 3

חינוך באהבה הרב יצחק אבוחצירה

שערי תפילה פרק ו'

בבואנו לחנך את הילד לתפילה, עלינו לדעת כי: תפילה, איננה ידע ואיננה מעשה בלבד.

תפילה, היא "עבודה שבלב" ולכן זהו מקום שלעולם אי אפשר לכפות או לאלץ להיות בו, תפילה אמיתית, כזו שנובעת מרצון פנימי ואמונה פנימית, יכול רק האדם ליצור בעצמו ולעצמו. אז לפי כל הנ"ל, איך נוכל לחנך לתפילה? בדרך משל אומרים ש"אפשר להביא את הכבשה לשוקת- אבל אי אפשר להכריח אותה לשתות"

כלומר, תפקידנו כמחנכים והורים היא: ליצור סביבת תפילה, סביבה שמחשיבה ומעריכה את מצוות התפילה ואת החיבור הפנימי והקשר הרוחני שהיא נותנת לנו, עלינו ליצור "הכנה" וכלים לתפילה ולהביא את הילד למצב שבו הוא יהיה מחובר לכל הנושא של תפילה מבחינה פרקטית ואת החיבור הרוחני הוא יבנה בע"ה בעצמו.

ושבו אנו מגיעים למסקנה הברורה: שעד שלא נרחיק כל שימוש באילוף, הפעלת כוח, ענישה וסביבה לא עדינה ותומכת לא נוכל לעולם לחנך את הילד לתפילה.

טיפול ראשוני, להסיר את המונע

ולכן לאחר הבנת המשמעות של "חינוך לתפילה" ולאחר שהגענו להכרה פנימית שאנחנו יכולים לאהוב את הילד ללא תנאים, שהוא הבסיס לחינוך, עלינו לחשוב מה הם "מפסדי התפילה" דהיינו מה יגרום לילד ח"י להפסיד את האפקט החינוכי הנוגע לתפילה. הזכרנו כבר את הנושא של "תפילה בכפייה" ואמרנו שחינוך יהודי הוא רק "בדרכי נועם" שהרי תורתנו הקדושה היא "דרכיה דרכי נועם וכל נתיבותיה שלום".

לייעוץ טלפוני ללא תשלום
בימים ג' - ד' משעה 8-10 בערב
נייד: 054-8434435

חינוך בכפייה או מתוך רוב מורא, מביא אמנם לתוצאות מיידיות, שהרי הילד מרוב פחד, אי נעיומות ואילוץ העונש יבצע את פקודת האב ויבוא איתו לבית הכנסת, אך לאורך זמן הילד ישנא את מה שכפו עליו וימצא את הדרך לברוח מהפעולה שנועשתה בכפייה.

להכריח ילד לבא לבית הכנסת ואפילו להדבק לכסא כל משך זמן התפילה זה אפשרי בהחלט, אך ודאי שזה לא משיג את המטרה שלנו ב"חינוך לתפילה". בכדי שביית הכנסת יהיה מקום שנעים להיות בו עלינו להפסיק למשוך לשם את הילד בכוח. "תפילה זה פרס, אתה לא רוצה להרוויח אתה לא חייב". ושיהיה ברור, אני מדבר על גיל לפני בר מצווה, כאשר אין חיוב מצד ההלכה על הילד להתפלל במניין וכו'.

מכפייה לרצון

לכן, במידה ועד היום כפינו על הילד להגיע לתפילה, עלינו לבצע שינוי בהדרגה ולהסוך לאט לאט את הכפייה לרצון. עלינו לחשב מה עדיף: תפילה בלחץ ובכפייה עכשיו, או שאולי עכשיו הילד לא כ"כ יתפלל אך לאורך זמן נראה שהוא כן מתחבר לתפילה, זה אולי נשמע קצת מסחיק, אך זה הרבה יותר מועיל ובטוח. מי שחושש, יצמד לאיש חינוך בנושא ויעבוד איתו כתף אל כתף. העבודה היא: שבשלב הראשון עלינו להמשיך ולהביא את הילד לבית הכנסת אך להפסיק בהדרגה משמעותית את כל הכפייה, הלחץ וההערות שהיו מלוות את התפילה. אם הילד מרגיש שישנו איזה רפיון מצידו ולכן הוא מנסה את "מזלו" ומנסה להתחמק מלהגיע לתפילה, לא נורא זה שלב "התרת הרצועות" וטבעי שתהיה ירידה שכזו, זה הזמן לחזק את הילד ולהתחיל לעשות איתו מבצע תפילה באהבה. לפני קביעת המבצע עלינו לשוחח.

מתחילים בשיחה

בדיחות הדעת

אתמול עליתי לאוטובוס עם מסכה נסיעה בנעיהונית אני נכנס לאוטובוס אוטובוס מכווץ בלי מסכות ואין שמירת מרחק. פתאום אני רואה בפינת האוטובוס איזה מבוגר בפינה עם מסכה. מתוך תחושת הזדהות התיישבתי לידו. כעבור שעה אני מסיים את הנסיעה ומתחיל לצאת. פתאום המבוגר הזה קורא לי ידדי: "אני רואה שיש לך מסכה. גם אתה קיבלת חיוב?"

הדלקת נרות

ר"ת	כניסה	יציאה	ר"ת
ירושלים	19:13	20:30	21:05
תל אביב	19:30	20:33	21:03
חיפה	19:25	20:34	21:06
באר שבע	19:29	20:30	21:03

כלל חשוב הוא: "להתחיל את השיחה במתן חיזוקים", גם אם נושאי השיחה יהיו בסוף לא לגמרי נעימים. אנחנו רוצים לשוחח עם הילד על כך שהוא "בורח מהתפילה". לשיחה קשה כזו יש משמעותיות רבות שעלולות להוות נזק, ולכן חייב להנחית את השיחה הקשה על קרקע פוריה.

קרקע פוריה היא חיזוקים. יש להקפיד שהחיזוקים יהיו "אמיתיים" - כלומר יינתנו בנושאים שבהם הילד באמת מצליח ולנסות כמה שיותר לחזר אותם לרוחניות או הצלחות בתפילה עצמה. ניתן לשוחח גם על הצלחות בתחומים אחרים כמו וותרנות או זריזות או כל מידה טובה אחרת. יש לזכור: הנטייה שלנו, היא בדרך כלל להדגיש כישלונות ולהתעלם מהישגים ועל כך עלינו לעבוד באופן אישי. נתאמץ להיות חיוביים ולראות רק את המעלות, לפחות רק בשביל התחלת השיחה. לאחר השיחה נתנהג כרגיל בתוכנית הקירבה לבית הכנסת ולתפילה. ניצור חיבור, ונמנע מביקורת, השפלה, וכל הרחקה.

גערה מבוקרת

אם עדיין קשה לנו "לא להעיר" לילד כאשר הוא אינו מתפלל או כאשר הוא מסרב להגיע איתנו לבית הכנסת, נבצע "גערה מבוקרת". דהיינו: מותר לנו "קצת" לכעוס על אי שיתוף פעולה בנושא התפילה, אך אנו נתייחס רק למעשה ובשום פנים ואופן לא לילד. נפריד בין התייחסותנו למעשה ובין התייחסותנו לילד, או במילים אחרות "קשה לבעיה ורך לילד". נמשיך עוד קצת להיות תקיפים בדרשותינו לביצוע אך הרבה יותר נעימים בהתייחסותנו לילד. לא נכעס ונגיב בניסיון "לגמד" את הילד כדי להבהיר לו "מי פה הסמכות". לעולם לא נכעס או נעליב את הילד או נגיד לו: "אני לא התנהגתי כסוך כשהייתי בגילך, אני לא הייתי קם לרגע כל התפילה" או "ידעתי שאי אפשר לצפות ממך לכלום". וכו' תגובת הורים הכוללת לעיתים חוסר סבלנות, עלבונות, השפלות ולעיתים אף תוקפנות פיזית, פוגעת באמון שהילד חש להוריו, ומעוררת התנגדות וכעס ולעיתים אף רצון לנקום ולעשות דווקא. ולכן-נעבוד ביישוב הדעת, מחשבה, עדינות והמון אהבה.

המשך בע"ה בשבוע הבא.

זה הזמן

לשאול מה שרצית

שידור חי
עם הרב שלום ארוש

יום שלישי בשעה 20:30, הרשמה מראש חובה!

תוכל לשלוח במסרון: 052-6672221 • או במייל: me5812210@gmail.com
רשום שם וטלפון ותשובתך תענה בשידור • ניתן להאזין בקו האמונה: 02-6444250

ילדון הידודון

בין הפותרים יוגרלו מתנה

קרוב משפחה של בלק וקרוב משפחה של משה רבינו, בשמות דומים ?

תשובה לפרשת קרח: בתחילת הפרשה קרח בן "יצהר" - שם של אדם, בסוף הפרשה (יה, יב) דגן תירוש "יצהר" - שם של שמן זית.

הזוכה: שמעון לנדאו, אשדוד.

כתרונות לשלוח למייל | פקס:

al5308000@gmail.com | 02-5812252

חיזוקית -

תמוז | גלות וגאולה

השער לגאולה הכללית והפרטית הוא התודה.

(א.ב. של החיים)

לקבלת מסרים מחזקים: 052-6672221

יש לך סיפור תודה? המערכת תשמח לפרסם אותו al5308000@gmail.com

סיפורי תודה אמרתי תודה ונושעתי

ללמוד את התודה

ירקדה ושוכחה כל החדשים האלה עד ללדה, והיו לה נסים! הלדה הייתה לדה רגילה ועברה בשלום, ואכלו אחרי הלדה, שיש בדרך כלל פאבים - לא היו לה שום פאבים!

לכן, כל אָחַד יבין, שהוא צריך ללמוד היטב את הדעת הזו הנפלאה ש'ה' הוריד לעולם, ללמוד את הספרים, לשמוע את הדיסקים, שוב ושוב, ללכת עם הפונג'ליות. לא מספיק ללמוד פעם אחת, אלא צריכים לחזור שוב ושוב, ולשנן ולהניס ללב את כל מה שלומדים, ולהתפלל לקיים, ואז האדם יראה אילו נסים יהיו לו.

וכן מופיע בשם רבנו (שיח שרפי קודש, חלק ב, סימן א-ב) "כשפתחיל האדם להתבודד לפני ה' יתברך, וחסף לבקש מופנו על מלוי הסרונותיו וצרכיו, ראוי שיקדים לקר הודאה על כל החסדים שנגמל עמו.

פי כשפתחיל מיד בבקשת צרכיו, אומר לו ה' יתברך, כביוכל: 'וכי אין לך על מה להודות לי?'

נגש אלי אברך וספר לי שאשתו הייתה בהריון, וכחדשים לפני התארוך הושער ללדה, היא הלכה ללדיקות, והרופאים אָמרו לה, שפכי הנראה היא תצטרך ללדת בניתוח, כי המצב מסבך.

ועוד הוסיפו והפחידו אותה בכל מיני תאורים, שפך ופך עלול לקרות וכו', עד שהיא נכנסה לדיכאון, לחרדות, לא אונקל, לא שותה, לא ישנה, רק בוכה ובוכה. אבל מהשמים רחמו עליה ונתנו לה את הדיסק 'תפסיק להתבונן', והיא שמעה שצריכים לומר תודה על הכל, גם על הרע, והתחילה לומר תודה לה'.

וכך אמרה לבוא עולם: ה' מפה אני מספידת? שיהיה נתוח? הרי כל מה שאמרת עושה זה לטובה, ואם כן, כל מה שיהיה זה לטובה, גם אם יהיה נתוח. אני מודה לך - תודה רבה לך ה'! אני לא יודעת כלום, מה שתעשה אתי זה טוב. תודה לך על כל מה שתעשה אתי'.

כך היא רק הודתה והודתה. כל מה שבה שונגנסה להפחיד אותה, היא אמרה: 'תודה על הפחשבה הרעה, אני מאמינה שאין שום רע, ואם ה' רוצה שזה יהיה, זה טוב. תודה, תודה, תודה'.

וכך - הקשיף וספר לי בעלה - היא רק הודתה,

אמרתי תודה ונושעתי 052-2240696

בין הפותרים יוגרלו מתנה al5308000@gmail.com או לפקס: 02-5812252 יש לציין שם מלא, כתובת מלאה וטלפון (פתרונות יפורסמו לאחר לשבועיים)

מדור ילדים שעשועון מגוון

הסיפור התודה שלי: נחמן, בני ברק

והתחלתי לכתוב תודות בפנקס, והודתי לה' גם אם אני יזכה באופניים וגם אם לא, אני חייב לספר שזה היה כיף מאוד והרגשתי באמת טוב, גם אם אני לא יזכה, זה כבר לא היה משנה לי. והמשכתי וכתבתי לה' יתברך עוד ועוד תודות...

כך הגיע היום של ההגרלה הגדולה, אני התרגשתי מאוד וכך כל הילדים בתלמוד תורה, היו נרגשים ומתוחים, ואני ידעתי שאם השם ירצה - אני יזכה ואם לא - זה לטובה.

המלמד הכניס את ידו לקופסת ההגרלה והקריא את שם הזוכה - "נחמן זכה בהגרלה בפרס הראשון"

לא היה גבול לשמחה שלי, וידעתי- הכל בזכות התודה!

בתלמוד תורה, ולמה שדווקא אני יזכה?

ואז נזכרתי בספר - "מתנה ושמה תודה" ושם בדיוק היה סיפור על ילד שרצה לזכות בהגרלה וידע שהסיכויים שלו קלושים, ונזכרתי גם שהוא כתב תודות בפנקס מיוחד. ובסוף הוא זכה.

אז זהו, החלטתי לעשות גם פנקס תודות אבל הבנתי שאני צריך לומר תודה גם אם לא זכיתי, כי זה מה שה' רוצה וזה הכי טוב בשבילי, גם אם לא נראה לי.

שלום, שמי נחמן, אני גר בבני ברק, ולומד בתלמוד תורה בכיתה ה'. רציתי לספר לכם את הסיפור שלי כדי לחזק אותכם ואותי גם כן באמירת תודה לה' בכל רגע ובכל מצב.

לפני מספר שבועות התקיים בתלמוד תורה שלנו הגרלה, הפרס הראשון בהגרלה היה אופני הילוכים יקרות מאוד, הפרסים האחרים היו יפים גם כן,

אך אותי משך כמובן- האופניים, מאוד רציתי אותם וקיויתי שאני אזכה אך ידעתי שיש לי בקושי סיכויים- הרי יש המון ילדים

זוכה פרשת קרח: יוסף חיים אברהם, תל ציון.

רוצה לזכות בפרס? שלח לנו סיפור תודה בעל תוכן ייחודי ותזכה בפרס ללא הגרלה

סיפור של מפיץ מאת עורך העלון

מספר לי כמה הוא מעריך את המסירות שלי לקשיש, עוד לא הבנתי מה הוא רוצה, אני רק מקשיב ועונה מידי פעם "אהה" או כל מיני כאלה... ואז הוא שואל את שאלת השאלות (איך לא? זה חייב לבוא מתי שהוא) "אתה נשוי?"

"עוד לא" ענית (הייתה לי הרגשה חזקה - זה קרוב) אני לא יספר איך נגמרה השיחה, כי היא הייתה ארוכה, אבל מאוד.

איך אומרים הסוף הכי חשוב-

אני מתחתן עוד כחודש, עם הבת שלו- הנכדה של חיים כהן.

וזה לא הסוף אלא רק ההתחלה של החיים החדשים שאני ברוך השם עומד לבנות, לא שוכח את בורא העולם-

ואז הוא נתן לי עוד הדגש חשוב-

"אני למרות ההכנות לחתונה, באש ובמים, עם קורונה או בלי - אני מפיץ!!"

האמת היא שלא ידעתי שזיכוי הרבים מועיל לזיווג, אבל מי שעושה למען השם - בפועל, במעשה, השם איתו בזה אין לי ספק.

בזוהר נאמר: "כל המזכה לאחרים - אותה הזכות עומדת לו ואינה סרה ממנו"

הזיווג מתעכב. (תופעה מוכרת) עשיתי את כל הסגולות שיש בעולם (כולל הסגולות ההזויות ביותר) ולא פספסתי אפילו אחת" ובאמת שהרשימה שלו הייתה ארוכה... (ואני ממש לא רוצה לעייף אתכם במזכר ובידוע) אחרי שסיים לפרט לי את קורות חייו, אומר לי בלי קשר (או עם הרבה קשר) - "אתה זוכר את אותו שבוע שהצטרפתי למפיצי העלון?! זה היה הפעם שאמרת- אני רוצה לקבל מהשם כל כך הרבה, מה אני נותן לו???? בלי תמורה, משהו בשבילו. מיד קפץ לי הרעיון **הפצה!** לאחר המאמר שקראתי -בהכוננת שמיים ללא ספק.

התחלתי להפיץ, זה היה פשוט וקל- מקבל את הערמה- והופ לבית כנסת, חוץ מעלון אחד, אותו הייתי מביא לשכן הקשיש חיים כהן (בדוי) שגר מתחתי ועוד שוקולד שקינתי לו במכולת.

אחרי המון זמן שאני מתמיד בזה אני מקבל טלפון- שלום ע? אני עונה "כן", מרחוב...? אני עונה "כן, איך אפשר לעזור?" אני בן של חיים כהן, (תאמת שכאן חששתי לחיי) ואז הוא

שלום קוראים יקרים

כמו תמיד אני דואג לכם לסיפורים שעוברים לי באוזן, הפעם זה נשאר עמוק בפנים.

זוכרים את המאמר על שקית החלב?

טוב, עברו מים בנהר מאז, ואין סיכוי שתזכרו, בשביל זה אני כאן, או יותר נכון- בשביל זה ע.ת. כאן.

הצלחתי לסבך אתכם, רגע, אני יסביר הכל...

אז נתחיל מהמאמר המדובר-

לפני מספר חודשים

כתבתי מאמר על העלון החשוב- "**חוט של חסד**", במאמר הסברתי כמה פשוט וקל לזכות את הרבים על ידי העלון ששוקל פחות משקית חלב... אבל מה זה משנה בכלל - הכי חשוב פה הוא ע.ת. - בחור שהחליט לאחר המאמר שאכן משתלם לו להפיץ את העלונים. השבוע הוא הגיע אלי - לספר לי, לא על העלונים אלא על עצמו.

הלה מספר לי: "אני רווק בן 28 כבר, בעל תשובה מזה שמונה שנים, אבל איך אומרים-

עלון "חוט של חסד" - מכניס אור לכל בית יהודי

היה שותף ותאיר עוד בתי ישראל

להצטרפות
למשפחת
מפיצי העלון:
02-5308000

פאוטות
מהזריק

40 יוק
תפילה בכותל

עלוני השבת שלנו
עד לביתך עם עליה

דרך להתקדש
קדושת האדם, הרוחניות
והגשמיות והדרך הנכונה
להשגתה

בן האמונה
הספר ששינה לאלפים
את החיים

המתכון לשלום בית
הדרכה לחיי הנישואים
מתוך כבוד ואהבה

ספרים שחשוב בחיים
א, ב, ג של החיים
ומעין ננים

סיפורי מעשיות
פרושים מפרי עטו של הרב
ארוש על סיפורי רבי נחמן

פירושים
פירוש על ספר בראשית
ופרוש על ל"מ

חינוך ילדים
המתכון לילדים מוצלחים

להצליח במבחני החיים
איך עוברים את המצבים
הקשים בחיים

אור התורה
לומר תודה ולהושיע בכל
מצב

**הספרים
שהצילו
לאלפים
את
החיים**

להזמנות במשלוח עד אליכם | 052-2240696

לוח זמני השידורים החיים בקו האמונה בעזרת ה' בכל שבוע:

הירשם לקבלת

צינתוק

לפני תחילת

השידור

ההרשמה

בשלוחה 9.

יום שלישי בשעה 20:30

"אמונה או גהינם" תוכנית שאלות ותשובות.

יום רביעי בשעה 20:30

השיעור השבועי הקבוע.

יום רביעי בשעה 22:00

תוכנית בגן האמונה-שו"ת שידור ישיר מרדיו מורשת.

יום חמישי בשעה 21:30

שיעור בחולון המועבר ישירות מ-

הרבנות שבעיר חולון רחוב הרב קוק 7.

התקשרו:

02-6444250

קו האמונה

קו האמונה - תאודין, תרגיש בטוח

הסדרה לשלום הבית
מאת הרב שלום ארוש

052-2240696

שלום הבית שלי

הרב שלום ארוש שליט"א

עצה טובה

בכל פעם שבאים אלי אנשים עם בעיות של חובות, אוברדרפט וכד', אני אומר להם: צעד ראשון להיפטר מהחובות הוא להשמיד את פנקסי הצ'קים, וכרטיסי האשראי!

כשאשה שואלת: כיצד אוכל לעשות זאת? איך אנהל את הבית בלי צ'קים? בלי כרטיס אשראי? איך אעשה קניה מרוכזת בסופרמרקט, ואיך אשלם את תשלומי חשבונות: טלפון, חשמל וכו' - הגדולים... אזי דרכי להסביר לה, שיש דרך שאלמד אותה לבקש מהבורא עזרה בפרנסה, אבל קודם כל שתשמיד את כל המזיקים הללו - אין צ'קים! אין כרטיסי אשראי!

אלה שעשו כן, ראו שאדרבה, יותר קל לחיות בלעדיהם, והם זכו

להפטר מהאוברדרפט ולייצב את מחזור הכספים שלהם. כי מרוב הרגל נדמה לאדם שאי אפשר לו לנהל את חייו בלי אמצעי התשלום השקריים הללו, אבל כאשר הוא משתכנע לנסות לתפקד בלעדיהם, מתברר לו - למרבה הפתעתו - שהמינוס הולך וקטן, ולאט לאט יוצאים ונחלצים מכל החובות, ולא עוד אלא שנחסכות הרבה הקרוב שאינן מוכרחות כל כך, שכל עוד השתמש בצ'קים היה מתפתה להוציא, ואילו עתה, שאין לו האפשרות הזאת,

לאדם זמן לעסוק במלאכתו מוחמת עיסוקיו בגלגול החובות. כללו של דבר, להיות בעל חוב, זה דבר שהורס כל חלקה טובה, וקשה מאד לצאת מזה.

הדרך היחידה להינצל מכל זה ולא להיכנס לסחרחורת החובות היא לזרוק את כל הצ'קים והכרטיסים, ורק להתחנן לה' שישלים לו את חסרונותיו, והוא יראה עין בעין, איך הבורא משלים לו את כל החיסרון בכל כפלים. אך היצר הרע שחפץ להחטיא את האדם, מסית את האדם להשתמש בצ'קים, כרטיסי אשראי וכד', כשיש לה דוחק בפרנסה, ובכך הוא מונע ממנו מלהאמין בה' יתברך שהוא היחיד שיכול לתת לו פרנסה.

ועוד, יש לו מינוס גדול הנושא ריבית גדולה, ויש לה הוצאה נוספת על הוצאותיו, והיא תשלום הרבית. יוצא, שלא רק שלא פתר את הבעיה והנסתו לא גדלה, אלא הוא הגדיל את ההוצאות על-ידי הרבית שהוא צריך לשלם.

אבל על-ידי תפילה סוף סוף זכה לישועה, כמובא בליקוטי מוהר"ן (תורה ט), שכפי שהאדם מפרנס לאביו שבשמים בתפילתו - כן נותנין לו פרנסתו, וגם יקבל שכר על אמונתו ועל בטחונו בה' ועל תפילתו. ובשבוע הבא נכתוב מה קורה בבית שבו אחד מבני הזוג פזרן השני קסמן וכדומה. דבר שהוא כר נרחב לבעיות בשלום בית, בעיקר בעיתות מצוקה ודוחק כלכלי.

הוא מוותר עליהן, והוא אפילו מצליח לחסוך כל חודש סכום כסף - דבר שיתן לו פתרונות בעתיד. כי התיקון לחיים רגועים ושלווים בלי חובות והלוואות, מתחיל מלהתנהג בדרך הנכונה בענייני הפרנסה על-פי השכל של האמונה, והעיקר להיות שמח בחלקו ולחיות עם מה שה' נתן לו. בעזרת ההדרכה וההכוונה לדרך זו של התנהגות נכונה, נחלצו אנשים רבים מחובות רבים ועצומים.

כאשר לאדם אין צ'קים, כרטיסים וכד', נשארת לו עצה אחת - לצעוק לה' יתברך, וככל שהצער יגדל, הצעקה לה' יתברך תהיה יותר מעומק הלב, כמו שכתוב (תהלים קמ"ה): "קרב ה' לכל קוראיו לכל אשר יקראהו באמת" וכאשר האדם עומד מול בורא עולם, איש או אשה, ומספר לו את צערו: רבונו של עולם, אי מודה לך על שעזרתני עד כה, אבל איני מצליח להסתדר עם הפרנסה שאתה נותן לי, בבקשה תוסיף לי עוד פרנסה... אזי הבורא עוזר לו! אבל כל זה בתנאי שעוד לא נכנס לחובות, כי אחרי שכבר נעשה בעל חוב, יש לו עבודה הרבה יותר קשה, כי הלחץ של החובות והמרדף להדביק את החובות, אינו מניח מקום לשוב הדעת ולהנהיג נכונה במסומן. כשיש חובות, החיים נעשים קשים, החובות מביאים לקלקול שלום הבית. גם הפרנסה המסוימת שהיתה יכולה להיות, נפגמת, כי אין

קו האמונה

02-6444250

לאורם נלך

היולולא דצדיקיא

רבי צבי הירש זי"ע מזידיטשוב - העטרת צבי י"א תמוז

דברי הצדיק נכונים. "ועל גמילות חסדים" - רבות היה פועל בעניני צדקה וחסד. גם שהיו מביאים לידיו צדקות וכדינות היה מחלקם ולא היה מלין בביתו פרנסה אחת. השיא כ 40 יתומים ונתן להם כל מחסורם, נידב רבות לאבכים וזקקים, והוא לשעצמו חי בעוני וצמצום גדול.

עוד בחי" חיותם של רבותיו הוכתר הוא לרב ומנהיג קהילה, ותלמידים רבים באו לחסות תחת כנפיו, אצלו מצאו מזון לכל צרה ותיקון לנשמה. בשנת תק"צ כרצה מגיפה נוראה באיזור גליציה והונגריה אשר הפילה חללים רבים, מהם גם מאחינו בית ישראל נספו במגפה הנוראה, וכששמע זאת הצדיק ר' צבי הירש הצטער צער רב ובעצם יום השבת עלה לארון הקודש נשא שני ידיו לבורא עולם וקרא בקול: "ריבוננו של עולם, איני יכול לראות בצערם של ישראל, הריני כפרתם והריני מוסר נפשי למיתה לכפר בעדם ולהפסיק המגיפה". תפילתו הזכה והכנה התקבלה עד מהרה ועוד באותה השבת תקפה אותה המחלה הקשה של המגיפה, במשך 4 ימים חלה אנשות עד שבילי רביעי, יום בו ניטלו המאורות, ניטל המאור הגדול באור ל"א תמוז מסר את נשמתו הזכה לבוראה לכפרת ישראל, והוא כבן 68 שנים בלבד. רבים מעמ"י נהגו ונהיגים לפקוד את קברו בפרט ביום היולולא. והעיד ר' מאיר מפרישלאן כי ביום היולולא לא היה יורד גשם בכל העיר זידיטשוב וסביבותיה עמ"י שיוכלו לפקוד את קברו. ועוד העיד ר' יחזקאל משינאוה כי הקדושה שמרגישים על קברו היא כמו הקדושה אשר בציון הרשב"י הקדוש במירון, ביום ל"ג בעומר והיה אומר למי שלא יכול לפקוד את קברו של הרשב"י ביום ל"ג בעומר, שיבוא על קברו של ר' צבי הירש מזידיטשוב. זכות מעשיו הקדושים, מסירות נפשו ותורתו הקדושה תהא למגן וצנינה עליו ועל כל ישראל אמן.

רבי צבי הירש נולד לאביו הרה"ק רבי יצחק אייזיק זי"ע בכפר סאמבור ולאמו הצדקנית מרת הינדא ע"ה, אביו ר' יצחק אייזיק דר בתחילה בעיר סאפרין והחזיק בחכירה את בית המזיזה, היה בר אוריין אבל לא רצה בשו"א להנות מכתרה של תורה ובחר להיות מוזה בכפר ולהתפרנס מעמל כסיו, בן אחיו רבי של מהר"א מזידיטשוב התבטא עליו: "נהרין ליה שבילין דרקייע כשבילי דנהר- דעה" ר' יצחק אייזיק מקמאראנא זי"ע כתב עליו בספרו: מורי דודי הק' נשמתו היתה נשמת ר' חיים ויטאל משרש הקרוב אל נשמת ר"ע מלבד מה שאח"כ עלה ע"י מעשיו לעוד כמה מדרגות" ובספר יפרא בימיו צדיק מובא עליו שהיה נשמת רשב"י זי"ע"א, ובספר עשר קדושות מובא שאמר רבי צבי הירש לאחיו שבאחד הגלגולים זכה הוא להגיע לדרגת נשמת רבי ישמעאל כהן גדול רבו המובהק היה החוזה מלובלין, אולם נהג להסתובב אצל עוד צדיקים כדוגמת רבי משה ליב מסאסוב זי"ע"א שממונו למד פרק גדול בהל' אהבת ישראל וכן אצל ר' ישראל המגיד מקודניץ זי"ע"א, אולם אצל רבו החוזה קיבל ביטול שלם.

את המשנה "על שלושה דברים העולם עומד על התורה ועל העבודה ועל גמילות חסדים" אמרו עליו על הצדיק מזידיטשוב. "על התורה" - מסירות נפשו ללימוד התורה הקדושה היתה לאין ערוך, היה שובר את הקרח טובל ולומד לאור הנר את ה"עץ חיים" במסירות. וגם כשלימד בביתו בעוני ומחסור ובקור העז, והיה מרביץ תורה ברבים. "על העבודה" - איזוהי עבודה שבלב זו תפילה, היה מאריך בתפילתו ובפרט בשמו"ע במשך שעות, ופעם בחג השבועות פנה אליו אחד בטענה שזה טורח ציבור, נענה לעומתו ואמר, ארבע מאות איש נמצאים כאן ועלי לתקן אותם, ושלא דבר על כך ששני בניך שהיו בריאים חלו ופעלתי בתפילתי ברפואתו של האחד שהיה מצבו חמור, ועל השני לא הספקתי לפעול, מיד במוצאי יו"ט נסע לביתו ומצא

”עבודת התודה”
זה לא
המלצה
זה
דרך חיים
(שערי בתודה)

שערי בתודה
052-2240696

אותיות פורחות באוויר

ומתקדמים ועם כל ההתקדמות, זה נראה שהם פחותים ורחוקים מכאלה שגדלו בבית של תורה ומידות שיש להם נקודת פתיחה גבוהה מאוד. והמשנה מחדשת שאם אתה בנקודת פתיחה גבוהה, אבל אתה לא עובד על עצמך - אתה מתלמידיו של בלעם. אבל אם אתה נלחם ונאבק - לא משנה מה הן התוצאות ולא משנה כמה הספקת ולאן הגעת - אתה מתלמידיו של אברהם אבינו.

יוצא שההבדל האמיתי הוא נסתר וכפוי. ההבדל הוא רק העבודה האישית: יש לך עבודה אישית או אין לך? יש לך שאיפות או אין לך? אתה משקיע זמן ומאמץ או שאתה "זורם" עם החיים? זה ההבדל המהותי בין תלמידיו של אברהם לבין תלמידיו של בלעם.

ומחדשת המשנה חידוש נוסף. זה לא רק שהגן עדן והגיהנום נקבעים לפי המאמץ והעבודה ולא לפי התוצאות בשטח, וששכר הנצח נקבע לפי מידת ההתקדמות שלך ולא לפי התכונות המולדות שלך או מציאות החיים שלתוכה נולדת. זה פשוט וברור.

החידוש הגדול הוא שההבדל הגדול בין מי שעובד את העבודה האישית שלו לבין מי שלא מתקדם - הוא כבר בעולם הזה. תלמידיו של אברהם אבינו "אוכלים בעולם הזה". כלומר חיים מלאים סיפוק ואושר. אבל תלמידיו של בלעם מתוסכלים ומכורמרים מבפנים, הם חיים חיי גיהנום בעולם הזה!

ולמה? כבר הסברתי רבות שהחיים שלנו בעולם הזה הם תשקיף מלא לרמה הרוחנית שלנו. אם אתה מאושר ויש לך גן עדן בעולם הזה, זה אומר שאתה בדרך הנכונה, בדרך האמונה בדרך העבודה; ואם אתה סובל וחי חיי גיהנום, זה רק בגלל שחסרה לך אמונה, חסרה לך עבודה, וזה בדיוק הכיוון של מה שמחכה לך בעולם האמת.

יוצא שהעבודה האישית משיעה על החיים שלך כבר בעולם הזה!

ספרים לעבודה

והמסקנה לחיים שלנו היא שכדי להיות מתלמידיו של אברהם אבינו אנוח מוכרחים להחליט החלטה חד משמעית כאן ועכשיו לעבוד ולהתקדם.

משמנים זיכו אותי לכתוב כמה וכמה ספרים שכולם הם **ספרים של עבודה**. לא ספרים של תיאוריות ורעיונות יפים. ובפרט הספר "אור חדש" שכל כולו עוסק בעבודה האישית.

זכיתי ללוות תלמידים רבים וראיתי את ההבדלים הבולטים בין **תלמידים שעובדים** לבין תלמידים שרק שומעים את השיעורים ונהנים. את הספרים שכתבתי כתבתי מתוך רצון אחד ויחיד שעוד ועוד יהודים יעבדו ויתקדמו ימלא את תפקידם ותכליתם ויזכו לחיים טובים כבר בעולם הזה.

גם המאמר הזה הוא לא רק שאלות ותשובות ורעיונות יפים, אלא הוא פנייה מעומק לבי ללב של כל הקוראים שאני מציע לכולנו לשים במרכז החיים את העבודה האישית ולהתחיל לטעום את טעם החיים. בהצלחה.

בברכת שבת שלום ומבורך

מקדושתו שנותרה פה בעולם הזה בחפצי המצווה. הרבנית נקבה בסכום שהורה לה בעלה. העשיר הסכים מיידית, והיא גילתה את אוזנו שטרם פטירתו של האור החיים' הקדוש כבר אמר לה שהוא עתיד לבוא ובאיזה סכום למכור חוץ מזאת הוסיפה וביארה לו באזהרה חמורה את שהורה לה רבי חיים לומר בשמו: אל לו לעשיר לדבר שום דיבורי חול עם התפילין.

העשיר הררר מעט, סבר וקיבל. רצונו לזכות בתפילין היקרות היה עז. בו במקום החליט: בעת שאתערטר בתפילין אלו אהיה בחדר מופרש מן הבריות, חדר הסמוך לבית הכנסת כדי שאתפיל אבוא בציבור, אבל לא אבוא לדי ניסיון של שיחה בטלה.

כאשר הניח העשיר לראשונה את התפילין היקרות, חש בבת אחת רגשי קדושה עזים, השתוקקות וכיסופים לקרבת הבורא יתברך, רוח טהרה שנוהה עליו מסרום.

הבין היטב שזוהי קדושתו העליונה של רבי חיים בן עטר. קדושה זו, המשיכה ללוותו גם לאחר שהסיר את התפילין והמשיך לעסקיו.

העשיר החל לעלות מעלה מעלה בתורה ויראת ד', לצד עושרו שהלך וגדל.

באחד הימים נכנס משרתו של העשיר בדבר בהול ודחוף שאינו סובל דיחוי, העשיר ניסה לענות על שאלותיו בניע ראש, אך המשרת לא הבין. בלהט המסחר שכן העשיר את התפילין שעליו ופלט מילה של חולין כשהן על ראשו.

בין רגע הרגיש העשיר שהקדושה העילאית שאפפה אותו תדיר - פרחה לה.

מסר את התפילין לבדיקה, ומה נדהמו הסוכר והעשיר לראות קלף חלק ללא אותיות כלל... פשוט פרחו להן האותיות הקדושות מן הקלף והותירוהו חסר משמעות.

לפני פטירתו של רבנו חיים בן עטר, בעל 'אור החיים' הקדוש, (ט"ו בתמוז יום פטירתו), קרא לאשתו הרבנית שעמדה נרעדת וחוששת מה יעלה בגורלה לאחר פטירתו, כמה תיחה ומי יכלכל אותה?

רבי חיים בן עטר כמו קרא את מחשבותיה ואמר לה בצורה ברורה: "לאחר פטירתי יגיע הנה יהודי עשיר גדול מטורקיה.

הוא יבקש ממך לקנות את התפילין שלי, ואני מרשה לך למכור לו אותן בסכום מסוים (סכום גדול שהיה בו די והותר להמשך חייה של הרבנית ברוח).

הוא יסכים מיד למחיר שתשייתי עליו, תיאיר האור החיים' לזוגתו את העתיד להתרחש כאילו כבר קרה.

"אולם תנאי אחד תצטרכי להתנות עימו ושיקבלו עליו עוד טרם ירכוש את התפילין.

והוא: שיקבל על עצמו שלעולם לא ישוחח בדברי חולין בעוד התפילין עליו. אך ורק יעסוק בתפילות ובתורה ודברים שבקדושה".

הרבנית הנהנה בראשה כשאבן נגולה מעל לבה.

ידוע ידעה היטב שבעלה אינו מוציא דבר מפיו טרם בטוח הוא שיקרה. יתרה מזו, גם כאשר אין הדבר מובטח, והצדיק מבקשו מאת הבורא - בדרך כלל עלה חפצו ביזו. הצטערה היא רבות על כך שבעלה הצדיק נוטש את העולם הזה ואתה לאנחות, אך הבינה שזמנו הגיע ואין מי בעולם שיוכל למנוע זאת.

מיד בתום ימי השבעה נשמעו דפיקות בדלת. האורח שעליו דיבר רבי חיים בן עטר הגיע בבגדי מסע. הוא יצא לארץ הקדוש כבר לפני תקופה ברצונו לפגוש את רבי חיים בן עטר, וכעת כשהגיע ארצה שמע שאיחר את המועד. לכל הפחות מבקש הוא לזכות לרכוש את תפילין של אותו ענק רוח.

אם לא זכה להכירו בחייו - לכל הפחות ישאב

סיפורו של מפיץ

סיפור שאסור לך לפספס

עמוד 6

גדולה תפילה יותר ממעשים טובים

בסוף פרשתנו אנו לומדים על קנאתו של פנחס, אחר חטא עם ישראל עם בנות מדין, ואחר חטאו של זמרי בן סלוא, כמו שכתוב (במדבר ח ה) "ויבא אחר איש וישראל אל הקבה וידקר את שניהם את איש וישראל ואת האשה אל קבתה ותעצר המגפה מעל בני ישראל"

בפשוט נראה מהפסוקים שבגלל שפנחס קנא את קנאת ה' בכך שהרג את עוברי העבירה, הוא הסיר את חרון אף ה' ונעצרה המגיפה.

אבל הז"ל מלמדים אותנו שלא כך היה, שנאמר: (תהלים קו, ל) "ועמד פינחס ויתעצר הפוגמה", ודרשו בגמרא (ברכות כו): "אין עמידה אלא תפילה". כלומר שרק על ידי תפילתו של פנחס המגיפה נעצרה.

כמו כן אומרים הז"ל שבשעה שפנחס הרג את זמרי רצו אנשי שבטו להרוג אותו, בא המלאך והרג בהם, וכשראה פנחס שמבקש לכלותו עמד והתפלל וסילק את המלאך (תנחומא בלק פרק כא).

מבואר שאחרי שפנחס הרג את זמרי הייתה בישראל מגיפה שהמיתה את החוטאים, ורק כשפנחס ביקש רחמים והתפלל עליהם שלא יהרגו, נעצרה המגיפה.

כדי לעצור את המגיפה לא השתמש פנחס בזכויות של מעשהו הגדול והעצום בקנאו קנאת ה', אלא רק בכח התפילה, כמו שאמרו הז"ל: (ברכות

לב): "אמר רבי אלעזר, גדולה תפילה יותר מכל מעשים טובים, שאפילו משה רבינו לא נענה אלא על ידי תפילה".

אמנם כל מצוה לפי מה שהיא מזכה אותנו בשכר גדול, אך שכר זה שמור הוא לעולם הבא. הדרך להשיג כל דבר בעולם הזה היא רק על ידי התפילה.

לימוד נוסף ועצום יש ללמוד מתפילת פנחס בשעה זו. על מי נשא פנחס את תפילתו? ממי הוא ביקש שתוסר המגיפה? - מאנשים ששקועים כל כך בחטא, עד כדי כך שבקשו להרוג אתו על שהרג את הנשיא שחילל שם שמים בעבירה.

על אנשים שבאים להרע לו ולהרוג אותו נשא פנחס תפילה להצלתם. מפני שאדם החפץ לקיים רצון ה' ולהרבות כבודו יתברך, מבקש גם על הרשעים שיחזרו בתשובה וינצלו.

וכך כותב ה"ראשית חכמה" (שער האהבה): "כל איש אשר רצונו כרצון אלוקים, יצטער על שלא נעשה רצון אלוקים בעולם. ואפילו על שונאי יתפלל אדם שיעבד לבורא, ויכוון לבו לתפילה בברכת 'אתה חונן וברכת' השיבנו אבינו וסלח לנו אבינו' על כל ישראל, אהביו ושונאיו, וכן בכל הברכות".

לכמה צרות אנו עדים בדור הזה - שמד רוחני, משפחות הרוסות. הנגיף שמשתולל, המחלה הקשה - שפעם היה נדיר ששומעים על מישהו שחלה בה, ואילו עכשיו היא התפשטה כמו שפעת. מקרי רצח, הפשע שגדל והכפיל את עצמו, הסמים הנוראים שהם שואה ממש, נישואי תערובת, לכולם

אמרו אנ"ש לענין מידת הציניעות הנצרכה ביותר, והוא בחובתו של כל אדם הרוצה להתעלות בעבודת ה', שענין זה נכלל בשבח בלעם ששבח את ישראל "הן עם לך יפן" (במדבר כג), ששבח את ישראל שהם יודעים מסוד הגדול הזה של לך - והצנע לכת, ואינם מתרברבים במעשיהם הגדולים, ובגוים לא יתחשב, שאינם מחשיבים עצמם בשום שבח לאמור ולהראות חלילה "כף וקר אני עושה" (יש"ק ו - רד)

היו אומרים אנ"ש שפנחסו שלענין התורה הקדושה נאמר על העסק שבה (דברים ו) "בשכר ובקוק" שיהיה בתורה ללא הרף, כמו כן נכון הדבר גם לענין תפילה, שכל עת פנוי ימלא בתפילות ושירות ותשבחות הן בשבחו לאחר קריאת שמע שעל הפסוק והן בקומו וכל עת הפזיזו. וקטאמרם ז"ל "אלואי שיתפלל אדם כל היום קלו". (ברכות כא. ססחים נד). (שם ו - רה)

קשים החיים - הכל גלוי לכולם וכולם מבינים שעם ישראל זקוקים להרבה תפילות.

מובא בספר המידות: כשיש דין על ישראל, חס ושלום, לפעמים מתעכב הדין על ידי ראש הדור ולפעמים על ידי כל הדור. פירוש הדברים, שלפעמים הצדיק הוא הממתיק את הדין ולפעמים כל הדור ממתיק את הדין, והיום זה ברור שזה התפקיד של כל עם ישראל להתפלל על עם ישראל ולהמתיק את הדין.

הרה"ג ר' ירון אשכנזי שליט"א ר"כ חושן משפט בישיבת "חוט של חסד" מנהל רוחני ב"קו ההלכה" קו ההלכה הספרדי: *3030

שו"ת של חסד ע"י בית הוראה-חוט של חסד

שאלות שנשאלו בקו ההלכה

האם מותר לשחק בכדור רגל בשבת?

לספרדים ההולכים אחר פסק מרן השולחן ערוך אסור לשחק בכדור בשבת. (שלחן ערוך סימן ש"ח סעיף מ"ה). והאשכנזים נהגו להקל בזה אמנם אף לשיטתם אין להתיר אלא רק כאשר מושחקים במגרש מרוצף, אבל לכולי עלמא אסור לשחק על גבי קרקע שאינה מרוצפת. (שם ברמ"א, ועי' בשו"ת שבט הלי חלק ט' סימן ע"ח).

האם מותר לתת לילדים לשחק במשחק הלגו בשבת, או שיש בזה חשש איסור בונה בשבת?

מותר להרשות לבני הקטנים שעוד לא הגיעו לגיל מצוות לשחק בלגו, ואין בזה חשש בונה מכיון שעשויים לפירוק והרכבה כל הזמן. ש"ת אבני נזר (סימן ר"י) שו"ת מנחת יצחק (חלק ח' סימן כ"ז ד"ה אמנם) וחזון עובדיה (שבת ג' עמוד קי"ט).

האם מותר לפתוח שקית חלב עם סכין בשרי, ואם חתכתי האם הסכין או החלב נאסרו?

אסור בחלטה, כי נהגו לייחד כלים לבשרי ולחלבי. רמ"א בשלחן ערוך (יורה דעה סימן פ"ט סעיף ד') וב"י (שם סעיף קטן ז). ואם חתכו כבה, בדיעבד אין הסכין או החלב

נאסרים כי הכל נעשה בצונו ובתנאי שהסכין היה נקי, אבל אם הסכין היה מלוכלך צריך להתקשר לרב פוסק שיוורה בזה את הדין.

האם צריך להוסיף מים בקידוש של שבת, והאם צריך להוסיף מים בכוס של הבדלה?

נוהגים שאדם אחד מניח לזה שמקדש את הכוס, ולאחר שהגיש לו את הכוס מוזג לו שלש טיפות של מים. עי' בארחה בבן איש חי (שנה שניה בראשית אות כט) ומקורו מספר מעבר יבך (שפת אמת פרק כח) על פי זוהר הקדוש (ינוקא דבלק קפט). וחכמי המקובלים בשעה שמוזגים את הטיפות הנ"ל אומרים את הפסוק "מלא ידיו מברכותיך ומועושר מתנות ידך". שיבת ציון (שער ה' אות כ"ג) בשם אביו. אמנם מנהג זה נוהגים בכוס של קידוש ולא בכוס של הבדלה, שכוס של הבדלה צריכה להיות יין בלבד בלי מוזגות מים. שער הכוונות (דף ס' עמוד ב').

התארחתי בבית מלון וכשהתיישבתי על אחד המושבים בבית מלון נקרע לי הבגד ממסמר שבלט מהמושב שישבתי עליו, האם הם חייבים לשלם לי על הבגד?

התורה פוסרת מלשלם במקרה כזה, משום שמדובר כאן על סוג נזק שנקרא "בור" וחז"ל דורשים מהפסוקים שאם כלים הזקוק בנזקי בור כסור המזיק מלשלם, ובגדים נכללים בגדר כלים. שלחן ערוך (חושן משפט סימן ת" סעיף כ"א). אמנם נחלקו הפוסקים האם המלון חייב לשלם כדי לצאת ידי חובה כלפי שמים, בספר ברכת שמואל (לאון רבי ברוך בעה, בבא קמא סימן ב) כותב שחייב מן הדין לצאת ידי חובה, ובחזון איש (סימן ב' סעיף קטן ז) מבואר שפסוה ועל כל פנים בוודאי ראוי לצאת ידי שמים.

אשה הנמצאת בשנת אבל על הוריה ועיסוקה התמידי ופרנסתה מקיום פעילות לגיל הזהב במתנסים לשמח את בנות ישראל בגיל השלישי. ושאלתה האם מותר לה להשמיע מוסיקה ולהרקיד את הנשים, או שאסור מחמת האבל על הוריה? וכנ"ל לגבי זמר הנמצא בשנת אבל או נגן בתזמורת מה יעשו?

מכיון שזו פרנסתה של אותה אשה, נחשב הדבר כמו דבר האבד שאי אפשר לעשותו על ידי אחרים ומותר לה להמשיך בעבודתה. על פי הרמ"א (יורה דעה סימן ש"פ סעיף ה') ועי' כרי מגדים (סימן תקנ"א) אשל אברהם סעיף קטן י'. והוא הדין לכל בעלי המקצוע בתחום זה. שו"ת בצל החכמה (חלק ו' סימן ס"א) וחזון עובדיה (אבלות ג' עמ' שמי"ט).

ליקוטים וסיפורים נפלאים - בלק

החליט השר להעמיד שוטרים בכל העיר, שיתפסו מי עבר על חוצפה נוראה שכזו, וציוה לעבור בכל בית ובית ולבודקו. המשרת הגוי שגנב, הבין שאם יתפסו אותו יתלו אותו על העץ, החליט להכניס בסתר את הגניבה לבית היהודי מעבדו, וככה אם יתפסהו יתלו את היהודי רח"ל.

ואכן מצאו את הארנק בבית היהודי, לקחוהו לבית הסוהר ופסקו דינו לתלייה בכיכר המדינה בעוד שבוע.

למרות צעקות היהודי שאינו אשם בדבר, לא עזרו זעקותיו. כשנודע ל"כתב סופר" זי"ע, נכנס לעובי הקורה, ניסה בכל הדרכים לבוא בדברים עם כל השרים, ניסה לשחדם בדברים ובמזון ורצה לפעול ולהפעיל שהיהודי איננו אשם.

כשראה שהדבר לא עולה בידו, נסע לבודפשט, וניסה גם שם

אצל כל השרים שהיהודי חף מפשע, אולם היות וחמת השר בערה בו שהעזו לגנוב ממנו, לא רצו לבטל את גזר הדין.

יום לפני התליה, חזר ה"כתב סופר" בפחי נפש, ששום דבר לא עוזר, ולא ידע מה לעשות, וכך נשכב על המיטה ונרדם.

בחלומו, אביו ה"חתם סופר" הגיע אליו בפנים זועפות וזעק, "יהודי חף מפשע הולך לתליה, ואתה יושן במיטה?..."

התחיל ה"כתב סופר" לצעוק ולבכות "אבא, מה לא עשיתי למענו, הלכתי לכל מקום אפשרי, אדרבא, מה עוד אפשר לעשות ואעשה?"

אמר לו ה"חתם סופר" מדוע אינך מתפלל, תתפלל! בלילה כזה שלמחרת הולכים לתליה יהודי לא יושנים.

קם הכתב סופר ממיטתו, ואמר לגבאי שיאסף את כל העיר אנשים נשים וטף, וכן עשה.

כל אנשי העיר הגיעו לבית הכנסת בפרעשבורג באמצע הלילה, הכתב סופר ניגש לבימה, וצעק "אנשים ונשים וטף, הייתי אצל כולם, במשרדים כאן וגם במשרדים בבודאפשט, אף אחד לא

מסכים לבטל את הגזירה, הכל סתום, כל השערים נסגרו בפני, אבל הקב"ה, שעריו לא נעולים 'שערי דמעות לא ננעלו' וכל הקהל געה בבכיה.

"את כל אשר עשה ישראל לאמורי" (כב, ב)

רש"י בפסוק ד' כותב 'אין כוחו אלא בפיו'. בלק מלך מואב נלחם בישראל ולא מצליח, לכן הוא מנסה לפעול בטקטיקה שונה. הוא שולח שליחים לבלעם, הנביא של אומות העולם, ואומר לו "ידעתי כי את אשר תאור יואר ואת אשר תברך מבורך", ולכן, אנא ממך, קלל את בני ישראל, וכך אנצח אותנו. "כח הדיבור" מוביל אותנו היישר אל המצבה העתיקה ביותר בבית הקברות "סגולה" בפתח תקווה... בערב יום הכיפורים בשנת תרמ"א, חנכו את בית הקברות "סגולה" בפתח תקווה. ההלכה קובעת שכשחונכים שטח חדש עבור בית קברות, צריך לעשות סדר תפילה מסוים, מעין "תיקון" לקרקע, ורק אחר כך ניתן לקבור. כשאנשי ה"חברא קדישא" סיימו את התפילה, אחד מהאנשים "זרק" לאוויר ואמר: "רבותי! הקרקע מוכנה, מי מוכן להתנדב ולהיקבר ראשון?" "אני מוכן" אמר אחד הנוכחים... הוא היה אדם צעיר לימים, ואכן, תוך כמה ימים הוא נפטר. על מצבתו חרוט סיפורו: "פה נטמן פלוני אשר הביע את רצונו להיקבר ראשון..."

סיפור זה מחזק בתודעתנו את האמרה שאמר החכם מכל אדם: "מוות וחיים ביד הלשון". אחד מהכוחות העצומים שיש בידנו, וכמעט שאיננו מודעים אליו, הוא כוח הדיבור שניתן לאדם. "ברית כרותה לשפתיים" (מועד קטן יח ע"א)....

"ועשית עמדי חסד ואמת" (בראשית מז, כט)

רבי חיים סופר, מגדולי צדיקי הונגריה בדורות הקודמים, עלתה בו תשוקה עצומה, לקיים חסד של אמת! נו, כיצד מקיימים 'חסד של אמת'? כמובן, חסד עם מתים, קבורה, טהרה וכל היוצא בזה...

אבל, מה לעשות, הרי לא לכל אחד זה מתאים, לא כל אחד מסוגל נפשית להתעסק עם נפטרים...

מצד שני, הוא כל כך רוצה לגמול חסד של אמת!

פתאום נצנצה בו ההבנה, שלגמול חסד עם מתים, אינו דווקא כלפי מתים שוכני עפר... ישנם כל כך הרבה

אנשים שמסתובבים בינינו, אבל משהו בתוכם מת, כבוי... עם המתים הללו יגמול חסד!!

וכך עשה, הוא חיפש דווקא את האנשים הכבויים, **דיבר איתם, החיה אותם, נכנס עימם למקומות החשוכים, נתן גב, תמך, עודד, האייר פנים, זרק מילה טובה...**

ובזה, קיים רבי חיים סופר, את המצווה של 'חסד של אמת'...

(נקודות של אור - ספינקא)

"אל זקני מדין" (כב, ד)

"אין כוחו אלא בפיו" (רש"י)

מעשה שהיה בפרעשבורג בזמן הכתב סופר זצ"ל. השר של פרעשבורג נסע בעיר והנה בא גוי שעבד אצל יהודי נגיד וראה שאצל השר יש ארנק תפוח עם כסף, תחב הגוי את ידו, לקח את הארנק ונעלם.

כאשר הגיע השר לביתו, וראה שהארנק איננו, והיה לו הפסד גדול, בערה בו בנוסף החוצפה איך העזו בכלל להתקרב אליו כך.

לעי"נ

הרה"צ פנחס בן ר' בנימין ביוש
רוזנבוים זצוק"ל - כ"ו בניסן

ליקוטים וסיפורים נפלאים - בלאק

זו היתה כוונתו המרושעת של בלעם, אמר להקב"ה אם איני יכול לקללם, אם כן אברכם, וכוונתו בברכה כזו שינזקו כמו רבקה. ברכה כזו דומה לעוקץ עטוף במעטפת דבש מתוק (בזה דומה המשל לנמשל).

אולם טעה בלעם טעות גדולה משום שאין ברכתו דומה לברכת רבקה, רבקה אמנו לא נתברכה אלא מפי משפחתה, ואם היתה נפקדת - היו אומרים שברכתם עשתה פירות, לכן היה הכרח שתהיה רבקה עקרה, שידעו הכל שלא היתה תועלת בברכתם. אבל בני ישראל המבורכים מפי ה' כבר מקדמת דנא, ברכת בלעם לא תזיק להם, כי מי פתי לומר שברכתו נשאה פירות, הלא הכל יודעים שהקב"ה בירך אותם עוד קודם לכן.

הוא אשר אמר הקב"ה לבלעם "כי ברוך הוא" אני ברכתים עוד לפניך, וא"כ ברכתך לא תשפיע עליהם. כעין זה פירשו את הפסוק "ברוך תהיה מכל העמים לא יהיה בך עקר ועקרה" גם אם תהיה ברוך מאומות העולם לא תחשוב שבגלל זה יהיה בך עקר ועקרה כיון שכבר הקב"ה בירך אותנו. (צמח דוד)

"ושני נערי עמו" (כב, כב)

גם אצל אברהם אבינו שהלך לעקוד את בנו, מצינו שלקח עמו את "שני נערי".

מסביר החידושי הרי"ם שבמס' אבות (ה, יט) נאמר: "כל מי שיש בידו שלושה דברים הללו: עין טובה ורוח נמוכה ונפש שפלה - מתלמידיו של אברהם אבינו. עין רעה ורוח גבוהה ונפש רחבה - מתלמידיו של בלעם הרשע".

זה מה שנרמז בפסוקים לגבי אברהם ולגבי בלעם: המילה "נע"ר" ראשי תיבות נ'פש ע'ין ר'וח, שבהם נמדד מתלמידיו של מי הוא. אברהם לקח את שני נעריו שהיו תלמידיו ובהם דבקו מידותיו הנ"ל וכן בלעם לקח את שני נעריו שהיו תלמידיו עם מידותיו שלו.

"ויחר אף בלעם ויך את האתון במקל" (כב, כז)

אמר הגר"ח קנייבסקי שליט"א, מה שהכה את האתון ולא קיללו, במדרש אמרו שאם היה מקלל את האתון לא היה בכוחו לקלל גם את ישראל. וכנראה שבדרך זו היה מאבד את כוחו. ומשום כך מקלו של אלישע לא הועיל, כי גיחזי נסה זאת בדרך והחיה כלב מת וכיון שעשה פ"א פקע כוחו. הגר"ר מרדכי בנעט זצ"ל רצה להשיב לאחד הכרת הטוב, ואמר לו שיקנה כרטיס הגרלה וכי הוא יזכה.

הלך הלה וקנה, ועשה בביתו הגרלה לראות אם באמת יזכה, ואכן זכה הכרטיס שלו.

בהגרלה האמיתית שהיתה אח"כ, לא זכה, ובא בטענה לר' מרדכי בנעט, אמר לו ר' מרדכי, לא יתכן שהכרטיס לא זכה, וסיפר הלה מה שעשה שניסה את ההגרלה בביתו וכי הצליח, אמר לו רמ"ב אם כן הפסדת בידיים! אני התפללתי שיצא המספר שלך ובאמת יצא. (דרך שיחה)

סוף דבר, נקרעה הגזירה, מסובב הסיבות סיבב שלמחרת כשהוציאהו לתליה, החליט השופט לחקור את המשרת הגוי ולברר שוב את כל הפרטים, היות שהמשרת לא התכונן לחקירה, מיד נשבר והודה במעשיו.

את המשרת הוציאו להורג, ואת היהודי שחררו.

גם כאשר כלו כל הקיצין, אל ימנע אדם עצמו מן הרחמים, ואין כוחנו אלא בפינו.

"וילכו זקני מואב וזקני מדין וקסמים בידם"

(כב, ז)

"קסם זה נטלו בידם זקני מדין: אמרו, אם יבוא עימנו בלעם בפעם הזאת - יש בו ממש. ואם ידחה אותנו - אין בו תועלת. לפיכך כאשר אמר להם לינו פה הלילה, אמרו: אין בו תקוה." (רש"י)

מבאר הגאון מוילנא שרש"י בלשונו החדה הטיב לדייק כחוט השערה את מהלך הדברים: משה רבינו כשרצה לדבר עם השכינה, היה מדבר עמה ללא הכנה, אבל היה צריך להתעכב מעט, כמו שאמר משה לטמאים לנפש שבאו לשאלו בקשר להקרבת קרבן פסח, "עמדו (המתינו קמעא) ואשמעה מה יצוה ה'".

זה מה שהתכוונו זקני מדין: אם יבוא עימנו בפעם הזאת, ללא שהיות, נדע שיש בו ממש, כי הוא גדול אפילו יותר ממה רבינו והוא יוכל לו.

אם ידחנו כמו משה, אין בו תועלת שכן הוא שקול בדיוק כמשה ולא יוכל לגבור עליו בקלות, אבל תקוה עדיין יש.

לפיכך, כאשר אמר לינו פה הלילה, כלומר התעכבו פה זמן רב, אמרו, אין בו תקוה כלל היות ודרגתו פחותה מדרגת משה!

"ויאמר אלוקים אל בלעם לא תלך עמהם לא

תאר את העם כי ברוך הוא" (כב, יב)

"לא תלך עמהם" - אמר לו: אם כן, אקללם במקומי, אמר לו: לא תאור את העם, אמר לו: אם כן אברכם, אמר לו: אינם צריכין לברכתך, כי ברוך הוא, משל אומרים לצרעה - לא מדובשך ולא מעוקצך (רש"י)

הדברים תמוהים מאוד, היכן שמענו שאדם המבקש לקלל ואינו מצליח אומר: ניחא, אם איני יכול לקלל, לפחות אברך?

זאת ועוד, המשל שהביא רש"י לכאורה אינו דומה כלל לנמשל, שהרי דבש בלא עוקץ כולם רוצים. ואילו כוונת הנמשל הוא, שגם ברכה בלי קללה אינה רצויה מפיו של "בעל העוקץ" - בלעם?

אלא ביאר הגאון רבי יוסף שוורץ זצ"ל בספרו "גנוזי יוסף" בשם הקדמונים: מצינו במדרש, מפני מה היתה רבקה עקרה, כדי שלא יאמרו שברכת הרשעים שבירכוה - "אחותנו את היי לאלפי רבבה", נשאה פירות והתקיימה. ומכאן, שברכת רשעים אינה ברכה אלא קללה, שהרי הברכה שברכוה לא רק שלא הועילה, אלא קלקלה ונעשתה עקרה.

ליקוטים וסיפורים נפלאים - בלק

מאחר שהוא עצמו לא היה מסוגל לתת להם עצות נכונות, היה נוהג ללכת לאשתו ולשאל את פיה, איזו תשובה עליו לענות להם.

פעם אחת, בשעה ששב עם תשובה בפיו, לעגו לו חבריו הפרנסים, בידועם שהלך להתיעץ עם אשתו, ואמרו לו, הגד נא לנו מה אמרה לך אשתך הפעם.

עפ"י משל זה מביאר רבי יצחק מוולוז'ין את הפסוק, "ויאמר לו בלק מה דיבר ה'", בלק שחפץ היה לזלזל בבלעם על שלא קילל את ישראל כפי שרצה בלק אמר לו: "מה דיבר ה'", כלומר, לך הרי אין עצה ותבונה משל עצמך, רק מה שאתה שומע מה' אותו תדבר, אם כן אמור נא לי, "מה דיבר ה'". (הגר"צ מוולוז'ין צ"ל)

"לא הביט און ביעקב ולא ראה עמל בישראל" (כג, כא)

באחת השבתות הצטופפו חסידים סביב שולחנו הטהור של רבם, וראו שהאדמו"ר שר ישמחו במלכותך בניגון מלא רגש, הוא היה אחוז שרעפים וניכר כי הניגון קושר אותו למשהו טמיר. לשאלת החסידים מה מיוחד במנגינה זו סיפר מעשה שהיה.

שני שוודים שהיו למרבה הצער והבושה יהודים, הטילו חיתתם על כל יושבי העיר, הם שדדו את כל מי שיכלו, לא חסו על עשיר ועני, זקן וצעיר איש ואשה, וכדי לטשטש ראיות ולמנוע עדות על מעלליהם שלחו בדרך כלל את הנגזלים האומללים לעולם האמת, המשטרה שניסתה כל דרך אפשרית לתופסם, נואשה, והבטיחה פרס כספי גדול על ראשם, למרות שהיה ברור שמי שיעקוב אחריהם חייב יהיו שוים פחות מקליפת השום, בכל זאת הכעס שפעפע בכולם והכסף שקרץ, גרם לקומוץ אנשים עזי נפש להתגבר על פחדם ולצאת למעקב אחרי השוודים, ואכן מה שלא הצליחה המשטרה לעשות הצליח אותו קומוץ אנשים לעשות, הם עקבו אחרי השוודים והצליחו למצוא את מקום מחבואם.

המשטרה נערכה בכוחות רבים ופשטה על האיזור בו התמקמו השוודים, ולאחר מאבק קשה ביותר כששוטרים רבים נפגעים, הצליחו לתופסם, כאשר נתפסו נדונו למות וגזר הדין נועד להתבצע בשב"ק.

גם היהודים שמחו לאידם של השוודים שהטילו חיתתם בארץ, הנה הגיע זמנם והם יבואו על עונשם אמרו, בבוקר אותה שבת התאספו מאות מתושבי העיר לראות את סופם המר של שוודים רוצחים אלו.

השוודים הועלו על המוקד הלהבות כבר החלו מלחכות אותם והשוודים עומדים בשוין נפש.

והנה הגיע הכומר ובידו צלב הוא מבטיח לחון אותם אם ימירו את דתם, הם מסכימים ומבקשים אותו להביא את הצלב, כשהגגיע לקחוהו ולתדהמת כל הצופים הטילו אותו לאש.

כעסם של התלוינים גבר בהם להשחית והם החליטו לשרפם אבר אבר, הם התחילו בידיהם אותם הכניסו לתוך הלהבות, ולפתע החלו שני השוודים לשיר ישמחו במלכותך במנגינה מלאת רגש ותדהמה אפפה את כולם. את המנגינה הזאת שר הרבי ברגש קדש.

"ויפתח ה' את פי האתון... ותאמר האתון אל בלעם הלוא אנכי אתונך אשר רכבת עלי מעודך עד היום הזה" (כב, כח-ל)

מסופר על רבי אייזל חריף שהשתתף באסיפה חשובה של עסקני הציבור בעירו, שרבים מהם היו הדיוטות שעלו לגדולה, ונאחזו בקרנות ציבורית, בזכות ממונם.

משהתחילו להתווכח, החלו לנגח בינם לבין עצמם מי הוא יחסן יותר גדול, והיה כל אחד מתפאר בייחוס שלו, בערכו ובעושרו. עברה שעה ארוכה ולא הספיקו לדין בשום ענין העומד על הפרק, מחמת הוויכוחים וסיפורי הייחוס.

עמד רבי אייזל חריף על רגליו ואמר: רבותי, אספר לכם מעשה, פעם אחת באו החמורים לפני בית דין של מעלה וטענו, רבונו של עולם, למה נשתנו מכל בהמה וחיה? החיות, אין להם בעלי בתים שמשעבדים אותם, המה ביער, ואין האדם שולט בהם, והן מוצאים פרנסתם בכבוד, בלא הכנעה. הבהמות, אמנם הן נכנעין תחת יד בעליהם, אבל מזונותיהם נתונים להם בשפע. אבל אנו החמורים, אין לנו מנוחה לא ביום ולא בלילה, עובדים עמנו כל מיני עבודות הפרך, ולא עוד, אלא שכל עצמנו אין אנו אלא שם גנאי לשימוש בני אדם, אם גזירה הוא מלפניו, נקבל, אבל ינתן לנו, לפחות, כח הדיבור, למען נוכל לדבר ולתנות צרותינו וכאבנו, לבקש רחמים אצל הבעלים שלא ישתעבד בנו כל כך.

נתקבלה בקשתם, ולאטונו של בלעם, חמור החמורים, חמור החשוב ביותר, ניתנה רשות הדיבור, והנה אחרי שאתון זה ספג מכות שלוש פעמים, מה עשה? התחיל לדבר בעניני יחוס: הלוא אנכי אתונך אשר רכבת עלי מעודך עד היום הזה וגו'.

כיון שראו בשמים כן, אמרו: יפה שתיקה לחכמים, כל שכן לחמורים, ולקחו מהם כח הדיבור..

"ויפתח ה' את פי האתון" (כב, כח)

אפיקורוס אחד נטפל ליהודי ירא שמים והתחיל לקנטרו בקושיות הבל על האמונה בתורה, בטענות שוא כי המאורעות אינם עולים בקנה המציאות.

היה זה בפרשת בלק והכופר אמר: "הנה למשל בפרשתנו מסופר על אתונו של בלעם שפתחה את פיה ודברה כמו בן אדם. וכי אפשר בכלל להעלות על הדעת שאתון תוכל לדבר כמו אדם?" השיב לו היהודי בחכמה ובפקחות: "מדוע אתה מתפלל: אם אדם כמוך יכול לדבר כמו חמור, לפעמים חמור יכול לדבר כמו בן אדם..." (בדרך צחות)

"אפס קצהו תראה וכולו לא תראה" (כג, יג)

כשאתה מוצא חסרונות בישראל אין אלה אלא "בקצהו", אצל יחידים, לא בכלל ישראל. (רבי מנחם מענדל מקוצק)

"מה דיבר ה'" (כג, יז)

משל לגביר עשיר בעל שררה בעירו, שלא ניחון בחכמה מרובה, אך עקב מעמדו הרם היה הציבור מבקש ממנו עצה ותושייה.

ליקוטים וסיפורים נפלאים - בלק

"לא הביט און ביעקב" (כג, כא)

הרה"ק רבי דוד מלעלוב, היה ידוע באהבתו הגדולה לכל בן ישראל, והיה אוהבם כנפשו ממש. מעולם לא הביט און ביעקב ולא האמין שיהודי מסוגל לחטוא, ובכל יכלתו היה חותר למצוא צד זכות בכל אדם מישראל. פעם נקלע יחד עם תלמידו רבי יצחק מוורקא לכפר אחד, וכדרכו סר רבי דוד לבקר בבתי יהודי הכפר כדי לחזקם ולעודדם. היה שם רשע אחד רע מעללים, ורבי יצחק בקש למנוע מרבו לבקר, ועל אף שמעולם לא היה מדבר סרה ביהודי, חרג ממנהגו וקרא: "אל תלכו לשם, כי הוא רשע". סרב רבי דוד לקבל את הדברים ופנה אל הבית, ובהגיעו ראה מזוזה בפתח. צהלו פניו ואמר לתלמידו: "ראה נא שאינו רשע, שהרי יש לו מזוזה בפתחו!"

"ה' אלוקיו עמו ותרועת מלך בו" (כג, כא)

ה' מורה על מידת הרחמים, ואלוקים מידת דין, אם האדם מבין שגם רחמים וגם דין בכל מצב הוא עם הקב"ה, ה' אלוקיו עמו' אז 'ותרועת מלך בו', הקב"ה שמח אתו ושר איתו. כי זוהי התכלית לדעת שהכל מאיתו יתברך שמו.

"גם קב לא תקבנו גם ברך לא תברכנו" (כג, כה)

מפרש ה'חנתם סופר', הרי הפך הקב"ה את קללותיו של בלעם הרשע לברכה, נמצא אפוא שככל שהקללה גדולה יותר, הרי היא נהפכת לברכה גדולה יותר... וכבר כתב רש"י הק' ש'קבה' קשה מ'ארה', לפיכך צווח בלק, 'גם קב לא תקבנו', לפחות אל תקלל קללות כה נמרצות, כדי ש'וברך לא תברכנו' שהברכות שלך לא יהיו כה גדולות ומכופלות.

"נאם הגבר שתם העיני" (כד, ג)

ואימר גברי דשפיר חזי (תרגום).
חכמינו מפרשים שהיה בלעם סומא באחת מעיניו. אם היה בלעם סומא באחת מעיניו, איך אפשר לומר עליו "דשפיר חזי", שהיטיב לראות?
אלא, באמת אין אדם זוכה לנבואה אלא אם כן הוא מקדש ומטהר את כל החושים והאיברים לעבודת השם, ואכן כן עשו כל הנביאים. אבל בלעם הרי היה הניגוד הגמור מזה, שכן הוא טימא את כל חושיו ואבריו, על-כן כאשר רצו מן השמים להשרות עליו רוח נבואה, "כדי שלא יהיה פתחון פה לאומות העולם" - סימאהו השם יתברך באחת מעיניו, למען לא יוכל לחטוא לכל הפחות בעין זו, ואז אפשר היה שיחול קורטוב של רוח נבואה על עין זו, יוצא איפוא, שמכיון שעין זו שתומה היתה, היה מייטב לראות בה. (בשם הבעש"ט הק')

"נאום הגבר שתום העיני" (כד, ג)

חכמינו מפרשים שהיה בלעם סומא באחת מעיניו. הכוונה שבדבר היא: שהרי כל אדם צריך לשתי עינים,

למען יראה באחת את גדלות הבורא, ובשניה יראה את שפלותו ואפסותו שלו.

בלעם ידע את גדולתו של הבורא, כפי שאמר הכתוב: "וידע דעת עליון" אבל לא ראה את שפלות עצמו והיה גבה רוח, ממילא הריהו בגדר סומא באחת מעיניו שנאמר 'ונאום הגבר שתום העיני'.

"מה טובו אוהליך יעקב" (כד, ה)

משפחת פ. לא היתה שומרת מצוות, אך הנה גדלה הילדה וצריכים היו לשלוח אותה לגן ילדים.

בקרבת הבית לא היה אלא גן דתי. החליטו ההורים כי עדיף לשלוח אותה לגן בקרבת הבית, גם אם הוא דתי, מאשר לשלוח לגן שאינו דתי, הנמצא במקום רחוק יותר.

ערב שבת אחד חזרה הילדה לביתה ואמרה לאמה: הגנת אמרה שאת צריכה להדליק נרות...

התרגזה האם ואמרה: אנחנו לא מדליקים נרות, וזהו... חזרה הילדה והפצירה באמה: אבל הגנת אמרה!... גערה בה האם וצעקה: הניחי לי, בבקשה, אצלנו לא מדליקים נרות!

הילדה לא הרפתה והודיעה לאמה בצורה נחרצת: אם את לא תדליקי נרות, אני אדליק!

האם יצאה מכליה והזהירה את הילדה כי תעניש אותה קשות אם תעז להמרות את פיה. אבל הילדה לא שמעה אליה, הלכה לבדה לחנות המכולת ובקשה שתי נרות.

בעל החנות חשב לעצמו: הלא אין הם מדליקים אף פעם נרות, מה קרה, איפוא, שהילדה באה לבקש נרות? אין זה אלא שיש להם יום זכרון במשפחה, ולכן נתן בידיה שני "נרות נשמה".

הלכה הילדה הביתה, הסתגרה בחדרה והדליקה את שני נרות הנשמה.

לפתע נכנסה האם לחדר הילדה וראתה לתדהמתה שני נרות נשמה דולקים... מה זה? שאלה בסערת רוח. את לא רצית להדליק ענתה הילדה, הדלקתי אני שני נרות, אחד בשבילך ואחד בשביל אבא!

האם שבאה כנראה מבית שעוד ידעו שם על עניינים כאלה, כאשר ראתה שבתה הדליקה שני נרות נשמה ואומרת שאחד בשביל אבא ואחד בשביל אמא חלף בה רעד פנימי עמוק, ולמחרת כבר הלכה בעצמה לבית הכנסת, ומאז והלאה התחילה להדליק נרות בכל ערב שבת. (שאל אביך ויגדך)

"אשר יעשה העם הזה לעמך באחרית הימים"

(כד, יד)

"באחרית הימים" - בימים האחרונים לפני ביאת הגואל, ירצו ויתאמצו לעשות את "העם הזה", את עם ישראל, "לעמך", דומה בדרכו ובהתנהגותו לאומות העולם.

(רבי בונם מפשיסחא)

א קו ט שפ

{ אז נדברו }

פרשת בלק תש"פ | עלון מספר: 471 | לסדר: "כעת יאמר ליעקב ולישראל מה פעל קל..."

להצטרפות לרשימת התפוצה

במייל,

להערות והארות:

a8447168@gmail.com

דרושה השתתפות חלקית

בהדפסה מחודשת של הספר **"וימאן"**
הרוצה לזכות בזיכוי הרבים זה, יודרו
לפנות לפלא:

0527683095

עקב הדחייפות בהדפסת והנגשת הספר
בימים אלו ללא עיכוב... אין הבטחה
לדחיית ההדפסה עבור הקדשות
והנצחות וכדו'... המזדרז ישתכר...

להשתתפות בהוצאות

הגליון:

בבנק:

חשבון 53957

בנק דיסקונט

סניף 106

באשראי:

"נדרים פלוס"

- "קהילות"

בטלפון:

(מענה ממחשב)

0799-654321

תודה מראש!!!

ויהיו המתים במגיפה 24.000... האם זה המספר המאומת???

אחד הנושאים הדומיננטיים בימים אלו זה המספרים!!! כמה נשאים... כמה נדבקים... יש מדינות שהמספר שלהם הוא אמין... ויש כאלו שלא... אז תתפלא לשמוע שגם בפרשת השבוע שלנו יש מגיפה... והתורה מונה את מספר המתים במגיפה... אבל גם כאן המספר **לכאורה** לא מדויק...

כתוב בתורה "ויהיו המתים במגיפה ארבעה ועשרים אלף"!!! 24.000 מתים!!!!

אבל מי שיודע רש"י... רש"י אומר שהמספר האמיתי היה הרבה הרבה יותר גבוה... למעשה **היו מאה ושבעים וששה אלף מתים במגיפה!!!!** פחד פחדים... וזה עוד חוץ מהעשרים וארבע אלף שכתובים במפורש בתורה שמתו... בקיצור: באזור 200.000 נספים היו בחטא פעור...

השאלה הנשאלת כמובן: למה התורה מסתירה את מספר המתים המאומת???

שאלה זו נשאלה בגיליון זה כבר בשנים עברו... רק הפעם השאלה הזו היא עדכנית מתמיד...

והתשובה היא ברורה: 176.000 אנשים שמתו בחטא פעור... הם לא מתו במגיפה!!! הם מתו בגלל שהם חטאו בפעור... זה לא נחשב שהם מתו במגיפה... זה אנשים שבחרו במוות... ורק 24.000 הם היו אנשים כשרים שהם כבר מתו במגיפה... פה כבר היה מלאך המשחית שכיון שנתנה לו רשות אינו מבחין בין טוב לרע ואם פנחס לא היה עושה מה שעושה אז המלאך היה ממשיך הלאה... ורח"ל "ולא כיליתי את בני ישראל בקנאתי..." **אבל בשורה התחתונה!!! עם כל הכאב והצער** על ה-24.000 שמתו במגיפה... עדיין השואה הגדולה והאסון הנוראי שקרה פה זה שליש מכלל ישראל שנכחד... ולא ממגיפה אלא מחטא! ופה האסון הגדול שאירע!!!

צריכים אנו לדעת שאמנם אנחנו בעיצומה של מגיפה... אבל היא כבר תחנה שניה!!! כי התחנה הראשונה שלה זה חטא!!! והחטא הוא למעשה הסיפור הגדול שאמור להטריד אותנו. ה"שב מאחריר" שעומד מאחורי המגיפה זה הרבה יותר מלחיץ. ועל זה אנחנו צריכים לתת את הדעת!

אין מה לעשות... יש פאניקה!!! יש ציבור גדול שנמצא בפאניקה... כן... הפאניקה היא במקום!!! מישוה פה רצה שיהיה פאניקה!!! בורא עולם הזמין את הפאניקה הזו... השאלה היא לאיפה צריך לקחת אותה?? אם יש 24.000 מתים ממגיפה ועוד 176.000 אלף מחטא פעור... אז הפאניקה במקום!!! השאלה היא איזה מספר יותר צריך להכניס אותנו לפאניקה?? האם המגיפה או החטא שהפיל שליש מכלל ישראל ועל הדרך גם המגיפה רשומה על שמו?? יש אנשים שבתקופה הזו... מרוב פאניקה נכשלים באונאת דברים... מאבדים שליטה בבית... והשלב הבא זה לפרוק את התסכול ואת הבדידות על התמכרויות לא מבוקרות... ו... וצריך לדעת שעם כל הפחד מהמגיפה... בסופו של דבר אונאת דברים ופגעי הטכנוגליה ושאר חטאים זה הרבה יותר מלחיץ... לא!!! לא אמרתי שצריך להירגע... הפוך... אני בעד להכפיל את הפאניקה... אם עד עכשיו היית בפאניקה מדבר אחד... מהקורונה שלא תחסל אותך... מעכשיו אני מרחיב את הפאניקה לעוד תחומים... כן... יש כאלו שמרוב פאניקה מהקורונה... הם נועלים את עצמם ואז בתור כדור הרגעה הם מוותרים לעצמם ומעגלים פינות בחשיפה לתכנים ומושגים ש... שאבא שבשמים היה מצפה מהם ליותר... (כל אחד והדרג הרוחני שלו... א"א לתת זוגמאות ספציפיות...)

אז זהו!!! שצריך לדעת שהקורונה זה אמנם מגיפה... אחוז ההדבקה של פעור עקף את אחוז ההדבקה של המגיפה באלפי אחוזים... ויהודי צריך לקחת את זה בחשבון!!!!

אסור לאבד שיקול דעת!!! ושוב: שים לב: יש כאלו שאומרים שצריך לשמור על קור רוח... אני לא אומר את זה כי אני לא יודע איך עושים את זה... אני אף פעם לא הצלחתי לשמור על קור רוח... כשאני נכנס ללחץ אין אדם יכול לעמוד במחיצתי... אז לשמור על קור רוח... אני לא הכתובת... אבל אני כן יכול להעשיר אותך מניסיוני העשיר איך מכפילים את הלחץ... בזה אני מומחה... **מה אני מתכוין???** הדבר היחיד שמצליח לגרום לי לקור רוח בייחס לקורונה!!! זה כשאני נזכר שיש עוד כמה וכמה דברים מלחיצים בחיים חוץ מהקורונה!!! (זה כמו סבון שהוא הדבר היחיד שיכול לנקות שומן... דבר שומני יכול להסיר שומן... צבת בצבת עשויה... משפט עמוק) כשאני נזכר בשלל בעיות אחרות בחיים... ש... ש... שכולם... כולל הקורונה תלויים רק בגזירת עליון... וממילא בסופו של דבר אני אמור ליישר קו מול בורא עולם שרק הוא יציל אותי מכל גזירות קשות אכזריות...

כל הרופאים וכל בתי החולים עומדים ומזהירים: נא לא להזניח טיפולים רפואיים אחרים!!! כן... אנחנו מבינים אתכם... שאתם לחוצים מהקורונה... אבל יש עוד כמה מחלות בחיים שהם עלולים להיות הרבה יותר מסוכנות... אז זהו!!! שהדבר הכי מסוכן בתקופה הזו זה להסתבך עם הרבש"ע... אם הפאניקה הזו עלולה להעלות לי במחיר של איבוד שליטה ברוחניות ובנפילות בקדושה... **צריך לחשוב פעמיים!!!** אמנם להזניח את חובת ההשתדלות זה לא אופציה שבאה בחשבון אבל להסתכסך עם הרבש"ע בתקופה הזו זה עוד יותר לא בא בחשבון... זכור: אני יהודי!!! מחויב אני לשמור על הבריאות שלי... אבל במקביל מחויב אני בקנאות לשמור על יהדותי... נא לא להזניח טיפולים רפואיים יותר קריטיים מהקורונה... (שלא תבין לא נכון... לא דברתי על תפילה במניין... ולא קריאת התורה... אנחנו מדברים פה על אנושיות!!! לשמור על שפיות ולהישאר עם ראש על התפיים... מריבה אחת בתוך ביתו של אדם ואיבוד שליטה רגשי עלול לגבות מחיר יקר יותר מכל הקורונה... נא להשאיר קצת מקום בלב לדאגות נוספות...)

אבד בחור ישיבה היקר מאוד לבעליו... המוצאו מתבקש ל.....

בחסד ה' כי גבר ובשעה טובה

צא לאור ספר "ואהבת".

חלק מנושאי הספר בקצרה:

- א. כיצד להתקרב לה' גם בשלב ההמתנה לישועה שעדיין לא הגיעה? (המתנה לשידוך, נחת, ילדים, פרנסה ושאר משאלות לב שלא הוגשמו)
- ב. למה ה' עשה לי את זה? (החל מקורונה או בידוד, או לא התקבלתי לישיבה, או לעבודה, וכלה בקשיים יותר משמעותיים בחיים, כאובדן קרוב ל"ע", או כל מיני התמודדויות מול נתון בלתי הפיך).
- ג. אני עומד ומחכה לקבל מה', האם גם ה' עומד ומחכה לקבל ממני? ואם כן מה?

ניתן לרכוש במוקדי המכירה:

אופקים: שפירא: 0534112035

אחיסמך: שרגל: 0527171721

אלעד: 039073067

אשדוד: 0504120311

בית שמש: נהר הירדן 9 רמה ב', מ'ש' צוויבל.

ביתר עילית ב' אזור רמי לוי 0548450998

הרצליה רחובות: 0548423047

בני ברק: קבוץ גליות 9- 0556728458

חזון איש 34 (פינת דסלר, משפחת דריימוס) 0527117271

רבי עקיבא- אזור הרב קוק- 0527603814

משפחת בוים רחוב השלושה 11.

קרית הרצוג: הרב גניחובסקי 20- 0527616750

ירושלים: מרכז העיר: רחוב נחמיה 10.

בית וגן: רח' הרב פרנק 29 קומה ב'.

רמות א'- 0527189947

רמות ד'- רובין 47 קומה ב'

רוממה: המ"ג 31. 0527682281

גבעת שאול: בן עוזיאל- 0548491554

הר נוף- 0533148861

קרית ספר: מרומי שדה 3 052-7174781

חפץ חיים 14 089742750

ברכפלד- 0533109169 (כולל עטרת שלמה)

גרין פארק- 0527644795

צפון: חיפה: זבולון 9 או ישיבת תפארת ישראל

נווה שאנן: חניטה 8א זלושינסקי.

רכסים: הורדים 4א קריצלר לתאם 0548415410

ברמיאל- 0527136165 משפחת שטיימן.

טבריה- 0548441354

צפת: מאור חיים צה"ל 6/65 מ'ש' סימן טוב

0533127052 עיר העתיקה: 0548449816

הרצליה הירוקה: הקריה החסידי, יונתן בן עוזיאל 3/5

0533104790-0583244899

הרצליה הירוקה: קדושי: 058-3238157

כמו כן ניתן לקנות גם את הספרים "אהבתי" "וימאן" אזל מרוב מוקדי המכירה, יודפס אליה בקרוב שב... במוקדי המכירה כדלעיל.

לברור על נקודות הפצה בארה"ב ובאירופה,

ניתן לקבל פרטים במייל.

כן... אבד בחור ישיבה... הלוואי אחד!!!! מדובר באלפים... תשתכנה אבני קודש בראש כל חוצות... זה המצב!!! והבחור הזה מאוד מאוד יקר לבעליו... המוצא הישר מתבקש בכל לשון של בקשה להשיבו לאביו שבשמים... יהודי יקר: קצת עירנות... מסתובבים כעת אלפי בחורי ישיבות אבודים שאין להם מסגרת... אין להם מישהו שיכול לתת להם מענה... ואם אתה מוצא אותם... אז יש לך הזדמנות להשיב אותם ולשוב ליבם ולתת להם את הדחיפה הטובה להתקרב לאביהם שבשמים... מישהו התקשר אלי והתחיל לנזוף בי... תגיד לי... מי לוקח אחריות על כל הבחורי ישיבות המפורקים שמסתובבים כבר חודשיים בלי שום מסגרת... מי שומר איתם קשר עין?? אותו אחד החליט ליפול עלי... אתה האחראי... אתה כותב עלון לבחורי ישיבות... בזכותם יש לך תעסוקה... יש לך מעמד... אז קדימה... תקח עליהם אחריות... אמרתי לו: אדוני היקר!! בוקר טוב... נזכרת...

בחורי הישיבות האלו שמסתובבים... ממה נפשך... אם הם בחורי ישיבה שיש להם רבנים בישיבה ויש להם קשר עם הרבנים והרבנים מכירים אותם... אז אין בעיה!! הבחורים האלו לא אבודים... אותם רבנים שמרו איתם קשר עין בתוך כתלי הישיבה ממשיכים לשמור איתם קשר עין גם ממרחק... רק מה?? אתה מדבר על כל הבחורים האלו שהרשם ישב להם על הראש ושכנע אותם להיכנס לישיבה ענקית... הקשר האישי האחרון שהיה להם עם מישהו זה היה עם הרשם שדאג להכניס אותם לתעשייה ענקית ומאז הם לא מכירים אף אחד ואף אחד לא מכיר אותם... עליהם אתה מדבר?? בוקר טוב אליהו...

אם הם מסתובבים כעת אבודים... זה לא בגלל הקורונה... אדרבה... הקורונה רק מציפה את זה... היא רק מפגישה אותך עם המציאות העגומה הזו... עד עכשיו הוא היה אבוד בתוך הישיבה הענקית ועכשיו הוא אבוד מחוץ לישיבה הענקית... בתוך הישיבה אף אחד לא ראה אותו... ועכשיו לפחות אתה רואה אותו!!! אין פה איזה מצב חדש... זה לא שהקורונה עשתה את זה... אדרבה... הקורונה הוציאה את המצב העגום הזה החוצה...

אבל זה לא העניין שלי ולא הנושא שלי... אני לא שופט בג"ץ שעוסק בתחקיר של "אני מאשים..." הכי קל להאשים אחרים... עזוב... בא כעת נפנה ישירות אליך בחור ישיבה... **אין בריחה!!! אתה מוכרח לקחת אחריות על עצמך!!!** האמת היא... בינינו... בימים כתקנם לא הייתי מצפה ממך שתקח אחריות על עצמך... בדור שלנו שהלחץ החברתי מכתוב אורך במאה אחוז אתה לא ישות לכשעצמה... אתה לא מספיק יציב בשביל לקחת אחריות על עצמך... אבל את הקורונה לא אני הזמנתי אלא בורא עולם... ועלי הקב"ה לא סמך!! ולכן כשאני הייתי בחור ישיבה זה לא קרה!! **ועלי הקב"ה כן סומך!!** ואני שוב חוזר ואומר: בחורי ישיבות של דורנו לפעמים מפתיעים בחוט שדרה שלהם... כן... כנראה שהקב"ה גם נתן כוחות... אלו לא רק התמודדויות יותר גדולות!!! זה גם כנראה כוחות יותר גדולים!!! בחור יקר: אני רוצה להציג לפניך את המפה!! איפה אתה נמצא... המפה הזו ממש (לא) במקרה כתובה להדיא בסוף הפרשה שלנו... אנדרלמוסיה... 160.000 יהודים נצמדים לפעור... עוברים את העבירות הכי חמורות בתורה... שלישי מכלל ישראל יורד לשאול תחתית... נו... מה עם משה רבינו?? מה הוא אומר?? שום דבר!!! שקט!!! נתעלמה ממנו הלכה... פתאום המסגרת זהה לצד... אין ישיבה... אין מי שיגיד לך מה לעשות... הפקרות מוחלטת...

זה לא קרה סתם!!! זו לא פשלה!! הקב"ה הזמין את המצב המטושטש הזה!!! כן... בסוף ארבעים שנה... הקב"ה מזיז את כל ההנהגה לצד... המסגרת מתפרקת... ההפקרות חוגגת... וכאן הקב"ה פונה אליך אחד על אחד: בני היקר!!! שלום לך... הפעם אני רוצה אותך בגודל טבעי!! אותך ורק אותך!!! עד עכשיו היית בתוך קפסולה... בתוך חממה... שמרו עליך... עטפו אותך... הכתיבו לך את הקיום האדומים... היו לך מוסכמות ברורות מה זה מינימום של יהודי ומה לא בא בחשבון... אבל עכשיו הכל פתוח ולכל כיוון... ואתה כעת בודד בעולם ואני מזמין אותך לחדר יחוד איתי!!! אני החתן ואני רוצה שתהיה הכלה שלי!!

זה המצב שהיה אז בחטא פעור... הפקרות מוחלטת... אתה יכול לעשות מה שאתה רוצה... משה רבינו לא אומר כלום... נשיא שבת עובר את העבירות הכי חמורות וזה לגיטימי **והקב"ה מזמין כלה!!!** כלה אחת!! מישהו אחד שמוכן להפגין נאמנות לקב"ה!!! בלי שום הכתבה מלמעלה... ו... והקב"ה מחכה ואם לא תקום כלה אחת שתסכים להתייחד עם הקב"ה... הקב"ה מפרק את כל המערכת... (ולא כליתי את בני ישראל בקנאתי) ואז קמה כלה אחת ויחידה!!! שקראו לה פנחס בן אלעזר והפגין לקב"ה נאמנות... אף אחד לא דיבר איתו... הוא לא קיבל שום הוראה מלמעלה... הוא עשה מה שעשה ממקום של חזר יחוד!!! נאמנות של כלה לבעלה- אביה שבשמים... אותו פנחס נהפך להיות אליהו הנביא... והנביא האחרון נבואתו האחרונה מוסר את התסמין האחרון... איך תדע שמישיח הולך להגיע?? **הנה אנוכי שולח לכם את אליה הנביא לפני בא יום ה' הגדול והנורא!!!** כולם בטוחים שאליהו הנביא הזה זה איש אחד כזה גבוה עם קול חזק שצועק: רבותי... הנה אני... **אז זהו שלא!!! המהר"ל אומר:** שאליהו הנביא זה סוג של עבודת ה' מיוחדת שה' ירצה אותה לקראת היחוד!!! מה...?? איזה סוג עבודת ה' תהיה לפני בא יום ה' הגדול והנורא?? פתאום שוב תהיה אנדרלמוסיה בעולם... כל המסגרת תתפרק... כל אחד מוצא את עצמו לבד לבד... איפה שאף אחד לא אומר לו מה לעשות... ושם בשקט בשקט הקב"ה פונה אליך: אתה מוכן להתייחד איתי?? או שאתה מוכן לשתף פעולה רק בתור גרר? האם אתה יודע לתפקד רק כשיש מסגרת ויש מוסדות ויש קהילה ויש מישהו שדופק לך על הראש וקורא לך לסדר... או שאתה מסוגל לבחור בי גם בחדרי חדרים איפה שאף אחד לא נמצא??

הנה אנוכי שולח לכם את אליה הנביא!!! פעם היה אליהו הנביא אחד... היה פנחס בן אלעזר אחד... אבל לפני בא יום ה' הגדול והנורא... ה' ידרוש את זה מכל בחור ישיבה!!! כל יהודי ימצא את עצמו בסיטואציות שאף אחד לא יודע... ואני יכול לעשות מה שאני רוצה... אני יכול להיות חיים כפולים... וכאן הקב"ה קורא לי לחדר יחוד!!! אבא שבשמים פונה לי ואומר לי: רק אני ואתה פה!!! בא תתייחד איתי!! בא תפגין לי נאמנות!!! רק אני רואה!

בחור ישיבה יקר: זו המפה כעת!!! אנחנו לא הזמנו את זה... אנחנו מצינו צריכים לכאוב את המצב הזה ולא לרצות אותו... **אבל אחרי שזו המציאות!!!** אז הקב"ה מזמין פה משהו!!! ה' רוצה אותך!!! והוא כנראה רוצה אותך בלי קביים... בלי לגלגל עזר... אז תפגין!!! תפגין לו נאמנות!!! תוכיח לאבא שבשמים שאתה נאמן לו... מזל טוב חתן כלה...

היום נדבר על החיים שלאחר

המוות...

היום נדבר על החיים שלאחר המוות... למה?? לא יודע למה... ה' יודע...

ובכן: **אמא שלי יום אחד נפטרה!!!** ויש לי אחות גדולה נשואה שהיתה מאוד מאוד קשורה אליה... קשר ממש ממש אישי וקרוב... לפחות שלוש פעמים ביום הן היו מדברות בטלפון... על סתם... על דא ועל הא... איך היה בעבודה... והיום קניתי לילד חולצה חדשה... ואתמול היה אסיפת הורים וכן הלאה וכן הלאה... קשר יומיומי... ופתאום אמי ע"ה נפטרה... ואחותי עברה משבר קשה... הנפש הכי קרובה אליה בלא מובן המילה פתאום נלקחה לשמי רום... ואז כמובן הגיע השלב של החלומות... כל אחד מהילדים חלם את האמא בצורה אחרת... (בינינו... שטויות... אני בתור בעל החלויימות עם פלומבא... תשמע לי... עם יד על הלב... המסקנה שלי היא שעשרה חלומות בלילה שווים פחות מחלום אחד (בהקוץ...) ודווקא אותה אחות לא חלמה אף פעם את אמא... מה ביקשתי?? אני בסה"כ רוצה להחליף איתה כמה מילים... איך היא מרגישה שמה בשמים... ואיך זה שם וכו'.

ואז אמרתי לאחותי משהו שאני חושב שהוא מאוד מאוד אמיתי ונכון!!!!

אמרתי לה: **עקרונית!!!** עקרונית מבחינתו של הקב"ה אין שום בעיה שתהיה לנו תקשורת עם הנפטרים... עקרונית הקב"ה היה מוכן לפתוח לנו קו טלפון... כל נפטר מחליף סים... כל אדם חי מקבל חבילת דקות לאזור חיוג עולם האמת... ומתחילים לתקשר דרך הטלפון... עקרונית מצידו של הקב"ה אין שום בעיה!! זו אופציה שקיימת על השלחן...

אני רוצה לעצור רגע ולהסביר מה אני מתכוין: מבחינתנו אדם שנפטר... זהו... א"א לדבר איתו... כי... כי הוא מת... אז זהו שלא!!! לא אז הבעיה... כי לפני מאה שנה ויותר... יום אחד הקב"ה הנחית על העולם המצאה אדירה ששמה טלפון ומאותו יום ניתן לתקשר עם אנשים שנמצאים בחצי השני של כדור הארץ. **אחרי!!!** אחרי שכזו המצאה אדירה כבר ירדה לעולם... מכאן ואילך בכלל בכלל לא מופקע שיום בהיר אחד הקב"ה ישחרר את ההמצאה הבאה שהיו אנטנות עם קליטה מצוינת שהיה אפשר לתקשר גם עם נפטרים... אני יודע שזה נשמע קצת הזוי... **אבל שיהיה לך ברור שלפני מאתיים שנה...** להעלות רעיון הזוי שאני אוכל לצעוק צעקה כזו אדירה שישמעו אותי מאתיים קילומטר קדימה... תאמין לי שזה היה פחות הזוי!! אני מדגיש: **פחות הזוי!!!** רק בשביל להמחיש את זה: תאר לעצמך: שנינו כעת חיים לפני שלוש מאות שנה... שנינו המשוגעים של העיירה ושנינו מפנטזים כל מיני רעיונות משונים... והנה אתה מפנטז שיום יבא ואני אוכל לתקשר עם אנשים מחצי כדור השני... ואני מפנטז שיום יבא ואני אוכל לתקשר עם אנשים שנפטרו... את מי היו שולחים לפסיכיאטר ראשון?? מי יותר דחוף???

ברור שאתה!!! כי לתקשר עם אנשים שנפטרו זו... זו אופציה שקיימת... יש לזה תקדימים בחז"ל... בפרט שהבית קברות נמצא פה קרוב... ואילו לתקשר

בטלפון עם בן אדם שנמצא בחצי השני של הכדור... זה... זה... זה הזוי בכל קנה מידה ובולתי הגיוני לחלוטין!!!!

אז מה אני בא לומר??? שאם בשנת ת"ק נפתחו חלונות השמים כפי שהתנבא ה"ק והתחילו להתגלות כל מיני חידושים בטבע ואחד מהם זה התקשורת בטלפון... אז תדע לך שאחרי שכזו המצאה ירדה לעולם!!! כבר בכלל בכלל לא מופקע שקיימת אפשרות טבעית לחלוטין איך לתקשר עם נפטרים... אז אולי לא יקראו לזה גלי רדיו... ימצאו לזה שם אחר... **אני רק בא לומר שלצורך העניין קיימת כזו אופציה!!!!**

עד כאן ההקדמה... עד כאן בסדר?? אפשר כבר להמשיך?? **ובכן:**

אמרתי לאחותי: עקרונית לקב"ה יש תשתית מוכנה של קיום איך לתקשר עם נפטרים... נו... את מעוניינת שאני אפתח לך קו עם אמא???

העיניים לפתע ברקו... בטח... הלוואי... רק תביא... השיחה עלי... רק תביא מספר... קדימה... אני מחייגת... **אמרתי לה: אבל יש פה בעיה!!!** יש מישהו שלא מעוניין בקשר הזה!!! יש מישהו שמסרב באדיבות ולא מעוניין בקשר הזה!!! תנחשי מי?? הקב"ה? **לא!!!** אולי אמא?? **לא!!!**

אז מי?? **אתה!!!!** את בעצמך לא מעוניינת להיות בקשר עם אמא שלך!!

אני...?? אני לא רוצה...?? הדמעות החלו לזלוג... אני רוצה לדבר עם אמא... אמא שלי... אני מתגעגעת אליה... אמרתי לה: לא!! **יש לך טעות!!! את לא רוצה קשר עם אמא שלך...** רצית!!! פעם רצית!! עכשיו את כבר לא רוצה!! ולכן הקב"ה לא עושה לך את העוול הזה... כי את בעצמך לא מעוניינת בקשר הזה... אם הקב"ה חלילה יפתח קו מיוחד של תקשורת עם נפטרים... את בעצמך תחסמי את אמא שלך ותשימי אותה ברשימת דחייה... והקב"ה לא רוצה להביא אותך למצב הזה...

אחותי כעסה עלי... **איזה שטויות אתה מדבר... על מה אתה מדבר???**

אני כל היום חולמת לחלום את אמא... אני כל היום צמאה לקבל ממנה איזה בדל מידע... משהו... שתספר משהו... שתגיד משהו... שתתקשר קצת... אז מה אתה מבבלב את הראש ואומר שאני לא רוצה???

אמרתי לה... אני אסביר לך... בא נעשה כעת תרגיל מודרך...

הנה... השגתי לך את המספר של אמא בשמים... אזור חיוג עולם האמת... השגתי לך חבילה של מאה דקות לחודש!!!! נו... תחייגי... תחכי על הקו טו טו טו... ואז אמא תענה לך... היא חייגה... חיכתה על הקו... ו... ו... והנה!!!! **הההלה... אאאאאאאא... מה נשששששמע???** איך את שם בשמים?? ברוך ה'... מה נשמע הבת שלי... **אז אמא... אז איך שם??** תקשיבי... פה בשמים רק קרבת אלוקים... והתענג על ה'... אתמול היה שבת קודש... נפשי חולת אהבתך... בחקל תפוחין קדישין... ואח"כ היינו בהיכלא דכסיפין למחזי זיו דזעיר אנפין יהון הכא בהאי תכא דביה מלכא בגילופין... אז

אמא... אז מה את מספרת??? תקשיבי... נכספה וגם כלתה נפשי לחצרות ה' לבי ובשרי ירננו אל קל חי... להודות ולהלל לשבח ולפאר... **אז אמא... אז מה קורה??** הוי... שכחתי לספר לך... אתמול הלכתי לראות קרמיקות בשביל המטבח החדש... אז מה את אומרת... לקנות את הסוג החלק או הסוג המנומר?? הוי... תעזבי... העולם הזה הוא כפרוזדור... העיקר זה הטרקלין... עולם הנצח... לא צריך קרמיקות ולא שטויות... קחי את כל הכסף ותשימי בצדקה... תדעי לך: כל פרוטה לצדקה כאן בעולם זה מעלות קדושים טהורים כזהר הרקיע מזהירים... **טוב אמא... בסדר... שמעתי... צדקה וכו'... אבל מה נשמע ככה... איך זה??** אה... אל תשאלי אמא... אתמול המנהלת הודיעה לי ששנה הבאה מורידים לי שעות וגם לא בטוח שאני אהיה מחנכת... מאוד נעלבתי... הו... איזה זכות יש לך... הנעלבים ואינם עולבים... ואוהביו כצאת השמש... את לא יודעת איזה נחת רוח יש לקב"ה עם זה... אמא מתחילה לבכות מהתרגשות... את תזכי לאור שאין כל מלאך ובריה יכולים לשער... **אבל אמא... תהיי איתי... אה... נזכרתי בעוד משהו... אתמול קניתי בגד חדש לילדה... זה... לא יודעת... זה כזה יאחנע כזה... מה את אומרת... ללכת להחליף??** נו... תעזבי שטויות... מה יאכנע... העיקר צניעות... מה זה משנה איזה בגד... העיקר לגדל את הנשמות הקדושות האלו בשמחה... את יודעת איזה נשמות יקרות ה' הפקיד בידיים שלך... ואת עוד מתלוננת על שחיקה... אמא מתחילה לבכות... את יודעת מה זה לדחוף עוד כפית לתוך הפה של האוצר של ה'... לקום אליו עוד לילה... איזה זכות יש לך... תשמחי... **אמא... די... תדברי איתי כבר... את כבר עשר דקות מדברת איתו רק מוסר ומוסר... מה... נהיית לי רבנית?? אז אמא... אז מה נשמע??** תעזבי... תעזבי את כל השטויות... תשלחי את בעלך ללמוד תורה... רק תורה... תורה... למה את מבטלת אותו?? למה את קוראת לו הבייתה בשביל שטויות... שימשיך ללמוד... כל מילה תורה בונה שמים חדשים וארץ חדשה... ואז אמא שוב מתחילה לבכות... בתי היקרה... את יודעת מה זה תורה הקדושה... **אבל אמא... נו כבר... תדברי איתי כבר... פעם היית 'מתקשרת' איתי כמו בן אדם נורמלי... היית מתעניינת איך היה במכירה ובעיצוב... למה את כבר לא מתעניינת??** מה אעשה... פה כל הפיצ'פיקס האלו לא מעניינים... רק תורה וצניעות ואמונה בה' ולגדל את הנשמות של ה' **טוב אמא... אני חושבת שאנחנו נעצור להפוגה... אני פשוט לא רגילה לקבל כ"כ הרבה שיחות מוסר ביום אחד...**

נגמרה השיחה הראשונה... נחיתה ראשונה!!!! **אכזבה עמוקה!!!** אמא שלי... זה... זה לא זה... לא לא מה שהיה פעם... פעם היא הייתה "לעניין" תיקשרה איתי על אותו גל... אבל מאז שהיא עלתה לעולם האמת היא נכנסה לאורות... כל היום תפילות וצניעות ואמונה... למחרת... שוב שיחת טלפון... **שלום אמא מה נשמע... אוי כמה קשה לי מאז שנפטרת... אני כ"כ מתגעגעת... אז מה נשמע ככה??** הפעם אמא כועסת... מה קרה לך? למה את מדברת לשון הרע?? למה בכלל הלכת לגינה?? את יודעת איזה עגמת נפש עשית לי פה אתמול כשדיברת לשה"ר בגינה... אני מבקשת ממך להישאר בירכתי הבית כמו שהגאון מוילנא מצווה... לא לצאת ממפתן

פעם היה נורא נורא מעניין אותי מה קורה בעולם האמת... הייתי מוכן לשלם כל הון שבעולם... רק תביא לי גילויים מהשמים... תנחית לי פה איזה נפטר עם תכריכים שיספר לי מה קורה שם בבית דין של מעלה... ואני חוזר בתשובה באותו רגע... ככה תמיד חשבתי...

הייתי בטוח שהקב"ה לא נותן לנו לתקשר עם נשמות כי אז היתה מסתלקת לנו הבחירה... **אז זהו שלא!!!** אם הקב"ה היה מאפשר לך לתקשר עם נפטרים... היית מנפנף אותם בדיוק כמו שאתה מנפנף את כל מי שאומר לך לעשות חסימה יותר טובה למכשיר או מטיף לך מוסר...

כן!!! יהודי יקר: היית מממממת... שאבא שלך עליו השלום יופיע לך פה פתאום באמצע המטבח ויספר לך מה קורה שם בעולם האמת... **אז הנה!!! הוא שלח אותי במיוחד להגיד לך** שהוא באמת תכנן להגיע אליך ולהגיד אליך כמה מסרים מעולם האמת... אבל הרב של השכונה כבר אמר את הכל ואתה נפנפת אותם... אז אין לך יותר מה לחדש לך...

כן!!! אין שום חידושים בעולם האמת!!! אין לשום נפטר מה לחדש לך!!! אדרבה... אנחנו המפתיעים... החדשות מתחילות מכאן... שם מכריעים לפי מה שנפסק כאן... הם שם בשמים עוקבים בדריכות על המגרש שלנו איך היצר הטוב מבקיע את השער של היצר הרע או ההיפך... ואילו אנחנו כמו גויילמים מחכים לגילויים משמים... כאילו הכדור נמצא אצלם...

הההלוו תבין... אתה פה הסיפור!!! אתה ההפתעה הגדולה!!! אתה יכול להפתיע ולכלל כיוון... העיניים כולם נשואות אליך... תפסיק לדרוש אל המתים... תפסיק לחשוב שאצלם נמצאים העדכונים... גם אם מעודכנים מאחורי הפרגוד שכך וכך נגזר... אני יכול לשנות את זה... כי אני בלתי צפוי... אני יכול להפתיע בכאלה תפילות וחיזוקים שהכל משתנה ומתעדכן מחדש... כל פמליא של מעלה... כל הסבים והסבתות שלך עיניהם נשואות אליך... אתה יכול להעלות אותם... אתה יכול לעדכן אותם מה הולך להיות בעולמות העליונים... כן... כשאני קם בבוקר... אם אני מחליט לעבוד את ה'... ומחליט מעכשיו לשמור על העיניים... הההלו... עולם האמת... תקשיבו... אני אומר לכם... היום הולך להיות עוז וחדווה בשמים... חכו... אני יודע מה שאני אומר... מאיפה אתה יודע?? מה פירוש מאיפה אני יודע... אני החלטתי להתגבר על עצמי... אני החלטתי לחזור בתשובה... אז הקב"ה שעד עכשיו היה שרוי בצער בגלל שלא שמרתי על העיניים ולא למדתי תורה... עכשיו הקב"ה יהיה שמח. **הכל מתחיל ונגמר בי!!!** הגיע הזמן שנבין את זה... **אנחנו מרכז העצבים!!!** יהודי חי יכול לעשות להרעיד את כל העולמות כולם... ואילו נפטר?? יכול רק לצפות מהצד... ולחכות מתי אני אבין עניין שלא אני תלוי בי אלא הוא תלוי בי... אין הדבר תלוי אלא בי!!!!!! לחטוף לחטוף... האי עלמא בי היולולי....

הנתק ההרמטי הזה הוא **חסד איתנו!!!** לאמא שלי אין שום בעיה לתקשר איתי... היא דווקא היתה מאוד רוצה לצעוק עלי קצת ולחנך אותי... אבל אני? אני אליבא דאמת לא רוצה... זה לא טוב לי... היתה לי אמא שפעם הבינה אותי... היתה בראש שלי... ועכשיו הדבר היחיד שיש לה להגיד לי... תפסיק להיות שקרן תפסיק להיות בשקר... תהיה אמיתי... החותמת בדמע- אמא מעולם האמת... **זה לא בריא לנו!!!**

(אגב: זו הסיבה שמצינו בגמ' על גדולי עולם שנפטרו ואח"כ התגלו כאן בעולם בחיי חיותם... יש גם עובדות מוסמכות על הבעש"ט... והגר"א ובעל נפש החיים שניהלו שיחות פנים מול פנים עם נפטרים... כי אנשים שחיו כאן בעולם הזה את **האמת!!!** אין להם בעיה לנהל דיאלוג מול אדם שנמצא **בעולם האמת**... רק אצלנו זה תאונת דרכים...)

מה אני רוצה להרויח במסר הזה?? **שתי נקודות מאוד חשובות:**

נקודה אחת שהיא קשורה בעיקר לאלו שחוו אובדן... יתום אחד שאל אותי בדמעות: כעת!!! אני רוצה דבר אחד ויחיד: אני רוצה את אבא שלי חזרה!!! במילים אחרות: **אני רוצה תחיית המתים...** דא עקא: שאף אחד לא מדבר כעת על תחיית המתים... זה בכלל לא בתכניה הקרובה כל הזמן מדברים רק על משיח... כולם רוצים שהמשיח יבא ואז הכל יהיה בסדר... תכל"ס: אני בעיקר מחכה לשלב אחד אח"כ!!! אני מחכה לשלב של תחיית המתים... כשאומרים לי שהמשיח הולך להופיע... אני מיד שואל: רגע... והוא יופיע עם אבא שלי או לא???

נו... מה אתה אומר על השאלה הזו?? עניתי לאותו יתום: כן!!! בפירוש כן!!! כשהמשיח יגיע הוא יביא לך את אבא שלך... **מה אני מתכוין???** הסיבה שיש כעת נתק בינך לבין אבא שלך זה לא בגלל **שהוא בעולם האמת!!!** אלא בגלל **שאתה חי- בעולם השקר!!!** זו לא בעיה בו!!! זו בעיה **ברך!!!** אתה לא מסוגל לתקשר איתו על אותו גל... אבא שלך כעת נמצא בעולם האמת ושם הוא יודע שההכל שטויות... רק תורה ותורה ומצוות ומעשים טובים ולעשות נחת רוח לה' ושום דבר אחר לא!!! ואתה כעת לא בשל לקבל את העליהם הזה... אתה לא מסוגל להיות בן **בעולם השקר** לאבא שנמצא **בעולם האמת**... אבל ברגע שמישיח יגיע ואז והוכן בחסד כסא **וישב עליו באמת!!!** המשיח ינקה את העולם משקר והעולם שלנו יהפוך להיות כולו אמת... באותו השמים הסגורים יפתחו... וכבר לא יהיה שום בעיה לתקשר עם אנשים מעולם האמת...

ממילא אם אתה מתגעגע לאבא שלך וקשה לך הנתק... אז תדע לך שהמשיח הולך להביא את אבא שלך!!! יותר נכון: הולך להביא אותך לאבא שלך... כלומר: המשיח הולך לטהר את העולם שלנו ולהפוך אותו לאמת... ואז נהיה ראויים לתקשר עם מי שנמצא כעת בעולם האמת...

זו תשובה נקודתית לילד יתום... ובינינו לא דווקא ילד...

אבל יש פה נקודה נוספת שהיא הרבה יותר חשובה ומהותית:

הבית!!! לא ללכת לעבודה... לא לדבר עם חברות... לא שום דבר!!! חבל... כל שיחה כזו זה לשון הרע שה' ישמור... מי צריך את זה בכלל?? תדברי רק עם ה'... תגידו תהילים... תחנכי את הילדים שלך... תבטיחי לי שזהו... את לא יוצאת יותר לקניות ברחוב רבי עקיבא בב"ב... לא לגינה... רק תהילים... רק חיזוק... רק אמונה... **אבל אמא... דייב!!! די כבר... מה קרה לך?? פעם היית מבינה אותי!!! פעם את בעצמך היית מגיעה איתי לגינה... ומאז שנפטרת את רוצה להחזיר אותי לילנא... אתה רוצה להרוג גם אותי??**

בקיצור... עוד שיחה אחת כזו ועוד שתיים... והשיחה התפוצצה באמצע!! **אמא יקרה... נראה לי שלטובת העניין אנחנו נצטרך כאן!!!** במשך שלושים שנה היה לי מאוד טוב איתך... היית כ"כ בראש שלי... היה לנו כזה קשר טוב... אבל מאז שנפטרת... לא יודעת... פתאום כ"כ השתנית... נהיית כזו רבנית שא"א לדבר איתך רק על צניעות וקדושה ותהילים... מצטערת אמא... אנחנו כבר לא מסתדרות... וחבל!!! בא נסיים יפה... אני חושבת שכדאי לנתק כעת את הקשר!! חבל להרוס את הטעם הטוב שהיה לנו במשך עשרות שנים... אני אמשך להתגעגע אליך מרחוק... אני אגיע לבית קברות ביום השנה... אדליק נר זכרון ואמשך לבכות על אמא כ"כ טובה שהיתה לי פעם... ועדיף שזה ישאר בזה... מאשר להמשיך ככה. **כאן סוף הסיפור!!! אז הסיבה!!! אז הסיבה ולא אחרת!!!** למה ה' עדיין לא פתח קו טלפון שיהיה אפשרות לתקשר עם יקירנו הנפטרים... **שמעת?? מה אני מתכוין לומר???** התחושה שלנו היא שכשבן אדם שנפטר... הסיבה שהוא מתנתק מאיתנו לנצח!!! זה בגלל שזה חלק מהגזירה... חלק מהעיסוקת חבילה של האובדן והכפרת עוונות שבזה!!! (ואגב: זה לא סתירה... זה גם נכון) אבל לא!!! הסיבה האמיתית למה יש נתק בין החיים לנפטרים זה **בגלל סיבה הרבה יותר פשוטה!!!**

במצב הזה אנחנו לא באותו ראש!!! כי אנחנו לא באותו עולם!!!

תחשוב: שני בני זוג חיו שבעים שנה באושר ועושר... זוג יונים... הסתדרו אחד עם השני בהדדיות מלאה... הבינו אחד את השני בשלום ורעות... והנה!!! ביום בהיר, אחד מבני הזוג הסתלק לעולם האמת... מאותו רגע ואילך נפערה ביניהם תהום אדירה!!! תחשוב: אחד **נשאר בעולם השקר** ואילו השני **עלה לעולם האמת**... תאר לעצמך שהזוג הזה היו ממשיכים לנהל שיחות טלפון. **זה מאה אחוז פיצוץ... מאה אחוז גירושין** אדם מעולם האמת לא יכול לנהל שפה משותפת עם מי שנמצא בעולם השקר! **שלא תבין לא נכון!!!** שניהם הסתדרו מצוין כאן **בעולם השקר!!!** שניהם יסתדרו עוד יותר מצוין **בעולם האמת**, אבל במצב ביניים הזה... שאחד נשאר פה והשני עלה לשם... אסור להם להיות בקשר!!

זה מאה אחוז תאונת דרכים! יותר גרוע מהזוג הכי לא קשור!

לכן הקב"ה נתן לנו מתנה וניתק אותנו!!! נתק הרמטי בין האנשים שמסתובבים כאן בעולם השקר לבין אלו שנמצאים בעולם האמת...

אודות נושא המסכות שנכתב בשבוע

שעבר...

שבוע שעבר נכתב כאן מאמר על המסכות... שיש כאלו שלא הולכים עם מסכות... ו... ולא צריך לעשות אותם מהלוקות... והגיעו הרבה תגובות למה אתה מצדיק את אלו שהרבנים שלהם אומרים אחרת... ומה זה צריך להיות ואסור להגיד את זה וכו' וכו'...

תסלח לי קורא יקר: אני חולק עליך!!! אני מרשה לעצמי להתווכח איתך בתקיפות... ולמה?? כי ממש במקרה... בנושא הזה אני בצד שלך... אני דווקא פה... גדול בנושא הקורונה... וכבר שבועיים שאני מתפלל רק במרחב פתוח... (לא הייתי לביבי שיגיד לי את זה) ואני כעת נמצא כמעט בבידוד מרצון ורק בגלל שאני מתחזק עם יהודים יקרים שהרבנים שלהם הורו אחרת ממה שאני קבלתי ובשביל לא להגיע אותם להיכוכים אני הרחקתי את עצמי...

ומהמקום הזה אני מרשה לעצמי להתווכח איתך!! שאני חושב שאנחנו בתור יהודים!!! יש לנו ראש מספיק גדול להצליח להכיל שני ערכים בד בבד!!! מצד אחד קנאות ל"רוחי בהם" ועטיית מסיכה... ובמקביל!! לזכור שלא צריך לעשות מהלוקות... מה יש?? אנתנו כזה ראש קטן... שאם צריך מסכות... אז זהו! אין שום דבר ביהדות חוץ מזה? **תסלח לי אבל מה ההבדל בין רופא מתמחה לפרופסור?**

טיפול נמרץ מביא לחדר מיון בן אדם שסובל מבעיות לב... הרופא המתמחה נבהל ומתחיל לדחוף לו בוריד ללא הבחנה... העיקר לייצב את הלב... תוך עשר דקות הלב כבר מתחיל להתייצב אבל לא עוברת שעה והכליות פתאום מתחילות להשתבש... ואז המתמחה מסתער על הכליות... ואז הדופק מתחיל לזייף... ואז יש פתאום קריסת מערכות... מה קרה?? למה יש קריסת מערכות??

כי... כי המתמחה רואה מול העיניים שלו רק בעיה אחת... והוא שוכח שיש פה מערכת שלימה שצריכה להמשיך במקביל להיות מאוזנת!!! לעומת זאת כשמגיע הפרופסור... גם כשהוא עומד מול בעיות בלב הוא לא מאבד ראש... הוא לא מרוקן את כל המחסנית רק לכיוון אחד... כי הוא יודע שהם הכליות לא מעניין שאחיה עכשיו בפאניקה מהלב... את צריכות להמשיך לתפקד **במקביל!!!** ולכן הוא מצד אחד לוקח מאוד ברצינות את המצב המדאג של הלב... אבל תוך כדי שמירת קשר עין עם הכליות... עם הדופק... ועם כל מיני מילים ארוכות בלטיניות שאני לא מבין בהם...

זה בדיוק המצב שלנו!!! אנחנו נמצאים בתקופה של קורונה!! יש כעת מחויבות לשמור על הבריאות... ללבוש מסכות... נכון!!!

השאלה היא: האם לגשת לזה כמו רופא מתמחה... ואם צריך מסכות... אז זה הדבר היחיד שקיים ביהדות ואל תעזי להזכיר שום ערך תורני שצריך לשמור עליו חוץ מזה... לא!!! לא נראה לי!! מה נעשה שהתורה דורשת מאיתנו לגשת כמו פרופסור!! אדוני היקר... מסכות ושמידה על הכללים זה ערך תורני אחד!!! ויש עוד כמה ערכים ביהדות שצריכים להמשיך להישמר **במקביל!!!** (כמובן במידה ואפשר... ואני מעיד שאפשר...) ואם יש כמה יהודים שהרב שלהם אוהו אחרת והם פחות קנאים בנושא... אז גם אם אתה בפאניקה... חייך לזכור שיש עוד כמה ערכים תורנים שהנשמה תלוי בהם שצריך לזכור אותם במקביל!!! ולכן בקנאות אני לא חוזר בייבי ללבוש מסכות וחייבים במקביל לדעת שיש עוד כמה מצוות ביהדות שלא מעניין אותם האיבוד שליטה שלך... היות ואני באופן אישי טיפוס שכן מאבד שליטה בנושא של בריאות!! ואם אני אתחיל להתחזק יותר מידי עם יהודים מהמגזר השני שפחות מקפידים... זה יגרום לי לעצבים ולכעס ולאננות דברים אז עשיתי את השיקול שלי... הרחקתי את עצמי!! זה לא סתירה שיתכן שגם הם צריכים לעשות שיקול דומה... אז בבקשה... לך תראה להם את השורות האלו... לבנתיים אני צריך להמשיך להיות יהודי בשאר ערכי היהדות... משהו פה לא מובן???

שבת קודש באמצע השדה... 'אם תתנו לי כוס של יין להבדלה' - בגת...

שבת קודש... ו... ואני פה!! לא תאמין איפה אני... אני לא פחות ולא יותר בכרם!!! אני נמצא פה על תקן של **"שומר פירות"!!!** כן... אני מסכים איתך שזה לא שבתדיג... גם לי זה היה מאוד מוזר בהתחלה... היה לי מאוד קשה לחשוב על האפשרות הזו... אבל אל תראה אותי ככה!! אני לא סתם שומר פירות... אני לא נמצא פה על תקן של מלצר בשבתות חתן שנעשה הסבת מקצוע לשמירת פירות... לא!!! מדובר פה בכרם ענבים שאנחנו ממש בעיצומו של הבציר... וכידוע ענבים מוכשרות לקבל טומאה משעת בצירתם... כך שהעבודה פה צריכה להיות סטרילית... רק חברים טהורים עובדים כאן!!! והתחלנו לעבוד ביום ראשון האחרון... וב"ה צרות של עשירים... כמה שעבדנו סביב השעון במשך השבוע ובצרנו והנחנו בקופות מזופפות... והנה הגיע יום ששי ועדיין לא הושלמה המלאכה... וכל הענבים פה מונחים פתוחים... ובפרט שבמקביל יש לנו פה במקום גם גת!!! יש פה שתי בורות של דריכה שהבור פתוח... ו... ויש בן יין שעדיין לא נגמרה מלאכתו... ו... ובקיצור: עדיין לא הפרשנו תרומה!!! ואל תשכח שיש פה גם כמה גפנים שזה בדיוק השנת רבעי שלהם... וצריך לשמור על הטהרה שלהם... ואין ברירה... גם בשבת צריך לשמור עליהם... **אז בשביל זה אני פה!!** לא בתור שומר קישואים... אלא בתור **שומר טהרה...**

אני רוצה שתבין: אם היינו מפחדים מגנבים... נו... היינו מתגברים על החששות... היינו סומכים על הבטחון שלנו... אבל ברגע שמדובר בטבל שעדיין לא הופרש ממנו תרומה ורבעי... זה עומד פתוח... עם זה אי אפשר לשחק!!! ובפרט!! בפרט שיש לנו פה צרות של עשירים... שברוך ה' התקיימה בנו הברכה: "והשיג לכם דייש את בציר..." ובשדה הסמוכה העניים עדיין לא גמרו לאסוף את כל הלקט שכחה ופאה... היתה כזו ברכה... שאת הדישה של התבואה של חודש סיון עדיין לא סיימו... וכבר התחיל הבציר... ותכל'ס מסתובבים פה המון עניים גם ללקט שכחה ופאה של השדה הסמוכה... ועכשיו גם בכרם... בשביל העוללות... ואנחנו מפרגנים להם מכל הלב... ומותר להם!!! זה שייך להם!!! **אבל אנא מכסם!!! רחמנות עלינו!!!** אל תגעו לנו בענבים שכבר בצרנו... אם אתם נוגעים בענבים בלי טבילה, אתם עלולים לטמאות את כל היבול והתרומה הנחית טמאה... אנחנו מפיסים את כל הכרם רבעי שלנו... (שאגב: אנחנו קרובים לירושלים פחות ממהלך יום אחד ולכן אנחנו לא יכולים לפדות את הכרם רבעי... ולכן התקפות לב הם די במקום...) ו... ולא בטוח שכל העניים מבינים עד כמה זה עולה לנו בחיים... אז אין ברירה!!! צריך לשים פה שומר!!! לא מגנבים אלא מנגיעות לא מבוקרות...

אז אני פה בשביל זה!! ולא קל להיות פה... אבל הפיצוי שלי הוא... שבעז"ש ביומיים הקרובים אנחנו מסיימים את מלאכת הבצירה וגם הדריכה... ובעז"ש עולים לירושלים כמובן לעליית הביכורים... וסתם ככה אנחנו עולים לחודש ימים של דאצ'ע ביפה נוף משוש כל הארץ... לאכול מפריה של לקוח במעשר שני... ולשבוע מטובה... אז אמנם הסכמתי לשבת פה ולשמור!!! אבל בתנאי אחד!!! במוצאי שבת... שעה אחרי צאת השבת אני כבר רוצה לחזור... למה??? כי אל תשכח שאנחנו כעת בעיצומו של הקיץ... בתקופה שבין "שכבי" ל"קומי" שהלילות הכי קצרים... ועל הלילות האלו נאמר "לא איברי ליליא אלא לשינתא"!!!! אני חייב להספיק לישון קצת ועוד להספיק לקום לא יאוחר מ"שיראה את חבירו ברחוק ד"א..." וכיון שכך ממש ביקשתי שמישהו מיד יבא במוצאי שבת ויחליף אותי... אז חבר שלי סיים סעודה שלישית מוקדם... בשעת רעווא דרעוין הוא התחיל לעשות את דרכו והחשיך על התחום!!! זה היה מותר!! לא בגלל שזה מצווה אלא בגלל שהוא שומר פירות... וכל שזכאי אני באמירתו זכאי אני להחשיך עליו... (לומדי דף היומי... עוד תפגשו את זה בדפים האחרונים של מסכת שבת...) הוא הגיע וקידם אותו בברכת אגואט וואך... שבוע טוב...

ואז עשינו יחד הבדלה על היין!! בטח תשאל מאיפה היה לנו יין?? "כוס בשדה מי איכא? נו... תנחש??

יש לנו פה בור של יין!!!! איך שכחתי... הבאתי כוס... מלאתי אותה ככה מהבור והחזקתי את הגביע מעל חלל הבור ועשיתי הבדלה... כשסיימתי הסבדיל בין קודש לחול... התכופתי ראשי ורובי לחלל הבור וככה שתייתי את היין... תנחש למה?? בטח זו אחת הסגולות של מוצאי שבת להצלחה... אז זהו שלא!!! פשוט כל זמן שהיין לא יוצא ממפתן הבור זה עדיין נקרא עראי והוא לא מתחייב במעשר... (שבת יא:) ולכן הקפדתי לשנות בתוך חלל הבור כדי שלא להתחייב בתרומה ומעשר... (לא שמנו יין על המצח... חס ושלום!!! לא משחקים עם טבל... תחננו כבר עכשיו לשנת השמיטה ההולכת ומתקרבת... שגם אז נצטרך להיזהר בה)

בקיצור: אמנם ביליתי בשבת קודש בכרם ענבים!!! ופחדתי שאני ארגיש כזה עובדין דחול... אבל לא!!! היו שם הרבה חידושים... הסתובבתי שם בכרם ונתקיים בי "ראה מעשה וזכר הלכה..." שיננתי שם פרק שלם במסכת פאה אודות הפרט והעוללות של מתנות עניים... ואז ראיתי את מחול הכרם וגדר הכרם... ויש שם גם עריס- גפן מודלה ע"ג יתדות, ואז שיננתי לעצמי פרקים שלימים במסכת כלאים... (בפרט שהכרם שלנו סמוך ונראה לשדה תבואה... אז יש פה ממש חטה ושעורה וחרצן ובפסולת יד... ח"ו כמובן) ואז המשכתי בסיוור וראיתי את כל הענבים הבצורים ונזכרתי בכל ההלכות החמורות של בצירת ענבים בטהרה, ואין מכשירים ע"ה לבצירה בטהרה... ומה עושים בשדה הפרס... בקיצור: היה פה המון המון שטייגן... ואז פתאום בקצה השדה ראיתי משטח של צימוקים... אוהו... איזה הפתעה... התחלתי להסתפק האם הופרש תרומה או לא... האם זה בכלל ראוי או שזה עדיין מוקצה ולא חזי... (צימוקים זה אחד מהדוגמאות הרשמיות של הקצאה שבהתחלה הם לא ראויים עד שהם מצטמקים) ואז ראיתי מודעה שתלויה... ראוי לאכילה!!! והרי חזקה על חבר שלא משהה מעשרותיו... זכיתי לאכול צימוקים ולברך ברכת מעין שלוש דרבנן... ואז לפתע דמעות נקוו בזוית עיני... פתאום נזכרתי ש... שבשבת הקרובה אם ירצה ה'... אני שוב אזכה לומר ברכת מעין שלוש אבל זה יהיה ברכה דאורייתא!!! אני אזכה לברך על כרם רבעי ברכה אחרונה שהיא קודש הלולים לה'!!!

סיימתי את הברכה בכמיהה וברגש עם הרבה הרבה דמעות... הדגשתי כל מילה בברכה עם כל הלב!!! **רחם נא ה' אלוקינו... על ירושלים עירך ועל ציון משכן כבודך ועל מזבחך ועל היכלך ובנה ירושלים... והעלנו לתוכה ושמחנו בבניינה ואכל מפריה ונשבט מטובה ונברכך עליה בקדושה ובטהרה...**

עודני מתרגש... והנה אני שומע צעדים... נדרכתי כולי ויצאתי לראות מזה... והנה אני רואה... את יובל... יובל העני... מאיפה הוא נחת עכשיו?? אז הוא סיפר לי שהוא עשה עירובי תחומין במיוחד בשביל להגיע ראשון לכרם ולהספיק לקחת כמיות רציניות של פרט ועוללות... אמרתי לו בעדינות... שמצטערים!! שלוש אבעיות ביום!! (פאה פ"ד מ"ה) יש שעות קבועות שפותחים את הכרם לטובת העניים... כן... זו תגנה מיוחדת שחכמים תקנו בשביל הסדר הטוב... שלא יהיו מחטפים... הוא היה כ"כ מאוכזב... שהוא כמעט פרץ בבכי... אז לא יתרתיי!!! ישבתי איתו ודברנו יחד... ובסוף אמרתי לו... תקשיב יובל... עכשיו החלטתי שבעז"ש בא' תשרי הקרב מתחיל שנת מעשר עני... ובעז"ש שלוש חודשים הראשונים אני נותן לך את המעשר עני שלי... הוא היה מאושר ושחמ... לבנתיים נהייתה חשיכה... אז הגיע מישהו להחליף אותי... וחרונו אני יובל בידך... ואז הסברתי לו שסתם ככה... באופן כללי גם אם עשית עירובי תחומין... אסור לך להחשיך על החתום בשביל ללקט פירות... כי בניגוד למי שהחליף אותי... הוא בא רק לשמור על פירות ואילו אתה באת לקטוף פירות... ולקטוף זה משהו שאסור בשבת... אז אסור להחשיך... הבנת יובל?? (נפגש בדף היומי)

לא לנצח את הקורונה... אלא להינצל ממנה!

בשבוע שעבר... יצא כמידי שבוע גיליון אז נדברו ומטבע הדברים כמעט כולו עסק סביב הנושא של הקורונה... מה נעשה... תרצה או לא תרצה... זה פחות או יותר הנושא שמכתב לנו בימים אלו את הסדר יום...

ואז קבלתי תגובה מיהודי שגר בחוף לארץ!!! בבקשה ממך... תעשה טובה... תפסיק כבר לדבר על הקורונה... די... אנחנו **סיימו** כבר עם הקורונה... אנחנו **ממזמן שכחנו שהיה קורונה...**

תנחש איפה היהודי הזה גר?? לא פחות ולא יותר **בארצות הברית!!!**

לא!! הוא לא הגיע מניו זילנד... הוא לא הגיע ממדינה שהקורונה בקושי ביקרה שם... הוא הגיע מארצות הברית האבלה והחרבה מהמוני המוני המתים והנדבקים שם... שכל פעם שאנחנו קצת מקילים ראש... אז מיד מזכירים לנו על מה שקרה בארה"ב ומכניסים אותנו שוב לפאניקה... לבנו על חלליהם מעינינו על חלליהם... **ואילו הוא...??** מתוך זירת האסון בארה"ב פונה אלי ומבקש... תפסיק... **שכחנו** ממזמן שהיה קורונה...

איך אתה מסביר את זה???

כן... על פניו זה נראה מגמה כללית בארה"ב... אני כבר מהרגע הראשון עוקב בחשדנות אחרי הגישה של ארה"ב... מהרגע הראשון זה היה נראה שארה"ב לא יצאה מכליה... גם לפני שהקורונה התפרצה וגם כשכבר התגלו הממדים הבלתי נתפסים של המגיפה... גם אז לא שמענו יותר מידי פאניקה... בודאי לא כמו כאן בארץ ישראל... התחושה היא שרק אנחנו הישראלים מבוהלים מההתפרצות שהייתה בארה"ב... אבל הם בעצמם?? כן... עצוב להם... כואב הלב... אבל הלאה... מה אפשר לעשות... ממשיכים הלאה את החיים... (אני כמובן לא מכליל... ובכלל לא בטוח שאני צודק... סו"ס אני לא באמת מכיר... אבל מרחוק ככה זה מצטלצל... אז בערבון מוגבל... אם אני לא צודק אז נא לקחת את המילים חזרה... אני בעיקר חותר לאיזושהי תובנה מסוימת שהיא בכל מצב נכונה)... **ניסיתי לחשוב מה עומד מאחורי הדבר הזה...** איך אתה מסביר תופעה שבמדינת ישראל יש 300 נפטרים והפאניקה בעיצומה... ואילו שם בארצות הברית יש יותר מ-120,000 מתים ו... **וממזמן שכחנו שהיה קורונה??**

אז כמובן שבהתחלה חשבתי כמו שמקובל לחשוב שבארה"ב הכלכלה חשובה יותר מבני אדם ואילו בישראל הבריאות עומדת בראש סולם הערכים... (זה אולי גם נכון... אבל רק חצי)... **אבל בימים האחרונים**

התחדדה לי נקודה אחרת... נקודה שכבר נכתבה כאן בגיליון זה... **הרי כך:**

כאן במדינת ישראל יש מין תפיסה כללית **שכל דבר הוא בשליטה!! לכל דבר מוכרח להיות פתרון!! זו האווירה!! זה הכותרות בעיתונים!! זו התחושה כאן...** בא נקח בתור דוגמא: תאר לעצמך מה היה קורה אם כאן בא"ב בחורף האחרון פתאום היה מינוס עשר מעלות... והשלג היה נערם לגבהים... ולא היו מצליחים בשום אופן לפנות את הכבישים ואנשים היו נתקעים בפקק במשך שמונה שעות ויותר... מה היה קורה?? מידי!!! מיד היתה נפתחת ועדת שקירה על מחדלי השלג והתשתיות...

איך קרה לזה כשל נוראי... איך הוא לא ערוכים למצבים שכאלו? ולמה המשרד לבטחון פנים לא דאג לעוד מזהלות... ואיך הוא לא ערך ולא יודע להתמודד כמו שלוש מטר שלג? ואז מבקר המדינה היה מגיש דו"ח חמור במיוחד... ומישורו היה צריך להתפטר...

כן!!! זה מה שהיה קורה!!! וככה זה בכל דבר... זה מה שקורה כשיש כאן בארץ שריפות ענק שכולם בטוחים שזה מוכרח להיות בשליטה וממילא חייבים להצביע על אשמים במחדל... זה מה שקורה בערבי חגים כשהתחבורה קורסת... תמיד זה מחדל... תמיד זה נקרא כשל... כאילו כל דבר פתיר!!!

זו התדר שמשודר כאן ברוחב הישראליו!!!

לעומת זאת ארצות הברית... כמה שהיא מייצגת את פסגת הכוח ועוצם ידי בעולם... עדיין כל שנה מחדש הקב"ה מפגיש אותם מול איתני טבע אדירים שגדולים!!! **גדולים עליהם...** לארה"ב יש כמעט כל שנה סופות הוריקן שאף אחד לא חושב שטרומפ יכול לעצור את זה... יש בניו יורק חום אדיר ומשבית בקיץ... וקור נוראי ומשתק בחורף ואף אחד לא מצפה מבית הנבחרים שיעשו משהו בעניין... כולם מכופפים ראש ונכנעים מול פחד ה' והדר גאונו מתוך ידיעה שיש כח עליון שלפעמים מציב עובדות בטשטח!!!! בקיצור: לאנשי ארה"ב (ולאו דווקא) יש משהו מובנה בתוניהם הסביבתיים שלהם שהם מוכרחים להיות ערוכים נפשית לעובדה הזו שיש כח עליון שחזק מהם ולא נותר להם אלא להיכנע אליו ולקבל אותו... ממילא כשהגיעה הקורונה... כמה שזה ציער את האזרח האמריקאי... כמה שזה הפחיד וזיעזע אותו לשמוע כמה חולים וכמה מתים יש... **אבל הוא לא התעצבן!!!** הוא לא יצא למלחמה נגד הקורונה!!! הוא לא הכריז את ההכרזה המטופשת של מדינת ישראל שחוזרת על זה יומם וליילה... שאנחנו רוצים **לנצח את הקורונה!!!** כי אמריקאי מבין שכמו

שאת סופת הקורונה על סוף הקיץ הוא לא יכול לנצח... אז הקורונה היא גם כח עליון **בלתי מנוצח!!!** שהדבר היחיד שנותן לי זה רק לקוות להינצל ממנו... וכולי היא ואולי...

ופה נמצא נקודת ההבדל בין הישראלי לבין האמריקאי... הישראלי יצא **במלחמה קרבית נגד** הקורונה... הוא הוציא את כל הנשק והתותחים והאנרגיות... הוא גייס את כל הגאווה הלאומית שלו... בא ננצח את הקורונה... בא נתפוס אותה בגרון ונבלום אותה... ואילו האמריקאי??

אף פעם לא ניסה לנצח את הקורונה... אלא השתדל להינצל מהקורונה.

אתה יודע מה הבדל בין **להינצל** מקורונה לבין **לנצח** את הקורונה?

הבדל שמים וארץ!!!! הנה!!! רוצה מדרגם?? בבקשה... שים לב להבדל בין ההגבלות שהילכו עלינו אימים בגל הראשון של הקורונה לבין הגל השני... שמת לב להבדל בגישה?? משהו פה יותר נינוח... פחות לחממי... פחות קורבי... פחות אגרסיבי... נו... באמת מה נקודת ההבדל?? פשוט מאוד: בגל הראשון היינו נחושים **לנצח** את הקורונה!!! הכרזנו עליה מלחמה... הגענו עם המון מוטיבציה... מדינת ישראל מובילה באחוז נמוך של נדבקים... קדימה... ששים אלי קרב... מנצחים את הקורונה!!!! בום בום בום!!! ואילו עכשיו...?? האף שלנו ירד לחצי התוהן... קלטנו והשלמנו עם קיומה של הקורונה... המספרים שוב מטפסים וכעת אף אחד כבר לא חושב שאנחנו הולכים לנצח את הקורונה... רק מה?? אנחנו רוצים בטה"כ **להינצל** ממנה... זה ההבדל בין **להינצל!!!** לבין **לנצח!!!!**

אדוני היקר: תפרוק נשק... תפסיק לחשוב שאתה ננצח את הקורונה כי אתה לא!!! לא תנצח אותה... כי יש בורא עולם **והוא אמר ויהי!!!** אם הוא גזר שיהיה קורונה אז יהיה ואתה לא תנצח אותה... רק מה?? אתה מחויב לעשות את כל מה שאפשר בחובת ההשתדלות בשביל **להינצל** ממנה... ואם אתה מצידך תשתדל להינצל ממנה... ה' יגמור בעדנו והוא יסלק אותה מאיתנו לגמרי בעזה"ש בקרוב...

גיליון מס' 390 פרשת בלק
תש"פ שנה שמינית

מבצע מיוחד לחודש הקרוב!!!
הקדשה ע"ג הגיליון בסך 100 ₪ בלבד
כל הקודם זוכה!

וזכות השותפות בהפצת דברי התורה של מרן שר
התורה שליט"א תעמוד לכל התורמים החשובים
לראות ברכה והצלחה בכל העניינים
לתרומות: 053-3145900

דברי שי"ה

ממרן רשכבה"ג שר התורה הגר"ה קניבסקי שליט"א

הערות הקוראים

בעקבות קוראים רבים שהעירו על מה שהבאנו
בשבוע שעבר הערת רבינו כיצד ניתן להטביל חרב
טמא, הננו להשלים את היריעה מדברים שהובאו
בסוף הספר שבענו מטובך, וזה לשונו:

מה שהקשה רבינו כיצד ניתן להטביל חרב טמא,
העיר ת"ח אחד שליט"א: בפשרו יש עצה להחזיק
החרב ע"י פשוטי כלי עץ שאינם מקבלים טומאה וכך
להטבילו למקוה. וכן אפשר לזרוק את החרב במים
ואחרי זה יוציאנה אדם טהור.

גם יש שיטה (ע"י תוס' ב"ק ב: ד"ה דאילו), דחרב כחלל אינו
עושה חרב אחר כיו"ב, ולפי"ז אפשר להחזיק החרב
אפי' עם כלי ברזל.

בברכת יישר כח לכל המגיבים הרבים
יצחק גולדשטוף

פנינים בעקבות הפרשה - בלק

אמר רבנו. הנה כתבתי בספר "אורחות יושר" אודות
דברי חז"ל "שני חכמים עמדו בעולם אחד מישראל
ואחד מאומות העולם ושניהם אבדו מן העולם כו'
למה שלא היתה מתנתן מן הקב"ה אלא חוטפין אותה
להם" וקשה איך אפשר לחטוף בעצמו חכמה הרי ה'
יתן חכמה ומפיו דעת ותבונה?! וכתבתי שבעיקר
הדבר כל המתייגע בתורה זכותו שיידיע ויחכם, אבל
אם אינו לומד בדרך שהקב"ה רוצה, כגון הלומד בט"ב
ובימי אבלות או בליל שבת לאור הנר או לאור
שנעשה באיסור על ידי ישראל, או שלומדים
ומהרהרים ד"ת במקומות האסורים בהרהור או
באמצע התפילה וחזרת הש"ץ וקדיש נקרא שחטפו
חכמה לעצמן ולא מהקב"ה ולכן חכמה כזו לא תצלח.
ועל כך - שכתבתי כגון באמצע חזרת הש"ץ, אחד כתב
לי - איך אתה כותב כך שזה חוטף, וכתב שצריך
למחוק את הדבר מהספר, ועניתיו: כל הספר כדאי
בשביל זה לבד. (כל משאלותיך)

פניני הפרשה

"וירא בלק בן צפור" (כב, ב)

פעם בסעודת השבת שאל רבנו את הנכדים: מי היה יותר רשע: בלק או
בלעם?

כי לכאורה מכל הפרשה נראה שבלק רשע גדול יותר והוא אשם בכל, הוא
קרא לבלעם לקלל, כי הרי בלעם עצמו אמר "לא אוכל לעבר את פי ה'
(פסוק י"ח) וכן "אשר ישים אלקים בפי אותו אדבר" (פסוק ל"ח).

ומצד שני, הרי בלעם נסה שוב ושוב לקלל את ישראל [ועיין רש"י בפסוק
י"א שבלעם שנא יותר מבלק], וכך נראה גם בגמרא, שבלעם רשע יותר,
שעליו אמרו בריש פרק חלק (סנהדרין צ') שאין לו חלק לעולם הבא, ועל
בלק לא אמרו כן. וכן אמרו בהוריות (י' ב') שבשכר מ"ב קרבנות שהקריב
בלק הרשע זכה ויצתה ממנו רות, והרי הקריב כהוראת בלעם, ולמה בלעם
לא זכה לשכר, ונראה מזה שבלעם רשע יותר.

והתשובה: בלעם יותר רשע! בלק בקש לקלל משום שפחד מישראל, וכמו
שהעידה התורה: 'ויגר מואב מפני העם מאד' וגו', ואין אדם נתפס על צערו,
ולכן על הדברים הטובים שעשה קבל שכר, אבל בלעם לא היה שייך לכל
זה, והגיע רק בגלל בצע כסף וכבוד, ולקלל בגלל בצע כסף וכבוד, זה כבר
מדות מושחתות! לכן לא קבל שכר ואין לו חלק לעולם הבא.

והוסיף בטעמא דקרא עוד, כי ידועים דברי המדרש המובאים ברש"י (כ"ב
ה'): 'מפני מה השרה הקב"ה שכירתו על גוי רשע, כדי שלא יהא פתחון פה
לגויים לומר, אלו היו לנו נביאים חזרנו למוטב, העמיד להם נביאים'. וקשה
והרי זה היה נביא רשע, ויכולים עדין לטעון: אם היה לנו נביא צדיק היינו
חוזרים למוטב.

והתשובה דומה ליסוד הנ"ל: באמת בלעם היה הטוב שבאומות, אבל מתוך
שנעשה נביא והכל היו צריכין לו, עלתה גאותו, ועל ידי זה הגיע לכל המדות
המושחתות, ובזה ראו הגויים שלא טוב בשבילם נביאים.

(שבענו מטובך)

לזכרו של הגר"י גולדנטל זצ"ל

דמות-פלא נעקרה מכותל המזרח של בית הכנסת 'לדרמן', הגאון
רבי יוסף גולדנטל זצ"ל, הוא הגבר הקים עולה של תורה בעיר
אופקים שבדרום ארץ ישראל, וממקום שומם הפכה לקהילת בני
תורה עובדי ה', והיה דוגמא לעבודת ה' בשמחה על אף הנסיונות
המרים בהם נתנסה בהקמת מוסדות התורה, ולקבלת כל אדם
בסבר פנים יפות.

במשך עשרות שנים הוא גר בשכונת לרבינו שליט"א, ובמשך תקופה
ארוכה, אשת רבינו הרבנית בת שבע ע"ה היתה באה עם הילדים
הקטנים מידי שבת בבוקר כדי לשמח אותם ולשמוע מאמרות נועם
של הפרשה. במשך שנים רבות אחרי זה, כשהגאון רבי יוסף כבר
היה מוכר כמקים עולה של תורה והיה מגיע לבית רבינו עם נדיבי
עם שעוזרים לו למוסדות, היתה הרבנית מזכירה לו את הימים בהם
היתה שומעת עם הילדים פניני תורה על הפרשה...

על אף גילו המתקדם, היה מגיע בקביעות כמעט לפני כל נסיעה
לחו"ל לבקש את ברכת רבינו, והיה מגיע תדיר להיוועץ איתו באשר
יפנה, ורבינו השיב לו בעין יפה, ואף הגיעו לא פעם לבקר את
תלמידי המוסדות באופקים.

כמו כן, היתה לו לרבינו היכרות נוספת עם הגר"י ומשפחתו, כשהיה
משיב בקביעות על מכתבים לבניו של הגר"י זצ"ל, ביניהם לבנו
הגר"ר יששכר ברוך שליט"א, שהיה שולח בקביעות מכתבי שאלות.

בתמונה: רבינו מקבל את הגאון רבי יוסף זצ"ל (היושב סמוך לרבינו) בסבר פנים יפות, תמוז תשע"ו.

להצטרפות לרשימת מקבלי הגיליון במייל ניתן לשלוח בקשה לכתובת: divreysiach+subscribe@googlegroups.com
ניתן לתרום ולהקדיש ע"ג הגיליון לע"נ, לרפואה ולהצלחה וכד', נשמח לקבל עובדות, הנהגות, ושו"ת מרבינו.

ותלמדם חוקי חיים - פרק יז היה קרוב ונתרחק (ג)

והנה עובדא שקיבלנו מכלי ראשון, (מידידינו רנ"ו שהיה בשעת מעשה): היה בחור בן תורה שירד מהדרך והתגלגל עם מעשיו הרעים עד כדי שלא שמר מצוות ואף לא הניח תפילין. מיותר לציין כי הוריו לא חדלו מלהתאבל עליו.

'ישראל אף על פי שחטא, ישראל הוא', ויום אחד הוא נצנצה בו רוח טהרה, והוא ביקש להיכנס לרבינו שליט"א, בהשגחה פרטית הוא פגש במכר קרוב לביתו של רבינו, שהתחייב לבחור 'אם תניח כל יום במשך שני חודשים תפילין, אדאג לך לכניסה באופן אישי ורגוע'. הוריו של הבחור היה מרוגשים מהצעד הזה, שהוא מהפך של ממש כלפיו.

ואכן, הבחור עמד בדיבורו והמכר דאג לו שיבוא בזמן ריק מאנשים.

כשהגיע, המכר נבהל... כי הבחור לבש תלבושת של נערים כמותו, המתאימה יותר לתלבושת של פועלים המשחקים בכדור, כשעל ראשו בלורית נאה, ובמקרים מעין אלו רבינו מעיר שילך ויתלבש... או שהוא לא מקבל נשים, וכדומה... אבל את הנעשה אין להשיב, הבחור כבר היה בחדר.

המקורב הסביר בקצרה לרבינו שהבחור ירד מהדרך וכבר חודשיים תמימים שהוא מניח תפילין וכעת הוא בא להתברך.

רבינו הביט בו ואמר 'אתה צריך לגלח את הבלורית שלך, ואז חשב פנים מחייכות ואמר לו, והעיקר שלא תניח תפילין בשבת...'

הבחור, גם המכר, שהיו בהלם מוחלט יצאו שניהם עם חיוך ענק על הפנים, אחרי שני 'הגערות' שהבחור קיבל... זה בדיוק מה שאמרו חז"ל שמאל דוחה וימין מקרבת!...

מיותר להוסיף כי מאותו יום ואילך הבחור החל להקפיד על הנחת תפילין (ביום חול) והחל בהדרגה להוריד את הבלורית...'

רבינו נתחייק ואמר לו, אם ככה תנסה לתת לו 'סוכריה'. תבטיח לו איזה פרס. האבא ניסה, ואכן העיצה 'עבדה'. כי לפעמים העיצה הפשוטה של שמאל דוחה מועיל, אבל לפעמים דווקא 'מין מקרבת' מועיל.

תן לו סוכריה.

חשוב להוסיף כי רבים שמעו מרבינו את המשפט 'תתן לו סוכריה' בשלל נושאים, כולל שלום בית בין בני זוג, כשאין הכוונה בדווקא לממתק סוכריה אלא למתנה אישית שתתן הרגשה טובה בין איש לרעהו, ויביא את התועלת הרצויה. [הערת חתן רבינו, הגר"ש שליט"א: אמנם בגמרא נזכר שמאל דוחה וימין מקרבת לגבי תינוק, אבל בתקופתנו גם הנערים והבוגרים יותר, נחשבים בזה לתינוקות וימין מקרבתם].

גם הבחורים צריכים קירוב. רבינו משתתף בעצרת, סמוך להיכל ארון הקודש בישיבת פונבז'.

להתייחס בכבוד

כאן חובה להדגיש, כי אמנם הילד הסורר משקה את הוריו במים מרים עם התנהגותו, וגורם להם צער גדול בנים נוראי, עם כל זה על ההורים להיזהר בכבודו ולראות בו גם את החלק הטוב.

לקרב או לרחק? לגעור או להתעלם, להעניש או להמתיק, להוציא אותו/אותה מהבית או דווקא זה הזמן לקרב לחיק הבית.

שאלות כאלו ודומות, הם העומדות בליבה של הסוגיה מול הילד השונה והמבקש לשנות את צביון הבית. הורים המגיעים בשאלות אלו מרגישים כמו בתוך ספינה מתרועעת בלב ים, כותלי ביתו של רבינו כבר ראו דמעות רבות בנושאים אלו, השואלים כמו מבקשים גשר בטוח לחצות את האוקיינוס הסוער הזה...

למעשה יש כאן הוראות בשני מישורים, במישור הבית הפרטי, ההורה מול הילד, וזו הנהגה פרטית לפי כל משפחה וסגנונה, ובמישור הציבורי, הנהגת המוסד/הישיבה בו חוסה הצעיר.

מבקשים גשר בטוח לחצות בו. רבינו עובר על גשר

קודם שמאל דוחה

בגמרא (סוטה מ"ז א') נאמר כי שמאל דוחה וימין מקרבת. בעיון במשנתו של רבינו עולה כי לא בחינם הגמרא הקדימה את השמאל לימין, כי אכן תחילה יש להשתמש בתוכחה ובדחיה, וללכת עם הילד בחינוך הקשה יותר, ורק אם זה לא מועיל = ימין מקרבת.

וכך היה עובדא:

בימי חופשת בין הזמנים, נכנס אל חדרו של רבינו, אבא למספר ילדים מצוינים, עיניו היו עצובות ודוק של דמעות כיסה את השמחה שנעלמה ממנו. 'הרב' הוא אמר ברעד, בני בן ה-12 מסרב לקום בבוקר לתפילה בזמנה, הוא קם מאוחר מאוד וכל המשך היום שלו נראה גם הוא בהתאם... מה עלינו לעשות?

רבינו: - הוא לא רוצה להתעורר בזמן? קח מים ותשפוך לו על הפנים, הוא יתרענן ויתעורר!...

האבא: אבל זה ירגיז אותו עוד יותר? ורבינו בשלו: תנסה.

כעבור יומים חוזר האבא מאוכזב, ניסיתי ולא עזר כלום, הוא כועס ולא מוכן להתעורר בזמן.

ישראל אף על פי שחטא (למצולמים אין כל קשר לנאמר)

ליצירת קשר: ✉ ig0533145900@gmail.com

🏠 רבי יהודה הנשיא 52 בני ברק

☎ 077-2092005 📠 053-3145900

ניתן לתרום גם במכשירי "קהילות" ו"נדרים פלוס" בבתי הכנסת, יש ללחוץ על לחצן 'קופות נוספות' ובחיפוש 'דברי שי"ח', או בטלפון:

נדרים פלוס 03-7630585-7630585 שלוחה-1586

קהילות 073-2757000 שלוחה-4310